

SESSİZLİĞİ DINLEMELİK

Enim Basamığında Yeni İnce

Osho

YAYINLARI

SESSİZLİĞİ DİNLEMEK

Evrim Basamağında Yeni İnsan

İçindekiler

[SESSİZLİĞİ DİNLEMEK 1](#)

[Evrin Basamağında Yeni İnsan 1](#)

[İçindekiler 1](#)

[SUNUS 2](#)

[1 İçsel Devrim 3](#)

[2 -Bosluga Giriş: Meditasyonun Gizi 9](#)

[Meditasyon Nedir? 10](#)

[3 -İlahi Olana Giden Üç Adım: Seks, Sevgi ve Dua 17](#)

[4 -Köklere Dönüş: Kundalini Yoga 25](#)

[5 -Büyüme Yolunda Bir Engel: Ezoterik Oyunlar 34](#)

[6 -Rüyaların Psikolojisi 43](#)

[7 -Yedi Bedeni Asmak 52](#)

[8 -Olusmak ve Olus 66](#)

[9 -Bilginin Yanıltıcılığı 77](#)

[10 -İlahi Olana Açılan Pencereleer 84](#)

[11 -Doğru Sorgulama 93](#)

[12 -Mantık ile Mantıksızlık Arasında Denge Kurmak 103](#)

SUNUŞ

Evrim, bilincin gelişme sürecidir. Ağaçlar taşlardan daha bilinçlidir; hayvanlar ağaçlardan, insanlar hayvanlardan, Budalar insanlardan daha bilinçlidir. Budalık, İsa bilinci ve aydınlanma aynı anlamdadır: bilincin tamamen gelişmesi. Madde tamamen bilinçsizdir; bir Buda ise tamamen bilinçlidir. İnsan ikisi arasındadır, ne o, ne de ötekidir; boşlukta bir yerdedir. Artık hayvan değildir ama henüz bir Tanrı da değildir. Artık "olduğu" değildir ama henüz "olabileceği" olmamıştır.

Osho, "Bilinçsiz evrim insanla sona erer ve bilinçli evrim başlar" diyor. "Ama bilinçli evrim belirli bir insanla başlamaz. Ancak başlamayı seçtiğinizde başlar."

Yaşam devrim demektir. Olduğumuz yerde kalmamız imkansızdır. Ya daha yüksek bir bilinç düzeyine doğru evrim geçiririz ya da gerileriz. Seçim bizimdir. Seçmememiz söz konusu değildir, seçmemek bile bir seçimdir. Çoğu insan hiçliği seçer. Bu, bilinçsizliğe dönüştür. Bunu alkol ve uyuşturucular, aşırı çalışma, seks ya da duyuların uyarılması yoluyla yaparlar. Pek az kişi daha yüksek bir bilinç düzeyine doğru yolculuk yapmayı seçer. İşte Osho'nun bu kitabında hitap ettiği kişiler bunlar.

Osho, işe Batı psikolojisinin bittiği yerden başlıyor. Freud'un, Jung'un ve "potansiyel insan" anlayışının ötesine gidiyor. Freud'un psikolojisi hasta insanın psikolojisi ise; Maslow'un ki sağlıklı insanın psikolojisi ise, Osho'nun psikolojisi de aydınlanmanın, Budalığın psikolojisidir. Osho yalnızca aydınlanmış bir usta değil, aynı zamanda usta bir psikologdur. Osho varlığımızın katmanlarını birer birer soyuyor ve içimizdeki gizli derinlikleri ortaya çıkarıyor. Fizikselden yola çıkarak adım adım fiziksel ötesine gidiyor. Bilinenden yola çıkarak bilinmeyene ulaşıyor. Bizi bulduğumuz yerden alıyor ve olabileceğimiz yere götürüyor. Osho, "Bu psikolojik konu değildir" diyor; "daha çok bir varolma konusudur. Akıl sağlığı meselesi değil, ruhsal büyüme meselesidir. Ne yaptığınız değil; ne olduğunuzdur."

Osho'nun bu söylevlerinde anlattığı yeni insanın yaratılmasıdır. Tüm çabaları Budalığın gelişebileceği bir ortam yaratmak yolundadır. Bunun olması için de, insanı bütünlüğü içinde kabul etmemiz gerektiğini söyler. Ne mantık inkar edilmeli ne de mantıksızlık; ne zeka ne de duygular; ne bilimsel olan ne de dinsel. İnsan akmaya devam etmeli, sıvı olmalı, bir kutuptan diğerine gidebilmeli. "Zihin mantıklı, akılcı bir biçimde eğitilmelidir" diyor, "ama aynı süreçte akılcı olmayan (non-rational) meditasyon eğitimi de görmeli." Mantık ve duygular aynı anda eğitilmeli. Şüphe olmalı ama inanç da olmalı... Ne mantıksız reddeden gelişebilir ne de mantığı reddeden. Bir bütün olarak gelişmeden gelişemezsiniz."

Osho bir filozof değil. Söyledikleri ile beyinlerimizi daha fazla bilgi ile doldurmayı

amaçlamıyor. Sözlerinin amacı bizleri sözcüklerin ötesindeki direkt olarak deneyimlemeye, içsel bir devrime, potansiyelimizin tamamen farkında olmaya itmek. Potansiyelimizin tohumlarına doğru...

Ma Satya Bharti

1 içsel Devrim

İnsanın evrim yolunda, gelecekte bir zamanda, tam aydınlanmaya ulaşması mümkün mü? İnsan bugün hangi noktada?

Doğal, otomatik evrim insanla sona erer. İnsan bilinçsiz evrimin son ürünüdür. İnsanla bilinçli evrim başlar.

Göz önüne alınması gereken pek çok nokta var. Bir kere, bilinçsiz evrim mekanik ve doğaldır, kendi kendine oluşur. Bu evrim sonucu, bilinç oluşur. Ama bilinç olduğu anda bilinçsiz evrim sona erer çünkü amacına ulaşmıştır. Bilinçsiz evrime bilinç ortaya çıkıncaya kadar gereksinim vardır.

İnsan bilinçli hale geldi. Bir anlamda doğayı aştı! Artık doğa hiçbir şey yapamaz, doğal evrimle ulaşılması mümkün olan son ürün oluşmuştur. Şimdi insan gelişmeye ya da gelişmemeye karar vermekte özgür.

İkinci nokta ise, bilinçsiz evrimin toptan olmasıdır. Ama evrim bilinçli hale gelir gelmez bireyselleşir. Hiçbir toptan, otomatik evrim insandan daha ileri gidemez. Bilinç bireyselliği yaratır. Bilinç evriminden önce bireysellik yoktu, yalnızca türler vardı.

Evrim henüz bilinçsizken, otomatiktir. Hiçbir belirsizlik içermez. Her şey sebep sonuç ilişkisine göre olur; varoluş mekanik ve kesindir. Ama insan bilinçlendiğinde ortaya belirsizlik çıktı. Artık hiçbir şeyde kesinlik yok. Evrim olabilir de olmayabilir de. Potansiyel var ama seçim tümüyle her bireyin kendi elinde.

İşte bu yüzden anksiyete (endişe) insana has bir fenomendir. Bilinçli insandan önce anksiyete yoktur çünkü seçim yoktur. Her şey olması gerektiği gibi olur. Seçim olmadığından seçen de yoktur, seçen olmadığı için de anksiyete yoktur. Ortada anksiyete duyacak kim var ki? Kim gerginlik hissedecek?

Seçim olanakları ortaya çıktığında, anksiyete bir gölge gibi takip eder. Artık her şeyin seçilmesi gerekir, her şey bilinçli bir çaba gerektirir. Sorumlu tek başınıza sizsiniz. Başaramazsanız, başaramazsınız. Başarırsanız, başarırsınız. Her şey sizin sorumluluğunuzdadır.

Ve her seçim bir anlamda nihaidir. Geri dönüşü yoktur, onu unutamazsınız, seçileni seçilmemiş hale getiremezsiniz. Seçiminiz kaderiniz olur. Sizinle kalır, bir parçanız olur; onu inkar edemezsiniz. Ama seçmek her zaman bir kumardır. Her seçim karanlıkta yapılır çünkü hiçbir şey kesin değildir. İnsan bu yüzden anksiyete çeker. İliklerine kadar anksiyete içindedir. Acıları "olmak mı olmamak mı?" ile başlar. Yapmak mı yapmamak mı? Bunu mu yapmalı, yoksa şunu mu?

"Seçmemek" mümkün değildir. Seçmediğinizde seçmemeyi seçiyorsunuz demektir ki, bu

da bir seçimdir. Onun için seçmeye zorunlusunuz, seçmeme özgürlüğünüz yok. Seçmemek de herhangi başka bir seçim kadar etkilidir.

İnsandaki onur, vakar, güzellik ve görkem, bilinçli olmasından kaynaklanır. Ne var ki, bu bilinç aynı zamanda ağır bir yükür. Bilinçle birlikte, insanın görkemi de yükü de ortaya çıkar. Attığı her adım bu ikisi arasındadır. İnsanla birlikte seçim ve bilinçli birey ortaya çıkar. Evrimi yaşayabilirsiniz ama evriminiz bireysel bir eylem olacaktır. Evrim geçirerek bir Buda olabilirsiniz ya da olamazsınız. Seçim sizindir.

Evrimin iki türü vardır: Toplu evrim ve bireysel, bilinçli evrim. "Evrım" denince akla önce toplu, bilinçsiz bir gelişim geliyor. Bu nedenle bence insandan söz ederken "devrim" sözcüğünü kullanmak daha doğru. Devrim insanla mümkündür. Devrim sözcüğü, benim burada kullandığım anlamı ile, evrim yolunda bilinçli, bireysel bir çabayı tanımlar. Bireye zirveye çıkma yükümlülüğü getirir. Kendi evriminizden yalnızca siz sorumlusunuz.

Normalde insan kendi evriminin sorumluluğundan ve seçim özgürlüğünden kaçmak ister. Özgürlükten çok korkar. Esir olduğunuzda yaşamınızın sorumluluğu asla sizin değildir; sorumlu bir başkasıdır. Yani bir anlamda esaret rahat bir durumdur. Yükü yoktur. Bu bağlamda esaret özgürlüktür; bilinçli seçim yapmaktan özgür olmaktır.

Tamamen özgürleştığınız an kendi seçimlerinizi kendiniz yapmak zorundasınız. Kimse sizi bir şey yapmaya zorlamıyor. Tüm seçenekler size açık. İşte o zaman zihinsel çatışma başlar. Böylece özgürlükten korkmaya başlarsınız.

Faşizm gibi ideolojilerin çekiciliğinin bir nedeni de bireysel özgürlükten ve bireysel sorumluluktan bir kaçış yolu sağlamalarıdır. Sorumluluğun yükü bireyden alınmıştır; sorumlu toplum olmuştur. Bir şey yolunda gitmediğinde her zaman devleti, düzeni suçlayabilirsiniz. İnsan toplumsal yapının bir parçası haline gelir. Ama faşizm, bireysel özgürlüğü reddetmekle insan evrimini de reddetmiş olur. Bu, evrimin sunduğu en büyük olasılığın, insanın tam değişimi fırsatının kaçırılmasıdır. Böyle olduğunda en yükseği başarıma olasılığı yok edilir. Gerilersiniz, yeniden hayvanlar gibi olursunuz.

Bana göre daha fazla evrim ancak kişisel sorumluluk ile mümkündür. Yalnız siz sorumlusunuz! Bu sorumluluk aslında müthiş bir lütuftur. Bu bireysel sorumluluğun getirdiği çaba sonunda insanı farkındalığa götürür.

Bilinçsiz evrimin eski kalıpları bizim açımızdan artık sona erdi. Ona geri dönebilirsiniz ama onun içinde kalamazsınız. İnsan bilinçlendi, bilinçli kalmak zorunda. Başka çaresi yok.

Aurobindo gibi filozoflar insanlara harika kaçış yolları sunuyor. Toplu evrimin hala mümkün olduğunu söylüyorlar. İlahi olan gelecek ve herkes aydınlanacak. Ama bana göre bu mümkün değil. Mümkün gibi görünse bile, değmez. Bireysel çabanız olmadan aydınlandığınızda, o aydınlanmanın değeri yoktur. Çabalarınızı taçlandırın ve size

veremez. Olağan görünecektir, tıpkı gözleriniz, elleriniz ve solunum sisteminiz gibi. Bunlar da büyük lütuflardır ama kimse onların değerini takdir etmez.

Günün birinde siz de böyle bir aydınlanma ile yeniden doğabilirsiniz, tıpkı Aurobindo'nun vaat ettiği gibi, ne var ki, bu hiçbir değer taşımayacaktır. Pek çok şey kazanmış olacaksınız ama onları çabasız elde etmiş olacağınız için sizin için bir anlam ifade etmeyecekler. Önemini göremeyeceksiniz. Bilinçli çaba şarttır. Başarı, yolunda gösterilen çaba kadar önemli değildir. Onu anlamlı ve önemli kılan o çabalardır.

Benim görüşüme göre ilahi bir lütuf olarak toplu ve bilinçsiz aydınlanma, yalnızca imkansız değil aynı zamanda anlamsızdır da. Aydınlanma için uğraş vermelisiniz. Elde edeceğiniz mutluluğu görme, hissetme ve elinizde tutma kapasitesini harcadığınız çabalarla yaratırsınız.

Bilinçsiz evrim insanla noktalanır ve bilinçli evrim (devrim) başlar. Bilinçli evrim belirli bir insanla başlamaz. Yalnızca onu başlatmayı seçtiğinizde başlar. Ama çoğu insan gibi başlatmayı seçmezseniz çok gergin bir durumda kalırsınız. Günümüzde insanlığın durumu şöyle: Gidilecek hiçbir yer yok, başarılacak hiçbir şey yok. Artık bilinçli bir çaba olmadan hiçbir şey başarılamaz. Bilinçsizlik düzeyine geri dönemezsiniz. O kapı kapandı. O köprü yıkıldı.

Evrimi bilinçli bir biçimde seçmek büyük bir maceradır. İnsanın yaşayabileceği yegane maceradır. Ona giden yol tehlikelerle doludur; öyle de olması gerekir. Hatalar yapılacaktır, başarısızlıklar olacaktır çünkü kesin olan hiçbir şey yoktur. Bu durum zihinde gerginlik yaratır. Nerede olduğunuzu, nereye doğru gitmekte olduğunuzu bilemezsiniz. Kimliğiniz kaybolmuştur.

Bu durum öyle bir noktaya gelebilir ki, intihar eğilimi duyarsınız. İntihar insana has bir fenomendir; insanın seçim sahibi olması ile ortaya çıkmıştır. Hayvanlar intihar etmezler çünkü ölümü bilinçli olarak seçmek onlar için imkansızdır. Doğum bilinçsizdir, ölüm de bilinçsizdir. Ama insana gelince -cahil insana, evrim sürecinin içinde olmayan insana- bir şey mümkün hale gelir: ölümü seçebilme yetisi.

Doğumunuz sizin seçiminiz değildir. Doğumunuz bilinçsiz evrimin elindedir. Aslında doğumunuz bir insan eylemi bile değildir. Doğasında hayvansaldır çünkü sizin seçiminiz değildir. İnsanlık ancak seçebilmekle başlar. Ama ölümünüzü seçebilirsiniz. Bu karar verilebilir bir eylemdir. Bu yüzden intihar kesinlikle insana has bir özelliktir.

Ve bilinçli evrimi seçmezseniz intiharı seçmeniz için her türlü olasılık mevcut olur. Doğrudan intihar etmeye cesaret edemeyebilirsiniz ama yavaş, uzatılmış bir intihar sürecinden geçersiniz; ölümü beklerken oyalandığınız bir süreç.

Kendi evriminizden hiç kimseyi sorumlu tutamazsınız. Bunu kabullenmek sizi güçlendirir.

Büyüme ve evrim yoluna girersiniz.

Yaşamımızın, kendi evrimimizin sorumluluğundan kaçmak için tanrılar yaratırız, gurulara sığınırız. Sorumluluğu üstümüzden atmak isteriz. Bir tanrıyı ya da bir guruyu kabul edemiyorsak o zaman alkol ya da uyuşturucularla, bizi bilinçsiz yapacak herhangi bir şeyle sorumluluktan kaçmaya çalışırız. Ama bu kaçış çabaları gülünç ve çocukçadır. Sorunu yalnızca erteler, çözüm getirmez. Ölene dek erteleyebilirsiniz ama sorun yine olduğu yerde durur. Yeni doğumunuz da aynı yoldan devam eder.

Yalnız kendinizin sorumlu olduğunuzun bir kez farkına vardıldıktan sonra artık hiçbir bilinçsizlik aracılığıyla kaçış yoktur. Kaçmaya çalışırsanız aptallık edersiniz çünkü sorumluluk evrim için büyük bir fırsattır. Bu çabalarla bir şey yaratılabilir, yeni bir şey oluşabilir.

Farkında olmak, her şeyin size bağlı olduğunu bilmektir. Tanrınız bile size bağlıdır çünkü o sizin hayalinizde yaratılmıştır. Her şey sonuçta size bağlıdır ve tek sorumlu sizsiniz. Bahanelerinizi duyacak kimse de yoktur, başvurabileceğiniz bir mahkeme de. Bütün sorumluluk sizin omuzlarınızdadır.

Ve yalnızsınız, son derece kesin bir biçimde yalnızsınız. Bunu çok iyi kavramalısınız. Bir kişi bilinçlendiği anda yalnız olur. Bilinciniz ve farkındalığınız ne kadar artarsa o kadar yalnızsınız. Bu gerçekten, toplum, eş dost, tanıdıklar, ilişkiler ve kalabalıklar yoluyla kaçamazsınız. Ondan kaçmayın! O müthiş bir fenomendir; tüm bilinçli evrimin amacı buydu. Bilinç artık öyle bir noktaya geldi ki, artık siz yalnız olduğunuzu biliyorsunuz. Ve aydınlanmaya ancak yalnızlık içinde ulaşabilirsiniz.

Yalnızlık duygusunu kastetmiyorum. Yalnızlık duygusu yalnızlıktan kaçarken duyduğumuz, yalnız olmayı kabullenmeye hazır olmadığımız zaman hissettiğimiz bir duygudur. Yalnızlığı kabullenemezseniz kendinizi yalnız hissedersiniz. O zaman kalabalığın içine girersiniz ya da kendinizi unutmak için bir yolla kendinizi uyuşturursunuz. Yalnızlık kendi unutma sihrini yaratır.

Eğer tümüyle yalnız olabilirsiniz, sadece bir an bile yalnız olabilirsiniz, ego ölür, "ben" ölür. Patlarsınız ve yok olursunuz. Ego yalnız kalamaz, yalnızca başkaları ile ilişkisi aracılığıyla var olabilir. Yalnız olduğunuzda ise bir mucize gerçekleşir. Ego zayıflar. Artık varlığını daha fazla sürdüremez. Yani yalnız olabilme yürekliliğini gösterdiğinizde yavaş yavaş egosuz hale gelirsiniz.

Yalnız olmak çok bilinçli ve bilerek yapılan bir harekettir. İntihardan bile daha bilerek yapılır; çünkü ego yalnızlıkta varolamaz ama intiharda olabilir. Bencil insanlarda intihar eğilimi daha fazladır. İntihar daima başka insanlarla ilintilidir. Asla bir yalnızlık hareketi değildir. İntihar, egoya zarar vermez. Aksine ego daha da vurgulanır. Daha güçlü olarak

yeniden doğacaktır.

Yalnızlıkta ise ego parçalanır. İlişki kuracağı hiçbir şey bulamaz, bu yüzden yaşayamaz. Dolayısıyla yalnız olmaya, mutlak yalnızlığa hazırsanız (kaçmadan ve gerilemeden, sadece yalnızlığı olduğu gibi kabul ederek) bu sizin için büyük bir fırsat olur. O zaman içinde büyük bir potansiyel taşıyan bir tohum olursunuz. Ama tohumun büyüüp bir bitki olmak için kendini yok etmesi gerektiğini unutmayın. Ego bir tohumdur, bir potansiyeldir. O parçalandığında ilahi olan doğar. İlahi olan "ben" değildir, "Tanrı" da değildir; tekliktir, olandır. Yalnız olmakla o tekliğe ulaşırsınız.

Bu tekliğin, bir oluşun yerine sahtelerini koyabilirsiniz. Hindular Bir olur, Hıristiyanlar Bir olur, Müslümanlar Bir olur; Hindistan Birdir, Çin Birdir. Bunlar yalnızca Tekliğin, gerçek "Bir" oluşun yerine geçen şeylerdir. Teklik ancak yalnız olmakla olur.

Bir kalabalık kendine Tek diyebilir ama Teklik daima bir şeyin zıttı olmalıdır. Kalabalık sizinle birlikte olduğu için kendinizi rahat hissedersiniz. Artık sorumluluk sizde değildir. Tek başınıza camiye yakmazsınız, tapınağı yıkmazsınız ama kalabalığın bir parçası olarak bunu yapabilirsiniz çünkü bundan bireysel olarak siz sorumlu olmayacaksınız. Sorumlu herkeştir, bu yüzden kimse sorumlu değildir. Burada bireysel bilinç mevcut değildir, yalnız grup bilinci vardır. Kalabalığın içinde geriler ve hayvanlaşırsınız.

Kalabalık teklik duygusunun sahtesidir. Tek olan, durumunun, bir insan olarak sorumluluğunun, insan olmanın getirdiği zor görevlerin farkındadır ve bunların yerine sahtelerini seçmez. Gerçeklerle oldukları gibi yaşar, hayaller yaratmaz. Dininiz ve politik ideolojileriniz yalnızca hayallerden ibarettir ve yarattıkları tek olma duygusu hayalidir.

Teklik ancak egosuzlukta gerçekleşir. Ego ise yalnızca, siz tamamen yalnız olduğunuzda ölür. Tümüyle yalnız olduğunuzda aslında yalnız değilsinizdir. O an patlama anıdır. Sonsuzluğa doğru patlarsınız. İşte bu, yalnızca bu, evrimdir. Ben buna devrim diyorum çünkü bilinçsiz değildir. Ego lu ya da egosuz olabilirsiniz; seçim sizindir.

Yalnız olmak yegane gerçek devrimdir. Çok büyük cesaret gerektirir. Bir Buda yalnızdır, bir İsa ya da Mahavir de yalnızdır. Bu, ailelerini, dünyayı terk ettikleri anlamına gelmez. Öyle görünür ama öyle değildir. Bir şeyleri olumsuz anlamda terk etmediler. Yaptıkları eylem çok olumluydu; yalnızlığa yönelmekti. Terk etmiyorlardı. Mutlak yalnızlığı arıyorlardı.

Bütün arayışlar insanın yalnız olduğu o patlama anı içindir. Yalnızlıkta mutlak mutluluk vardır. Ancak o zaman aydınlanma başarılabilir.

Yalnız olamıyoruz, başkaları da yalnız olamıyor. Bu yüzden grupları, aileleri, toplumları ve ulusları yaratırız. Bütün uluslar, bütün aileler ve bütün gruplar kalabalıklardan, yalnız olacak kadar cesaret sahibi olamayanlardan oluşur.

Gerçek cesaret yalnız olma cesaretidir. Yalnız olduğunuzun ve başka türlü

olamayacağınızın bilinçli olarak farkında olmaktır. İster kendinizi aldatırsınız, ister bu gerçeğe yaşarsınız. Kendinizi aldatmayı yaşamlar boyu sürdürebilirsiniz ama yalnızca kısır bir döngünün içinde yolculuk etmiş olursunuz. Ancak yalnız olduğunuz gerçeğini kabul ettiğinizde bu döngü kırılır ve siz merkeze yerleşirsiniz. Bu ilahi olanın, bütünlüğün, kutsal olanın merkezidir.

Her insanın bu durumu hak etmiş olarak doğacağı bir çağı düşünemiyorum. Bu mümkün değil. Bilinçlilik bireyseldir. Yalnız bilinçsizlik toptandır. İnsanlar birey olduklarında bilinçli duruma geldiler. Bu anlamda insanlık yoktur, yalnız bireyler halinde insanlar vardır. Her insan kendi bireyselliğini anlamalı ve bunun sorumluluğunu üstlenmelidir.

Yalnızlığı kabul etmek için ilk yapmamız gereken şey onunla yaşamayı öğrenmektir. Hayaller yaratmamalıyız, yoksa gerçeği asla bilemeyiz. Hayaller yaratılmış, yansıtılmış, geliştirilmiş gerçeklerdir ve asıl gerçeği görmeyi engeller. Yalnız olduğunuz gerçeği (bilgisi) ile yaşayın. O zaman bu bilgi ile aranızda hiçbir hayal olmaz ve gerçek size açıklanır. Bilinen her şeyin derinliklerine baktığınızda gerçeği bulursunuz.

Bu nedenle sorumluluğunuzu, yalnız olduğunuzu bilerek yaşayın. Bu gerçeğe yaşayabilerseniz patlama gerçekleşir. Zor bir yoldur ama yegane yol odur. Zorlukları aşarak, bu gerçeği kabul ederek patlama noktasına ulaşırsınız. Mutlak mutluluk ancak o zaman gelir. Hazır biçimde elinize verilirse, onu siz kazanmadığınız için değerini yitirir. Mutlak mutluluğu hissetme kapasiteniz olmaz. Bu kapasite ise disiplinle oluşur.

Kendi sorumluluğunuzu tümüyle üstlendiğinizde disiplinli olmaktan başka seçeneğiniz yoktur. Bu disiplin sizin dışınızdan gelen zorlayıcı bir şey değildir. İçerden gelir. Taşadığınız tüm sorumluluk nedeni ile her adımınızı disiplin içinde atarsınız. Artık sorumsuzca tek bir sözcük bile edemezsiniz.

Yalnız olduğunuzun farkındaysanız, başkalarının acısını da fark edersiniz. O zaman tek bir sorumsuz eylem yapamazsınız çünkü sadece kendi adınıza değil başkaları adına da sorumluluk duyarsınız. Yalnız olduğunuz gerçeği ile yaşayabiliyorsanız, herkesin yalnız olduğunu da bilirsiniz. Bu durumda oğul babasının yalnız olduğunu bilir, kadın kocasının yalnız olduğunu, koca da karısının yalnız olduğunu. Bunu bir kere kavradıktan sonra şefkatli, sevecen olmamak mümkün değildir.

Gerçeklerle yaşamak yegane yogadır, yegane öğretidir. İnsanın durumunu tamamen kavradığınızda kendinizin efendisi olursunuz. Bu, dünya nimetlerinden, zevklerinden elini eteğini çekmek anlamında nefsinize hakim olmak değildir. Zorlama yoktur, çirkin değildir. Olması gerekenin yalnız bu olduğunu hissedersiniz, başka türlü davranmanız mümkün değildir. O zaman nesnelere reddedersiniz, sahiplenmez olursunuz.

Sahip olma dürtüsü yalnız olamama dürtüsüdür. Yalnız olamayan yanında bir şeyler ister.

Ama başka insanların eşliğine güvenilmez. O zaman da eşyanın eşliği istenir. Bir eşle yaşamak zordur; bir araba ile yaşamak o kadar zor değildir. Böylece sahiplenme duygusu nesnelere yönelir.

İnsanları objelere dönüştürmeye bile çalışabilirsiniz. Onları kişiliklerini, bireyselliklerini kaybedecekleri kalıplara sokmaya uğraşsınız. Bir eş bir objedir, bir kişi değil.

Kendi yalnızlığınızın farkına vardığınızda başkalarının da yalnızlığını fark edersiniz. O zaman başka bir insana sahip olmaya çalışmanın onun varlığına tecavüz demek olduğunu kavrsınız. Ama sahiplenmeyi asla somut biçimde reddetmezsiniz, bunu her şeyi terk ederek yapmazsınız çünkü reddetmek yalnızlığınızın olumsuz gölgesidir. Yalnızlık size sahiplenmemeyi öğretir. İşte o zaman bir karı ya da koca değil, bir sevgili olursunuz.

Sahiplenmeme, şefkati ve kendine hakimiyeti getirir; masumlaşsınız. Hayatın gerçeklerini inkar ettiğinizde masum olamazsınız; yalnızca kurnazlaşsınız. Hem kendinizi hem de başkalarını aldatırsınız. Ama gerçeği olduğu gibi yaşamaya cesaret edebilirsiniz, masumlaşsınız. Bu masumiyet geliştirilmiş bir şey değildir. Siz masumiyetin kendisisiniz. Bence, tüm başarılması gereken masum olmaktır. Masum olun, o zaman ilahi olan size daima mutlulukla akacaktır. Masumiyet, alabilme kapasitesidir, ilahi olanın bir parçası olmaktır. Masum olun, misafiriniz gelecektir. Ev sahibi olun!

Masumiyet oluşturulamaz çünkü bir şeyi oluşturma gereksinimden doğar; hesaplıdır. Ama masumiyet asla hesaplanamaz, bu imkansızdır.

Masum olmak gerçek farkındalığın zirvesine ulaşmaktır. Ama gerçek masumiyetin yolu bilinçli devrimden geçer; asla toplu bilinçsiz evrimle başarılamaz. İnsan yalnızdır. Hayat, adını verdiğimiz süreçte cenneti ya da cehennemi, yaşamı ya da ölümü, coşkuyu ya da eziyeti seçmekte özgürdür.

Sartre bir yerde şöyle yazmış: "İnsan özgür olmaya mahkumdur." İster cehennemi seçersiniz, ister cenneti. Özgürlük iki şeyden birini seçebilmek demektir. Yalnız cenneti seçebilme olanağınız varsa bu bir seçim olmaz. Cehennem seçeneği olmadan cenneti seçmek cehennemin ta kendisidir. Seçim ya o ya bu demektir. Yalnızca iyi olanı seçmekte özgür olduğunuz anlamına gelmez. Öyle olduğunda özgürlük yok demektir.

Yanlış bir seçim yaptığınızda özgürlük lanete dönüşür; doğru seçim yaptığınızda mutluluk olur. Özgürlüğünüzü lanete ya da mutluluğa dönüştürmek ise sizin elinizdedir. Seçim sorumluluğu tümüyle sizindir.

Eğer hazırsanız, içinizin derinliklerinde yeni bir boyut açılabilir: Devrim boyutu. Evrim sona erdi. Şimdi onun ötesindekine sizi açmak için bir devrime gereksinim var. Bu, bireysel bir devrimdir. İçsel bir devrimdir.

2 -Boşluğa Giriş: Meditasyonun Gizi

Meditasyon Nedir?

Meditasyon Hintlilere has bir metot değildir. Basit anlamıyla bir teknik de değildir. Onu öğrenemezsiniz. O bir gelişmedir; tüm yaşamınızdan gelen, tüm yaşamınızın gelişmesidir. Meditasyon, olduğunuz şeye eklenebilen bir şey değildir. Size, ancak temel bir değişim ile, bir mutasyonla gelebilir. O bir çiçek açmadır; bir büyümedir. Meditasyona doğru büyümelisiniz.

Kişiliğin tümüyle çiçek açması doğru anlaşılmalıdır. Aksi halde insan kendisi ile oyunlar oynayabilir, zihinsel numaralar ile kendini oyalayabilir. Üstelik de o kadar çok oyun var ki! Aldatılırsınız, hiçbir kazancınız olmaz ama gerçek anlamda hiçbir zarar da görmezsiniz. Meditasyonun -onu bir metot olarak ele alırsanız- birtakım hileler, numaralar içerdiğini düşünmek temelde yanlıştır. İnsan zihinsel oyunlar oynamaya başladığında zihin yozlaşmaya başlar.

Zihin doğası açısından meditatif değildir. Meditasyonun oluşması için tüm zihnin değişmesi gerekir. Peki zihnin doğası nedir? Nasıl çalışır?

Zihin her şeyi sürekli sözcüklere dönüştürür. Sözcükleri bilirsiniz, dili bilirsiniz ve düşünmenin kavramsal yapısını bilirsiniz ama bu düşünmek değildir. Tam aksine düşünmekten kaçmaktır. Bir çiçek görür ve onu sözcüklere dönüştürürsünüz. Sokakta bir adam görürsünüz, onu sözcüklere dönüştürürsünüz. Zihin var olan her şeyi sözcüklere dönüştürebilir. Ondan sonra da sözcükler birer engel haline gelir. Her şeyin sürekli sözcüklere dönüştürülmesi, sözcükler şeklinde var edilmesi meditatif zihni engeller.

Bu nedenle meditatif bir zihin oluşturmanın ilk adımı her şeyi sürekli sözcüklere dönüştürdüğünüzü fark etmek ve bunu durdurmaktır. Gördüklerinizi yalnızca görün; sözcüklere dökmeyin. Var olduklarının farkında olun ama onları sözcüklere dönüştürmeyin. Bırakın şeyler ve insanlar dil olmadan var olsunlar. Bu yapması mümkün olmayan bir şey değildir, aksine doğaldır. Doğal olmayan şu andaki durumdur ama ona o kadar alışmışız ki, o kadar mekanik bir hale gelmiş ki, deneyimleri sürekli sözcüklere dönüştürdüğümüzün artık farkında değiliz.

Gün doğumu orada. Onu gördüğünüz an ile sözcüklere dönüştürdüğünüz an arasında geçen zamanın farkında bile değilsiniz. Güneşi görüyorsunuz, hissediyorsunuz ve anında onu sözselleştiriyorsunuz. Arada geçen süreç gözden kaçıyor. Güneşin doğmasının bir sözcük olmadığını anlamak gerekir. O bir olgudur, bir olandır. Zihin yaşananları otomatik olarak sözselleştirir. O zaman sözcükler sizinle yaşananlar arasına girer.

Meditasyon sözcükler olmaksızın yaşamak demektir. Bazen kendiliğinden oluşur. Aşık olduğunuzda varlığını hissettiğiniz şey lisan değildir. İki aşık birbirleri ile yakın ilişkiye girdiklerinde sessizdirler. Bu, ifade edecekleri bir şey yok anlamına gelmez. Tam aksine ifade edilecek çok fazla şey vardır. Ama sözcükler asla ortaya çıkmaz; çıkamaz. Onlar ancak aşk bittiğinde gelir.

İki aşık hiç sessiz kalamıyorsa bu aşkın öldüğü anlamına gelir. Aşkın geride bıraktığı boşluğu sözcüklerle dolduruyorlar demektir. Aşkı yaşarken sözcükler orada olamaz çünkü aşkın varlığı o derece güçlüdür, o derece içe işler ki dilin ve sözcüklerin engeli aşılır. Zaten genelde bu engeli yalnız aşk aşar.

Meditasyon aşkın en yüksek noktaya ulaşmasıdır; tek bir insana değil, tüm var olana duyulan aşkın. Bana göre meditasyon sizi çevreleyen tüm varlıklarla canlı bir ilişkidir. Her duruma aşık olabiliyorsanız, o zaman meditasyon halindesiniz.

Bu bir zihinsel hile de değildir. Zihni hareketsizleştirme metodu da değildir. Zihnin nasıl çalıştığını çok iyi anlamayı gerektirir. Sözselleştirme, var olanı sözcüklere dönüştürme alışkanlığınızın farkına vardığınızda kendiliğinden bir boşluk oluşur. Bu boşluk kavrayışı bir gölge gibi izler.

Sorun nasıl meditasyon halinde olacağınız değil, neden meditasyon halinde olmadığınız sorusuna yanıt bulmaktır. Meditasyonun kendisi negatif bir şeydir. Size bir şey eklemeyiz; size eklenmiş şeyleri olumsuzlar.

Dil olmadan toplum var olamaz. Toplumun dile gereksinimi vardır ama varoluşun yoktur. Dil olmadan yaşamalısınız demiyorum. Onu kullanmak zorundasınız. Ama sözselleştirmenin mekaniğini açıp kapatabilmelisiniz. Toplumsal bir varlık olarak yaşadığınız sürece dilin mekaniğine gereksinmeniz var ama varoluşla baş başa kaldığınızda onu susturmanız gerekir. Susturamazsanız, sürer gider ve onu durduramazsınız. O zaman onun esiri olursunuz. Zihin bir araç olmalıdır, patron değil.

Zihin patron olduğunda ortada meditatif olmama durumu vardır. Siz, sizin bilinciniz patron olduğunda, meditatif durum ortaya çıkar. Bu yüzden meditasyon zihnin işleyiş mekanizmalarını kontrol altına almaktır.

Zihin, yani beynin sözsel işleyişi nihai bir şey değildir. Siz onun ötesindesiniz; varoluş onun ötesindedir; varoluş dilin ötesindedir. Bilinç varoluş ile birleştiğinde en derin anlamda fikir alışverişi ortaya çıkar ki, işte bu meditasyondur.

Dil bir kenara bırakılmalıdır. Onu bastırmanızı ya da tümüyle ortadan kaldırmanızı söylemiyorum. Yalnızca günün yirmi dört saati süren bir alışkanlığınız olmaması gerekir diyorum. Yürümek için bacaklarınızı hareket ettirmelisiniz. Ama oturduğunuzda da bacaklarınız yürüyüş hareketine devam ediyorsa, delirmişsinizdir. Onları

durdurabilmelisiniz. Aynı şekilde, kimse ile konuşmazken dil orada olmamalı. O bir iletişim tekniğidir. Siz bir kimse ile iletişim halinde değilken orada olmamalıdır.

Bunu yapabiliyorsanız, meditasyona doğru büyüyebilirsiniz. Meditasyon bir büyüme eylemidir, bir teknik değildir. Bir teknik her zaman için ölü bir şeydir ama bir eylem her zaman yaşayan bir şeydir. Büyür ve gelişir.

Dil gereklidir ama her an onun içinde kalmamalısınız. Hiçbir şeyi sözselleştirmeden, yalnızca varolduğunuz anlar olmalı. Bu, bitkiselleşmek anlamına gelmez. Bilinciniz hep oradadır. Ve daha da keskin, daha da canlıdır; çünkü dil bilinci köreltir. Dil tekrarcıdır, bu yüzden can sıkıntısı yaratır.

Varoluş asla kendini tekrarlamaz. Her gül yeni bir güldür, baştan aşağı yenidir. Daha önce hiç varolmamıştır, bir daha da olmayacaktır. Ama biz ona gül dediğimiz zaman "gül" sözcüğü bir tekrardır. Her zaman vardı ve her zaman da varolacaktır. Gülü adlandırdığınızda yeni olanı eski bir sözcükle öldürmüş oldunuz.

Varoluş daima gençtir, oysa dil daima yaşlıdır. Dil yoluyla varoluştan, yaşamdan kaçmış olursunuz çünkü dil ölüdür. Dilin içine ne kadar girerseniz o kadar ölü, o kadar körelmiş olursunuz. Bir bilgin tamamen ölüdür çünkü o dil ve sözcüklerden başka bir şey değildir.

Sartre otobiyografisine "Sözcükler" adını verdi. Biz sözcüklerin içinde yaşarız. Yani, yaşamayız. Sonuçta elimizde biriktirilmiş bir dizi sözcükten başka bir şey kalmaz. Sözcükler fotoğraflara benzer. Canlı bir şeyi görüp onun resmini çekersiniz. Fotoğraf ölüdür. Ölü fotoğraflardan bir albüm oluşturursunuz. Meditasyonun içinde yaşamamış bir kişi ölü bir albüm gibidir. İçinde yalnız sözel resimler, ölü anılar vardır. Hiçbir şey, hiçbir zaman yaşanmamıştır; her şey yalnızca sözselleştirilmiştir.

Meditasyon tam anlamı ile yaşamaktır ama ancak sessiz olduğunuzda tam anlamıyla yaşayabilirsiniz. Sessiz olun demekle bilinçsiz olun demek istemiyorum. Sessiz ve bilinçsiz olabilirsiniz; ama bu yaşayan bir sessizlik değildir. Yine asıl noktayı kaçırdınız.

Mantralar aracılığı ile kendinizi hipnotize edebilirsiniz. Yalnızca tek bir kelimeyi tekrar ederek zihninizde öyle bir can sıkıntısı yaratırsınız ki, zihniniz uykuya dalar. Uyum ve bilinçsiz hale geçersiniz. "Ram-Ram-Ram" diye tekrarlayıp durursanız zihniniz uyur. O zaman dil engeli ortadan kalkar ama o sırada siz de artık bilinçsizsiniz.

Meditasyon ortada dil olmaması demektir ama siz bilinçli olmalısınız. Yoksa var olanın tümü ile tam bir iletişim söz konusu olamaz. Ne mantraların yararı olur ne de ahenkle tekrarlanan sözcüklerin. Oto-hipnoz meditasyon değildir. Tam aksine oto-hipnotik durumda olmak bir gerilemedir. Dilin ötesine geçemez, gerisine düşer.

Bu nedenle mantraları ve bütün bu teknikleri bırakın. Sözcüklerin orada olmadığı anların var olmasına izin verin. Bir mantrayı tekrarlayarak sözcüklerden kurtulamazsınız çünkü bu

işlem için de sözcükler kullanılır. Sözcükler aracılığı ile dilden kaçmanız mümkün değildir. Öyleyse ne yapmalı? Gerçekte, anlamaktan başka yapabileceğiniz bir şey yok. Yapabileceğiniz şey yalnızca sizin bulunduğunuz yerden gelebilir. Zihniniz karışıksa (kaos içindeyse) meditasyon durumunda değilsiniz, zihniniz sessiz değil. Bu yüzden sizden kaynaklanacak her şey daha fazla karışıklık yaratacaktır. Şimdi yapılabilecek tek şey beynin nasıl çalıştığının farkında olmaya başlamaktır. Hepsi bu kadar; yalnızca farkında olun. Farkındalığın sözcüklerle hiçbir ilgisi yoktur. O varoluşçu bir eylemdir, zihinsel bir işlem değildir.

Onun için ilk yapılacak şey farkında olmaktır. Zihinsel faaliyetlerinizin ve beyninizin nasıl çalıştığının farkında olun. Zihnin işleyişinin farkında olduğunuz an, siz zihin olmaktan çıkarsınız; uzaktan gözlemleyen bir tanık, bir gözlemci olursunuz. Farkındalığınız arttıkça yaşanan ile sözcükler arasındaki boşluğun daha fazla farkına varacaksınız. Boşluklar hep oradadır ama siz onların o kadar farkında değilsiniz ki, asla görünmezler.

İki sözcük arasında ne kadar minik, ne kadar fark edilemez olsa da, daima bir boşluk vardır. Yoksa iki sözcük, iki sözcük olarak kalamazdı; bir olurlardı. Müzikte iki nota arasında daima bir boşluk, bir sessizlik vardır. Aralarında bir boşluk olmasaydı iki ayrı sözcük ya da iki ayrı nota olmazlardı. Sessizlik her zaman oradadır ama kimse onun farkında değildir, ona dikkat etmez, onu hissetmez.

Farkındalık arttıkça zihin yavaşlar. Bu orantı hep mevcuttur. Farkındalığınız ne kadar az ise, zihniniz o kadar hızlı çalışır. Zihniniz daha çok farkında oldukça çalışması yavaşlar ve düşünceler arasındaki boşluklar büyür. İşte o zaman onları görebilirsiniz.

Bu tıpkı bir film gibidir. Projektör cihazı yavaşlayınca iki kare arasındaki boşluğu görebilirsiniz. Elimi kaldırırken, bu hareketi binlerce karede çekmek gerekir. Her biri ayrı bir fotoğraf olacaktır. Bu binlerce ayrı resim gözünüzün önünden boşlukları göremeyeceğiniz bir hızla geçerse, o zaman elimi kaldırışımı bir hareket olarak görebilirsiniz. Ama ağır oynatılırsa boşluklar görülebilir.

Zihin de tıpkı bir film gibidir. Boşluklar oradadır. Zihnimize ne kadar dikkat ederseniz onları o kadar çok görebilirsiniz. Tıpkı bir Gestalt (Gestalt: Tüm parçalarından farklı olan ve parçalarının hiçbirinde var olmayan özelliklere sahip bulunan bütün ç.n.) resmi gibidir; aynı anda iki belirgin imaj içeren bir resim. İki imajı da görebilirsiniz ama aynı anda değil. Yaşlı bir kadın resmi de olabilir, genç bir kadın resmi de olabilir. Ama bir tanesine odaklandığınızda diğerini göremezsiniz. Ötekine odaklandığınızda birinciyi kaybedersiniz. İki imaj gördüğünüzden son derece emin bile olsanız, ikisini aynı anda göremezsiniz.

Zihinde de aynı şey olur. Sözcükleri görüyorsanız boşlukları, boşlukları görüyorsanız sözcükleri göremezsiniz. Her boşluğu bir sözcük, her sözcüğü de bir boşluk takip eder ama

ikisini aynı anda görmeniz mümkün değildir. Boşluklara odaklandığınızda sözcükler kaybolur ve meditasyona geçersiniz.

Yalnızca sözcüklere odaklanmış bir bilinç meditatif olmayan bir bilinçtir. Yalnızca boşluklara odaklanmış zihin ise meditatiftir. Boşlukların farkındayken sözcükler kaybolur. Dikkatle izlerseniz, sözcüklerin orada olmadığını, yalnız boşluk olduğunu görürsünüz.

İki sözcük arasındaki farkı anlayabilirsiniz ama iki boşluk arasındaki farkı anlayamazsınız. Sözcükler her zaman çoğuldur, boşluk her zaman tekildir. Boşluklar birleşir ve tek bir boşluk haline gelirler. Meditasyon boşluğa odaklanmaktır. O zaman bütün Gestalt değişir. Bilinmesi gereken bir şey daha var. Gestalt resmine bakarken dikkatiniz yaşlı kadına odaklanmışsa öteki resmi göremezsiniz. Ama ona odaklanmaya devam ederseniz, tüm dikkatinizle yaşlı kadına odaklanmayı sürdürürseniz, yaşlı kadının aniden kaybolup diğer resmin ortaya çıktığı bir an gelecektir.

Neden böyle oluyor? Çünkü zihin çok uzun bir süre bir yere odaklanamaz. Değişiklik gerekir ya da zihin uyur. Bu ikisinden başka bir olasılık yoktur. Tek bir şeye odaklanmayı sürdürdüğünüzde zihniniz uykuya dalar. Sabit kalmaz; o bir sürekliliktir, yaşayan bir şeydir. Zihninizin sıkılmasına izin verirsiniz, odaklandığınız şeyin tekdüzeliğinden kaçır. O zaman yaşamını rüyalarda sürdürür.

Bu, Mahesh Yogi tarzı meditasyondur. Sükunet içerir, insanı tazeler, beden sağlığınıza ve zihinsel dengeye katkıda bulunur ama meditasyon bu değildir. Aynı şey oto hipnoz ile de yapılabilir. Hintçe'deki mantra sözcüğünün anlamı telkindir, başka bir şey değil. Bunu meditasyon sanmak ciddi bir hata olur. Çünkü değildir. Buna inandığınız sürece gerçek meditasyonu arayamazsınız. Bu tip uygulamalar ve bunların propagandasını yapanlar gerçekten zararlı oluyorlar. Bunlarla yalnızca kendinizi psikolojik olarak uyuşturursunuz.

Dolayısıyla hiçbir mantra ya da başka iteleyici sözcük kullanmayın. Sadece sözcüklerin farkında olun, zihniniz otomatik olarak boşluklara odaklanacaktır.

Sözcüklerle özdeşleşirseniz bir sözcükten ötekine atlarsınız ve boşluğu yitirirsiniz. Bir sonraki sözcük odaklanacak yeni bir şeydir. Zihin değişmesini sürdürür; odak değişir. Ama sözcüklerle özdeşleşmediğiniz zaman siz sadece bir tanık olursunuz. Uzaktan, ilgisizce sözcüklerin geçişini seyredersiniz. O zaman odak tümüyle değişir ve boşluğun farkına varırsınız. Bu sokakta insanların geçişini seyretmek gibi bir şeydir; bir insan geçti, diğeri henüz görünmedi. Bir boşluk olur; sokak boştur. İzliyorsanız, boşluğu tanırırsınız.

Boşluğu tanır tanımaz da içine girersiniz; kendinizi onun içine atmış bulursunuz. O, dipsiz bir kuyudur. Son derece huzur verici, son derece bilinçlendiricidir. Boşluğun içinde olmak meditasyondur, değişimdir. Artık dile gereksinim yoktur; dili bir kenara bırakırsınız. Bu bırakma bilinçlidir. Sessizliğin, sonsuz sessizliğin, farkındasıdır. Onun bir parçası

haline gelirsiniz, onunla bir olursunuz. Dipsiz kuyuyu "öteki" olarak değil, kendiniz olarak algıyorsunuz. Bilirsiniz ama şimdi siz bilginiz. Boşluğu izlersiniz ama artık izleyen izlenmektedir.

Sözcükler ve düşünceler söz konusu olduğunda siz yalnızca izleyicisisiniz. Onlardan ayrısınız, bir tanıksınız ve onlar, "öteki." Sözcükler olmadığında siz boşluksunuz ama yine de bunun farkındasınız. Sizinle boşluğun arasında, bilinç ile varoluş arasında artık bir engel kalmamıştır. Engel olan sözcüklerdi. Şimdi varoluş durumundasınız. Bu meditasyondur: Varoluşla bir olmak, tümüyle onun içinde ama hala bilincinde olmak. Zıtlık buradadır, paradoks budur. Hem bilinçli hem de onunla bir olduğunuz bir durum yaşadınız. Genelde bir şeyin bilincinde olduğumuzda, o şey öteki olur. Bir şeyle özdeşleştiğimizde o şey öteki olmaz. Ama artık bilinçli değilizdir (örneğin öfkeliyken ya da seks yaparken). Ancak bilinçsizken onunla bir olabiliriz.

Seksin bu kadar çekici olmasının nedeni, bir an için bir olunabilmesidir. Ama o anda siz bilinçsizsiniz. Bilinçsizliği istersiniz çünkü bir olmayı istiyorsunuz. Ama bir olmayı istedikçe daha da bilinçli olursunuz. O zaman seksin mutluluğunu duyamazsınız çünkü o mutluluk bilinçsizlikten kaynaklanıyordu.

Bir haz anında bilinçsiz hale gelebilirsiniz. Bilinciniz bir kenara atılmıştır. Bir an için dipsiz kuyudaydınız ama bilinçsizdiniz. Bu hali aradıkça daha da kaybedersiniz. Sonunda yine seksin içinde olduğunuz bir zaman gelir ve artık bilinçsizlik anı oluşmaz. Dipsiz kuyu yitirilmiş, mutluluk yitirilmiş. O zaman eylem aptalca bir hale gelir. Yalnızca mekanik bir boşalmadır, hiçbir spiritüel yönü yoktur.

Yalnızca bilinçsiz bir olmayı biliriz. Meditasyon ise bilinçli bir oluşturma. Cinselliğin aksi kutbudur. Seks bir kutuptur (bilinçsiz bir olma), meditasyon öteki kutuptur (bilinçli bir olma). Seks bir olmanın en alçak düzeyidir, meditasyon ise zirvesi. Aradaki fark bilinçliliklerdir.

Batı artık meditasyona ilgi duyuyor çünkü seksin çekiciliği kalmadı. Bir toplum cinselliği bastırmadığında, ardından meditasyon gelir çünkü kısıtlanmamış cinsellik seksin romantizmi ve büyüsunü yok eder, seksin spiritüel yönü ölür. Seks fazlası ile yaşanıyor ama onun içinde bilinçsiz olmayı sürdüremiyorsunuz.

Cinselliğin bastırıldığı bir toplum cinsel olmaya devam eder ama kısıtlanmamış, özgür bir toplum sonsuza dek cinsel kalamaz. Bunun aşılması gerekir. Bu yüzden bir toplum cinselse, meditasyona ilgi başlar. Bana göre seks açısından özgür olmak bir toplum için arayışa doğru atılan ilk adımdır.

Kuşkusuz arayış bir kere ortaya çıktığında -Doğu'da olduğu gibi- sömürülebilir de. Gurular bulunabilir; ithal edilebilir. Ve ediliyorlar. Ama o gurulardan yalnız bir takım numaralar,

hileler öğrenilebilir. Anlayış yaşamdan, yaşamaktan kaynaklanır. Verilemez, aktarılamaz. Ben size anlayışımı veremem, yalnızca ondan söz edebilirim. Onu kendiniz bulmalısınız. Yaşamın içine dalmanız gerekiyor. Hata yapmanız, başarısız olmanız, pek çok hayal kırıklığı yaşammanız gerekiyor. Ama meditasyona giden yol hatalardan, düş kırıklıklarından ve gerçekten yaşayanlarla karşılaşmaktan geçer. Bu yüzden onun bir büyüme olduğunu söylüyorum.

Anladıklarınızı bir başkasından sağlıyorsanız bu anlayış entelektüel düzeyde kalır. Bu yüzden Krishnamurti'nin sizden yapmanızı istediğini yapmanız mümkün değil. O imkansızı yapmanızı istiyor. "Beni entelektüel düzeyde anlamayın" diyor oysa bir başka insandan, entelektüel kavrayıştan başkasını alamazsınız. Bu nedenle Krishnamurti'nin çabaları anlamsız kalmıştır. Söylediği otantiktir ama karşısındakilerden entelektüel anlayıştan ötesini istediğinde imkansızı istemiştir.

Ama entelektüel kavrayış da yeterli olabilir. Benim söylediklerimi entelektüel düzeyde anlayabiliyorsanız, söylenmeyi de anlayabilirsiniz. Boşlukları da anlayabilirsiniz, söylemediklerimi, söyleyemediklerimi. Kavrayış ilk adımda entelektüel olacaktır çünkü zeka bir kapıdır. Asla spiritüel olamaz. Spiritüellik içteki bir mihrapdır.

Sizinle yalnız entelektüel biçimde iletişim kurabilirim. Söylediklerimi gerçekten anlıyorsanız o zaman söylenmeyen hissedilebilir. Sözcükler olmadan iletişim kuramam ama ben sözcükleri kullandığım kadar sessizliği de kullanıyorum. Her ikisinin de farkında olmak zorundasınız. Yalnızca sözcükler anlaşıldığında olan iletişim değildir. Ancak boşlukların da farkında olduğunuzda tam iletişim olur.

İnsanın bir yerlerden başlaması gerekir. Her başlangıç sahte bir başlangıçtır ama gene de başlanmalıdır. Sahte başlangıçlarla, karanlıkta, el yordamı ile kapı bulunur. Yalnız gerçek başlangıcı bulduğunda başlamayı bekleyen, hiçbir zaman başlayamaz. Doğru yöne doğru sahte bir adım bile bir adımdır, bir başlangıçtır.

Dilin, sözcüklerin aynı zamanda da boşlukların farkında olmanızı bu yüzden söylüyorum. Bilinçli bir çaba harcamadan boşlukların farkına vardığınız anlar olacaktır. Bu, ilahi olanla, varoluşla karşılaşmadır.

Bu karşılaşma olduğunda, ondan kaçmayın. Onunla olun. En başta korkutucu olabilir; bu kaçınılmaz. Bilinmeyenle yüz yüze gelince korku ortaya çıkar çünkü bilinmeyen ölümdür. Bu nedenle boşluk karşısında ölümün size yaklaşmakta olduğunu hissedersiniz. Öyleyse ölü olun! Onun içinde olun, boşluğun içinde tamamen ölü. Yeniden canlandırılacaksınız. Sessizlik içinde ölümünüzü yaşadığınızda hayat yeniden canlanır. Ve siz ilk kez gerçekten yaşarsınız.

İşte bunun için meditasyon bana göre bir metot değil bir işlemdir; bir teknik değil, bir

kavrayıştır. Öğretilemez, ancak yolu gösterilebilir. Meditasyon konusunda bilgilendirilemezsiniz çünkü hiçbir bilgi aslında bilgi değildir; dışarıdan gelen bir şeydir. Meditasyon ise içinizin derinliklerinden gelir.

Bu yüzden araştırın, arayan olun, mürit değil. O zaman bir gurunun değil, yaşamın tümünün müridi olursunuz. O zaman yalnızca sözcükler öğreniyor olmazsınız. Spiritüel öğreti sözcüklerden değil boşluklardan ve her an sizi çevreleyen sessizliklerden gelir. Kalabalık içinde, markette, pazarda bile oradadırlar. Sessizlikleri, onların içindeki ve dışındaki boşlukları arayın ve bir gün meditasyon içinde olduğunuzu göreceksiniz.

Meditasyon size gelir. Her zaman gelir; siz onu getirtemezsiniz. Ama onu aramak gerekir; çünkü yalnız arayış içindeyken ona açık ve savunmasız olursunuz. Ona ev sahipliği yaparsınız. Misafir meditasyondur. Onu davet eder ve beklersiniz. Hazır olan, arayan ve açık olan herkese gelir.

Ama onu bir yerlerden öğrenmeyin yoksa oyuna gelirsiniz. Zihin hep kolay olanı ister. Bu konudaki sömürüler de bundan kaynaklanır. Ortaya gurular ve guruluk çıkar ve spiritüel yaşamı zehirler.

En tehlikeli insan bir başkasının spiritüel arayışını kullanandır. Birisi sizin tüm malınızı, paranızı çalarsa bu o kadar önemli değildir, size ihanet ettiyse bunun da fazla önemi yoktur, ama bir kişi sizin meditasyonu, ilahi olanı ve vecdi arayışınızda sizi kandırırsa hatta yalnızca oyalarsa bile, bu çok büyük bir günahdır ve affedilemez.

Ama bu yapılıyor. Bu yüzden uyanık olun ve hiç kimseye, "Meditasyon nedir? Nasıl yapabilirim?" diye sormayın. Bunun yerine ne gibi engeller olduğunu sorun. İnsanların neden sürekli meditasyon halinde olmadıklarını, büyümenin nerede durdurulduğunu, aksaklığın nerede olduğunu sorun. Ve bir guru aramayın çünkü gurular zarar verir. Size hazır reçeteler verenler dost değil düşmandır.

Karanlıkta el yordamı ile arayın. Başka yapacak bir şey yoktur. Karanlıkta arayış size, sizi karanlıktan kurtaracak kavrayışı getirecektir. "Gerçek, özgürlüktür." Bu özgürlüğü kavrayın. Gerçeğin yolu hep kavrayıştan geçer. Bu, karşılaştığınız ve tanıdığınız bir şey değildir; gelişerek ulaştığınız bir şeydir. Onun için kavrayışın peşinde olun çünkü ne kadar çok şeyi kavrayabilirseniz gerçeğe o kadar yaklaşırsınız. Sonunda hiç bilinmeyen, beklenmeyen, önceden kestirilemeyen bir anda kavrayış en üst noktasına vardığında, kendinizi o dipsiz kuyunun içinde bulursunuz. Artık siz yoksunuz, meditasyon var.

Meditasyon sizin daha "fazlanız" değildir, hep sizin ötenizdedir. Dipsiz kuyudayken meditasyon vardır. Orada ego yoktur, siz de yoksunuz. "Olmak" var. Tanrı'ya göre din budur; nihai varoluştur. Aslında bütün dinlerin, bütün arayışların özüdür ama bir yerlerde hazır sizi bekliyor değildir. Bu yüzden "aradığın bende var" diyen herkese karşı uyanık

olun.

Karanlıklar içinde arayışınıza devam edin ve başarısızlıklardan korkmayın. Onları kabullenin ama aynı hataları tekrarlamayın. Gerçeği ararken yanlışlar yapan insan daima affedilir. Bu varoluşun derinliklerinden gelen bir vaattir.

3 -ilahi Olana Giden Üç Adım: Seks, Sevgi ve Dua

Lütfen cinsel enerjinin spiritüel anlamını açıklayın. Seksi nasıl yüceltebilir ve spiritüel hale getirebiliriz? Seks yapmayı, aşk yapmayı nasıl meditasyona çevirebilir ve bir üst bilinç düzeyine çıkacak bir basamak haline getirebiliriz?

Seks enerjisi diye bir şey yoktur. Bir enerji vardır ve hep aynıdır. Seks enerjinin boşaltım ve kullanım yollarından biridir. Tek bir yaşam enerjisi vardır ama pek çok şekilde ortaya çıkabilir. Seks bunlardan bir tanesidir. Yaşam enerjisi biyolojik olduğunda seks enerjisi haline gelir.

Seks yalnızca yaşam enerjisinin bir uygulanma biçimidir. Bu nedenle yüceltilmesi söz konusu olamaz. Yaşam enerjisi başka bir yöne aktığında seks olmaz ama bu yüceltme değil, dönüşümdür.

Seks yaşam enerjisinin doğal ve biyolojik akışıdır ve onun en alt düzeyde kullanımınıdır. Doğaldır çünkü yaşam o olmadan var olamaz. En alt düzeydedir çünkü zirve değil temeldir. Seks her şey olduğunda, tüm yaşam ziyan edilmiş olur. Bu bir temel attıktan sonra üstüne ev inşa etmek yerine üst üste temeller atmaya benzer.

Seks yalnızca yaşam enerjisini daha yüksek bir biçime dönüştürme fırsatıdır. Bu yolda gittiği sürece her şey yolundadır ama seks her şey olursa, yaşam enerjisinin tek çıkış yolu olursa, o zaman yıkıcı hale gelir. Seks yalnızca bir yoldur, amaç değil. Yollar ise yalnızca amaçlar başarılıyorsa anlamlıdır. İnsan yolu kötüye kullanırsa amaç yok edilmiş olur. Seks hayatın merkezi haline gelmişse (ki artık öyle oldu) yollar amaçlara dönüşür. Seks yaşamın biyolojik işlevini yerine getirir, onu sürdürür. O bir yoldur, amaç olmamalıdır. Amaç haline geldiği anda spiritüel boyutu yitirilir. Ama seks meditatif hale gelirse işte o zaman spiritüel boyuta yönelir. Bir basamak, bir sıçrama tahtası olur.

Yüceltmeye gerek yoktur çünkü enerji ne cinseldir ne de spiritüel. Enerji daima doğaldır. Tek başına isimsizdir. Aktığı kapıya göre isim alır. Bu isim enerjinin değil, onun aldığı biçimin adıdır. "Cinsel enerji" dediğinizde bu enerjinin seks yoluyla boşaltıldığı biyolojik kapının adı olur. Aynı enerji ilahi olana doğru aktığında spiritüel enerji olur.

Enerjinin kendisi nötrdür. Biyolojik olarak ifade edildiğinde sekstir. Duygusal olarak ifade edildiğinde sevgi olur, nefret olur, öfke olur. Entelektüel olarak ifade edildiğinde bilim olur, edebiyat olur. Beden içinde hareket ederken fiziksel, zihin içinde hareket ederken zihinsel olur. Aradaki farklar enerjinin farklılığı değil, kullanım biçimlerinin farklılığıdır.

Bu yüzden "seks enerjisinin yüceltilmesi" terimi yanlıştır. Seks yolu kullanılmadığında enerji yeniden saf haline döner. Enerji her zaman saftır. İlahi kapı yoluyla kullanıldığında spiritüel olur ama bunun da yine enerjinin bir kullanım biçimi olmasından başka bir anlamı

yoktur.

"Yüceltme" sözcüğü çok kötü çağrışımlara neden oluyor. Yüceltme konusundaki bütün teoriler bastırma teorileridir. "Seksin yüceltilmesi" terimini kullandığınız anda onun düşmanı oluyorsunuz. Bu sözcükler mahkumiyet kararınızı veriyor.

Seks konusunda ne yapılacağını soruyorsunuz. Sekse doğrudan yapılan her şey bir bastırmadır. Dolaylı olarak yapılabilecek yegane şey ise aklınızı seks enerjisine takmamak ve ilahi olana giden kapıyı aramaktır. O geçit açıldığında içinizdeki tüm enerjiler oraya doğru akar. Seks onların içinde erir. Bir üst düzey mutluluk olasılığı ortaya çıktığında alt düzey mutluluklar önemini yitirir. Solar ve yok olurlar. Onları bastırmak ya da onlarla savaşmak zorunda değilsiniz. Kendiliklerinden erirler. Seks yüceltilmez, aşılır.

Seks ile yapılan negatif herhangi bir eylem enerjiyi dönüştürmez. Tam aksine, içinizde yıkıcı bir çatışma yaratır. Bir enerji ile savaştığınızda, kendinizle savaşırırsınız. Kazanan olmaz. Kazandığınızı sanırırsınız ama seks kazanmıştır. Bu hep böyledir. Seks olmadığı zamanlar onu kontrol ettiğinizi düşünürsünüz. Hemen ardından yine seksin çekimini hissedersiniz ve kazandığınızı sandığınız her şeyi yitirirsiniz. Hiç kimse kendi enerjisi ile savaşıp kazanamaz.

Enerjilerinize başka bir şey, daha fazla mutluluk veren bir şey için gereksinim varsa, seks yok olur. Enerji yüceltilmiş değildir, siz ona bir şey yapmış değilsiniz. Çok daha büyük mutluluğa giden bir kapı açılmıştır ve enerji kendiliğinden ona doğru akmaya başlar.

Avuçlarınızda taşlar taşırken karşınıza birden pırlantalar çıkarsa taşları düşürdüğünüzün farkında bile olmazsınız. Sanki onları hiç taşımamışsınız gibi, kendiliklerinden yere dökülürler. Onları reddedişinizi hatırlamazsınız. Bu bir şeyler yüceltildi demek değildir. Daha büyük bir mutluluk kaynağı size açıldı ve daha düşük düzeydeki kaynaklar kendiliğinden yere döküldü.

Bu o kadar otomatik bir olgudur ki sekse karşı bir tavır içinde olmak gerekmez. Her çeşit enerjiye karşı yaptığınız her şey olumsuzdur. Gerçek ve olumlu eylemin seks ile ilgisi bile yoktur; meditasyon ile ilgilidir. Seksin gitmiş olduğunu fark etmezsiniz bile. Yalnızca yeni gelenin içinde erimiştir.

Yüceltme çirkin bir kelimedir. Düşmanlık ve çatışma anlamlarını içerir. Seks olduğu gibi kabul edilmelidir. O yalnızca yaşamın devamına biyolojik bir temel oluşturur. Ona spiritüel ya da anti-spiritüel anlamlar yüklemeyin. Gerçeğini olduğu gibi kavramanız yeterli.

Seksi biyolojik bir gerçek olarak kabullendiğinizde artık onun üzerinde kafa yormazsınız. Ancak spiritüel bir anlam kazandığında onu düşünürsünüz. Onun için ona bir anlam yüklemeyin, çevresinde bir felsefe oluşturmayın. Yalnızca gerçekleri görün. Onunla ilgili ya da ona karşı bir şey yapmayın. Bırakın olduğu gibi olsun. Onun normal olduğunu kabul

edin ve ona karşı anormal bir tutum içine girmeyin.

Elleriniz ve gözleriniz olduğu gibi cinselliğiniz de var. Ellerinize ve gözlerinize karşı olmazsınız; sekse karşı da. O zaman da seks konusunda ne yapmalı sorusu önemini yitirir. Seks -yolu- ile var oldunuz ve seksle doğurmak üzere programlandınız. Büyük bir sürekliliğin bir parçasısınız. Bedeniniz ölecek, bu yüzden yerine geçecek başka bir beden yaratmak üzere programlandı.

Ölüm kesin bir gerçektir. Seksin bu kadar büyük bir dürtü olmasının nedeni budur. Sonsuza dek burada olmayacaksınız, öyleyse yeni bir beden, bir benzeriniz sizin yerinizi almalı. Seks son derece önemlidir çünkü tüm doğa onun üzerinde ısrar eder. Yoksa insan varlığını sürdüremezdi. İsteğe bağlı bir şey olsaydı yeryüzünde kimse kalmazdı. Son derece dürtücü, zorlayıcı ve yoğun bir itkidir çünkü doğa tamamen onun yanındadır. O olmadan yaşam var olamaz.

Seks isteğe bağlı olmadığı ve çok doğal, çok zorunlu olduğu için dini arayış içinde olanlar için çok önemlidir. Bir kişinin içindeki yaşam enerjisinin ilahi olana ulaşip ulaşmadığının bir ölçütü haline gelmiştir. Bir insanın ilahi olanla karşılaşip karşılaşmadığını biz bilemeyiz - onun pırlantaları olup olmadığını kesin olarak bilemeyeceğimiz gibi- ama bir kişinin bir yere taş atıp atmadığını kesinlikle biliriz çünkü taşları tanırız. Aynı şekilde, seksi tanıdığımız için bir insanın onu aşip aşmadığını anlayabiliriz.

Seks o kadar güçlü bir dürtüdür ki ilahiye ulaşmadan onu aşmak mümkün değildir. Brahmacharya bu yüzden birinin ilahiye ulaşip ulaşmadığının ölçütü olmuştur. O kişi için artık seks, normal insanlar için taşıdığı anlamda, yoktur.

Bu seksi terk etmekle ilahi olana varırsınız demek değildir. Aksini düşünmek yanlış olur. Pırlantaları bulan taşları yere atar ama tersini yapmaz. Taşlarınızı fırlatıp atabilirsiniz ama bu, bunun ötesinde bir şeyler başardığınız anlamına gelmez.

Bu durumda ikisi arasında bir yerdesinizdir. Zihniniz bastırılmıştır, aşılmış değil. Seks, içinizi bir cehenneme dönüştürene kadar fokurdur durur. Bu seksin ötesine geçmek değildir. Seks bastırıldığında çirkin, hastalıklı, nörotik bir şeye dönüşür. Sapkınlık olur.

Sekse karşı -güya- dinsel bu tutum sapkın bir cinsellik ve cinsel yönden tümüyle nörotik toplumlar yarattı. Ben buna karşıyım. Seks biyolojik bir gerçektir, yanlış bir şey değildir. Bu yüzden onunla savaşmayın; yoksa sapkın hale gelir ve sapkın cinsellik ileri doğru bir adım değildir. Normalin altına düşmüştür; deliliğe doğru bir adımdır. Seks çok fazla bastırıldığında, artık daha fazla ertelenemez hale gelir ve patlar; bu patlamada siz kaybolursunuz.

Siz insan özelliklerinizin tümüsünüz, tüm olasılıklarsınız. Cinsellik gerçeği sağlıklıdır ama aşırı derecede bastırıldığında sağlıklı hale gelir. İlahi olana normalden yola çıkmak çok

kolaydır ama nörotik bir zihinle yola çıktığınızda aşırı bir tutku oluşur, o yolda ilerlemek mümkün olmaz. İlk önce sağlıklı ve normal olmalısınız. Seks daha sonra, en sonunda aşılabılır.

Öyleyse yapılması gereken nedir? Seksi tanıyın! Onu bilinçli olarak yaşayın! Yeni bir kapı açmanın sırrı budur. Cinselliğe bilinçsizce dalarsanız yalnızca biyolojik evrimin ellerinde bir araç olursunuz; ama seks eyleminde bilinçli olabilirsiniz bu bilinçlilik derin bir meditasyona dönüşür.

Seks eylemi o kadar kendiliğinden oluşan ve dürtücü bir şeydir ki onun içindeyken bilinçli olmak çok zordur ama imkansız değildir. Bunu başarabildiğinizde hayatta hiçbir eylemi bilinçsizce yapmazsınız çünkü hiçbir eylem seks kadar yoğun değildir.

Seks eylemi sırasında bilinçli olabilirsiniz, ölüm sırasında bile bilinçli olabilirsiniz. Seksin ve ölümün yoğunlukları birbirine paralel ve eşittir. Aynı noktaya gelirsiniz. Bu yüzden sekste bilinçli olabildiğinizde çok büyük bir şeyi başarmış olursunuz. Bunun değeri ölçülemez.

Bu nedenle seks meditasyon için kullanın. Onunla savaşmayın, ona karşı çıkmayın. Doğa ile savaşamazsınız. Siz onun bir parçasısınız. Sekse karşı dostluk ve anlayış dolu bir tutum içinde olmalısınız. O sizinle doğa arasındaki en derin diyalogdur.

Gerçekte seks kadın ve erkek arasında bir diyalog değildir. Erkeğin kadın, kadının erkek aracılığı ile doğa ile diyalogudur. Bir an için kozmik akışın, göksel uyumun içinde, bütünle bir olursunuz. Böylece erkek ve kadın birbirleri aracılığı ile doyuma ulaşır.

Erkek bütün değildir, kadın da bütün değildir. Bir bütünün iki parçasıdır. Bu yüzden seks eylemi ile birleştiklerinde her şeyin en derin doğası ile, Tao ile uyum içine girerler. Bu uyum yeni bir varlığın doğumu olabilir; siz seks bilinçle yaşamadığınızda, başka bir şey olması da mümkün değildir. Ama bilinçliyseniz, seks sizin doğumunuz olabilir. Bu spiritüel doğumdur. "İkinci kez" doğarsınız.

Seks eylemine bilinçli olarak katıldığınız an onun tanığı olursunuz. Tanığı olduğunuz anda ise seks aşarsınız çünkü ona tanıklık etmek sizi özgür bırakır. Artık dürtü ortadan kalkmıştır, bilinçsizce katılmıyorsunuz. Artık yalnızca bir bedenden ibaret olmadığınızı bilirsiniz. Tanıklığın gücü size onun ötesinde bir şeyi göstermiştir.

"Ötesi"ni ancak onun içinde olduğunuzda bilebilirsiniz. Yüzeysel bir karşılaşma değildir. Çarşıda pazarlık ederken bilinciniz fazla derinlere inmez çünkü yüzeysel bir şey yapıyorsunuz. İnsanlar açısından içlerindeki derinliklere tanıklık edebilmelerinin tek yolu genellikle seks eylemidir.

Seks yolu ile meditasyona ne kadar girerseniz cinsellik de önemini o kadar yitirir. Meditasyon seksin içinden büyür ve bu büyüüşün içinden bir kapı açılır, seks solar, yok

olur. Bu yüceltme değildir. Kuruyan yaprakların ağaçtan dökülmesi gibi bir şeydir. Dökülen yapraklardan ağacın asla haberi olmaz. Aynı şekilde sizin de seksin mekanik dürtüsünün yok olduğundan haberiniz olmaz.

Seksi kullanarak meditasyonu yaratın; seksi bir meditasyon objesi yapın. Ona bir tapınak muamelesi yapın. O zaman onu aşar ve değişim geçirirsiniz. Seks gitmiş olacak ama bastırılmış ya da yüceltilmiş olmayacak. Yalnızca önemsiz, anlamsız hale gelecek. Siz büyüüp onu aştınız. Artık sizin için bir anlamı kalmadı.

Bu tıpkı bir çocuğun büyümesi gibidir. Artık oyuncakların anlamı kalmamıştır. Çocuk hiçbir şeyi yüceltmemiş ya da bastırmış değildir; olgunlaşmıştır. Artık oyuncaklar onun için anlamsız ve çocukçadır. Çocuk artık çocukça değildir.

Aynı şekilde meditasyon yaptıkça seks size daha az çekici gelecektir. Zamanla, kendiliğinden, seksi yüceltmek için bilinçli bir çaba harcamadan enerji yeni bir yöne akmaya başlayacaktır. Seks yoluyla akan enerji artık meditasyon yolu ile akmaktadır. Ve bu yolda aktığında ilahi kapı açılır.

Bir nokta daha var: "Seks" ve "aşk-sevgi" sözcüklerini kullandınız. Genelde bu ikisini birbiri ile ilgisi varmış gibi kullanırız. Fakat, böyle bir ilişki yoktur. Sevgi ancak seks gittiğinde gelir. Bundan önceki aşk yalnızca bir kur yapmadan, ön sevişmeden ileri gitmez. Sadece sekse ortam hazırlar. Bir giriş, bir önsözdür. İki insan arasında ne kadar fazla seks olursa aşk da o kadar azalır; çünkü önsöze gerek kalmaz.

Birbirine aşık iki kişi arasında seks olmadığında aşkın romantizmi yaşanır. Seks işin içine girdiği an aşk yok olur. Seks çok anidir. Ve şiddet içerir. Ön sevişmeye, önsöze gereksinimi vardır. Bizim bildiğimiz aşk seksin çıplak gerçeği için bir giysiden ibarettir. Aşk dediğiniz şeyin derinliklerine bakarsanız orada seksin sıçramaya hazır beklediğini görürsünüz. Aşk konuşurken seks hazırlanır.

Seksle birlikte düşündüğümüz bu güya aşk yalnızca bir giriştir. Seks gelirse bir kenara atılır. Evliliğin romantik aşkı kesin biçimde öldürmesi bu yüzdendir. İki insan birbirini ve ön sevişmeyi tanıdıktan sonra aşk gereksiz hale gelir.

Gerçek aşk, gerçek sevgi bir giriş bölümü değildir. O bir rayihadır. Seksten önce değil, sonra gelir. Bir önsöz değil, son sözdür. Seksi yaşadıktan sonra eşinize sevgi ve şefkat duyuyorsanız aşk gelişir. Ve meditasyon yapıyorsanız sevgi ve şefkat duyarsınız. Seks eylemi ile meditasyon yapıyorsanız o zaman partneriniz yalnızca sizin fiziksel zevklerinizin bir aracı olmayacaktır. İkiniz de derin meditasyona ulaştığınız için birbirinize şükran duyacaksınız.

Seks ile meditasyon yaptığınız için aranızda yepyeni bir arkadaşlık doğacaktır çünkü birbiriniz aracılığıyla doğa ile bir oldunuz. Gerçekliğin bilinmeyen derinliklerine baktınız.

Partnerinize, çekilen acılara, arayışa, bir başka insana, bir başka yolcuya, karanlıklar içinde yolunu arayan bir dosta sevgi ve şefkat duyacaksınız.

Seks yalnız meditatif olduğunda arkasında bir rayiha bırakır. Ön sevişme duygusu yerine bir olgunluk, bir büyüme, bir meditatif farkındalık hissedersiniz. Aşkı, sevgiyi o zaman bilirsiniz. Aşk şükran, dostluk ve şefkatin karışımıdır.

Böyle bir sevgi oluştuğunda seksi aşarsınız. Aşk ve sevgi seks yolu ile ortaya çıkar ama onun ötesine geçer. Tıpkı bir çiçek gibi, köklerde oluşur ama onları aşar. Ve bunun geri dönüşü yoktur. Ya aşk vardır ya seks. Zaten gerçek aşkı tanımanın bir yolu da budur. Seks bir yumurtanın kabuğu gibidir; içinden aşk çıkar. Çıktığı anda ise kabuk kırılıp bir kenara atılır.

Seks ancak meditasyon olduğunda sevgiye ulaşır. Olmadığında ise tekrarlanıp duran ve can sıkıcı bir şey haline gelir. Birbirinize şükran duymazsınız. Kendinizi aldatılmış hissedersiniz. Partnerinize düşman olursunuz; bir ihtiyaç haline gelen seks yolu ile size hükmediyordu. Seks olmadan yaşayamadığınız için onun kölesi oldunuz. Kölesi olduğunuz birine karşı ise asla dostluk duyamazsınız.

İkiniz de aynı duygular içinde olursunuz; ikinize göre de diğeri efendidir. Bu inkar edilir ve seks tekrarlanır durur; rutin hale gelir. Seks partnerinizle kavga edersiniz, sonra barışırsınız. Yine kavga eder, yine barışırsınız. Buradaki aşk uyum sağlama aracı olmaktan öteye gitmez. Sevgi ve şefkat olmadığı için dost olamazsınız. Bunun yerine zalimlik ve şiddet vardır; aldatıldınız. Bir köle oldunuz. Seks, aşka ve sevgiye dönüşemeyecek.

Seksin içinde yolculuk edin! Ondan korkmayın çünkü korku ile hiçbir yere varılmaz. Korkulacak tek şey korkunun kendisidir. Seksten korkmayın ve onunla savaşmayın çünkü bu da bir tür korkudur. "Kaç ya da savaş", bunlar korkunun iki yoludur. Onun için seksi olduğu gibi kabul edin. Onu derinliğine yaşayın, tümüyle bilin, anlayın, onunla meditasyon yapın; onu böyle aşarsınız. Yeni bir kapı açılır. Hiç bilinmeyen, hiç duyulmamışın içine, yeni bir boyuta girersiniz ve büyük bir mutluluk size akar.

O kadar büyük bir mutluluk duyacaksınız ki seks önemini yitirip kendiliğinden yok olacak. Artık enerjiniz o yöne akamaz. Enerji daima mutluluğa doğru akar. Sekste mutluluk vardır, enerji ona doğru akar. Daha fazla bir mutluluk; seksi aşıp ötesine geçen, çok daha doyurucu, çok daha derin ve büyük bir mutluluk istediğinizde enerji kendiliğinden sekse doğru akmayı bırakacaktır.

Seks meditasyon olduğunda aşkın çiçeği açar. Bu da ilahi olana doğru gidiştir. Aşk bu yüzden ilahidir. Aşkın çiçeğinin olduğu yere dua gelir. Bu kesindir. Artık ilahi olandan fazla uzakta değilsiniz. Yuvaya yaklaştınız.

Şimdi aşk ile meditasyon yapmaya başlayın. İkinci adım budur. Aşk ortaya çıktığı anda

meditasyonun derinliklerine dalın, onun farkında olun. Sekste bedenler buluşur, aşkta ruhlar buluşur. Yine de bu iki kişinin buluşmadır.

Şimdi aşkı seksi gördüğünüz gibi görmeye çalışın. Tam iletişimi, içsel buluşmayı, içsel cinsel birleşmeyi görün. O zaman aşkı bile aşacaksınız ve duaya ulaşacaksınız. İşte kapı bu duadır. Dua da bir buluşmadır ama iki kişinin buluşması değil, sizinle Bütün Olan arasındaki iletişimdir. Bir kişi olan "öteki" bırakılmıştır. Artık siz ve kişi olmayan öteki; tüm varoluş vardır.

Dua da bir buluşmadır, bu yüzden sonunda o da aşılmalıdır. Duada dua eden ve ilahi olan birbirinden farklıdır. Bhakta ile Osho farklıdır ama dua hala bir buluşmadır. Meera ya da Theresa bu yüzden dualarını tanımlarken cinsel terimler kullanabiliyorlardı.

Dua sırasında meditasyon yapılmalıdır. Siz yine tanık, izleyici olmalısınız. Bütün olanla aranızdaki iletişimi gözlemleyin. Bu en hassas farkındalığı gerektirir. Bütünle aranızdaki buluşmanın farkında olabilirsiniz, işte o zaman hem kendinizi hem de bütün olanı aşabilirsiniz. O zaman bütün sizsiniz. Ve bu bütünlükte ikilik yoktur; yalnız teklik vardır.

Seks, aşk ve dua bu tekliği arayıştır. Hasreti duyulan budur; seks sırasında bile hasreti duyulan bu tek oluşturmaktadır. Mutluluk size gelir çünkü bir an için tek olmuşsunuzdur. Seks derinleşip aşk olur, aşk derinleşir dua olur ve dua derinleşip her şeyin tümüyle aşılması ve nihai teklik olur.

Derinlere inme daima meditasyon yolu ile olur. Yöntem hep aynıdır. Düzeyler, boyutlar ve aşamalar değişir ama yöntem aynıdır. Seksi kazıyın, altında aşkı bulursunuz. Aşkın derinliklerine inin, duaya gelirsiniz. Duanın derinliklerinde ise tek oluşa varırsınız. Bu teklik bütündür, bu teklik mutlak mutluluktur, bu teklik vecddir.

İşte bu yüzden savaştığı bir tutum içine girilmemelidir. Her gerçeğin içinde ilahi olan mevcuttur. Tanınmasını zorlaştıran giysilerle örtünmüş olabilir ama siz onu soymalısınız. Soydukça altından başka giysiler de çıkabilir. Soymaya devam edin. Tek oluşu tüm çıplaklığı ile görünceye kadar tatmin olamazsınız. Gereksinmeniz karşılanamaz.

Çıplak tekliğe, giysisiz, örtünmemiş tekliğe ulaştığınız an onunla bir olursunuz çünkü çıplak olanı tanıdığınızda onun siz olduğunu bilirsiniz. Aslında herkes başkalarında kendini arar. İnsan kendi evini başkalarının evlerinin kapılarını çalarak bulur.

Gerçek soyunduğu an siz onunla bir olursunuz çünkü aranızdaki engel yalnızca giysilerdi. Bu nedenle siz soyunmadan gerçeği soyamazsınız. Meditasyon bu yüzden çifte etkili bir silahtır: Hem gerçeği hem sizi soyar. İkiniz de çıplak hale gelirsiniz. Tam çıplaklık, tam boşluk gerçekleştiği anda siz tek olursunuz.

Ben sekse karşı değilim. Bu seksten yanayım anlamına gelmiyor. Onun derinliklerine dalarak onun ötesine geçmekten yanayım. Ötesi daima oradadır ama sıradan yüzeysel

sekste derine inilemez. Bunu yapabilirsiniz ilahi olana şükran duyacaksınız çünkü seks yoluyla bir kapı açılır. Ama yüzeysel sekste çok daha yüce bir şeyin aslında çok yakınında olduğunuzu asla kavrayamazsınız.

Bizler o kadar kurnazız ki, seksten sonra değil, önce gelen sahte aşkı yarattık. Sahte olduğu için sekste doyuma ulaştınca aşkın bittiğini hissediyoruz. O aşk yalnızca bir önsözdü ve artık işlevini yitirdi. Ama gerçek aşk seksin ötesindedir; onun arkasında saklanır. Onun içine dalın, dindarca meditasyon yapın, o zaman onu sürekli yaşamaya başlayacaksınız.

Ben aşka karşı değilim ama aşktan yana da değilim. Onu da aşmanız gerekiyor. Onunla meditasyon yapın; ötesine geçin. Burada meditasyon derken tam bir uyanıklık ve farkındalıkla aşkın içinden geçmeyi kastediyorum. Bu kör ve bilinçsiz bir geçiş olmamalı. Orada büyük bir mutluluk mevcuttur ama gözleriniz kapalı ise onu kaçırdığınız. Gözleriniz açıkken seks sizi tekliğin yoluna götürebilir.

Bir damla bir okyanus haline gelebilir. Bu her damlanın en büyük arzusudur. Her eylemde, her istekte bu arzuyu görebilirsiniz. Onu keşfedin ve peşinden gidin. Bu müthiş bir maceradır! Bizler günümüzde bilinçsizce yaşıyoruz ama hiç olmazsa bu macerayı yaşayabiliriz. Çok çaba gerekir ama imkansız değildir. Bir İsa, bir Buda, bir Mahavir için bu mümkün oldu. Herkes için de olabilir.

Seksi bu farkındalıkla, bu duyarlılıkla yaşadığınızda onu aşarsınız. Bu asla yüceltme olmayacak. Onu aştığınızda ortada ne seks kalacak ne de bir yüceltme. Aşk, dua ve teklik olacak.

Aşkın üç aşaması vardır: Fiziksel aşk, ruhsal aşk ve spiritüel aşk. Bu üçü aşıldığı zaman ilahi olana varılır. İsa, "Tanrı sevgidir" dediğinde Tanrı'nın mümkün olan en iyi tanımını yapmıştı çünkü Tanrı'ya giden yolda bilebileceğimiz en son şey aşktır. Bunun ötesinde bilinmeyen yatar ki, bilinmeyen tanımlanamaz. İlahi olanı ancak en son gerçekleştirebileceğimiz şey olan aşk ile sezebiliriz. Aşkın bu aşamasından sonra hiçbir deneyim yaşanmaz çünkü deneyimleyecek biri yoktur. Damla okyanus olmuştur!

Adım adım ilerleyin ama içinizde ferahlık olsun. Gerginlik yok, savaşmak yok. Yalnız uyanık ve farkında olun yeter. Yaşamın karanlık gecesindeki yegane ışık farkındalıktır. Bu ışıkla onun içinden geçin, her köşesini araştırın. Her yer ilahidir, bu yüzden hiçbir şeye karşı olmayın.

Ama hiçbir yerde kalmayın. Hep öteye geçin çünkü sizi hep daha büyük mutluluklar bekliyor. Yolculuk sürmeli. Yakınında seks varsa, seksi kullanın. Aşk varsa, aşkı kullanın. Yüceltme, bastırma, savaşma gibi terimlerle düşünmeyin. İlahi olan, her şeyin arkasında gizli olabilir, bu yüzden karşı koymayın, savaşmayın. Hiçbir şeyden kaçmayın. Aslında O her şeyin arkasındadır. Bu nedenle her neredeseyiz gördüğünüz en yakın kapıdan girin.

Böyle yol alacaksınız. Bir yerde kalıp durağanlaşmayın çünkü yaşam her yerdedir. İsa, "Tanrı her taşın altındadır" der, ama siz yalnız taşları görüyorsunuz. Taşlaşmış zihninizi değiştirmelisiniz. Seksi bir düşman olarak gördüğünüzde o bir taş haline gelir. O zaman arkasını göremezsiniz çünkü saydam değildir. Onu kullanın, onunla meditasyon yapın, o zaman tıpkı bir cam gibi saydamlaşır. Arkasını görür ve camı unutursunuz. Yalnız camın arkasındaki hatırlanır.

Saydamlaşan her şey kaybolur. Onun için seksi taşlaştırmayın, saydamlaştırın.

4 -Köklere Dönüş: Kundalini Yoga

Kundalini yoga nedir ve Batı'ya nasıl yardım edebilir? Sizin geleneksel ve kontrollü metotlar dışında Kundalini'yi uyandırma yönteminiz nedir?

Varoluş enerjidir, enerjinin pek çok biçimde devinimidir. Kundalini insanın varoluş enerjisi, yani insan bedeninin ve ruhunun odaklanmış enerjisidir.

Enerji ortaya çıkabilir de çıkmayabilir de. Tohumda kalabilir ya da bir biçim alarak görünebilir. Her enerji ya tohum halindedir ya da biçim almıştır. Kundalini sizin bütün potansiyelinizdir. Ama yine de bir tohumdur, bir potansiyeldir. Kundalini'yi uyandırmak potansiyelinizi gerçekleştirmektir.

Bu yüzden ilk önce Kundalini'nin benzeri olmayan, eşsiz bir şey olmadığını anlamak gerekir. Yalnızca enerjinin insanda olan biçimidir. Ama genelde çok küçük bir parçası çalışır. Ve o küçük parça bile uyumla çalışmaz; çatışma içindedir. İşte azap budur. Enerjiniz uyumlu işlev gördüğünde mutluluğu yaşarsınız ama çatışıyorsa -kendi kendisi ile savaşıyorsa- o zaman son derece mutsuz olursunuz.

Neden enerjinin tümü bir potansiyelden ibarettir, neden tümü kullanılmıyor? Çünkü günlük yaşamda tümüne gereksinim yoktur. Yalnız gerektiği zaman gerektiği kadar kullanılır. Günlük yaşamda onu gerektirecek zorluklar yoktur. Bu yüzden son derece küçük bir bölümü ortaya çıkar. Bu küçük parça bile günlük yaşamınızda bütünlenme olmadığı için uyumsuzdur.

Gereksinimleriniz çatışır. Toplumun sizden istediği şeyler ile içgüdülerinizin gerektirdikleri zıttır. Toplumun, ahlak kurallarının dayattıkları ile kişisel gereksinimleriniz farklıdır. Bu çatışmalar insanın uyumlu bir bütün olmasını önler. Bunlar insanı parçalar haline getirir. Sabah bir şey gerekir, öğleden sonra başka bir şey. Eşiniz sizden bir şey ister, anneniz bambaşka bir şey. Böylece günlük yaşamınızda sürekli birbiri ile çatışan taleplerle başa çıkmaya çalışırsınız. Enerjinizin kullanılan o küçük parçası da kendi kendisi ile çatışma içine düşer.

Bunun dışında ikinci bir çatışma daha olmaktadır: ortaya çıkan enerji ile her an çatışma içinde olan henüz kullanılmayan enerji. Potansiyel ortaya çıkmaya çabaladıkça açığa çıkan bölüm onu bastırır.

Psikolojik terimlerle söylemek gerekirse, bilinçaltı daima bilinçüstü ile çatışır. Bilinçüstü bilinçaltına hükmetmeye çalışır çünkü onun her an ortaya çıkma tehlikesi olduğunu bilir. Bilinç kontrol altındadır, bilinçaltı ise değildir. O patladığı an güvenliğiniz yok olur. Onu kontrol edemezsiniz. İşte bilinçüstünün tüm korkusu budur. Ortaya çıkan enerji ile çıkmak isteyen enerji arasındaki bu çatışma çatışmaların en büyüğüdür.

Bu iki çatışma yüzünden uyum içinde değilsiniz. Uyum içinde olmadığınızda ise enerjiniz size karşı olur. Enerjinin hareket etmeye ihtiyacı vardır. Hareket ise her zaman kullanılmayanın kullanılmasıdır, tohumdan ağaca, karanlıktan ışığa doğru gidiştir.

Bu devinim ve uyum ancak baskı olmadığında gerçekleşebilir. Aksi halde kendi enerjiniz sizin düşmanınız haline gelir. Kendi içinizde parçalara bölünürsünüz. Tek kişilik bir kalabalık olursunuz. O zaman da tek değil, çok olursunuz.

İşte günümüzde insanların durumu budur. Ama böyle olmamalı. Çirkinliklerin ve acıların nedeni budur. Mutluluk ve güzellik, yalnız yaşam enerjiniz devinim halindeyken mümkündür; kolayca, rahatça, bastırılmamış, kısıtlanmamış, bütünlenmiş, parçalanmamış biçimde hareket ederken. Kendisi ile çatışma içinde olmadan, tek ve organik bir bütün olarak. Kundalini yalnızca enerjinizin bu uyumlu bütünlüğe ulaşmasının teknik tanımıdır. Tüm enerjinizin sizin için, bir yandaş olarak organik biçimde uyum içinde ortaya çıkmasıdır. İşte o zaman bir dönüşüm gerçekleşir -eşi olmayan ve bilinmeyen bir dönüşüm.

Enerjiler çatıştıkça siz onları boşaltmak istersiniz çünkü ancak onları dışarı atınca kendinizi rahat hissedersiniz. Ama onları her boşalttığınızda yaşam enerjiniz, canlılığınız aşağı ya da dışarı doğru hareket eder. Aşağı doğru hareket, dışarıya doğrudur, yukarı doğru hareket ise içeri doğrudur. Enerjileriniz yukarı çıktıkça, içeri girer, aşağı indikçe dışarı çıkar. Bu yüzden çatışan enerjilerinizi dışarı atmanız sizi rahatlatır ama bu, yaşamınızı parça parça, bölüm bölüp fırlatıp atmanız olur. Bu intihardır. Yaşam enerjisi uyumlu bir bütün haline gelmediği ve akışı içeri doğru olmadığı sürece bizler intihar etmekteyiz.

Enerjinizi boşalttığınızda duyduğunuz rahatlama anlık olmak zorundadır çünkü siz sürekli bir enerji kaynağısınız. Enerji yeniden birikir, yeniden ondan kurtulmak zorunda kalırsınız. Zevk adıyla bildiğiniz duygu yalnızca çatışan enerjilerin dışarı atılmasıdır, bir yükten kurtulmaktır. Daima negatiftir, asla pozitif değildir. Ama mutluluk pozitiftir. Yalnız enerjileriniz doyuma ulaştığında gelir.

Enerjileriniz dışarı atılmayıp da içe doğru çiçek açtığında onlarla çatışmak yerine onlarla birleşirsiniz. O zaman içeri doğru bir akış olur. Bu sonsuz bir harekettir. Gittikçe derinleşir. Derinleştikçe de daha fazla mutluluk ve vecd getirir.

Özetle, enerjinin gidebileceği iki yön var. Birincisi yalnızca bir rahatlama, size ağır gelen enerjilerin dışarı atılması. Burada enerji kullanılmıyor, yaratıcılık yok. Bu durum anti-Kundalini'dir.

İnsanların normal durumu budur. Enerji merkezden dışa doğru hareket eder çünkü bu sizin gittiğiniz yöndür. Kundalini ise bunun tam aksidir. Güçler, enerjiler dıştan merkeze doğru hareket eder.

İçeri doğru hareket büyük mutluluk getirir. Dışarı doğru olan ise hem mutluluk hem de mutsuzluk getirir. Getirdiği mutluluk anlıktır ama mutsuzluk kalıcıdır. Mutluluk yalnız boşluklar sırasında hissedilir. Yalnız ümitlendiğinizde, beklentileriniz olduğunda boşluk vardır ama gerçekte sonuç hep mutsuzluktur.

Mutluluk beklentidedir, umuttadır, arzu etmektedir, hayal kurmaktadır. Yalnız yükünüzü attığınızda hissedilir. Bu mutluluk tümüyle negatiftir. Gerçek mutluluk değildir. Yalnızca mutsuzluğun yokluğudur. Bu yokluk mutluluk sanılır.

Sürekli yeni enerjiler üretiyorsunuz. Yaşamın anlamı budur: Yeni yaşam enerjileri yaratmayı sürdürme kapasitesi. Bu kapasite sona erdiğinde ölüsünüz. İşte paradoks buradadır: Enerjiler üretip durursunuz ama onlarla ne yapacağınızı bilemezsiniz. Bu yüzden ürettiğinizi dışarı atarsınız, üretmediğiniz zaman çok mutsuz olursunuz.

Yaşam gücü üretilmediğinde hemen hasta olursunuz ama üretildiğinde de hasta olursunuz. Birincisinde hastalığın nedeni kendinizi zayıf hissetmenizdir, ikincisinde ise ürettiğiniz enerjilerin size yük olmasıdır. Onları uyumlu hale getiremiyor, yaratıcılığa ve mutluluğa dönüştüremiyorsunuz. Ürettiğinizi ne yapacağınızı bilemediğiniz için fırlatıp atarsınız. Sonra yenilerini yaratırsınız. Bu çok saçmadır ama insan yaşamı dediğimizde genellikle bu saçmalığı kastederiz.

Seksin bu kadar önem kazanması bu yüzdendir; çünkü enerjinizden kurtulmanın bir yoludur. Bir toplum zenginleştikçe daha fazla enerji yaratma kaynaklarına sahip olursunuz. O zaman cinsellik daha da vurgulanır çünkü kurtulmanız gereken daha fazla gerginlik vardır.

Yeterince zeki ve duyarlı bir insansanız bu durumun saçmalığının, anlamsızlığının farkına varırsınız. Bunun sonucunda yaşamınızın bir amacı olmadığını düşünürsünüz. Siz yalnızca enerjiler yaratıp sonra onları dışarı boşaltan bir araç mısınız? Bunun anlamı nedir? Böyle var olmaya gerek var mı? Bir insan ne kadar duyarlı ise bildiğimiz anlamda yaşam ona o kadar anlamsız gelir.

Kundalini, bu saçma durumu değiştirip, anlamlı kılmak demektir. Kundalini Bilimi, anlaşılması en zor bilimlerden biridir. Fiziksel bilimler de enerji ile ilgilenir ama onların üstünde durduğu ruhsal değil maddesel enerjidir. Yoga ruhsal enerji ile ilgilenir. Metafizik olanın, aşkın olanın bilimidir.

Tıpkı maddesel enerji gibi ruhsal enerji de hem yaratıcı hem de zararlı ve yıkıcı olabilir; kullanılırsa yaratıcı, kullanılmazsa yıkıcı olur. Ama yaratıcı olmayan biçimde de kullanılabilir. Onu yaratıcı hale getirmek için, önce potansiyelinizin yalnız bir bölümünü gerçekleştirmemeniz gerektiğini anlammanız gerekir. Küçük bir bölümü gerçekleşir ve geri kalanı kullanılmazsa buna yaratıcılık denemez.

Potansiyelinizin tümü kullanılmalıdır. Bunu yapmanın, potansiyelinizi uyandırmanın yöntemleri vardır. O uyuyor, tıpkı bir yılan gibi. Bu yüzden ona yılan gücü, uyuyan yılan anlamına gelen Kundalini adı verilmiştir.

Hiç uyuyan bir yılan gördünüz mü? İşte tıpkı öyledir. Çöreklenmiştir. Hiç hareket etmez. Ama kuyruğunun üzerinde dimdik de durabilir. Enerjisini kullanarak dikilir. Sembol olarak yılanın kullanılma nedeni budur. Sizin yaşam enerjiniz de çöreklenmiş, uyuyor. Ama dikleşebilir; uyanabilir ve tüm potansiyeli gerçekleştirebilir. O zaman siz de değişeceksiniz. Yaşam ve ölüm yalnızca enerjinin iki durumudur. Yaşam, enerjinin işlev görmesi, ölüm ise görmemesidir. Yaşam, enerjinin uyanık olmasıdır. Ölüm ise onun yeniden uykuya dalmasıdır. Enerjinizin kullanılan bölümü sizin hayatınızdır. Geri kalanı ise sanki hiç yokmuş gibi uyuyor.

Ama uyandırılabilir. Kundalini yoga bunu yapmanın pek çok metodunu içerir. Örneğin, pranayama (nefes kontrolü) bu uyuyan enerjiyi dürtmenin bir yoludur. Nefes almak sizin yaşam enerjiniz -pranayama- orijinal hayat kaynağınız ile gerçek varoluşunuz arasında bir köprüdür. Potansiyel ile gerçekleşen arasındaki köprüdür.

Nefes alıp verme sisteminizi değiştirdiğinizde tüm enerji sisteminiz değişir. Uykuda da nefesiniz değişir. Uyanınca da değişir. Öfkeliyken, aşık olduğunuzda, cinsel arzular içindeyken farklı farklıdır. Her duygusal durumda farklı bir yaşam gücü devrededir, bu nedenle soluk alıp vermeniz değişiktir.

Kızgınken ya da tehlike içindeyken -saldırmak ya da kendinizi korumak zorundaysanız- çeperlerde daha fazla enerjiye gereksinim olur. Enerji hızla merkezden dış kenarlara akar. Seks eylemi sırasında büyük miktarda enerji harcadığı için seksten sonra yorgun düşersiniz. Ama sevgi dolu bir an yaşadığınızden sonra yorgunluk duymazsınız. Aksine kendinizi tazelenmiş hissedersiniz. Dua ettikten sonra da aynı duygular vardır. Neden böyle oluyor? Sevgi dolu anlar yaşanırken çeperlerde enerji gereksinimi olmaz çünkü tehlikede değilsiniz. Gevşek ve rahat bir durumdasınız, bu yüzden enerji içe doğru akıyor. İçte aktığında tazelenirsiniz.

Derin nefesler alıp verdikten sonra da böyle olur çünkü enerji yine içe akmaktadır. Canlanırsınız, rahatlırsınız, kendinizi iyi hissedersiniz.

Bir şey daha olur: enerji içeri akarken nefes alışınız değişir. Rahat, ritmik ve uyumludur. Nefesinizi hiç hissetmediğiniz anlar olacaktır, durmuş sanırsınız. O derece hafifler! Enerji gereksinimi olmadığı için soluk alıp verme durur. "Samadhi" yani vecd içindeyken insan soluğunun tümüyle durduğunu görür. Enerji dışarı akmazken nefes almak gerekli değildir. Pranayama yoluyla içinizdeki bu potansiyel enerji sistematik olarak uyandırılır. Bu asanas (Yoga pozisyonları) ile de yapılabilir çünkü bedeninizin her noktası enerji kaynağı ile

bağlantılıdır.

Buda'nın kullandığı pozisyonun adı padmasan yani lotus pozisyonudur. Bu en az enerji gerektiren pozisyonlardan biridir. Dik oturduğunuzda bu oturuş o kadar dengelidir ki yeryüzü ile birleşirsiniz. Yerçekimi etkili değildir. Elleriniz ve ayaklarınız kapalı devre oluşturacak biçimdeyse hayat elektriği bir çember içinde hareket eder. Enerji daireseldir, dışarı atılmaz.

Enerji dışarı hep parmaklardan, el ya da ayaklardan çıkar. Ama dairesel bir biçimden dışarı akamaz. Bu yüzden kadınlar erkeklerden daha dayanıklı olurlar ve daha uzun yaşarlar. Beden ne kadar yuvarlaksa dışarı o kadar az enerji akar.

Seksten sonra kadınlar bitkin düşmez çünkü cinsel organları yuvarlak ve emicidir. Cinsel organlarının biçimi nedeni ile daha fazla enerjileri dışarı aktığı için sekste erkekler daha fazla yorulur. Dışarı atılan yalnız biyolojik değil, aynı zamanda ruhsal enerjidir.

Padmasanda bütün enerji çıkış noktaları birleşmiştir böylece enerji içeride kalır. Ayaklar üst üste atılmıştır, eller ayaklara, ayaklar ise cinsel merkeze dokunur. Bu pozisyonda enerji dışarı akmadığı için insan bedenini tümüyle unutabilir. Gözler de ya yarı ya da tam kapalı ve göz bebekleri hareketsizdir, çünkü gözler enerjinin en fazla dışarı çıktığı noktalardan biridir.

Rüya görürken bile gözler hareketli olduğundan dışarı çıkan enerji vardır. Rüyasız uyku sırasında gözler hareketsiz olduğu için tüm enerji içeri akar.

Asanas, pranayama gibi, enerjilerin içeri akmasını sağlayan pek çok yöntem vardır. İçeri aktıklarında bir olurlar çünkü merkezde birden fazla olmaları mümkün değildir. Bu yüzden ne kadar fazla enerji içeri akarsa o kadar uyum ortaya çıkar. Çatışmalar biter. Merkezde çatışma yoktur. Bütünün organik birleşimi vardır. Mutluluk duyulmasının nedeni budur.

Bir şey daha: Asanas ve pranayama beden için son derece yararlı ve önemlidir ama yalnızca fiziksel açıdan. Zihninizde çatışmalar varsa pek fazla yararlı olamazlar çünkü aslında zihin ve beden iki ayrı şey değildir. Tek bir şeyin iki parçasıdır. Siz zihin ve bedenden oluşmuyorsunuz; Siz zihin/bedensiniz. Psiko/somatik ya da somato/psikosunuz. Zihin ve bedenden iki ayrı şeymiş gibi söz ederiz ama bunlar tek bir enerjinin iki kutbudur. Beden somuttur, zihin değildir ama enerji aynıdır.

İnsan her iki kutuptan işlev görmelidir. Beden için hatha yoga vardır: asanas, pranayama, vb. Zihin için raja yoga ve diğer yogalar bulunur.

Beden ve zihin tek bir enerjidir. Örneğin kızgınken nefes alışınızı kontrol edebilirsiniz öfkeniz geçer. Ritmik nefes alıp vermeyi sürdürebilirseniz öfkeniz sizi yenemez. Aynı şekilde seks dürtüsünü de yenebilirsiniz. Var olmaya devam eder ama ortaya çıkmaz. Kimse onun orada olduğunu anlamaz, siz bile. Yani seks bastırılabilir. Ama seksin öfkesi

hep orada olacaktır. Beden onu bastırmıştır ama içerde, aynen durmaktadır. Hem beden hem zihin üzerinde çalışılmalıdır. Beden yoga ile, zihin farkındalıkla eğitilir. Yogayı uyguladıkça daha fazla farkındalığa gereksinmeniz olur çünkü her şey gittikçe daha belirsizleşir. Öfkenizin farkında olursunuz çünkü bu somut bir şeydir. Ama pranayama yapıyorsanız öfkenin farkında olmak için daha fazla farkındalığa ve duyarlılığa ihtiyacınız olacak çünkü öfkeniz artık daha az belirli hale gelmiştir. Beden artık öfke ile işbirliği yapmamaktadır, bu nedenle öfkenin fiziksel belirtileri yoktur.

Kişi, farkında olma teknikleri ile yoga metotlarını birlikte uygularsa farkındalığın çok daha derin boyutlarını deneyimler. Aksi halde yalnızca somut olanın farkında olur. Somutu değiştirip belirgin olmayanı değiştirmeyeniz bir ikilem içinde kalırsınız. Çatışma kendini başka bir biçimde gösterir.

Yoga yararlıdır ama işin yalnız bir bölümüdür. Diğer bölümü Buda'nın "farkında olmak" dediğidir. Bedeninizin ritmik ve işbirliği içinde olması için yoga yapın. Aynı zamanda farkında olma egzersizleri de yapmalısınız.

Yogada nefes alıp verişinizi değiştirmeniz gerekecek. Soluğunuzun farkında olun. Yalnızca farkında olun. Ancak nefes alıp verişinizin farkında olabildiğinizde düşüncelerinizin farkında olabilirsiniz.

Düşüncelerinin direkt olarak farkında olmaya çalışanlar bunu başaramaz. Bu son derece zordur. Nefesinizi bir an durdurabilirseniz, düşünmeniz de durur. Düşünme biçiminiz karışıkça, nefesiniz de karışık olur. Nefes alma düşüncelerinizi aynen yansıtır.

Buda anapanasatiden söz eder; soluğun giriş ve çıkışının yogadaki farkındalığından. "Buradan başlayın" der. Ve bu doğru başlangıç noktasıdır. Asla düşünce eyleminden başlamayın.

Düşünmenin farkında olmak zihni değiştirir; asanas ve pranayama bedeni değiştirir. Daha sonra zihnin ve bedenin hiçbir çatışma olmadan bir olduğu an gelir. Onlar eş zamanlı olduğu zaman artık siz ne zihinsiniz ne de beden. İlk kez kendinizi ben olarak bilirsiniz. Öteye geçtiniz.

Öteye ancak çatışma olmadığında geçebilirsiniz. Beden ve zihnin çatışma olmaksızın bir olduğu o uyum anında siz ikisini de aşarsınız. Artık ikisi de değilsiniz. Bir anlamda hiçbir şeysiniz: hiç-şey. Yalın bilincisiniz. Bu bir şeyin bilincinde olmak anlamında değildir, siz farkındalığın kendisisiniz.

Bir şeyin farkında olmadan farkında oluş, bir şeyin bilincinde olmadan bilinçli oluş, patlama anıdır. Potansiyeliniz gerçekleşir. Yeni bir boyuta girersiniz: nihai olana. Bütün dinlerin amacı budur.

Bu nihai boyuta ulaşmanın birçok yolu vardır. Bu Kundalini de olabilir, bir başkası da;

önemi yoktur. Kundalini yalnızca bir sözcüktür. Başka bir sözcük kullanabilirsiniz. Ama Kundalini sözcüğünün anlattığı şu ya da bu şekilde enerjinin içeri akması orada mevcut olacaktır.

Bu içeri akış yegane devrimdir, yegane özgürlüktür. Bu olmadığında cehennemler yaratmaya devam edersiniz çünkü dışarı doğru çıktıkça kendinizden uzaklaşırsınız. Kendinizden ayrı kaldıkça da daha fazla hastalıklı olmaya mahkumsunuz.

Kundalini tüm yaşamın asıl kaynağıdır ama çok çeşitli şekillerde onunla bağlantınız kesilmiş durumda. Bu da sizi kendinize yabancılaştırıyor ve evinize nasıl döneceğinizi bilemiyorsunuz. Bu geri dönüşün adı yogadır. İnsanın dönüşümü konusunda Kundalini yoga en üstün bilimdir.

Bana geleneksel yöntemler sistematikken, benim yöntemimin neden karmaşık olduğunu sordunuz. Geleneksel metotların sistematik olmalarının nedeni eski çağlardaki insanlar için geliştirilmiş olmalarıdır. Modern insan çok yeni bir fenomendir. Hiçbir geleneksel metot olduğu gibi kullanılamaz çünkü modern insan daha önce ortada yoktu. Yani geleneksel yöntemler etkinliklerini yitirdi denebilir.

Örneğin, beden o kadar değişti ki. Artık Patanjali'nin yoga sistemini geliştirdiği zamanlardaki gibi doğal değil, son derece farklı. O kadar uyuşturulmuş durumda ki hiçbir geleneksel yöntem ona yardım edemez.

Geçmişte hatha yogilere her türlü ilaç yasaktı, kesinlikle izin verilmezdi çünkü kimyasal değişiklikler yalnız yöntemleri zorlaştırmakla kalmaz, aynı zamanda zararlıdır da. Günümüzde ise tüm ortam yapay hale geldi: hava, su, toplum, yaşam koşulları. Hiçbir şey doğal değil. Dünyaya yapay biçimde geliyorsunuz, öyle geliyorsunuz. Bu yüzden geleneksel metotlar bugün artık zararlı. Modern çağa göre değiştirilmeleri gerekiyor.

Bir şey daha: Zihnin niteliği de temelde değişti. Patanjali'nin zamanında, insan kişiliğinin temeli beyin değildi; kalpti. Ondan önce ise kalp bile değildi. Daha aşağılarda, göbek çukurunun yakınındaydı. Hatha yoga kişilik merkezi göbeğindeki insanlar için yararlı ve anlamlı olacak yöntemler geliştirmişti. Sonra merkez kalp oldu. Bhakti yoga ancak o zaman kullanılabilirdi. Bhakti yoga kişilik merkezi göbek çukurundan kalbe geçtiği için ortaçağda oluşturuldu.

Bir metot uygulandığı kişiye göre değiştirilmelidir. Şimdi bhakti bile geçersiz. Artık merkez beyin. Krishnamurti'ninki gibi yöntemler bu nedenle tutuluyor. Gerçekte hiçbir metoda, tekniğe gerek yok. Yalnızca anlayış yeterli. Ama bu yalnızca sözel, entelektüel anlayış ise, hiçbir şey değişmez, hiçbir şey dönüşmez. Yine bilgi birikiminden başka bir şey elde edilemez.

Ben geleneksel metotlar yerine karmaşık metotlar kullanıyorum, çünkü bunlar merkezi

beyinden aşığılara itmede çok yararlı oluyor. Merkez sistematik metotlarla aşığıya itilemez çünkü sistemleştirme beyinsel bir iştir. Sistematik metotlarla beyin güçlendirilir, daha fazla enerji yüklenir.

Karmaşık metotlarla beyin etkisiz hale getirilir. Ona yapacak bir iş kalmaz. Bu metot o kadar karmaşıktır ki merkez otomatik olarak beyinden kalbe doğru itilir. Bu yüzden ilk önce bilinç merkezini beyinden kalbe taşımak için karmaşık metotlara gereksinim vardır. Sonra kalbi yükünden ve bastırılmışlığından kurtarmak ve onu açmak için arınma gerekir. Kalp hafiflediğinde bilinç merkezi daha da aşığılara kayar; göbek çukuruna gelir. Göbek çukuru canlılık kaynağıdır, her şeyin, beden ve zihnin kaynaklandığı tohumun kaynağıdır. Karmaşık metodu kullanıyorum çünkü sistematik metodoloji uygulandığında beyin bunu alıp kendi aracı olarak kullanır. "Bhajan" sözcüklerinin ahenkli tekrarı da artık işe yaramaz çünkü kalp o kadar ağırlık altında ki bunlarla çiçek açamaz. Bu ahenkli tekrarlar onun için yalnızca bir kaçış olur, dua da onun için bir kaçış yoludur. Kalp o kadar bastırılmış ki dua ile de açılmaz. Duanın derinliklerine gerçekten dalabilen tek bir kişiye bile rastlamadım. Sevgi imkansız hale geldiği için dua da imkansız oldu.

Bilinç aşığıdaki kaynağa, köklere itilmelidir. Ancak o zaman değişim olasılığı ortaya çıkar. Siz karmaşa ve kaos içindeyken beynin çalışması durur. Örneğin, araba kullanırken önünüze aniden birisi çıktığında çok hızlı tepki verirsiniz. Bu beynin işi olamaz. Beynin zamana ihtiyacı vardır. Ne yapılması ve ne yapılmaması gerektiğini düşünmesi gerekir. İşte bu yüzden bir kaza olasılığında frene bastığınızda göbek çukurunuzun çevresinde bir takım duygular hissedersiniz, sanki mideniz tepki veriyordur. Kaza olasılığı yüzünden bilinciniz göbek çukurunuzda inmiştir. Kaza önceden kestirilebilseydi beyin onunla başa çıkabilirdi. Ama kaza önceden bilinmeyen bir şeydir.

Bir Zen keşişine, "Nerenden düşünürsün?" diye sorsanız, ellerini midesinin üstüne koyar. Batılılar ilk kez Japon keşişleri ile karşılaştıklarında bunu hiç anlayamamışlardı. "Ne saçmalık! Midenden nasıl düşünebilirsin?" Ama Zen'in yanıtı çok anlamlıdır. Bilinç bedendeki her merkezi kullanabilir ve orijinal kaynağa en yakın merkez göbek çukurudur. En uzak olanı ise beyindir. Bu yüzden yaşam enerjisi dışarı akıyorsa, bilinç merkezi beyin olacaktır. İçeri aktığında göbek çukuru merkez olur.

Karmaşık metotlar bilinci köklerine doğru itmek için gereklidir çünkü değişim ancak köklerde mümkündür. Aksi halde sözselleştirmeyi sürdürürsünüz ve değişim olmaz. Neyin doğru olduğunu bilmek yeterli değildir. Kökleri değiştirmelisiniz, yoksa değişemezsiniz. Bir kişi neyin doğru olduğunu biliyor ama o konuda bir şey yapamıyorsa son derece gerginleşir. Anlıyor ama yapamıyor. Anlayış ancak göbek çukurundan, köklerden geldiğinde bir anlam taşır. Beyinde anlamak değişim getirmez.

"Nihai olan" beyin yoluyla bilinemez çünkü beyninizle yaşadığınızda geldiğiniz yer olan köklerinize çatışma halindesiniz. Tüm sorununuz göbek çukurunuzdan uzaklaşmış olmanız. Siz oradan doğdunuz ve oradan öleceksiniz. İnsanın köklerine dönmesi gerekir ama bunu yapmak çok zor olduğundan büyük çabalar gerekir.

Kundalini yoga yaşam enerjisi ve onun içeri akışı ile ilgilidir. Bedeni ve zihni öteye geçmenin mümkün olacağı bir noktaya getirir. O zaman her şey değişir. Beden değişir, zihin değişir, yaşam değişir. O artık yalnızca yaşamdır.

At arabası yararlıdır ama artık ona gereksinim yok. Şimdi otomobil kullanıyorsunuz. At arabası ile kullandığınız yöntemler otomobil ile işe yaramaz.

Geleneksel metotlar çok eski oldukları ve geçmişte pek çok insana yararlı oldukları için çekici geliyor. Artık bizim işimize yaramıyor olabilirler ama Buda'nın, Mahavir'in, Patanjali'nin ya da Krishna'nın işine yaradılar. O zamanlar için anlamlıydılar. Artık anlamlarını yitirdiler ama Buda onlarla başarılı olduğu için hala geçerli oldukları düşünülüyor. Geleneksel yöntemler yanlısı şöyle diyor: "Buda onları kullanarak başarıya ulaştıysa, ben neden ulaşamayayım?" Ama artık her şey tümüyle farklı. Bütün ortam, bütün düşünce-küresi değişti. Her metot belirli bir durumda, belirli bir insan, belirli bir zihin için uygundur.

Krishnamurti ise tamamen farklı bir uçta. O tüm metotları reddediyor. Ama bunu yapmak için Buda'yı da reddetmesi gerekir. Buda'yı reddetmiyorsanız, onun metotlarını da reddedemezsiniz.

Bunlar aşırı uçlardaki düşünceler. Aşırılıklar her zaman yanlıştır. Bir yanlışa karşı çıkmak için onun tam aksi noktasında yer alamazsınız çünkü o aşırı uç da yanlış olacaktır. Gerçek daima ortalarda yer alır. Bu nedenle bana göre eski metotlar işe yaramıyor demek hiçbir metot işe yaramaz demek değildir. Yalnızca metotların değiştirilmesi gerekir anlamına gelir.

Hiç metot kullanmamak bile bir metottur. Birisi için tek yöntem bu olabilir. Burada genelleme yapılamaz. Gerçeklerde genelleme yapıldığında gerçek olmaktan çıkar, yanlış olurlar. Böylece bir şey kullanıldığında ya da bir şey söylendiğinde o belirli bir insana hitap eder, başka birine değil.

Bu da günümüzde zor bir hale geldi. Eskiden öğretmen ve mürit arasında daima teke tek bir ilişki olurdu. Bu, kişisel bir ilişki ve kişisel bir iletişimdi.

Günümüzde bu artık kişisel olmaktan çıktı. Kalabalıklara hitap ediliyor, bu yüzden genelleme yapılmak zorunlu oluyor. Ama genelleştirilen gerçekler yanlıştır. Ancak bir kişiye yöneltildiğinde anlamlı olurlar.

Bu sorunla her gün karşılaşıyorum. Gelip bana bir şey sorarsanız yanıtlım yalnız sizin için

olur, bir başkası için değil. Bir başka gün başka birisi bir soru sorar, yanıtım yine o kişiye özeldir. İki yanıtım birbiri ile çelişiyor olabilir çünkü o soruları soran insanlar birbirine zıt olabilir. Bu yüzden size yardım edebilmem için yalnız size hitap etmeliyim. O zaman da ayrı ayrı kişilere söylediğim şeylerde çelişkiler olur.

Genelleme yaparak konuşan kişi söylediklerinde tutarlı olabilir ama gerçek yanlışa dönüşür. Kuşkusuz gerçek ebedidir -asla ne yeni ne de eskidir- ama gerçek anlayıştır, sondur. Ona ulaşma yolları ise her kişi için başka başkadır.

Modern insan o kadar değişti ki yeni yöntemlere, yeni yollara ihtiyacı var. Karmaşık metotlar ona yardımcı olur çünkü modern insanın kendisi karmaşıktır. Ondaki bu karmaşa, bu isyan aslında başka şeylere karşıdır; beden zihne ve onun eziciliğine karşıdır. Yoga terimleri ile söylersek kalp merkezinin ve göbek çukuru merkezinin beyne karşı isyanıdır. Bu merkezler beyne karşıdır çünkü beyin insan ruhunu tümüyle tekeli altına almış durumda. Buna artık daha fazla izin verilemez. Üniversiteler bu yüzden isyan odakları haline geldi. Bu bir rastlantı değildir. Toplumu organik bir beden olarak düşünürseniz, üniversiteler onun başı, beynidir.

Modern zihin asi olduğu için karmaşık metotlara eğilim duyar. Dinamik Meditasyon, merkezi beyinden uzaklaştırır. O zaman kişi asla asi olmaz çünkü isyan nedeni ortadan kalkmıştır, artık huzurludur.

Bana göre meditasyon yalnız, kişi için bir kurtuluş yolu, onun değişim aracı değildir, aynı zamanda bütün toplumu değiştirir. İnsan ya intihar edecek ya da enerjisini dönüştürecek.

5 -Büyüme Yolunda Bir Engel: Ezoterik Oyunlar

Beden ile zihin, madde ve bilinç, fiziksel ve spiritüel arasında sınır var mıdır?

Beden ve zihni aşip nasıl spiritüel bilince ulaşırız?

Önce beden ve zihin arasında bir sınır olduğu düşüncesinin tümüyle yanlış olduğunu bilmelisiniz. Böyle bir sınırdan yola çıkarsanız hiçbir yere varamazsınız. Yanlış bir başlangıç olur. Hiçbir sonuç çıkmaz çünkü atılan her adımın kendi evrim mantığı vardır. Birinci adımı ikincisi izler, ikinciyi üçüncü vb. Mantıksal bir sıralama vardır. İlk adımı attığınız an bir anlamda tüm seçimleri yapmış olursunuz.

İlk adım sonuncudan daha önemlidir. Başlangıcın sonuçtan daha önemli olduğu gibi; çünkü sonuç bir semeredir, bir büyümedir. Ama bizler başlangıçlar ve kullanılan yollarla değil hep sonuçlarla ilgileniriz. Sonuç o kadar önemli bir hale geldi ki, tohumu, yani başlangıcı gözden kaçırdık. Bu durumda rüya görmeyi sürdürebiliriz ama gerçeğe ulaşamayız.

Varoluş bölünmüş değildir; bölünmeler yalnızca zihindedir; zihnin içinde bulunduğu hapisanede.

Ama zihnin başka türlü davranması mümkün değildir. Zihin zıt kutuplardaki iki şeyi bir olarak ele alamaz. Zihin mutlaka tutarlı olmak zorundadır. Karanlığın ve ışığın nasıl aynı şey olduklarını kavrayamaz. Tutarsız ve paradoksaldır.

Zihin zıtlıklar yaratmak zorundadır; Tanrı ve şeytan, yaşam ve ölüm, sevgi ve nefret. Sevgi ile nefreti tek bir enerji olarak nasıl düşünebilirsiniz? Böylece zihin bunları böler, ayırır. Ona göre nefret sevginin karşıtıdır, sevgi de nefretin. Artık tutarlı olduğunuza göre içiniz rahat edebilir. Bölmek zihnin işine gelir ama gerçeklik bu değildir.

Kendinizi de ikiye bölmek sizin işinize gelir: beden ve siz. Ama bu bölmeyi yaptığınız anda yanlış adımı da atmış olursunuz. Geri dönüp ilk adımı değiştirmeden hiçbir yere varamazsınız çünkü yanlış bir adım ondan sonraki yanlış adımlara yol açar. Öyleyse baştan doğru başlayın. Bedeniniz ve sizin bir olduğunuzu bilin. Varoluş için bir yeterlidir.

Kendinizi ikiye bölmek yapay bir şeydir. Gerçekte siz bir olduğunuzu daima hissedersiniz ama bunu düşünmeye başladığınızda sorunlar ortaya çıkar. Bedeniniz acı çekerken, o anda iki ayrı şey olduğunuzu asla düşünmezsiniz. Ancak acı geçtikten sonra bölmeyi yaparsınız.

Anda bölünme yoktur. Örneğin birisi göğsünüze bir hançer dayasa, o anda bölünme yoktur. O kişinin sizin bedeninizi öldüreceğini düşünmezsiniz; sizi öldüreceğini düşünürsünüz. Ancak daha sonraları, o an bir anı olduğunda bölmeyi yapabilirsiniz, olayın olduğu anda değil.

Hissettiğiniz zaman, birliği hissedersiniz. Düşündüğünüz zaman bölmeye başlarsınız. Eğer siz beden değilseniz, bir çatışma başlar ve ego yara alır. "Patron kim? Ben mi, beden mi?" Bedeni bastırmaya çalışırsınız. Bedeni bastırdığınızda ise kendinizi bastırıyorsunuz. Beden ile savaştığınızda kendinizle savaşıyorsunuz. Ortaya bunun gibi pek çok karmaşa çıkar. Ne kadar uğraşsanız da bedeni baskı altına alamazsınız. Sağ elim sol elimi nasıl baskısı altına alabilir? "İki" gibi görünüyorlar ama içlerinden aynı enerji akıyor. Ayrı olsaydı o zaman yalnız bastırma değil tümüyle ortadan kaldırmak bile mümkün olurdu. Ama ikisinin içinden de aynı enerji akarken bu yapılabilir mi? Bu yalnızca bir kandırma olmaktan ileri gitmez. Sağ elimi sol elimin üzerine koyup bastırabilirim ve sağ elimin kazandığını düşünebilirim ama sol elimi kaldırdığım an onu durdurabilecek bir şey yoktur. İşte oynadığımız oyun budur ve sürer gider. Bazen siz cinselliği bastırırsınız, bazen de cinsellik sizi bastırır. Bu bir kısır döngü haline gelir. Seksi asla bastıramazsınız. Başka bir biçime dönüştürebilirsiniz ama asla bastıramazsınız.

Bedeniniz ile kendinizi ayrı algılamak bastırmaya yol açar. Bu yüzden değişim istiyorsanız bölmeyi bırakmalısınız. Değişim ancak "bütün olanı" "bütün" olarak algılamakla başlayabilir. Bastırma isteği, bütünün parçalara bölünebileceğini sanmaktan ileri gelir. İki elimin de bana ait olduğunu bilirken bir tanesini bastırmaya çalışmak saçmadır. Bu yoldaki çabalar da saçma olur çünkü kim kimi bastırıyor? Bedeniniz ile barış içinde olduğunuzda atacağınız ilk adım doğru adım olacaktır. Bölmeler, bastırmalar olmayacaktır.

Kendinizi bedeninizden ayırdığınızda bunu başka şeyler izler. Bedeni ne kadar bastırırsanız o kadar mutsuz olursunuz çünkü bastırma imkansızdır. Bir anlık ateşkes oluşturulabilir ama hemen arkasından yine yenik düşersiniz. Mutsuzluğunuz arttıkça bölünme de artar. Bedeniniz ile aranızdaki uçurum derinleşir. Ona gittikçe daha fazla düşman olmaya başlarsınız. Beden çok güçlü olduğu için onu bastıramadığınızı düşünürsünüz. O zaman da, "öyleyse onunla daha şiddetli savaşmalıyım!" dersiniz.

İşte bu nedenle her şeyin kendine has bir mantığı olduğunu söyledim. Yanlış bir varsayımdan yola çıkarsanız onun mantığı içinde sonuna kadar gidebilirsiniz ama hiçbir yere varmış olmazsınız. Her çatışma bir başka çatışmaya yol açar. Zihin, "Beden güçlü, ben ise zayıfım, onu bastırmak için daha fazla çaba harcamalıyım" ya da "Bedenimi zayıflatmalıyım" diye düşünür. İnsanın kendine katı bir şekilde hakim olma yolunda gösterdiği tüm çabaların amacı bedeni zayıf düşürmektir. Ama bedeniniz zayıfladıkça siz zayıflarsınız. Bedeniniz ve sizin aranızdaki güç oranı göreceli olarak hep aynı kalır.

Zayıf düştüğünüzde bozgun duygusu yaşarsınız çünkü artık daha kolay yeniliyorsunuz. Ve bu konuda yapabileceğiniz bir şey de yok. Zayıfladıkça bedeni yenmeniz daha zorlaşıyor, bu yüzden onunla daha fazla savaşmalısınız.

Demek ki öğrenmeniz gereken ilk şey bölünme kavramı ile düşünmemeniz. Bu -fiziksel ile spiritüel, maddesel ile zihinsel arasındaki- bölünme sözel bir yanlışlıktan başka bir şey değildir. Bütün bu saçmalık dilden kaynaklandı.

Örneğin bana bir şey söylediğinizde "evet" ya da "hayır" demek zorundayım. Nötr kalamam. "Evet" her zaman kesindir, "hayır" da öyle. Hiçbir dilde nötr bir sözcük yoktur. Bu yüzden De Bono, "po" diye yeni bir sözcük icat etti. "Po"nun nötr anlamda kullanılan bir sözcük olması gerektiğini söylüyor. Anlamı: "İfade ettiğiniz düşüncenizi duydum. Ne 'hayır' ne de 'evet' diyorum."

"Po" dediğinizde bütün olasılıklar değişir. "Po" De Bono'nun hypothesis (varsayım) ya da possibility (olasılık) ya da poetry (şiir) sözcüğünden esinlenerek yarattığı yapay bir kelimedir. İçinde hiçbir değerlendirme, reddetme, takdir, katılma ya da karşı çıkma anlamı taşımaz. Birisi size hakaret ediyorsa ona yalnızca "po" deyin. Sonra içinizdeki değişikliğe dikkat edin. Tek bir sözcük o kadar büyük bir değişiklik yapabilir ki! "Po" dediğinizde, "Seni duydum. Şimdi senin bana karşı tutumunu biliyorum. Haklı olabilirsin; haksız da olabilirsin. Bir değerlendirme yapmıyorum" diyorsunuz.

Dil bölünmeler yaratır. Büyük düşünürler bile olmayan şeyleri sözsel olarak yaratırlar. Onlara, "zihin nedir?" diye sorsanız, "madde değildir" derler. "Madde nedir?" desanız, "zihin değildir" derler. Ne maddeyi ne de zihni açıklayabilirler. Zihni madde ile, maddeyi zihinle tanımlarlar. Kökler açıklanamadan kalır. Bu çok saçmadır ama "Bilmiyorum. Bu konuda bir şey bilinmiyor" demek daha iyi olmaz mı?

"Zihin madde değildir" dediğimizde -sanki bir şeyler tanımlanmış gibi- rahatlarız. Oysa hiçbir şey tanımlanmamıştır. Zihin ve madde iki bilinmezdir ama "bilmiyorum" demek egoyu incitir. Bölündüğümüzde hakkında hiçbir şey bilmediğimiz konularda uzman olduğumuzu sanırız.

Felsefenin yüzde doksanı dil tarafından yaratılır. Farklı diller farklı felsefeler yaratır. Bu nedenle dili değiştirdiğinizde felsefe de değişir. Felsefenin başka dillere çevrilememesinin nedeni budur. Bilim her zaman başka dillere çevrilebilir, felsefe çevrilemez. Şiirin çevrilmesi daha da zordur. Dili değiştirdiğinizde o ruh, o tat kaybolur. O tat, sözcüklerin uyumuna ve kullanımına bağlıdır; çevrilemez.

Bölünme ile başlanmamasını tekrarlıyorum. Ancak ondan sonra işe disiplinle sarılabilirsiniz. "Ben birim" kavramı ile başlayın demiyorum. Yine de bir kavramla başlamanız gerekiyor. Cehaletten yola çıkın. Alçakgönüllü bir "bilmiyorum"la başlayın. Beden ve zihin ayrıdır diye düşünebilirsiniz ya da tam karşıtında yer alarak "Ben birim. Beden ve zihin benim" diyebilirsiniz. Ama bu bile ayrılık varsayımından yola çıkmaktır. "Bir" diyorsunuz ama ikilik (dualite) hissediyorsunuz. İkilik duygusuna birlikle karşı

çıkiyorsunuz. Bu karşı çıkma bile örtülü bir bastırmadır. Onun için işe ikilik içermeyen bir felsefe (advait) ile başlayın. Varoluş ile başlayın, kavramlar ile değil. Derin, kavramlaştırılmamış bir bilinçlilik ile başlayın. İşte doğru başlangıç dediğim budur. Var olanı hissetmeye çalışın. "Bir" ya da "iki", "şu" ya da "bu" demeyin, ne olduğunu hissedin. Ve yalnızca zihin, kavramlar, felsefeler ve doktrinler orada olmadığında -yani dilin yokluğunda- gerçekten hissedebilirsiniz. Dil olmadığı zaman siz varoluşun içindesiniz. Dil olduğunda ise zihnin içindesiniz.

Değişik bir dille değişik bir zihniniz olur. O kadar çok dil var ki... yalnız dil anlamında değil, aynı zamanda politik ve dini anlamda. Yanımda oturan bir komünist aslında benimle değil, o başka bir dilin içinde yaşıyor.

Öteki tarafımda karmaya inanan biri oturuyor. Onunla komünist asla buluşamazlar. Aralarında bir diyalog olması mümkün değildir çünkü aynı dili konuşmuyorlar. Aynı sözcükleri kullanıyor olabilirler ama yine de birbirlerinin ne dediğini anlayamazlar. Farklı evrenlerde yaşıyorlar.

Dil yüzünden herkes farklı evrenlerde yaşıyor. Dil olmadığında ortak bir diliniz; varoluş var. Meditasyondan kastım budur; özel dil dünyanızdan çıkın ve sözsel olmayan varoluşa girin.

Bedeni ve zihni ayrı tutanlar her zaman sekse karşıdır. Bunun bedeni genelde seksin sözsel olmaması ve hepimizin bildiği doğal bir varolma biçimi olmasıdır. Dile hiç gerek yoktur. Sekste dili kullanırsanız onun derinliklerine asla inemezsiniz. Bu yüzden sizin beden olmadığınızı savunanların sekse karşı olmaları kaçınılmazdır çünkü seks kesinlikle bölünemeyen bir bütünlüktür.

Sözsel bir dünyada yaşamayın. Varoluşun içine derinlemesine dalın. Bu yolda istediğiniz aracı kullanın ama tekrar tekrar sözsel olmayan düzeye, bilinçlilik düzeyine dönün. Sözsel olmayan varoluşla yaşayın. O ağaçlarla, kuşlarla, gökyüzü ile, güneşle, bulutlarla, yağmurla her yerededir. Bunu yaptıkça ikiliğin karşıtı olmayan tekliği daha fazla hissedeceksiniz. Bu teklik iki şeyin birleşiminden oluşmuyor. Anakaranın bir ada ile su yüzeyinin çok altında birleşmesidir. Bu ikisi zaten birdi. Yalnızca yüzeyden iki ayrı şey gibi görünüyorlardı.

İşte dil bu yüzeydir. Bütün dil tipleri (dini, politik) yüzeydedirler. Sözsel olmayan varoluştaki yaşadığınızda, matematiksel değil, varoluşçu "birin" içindesiniz.

Bu nedenle kelime oyunları oynamaya kalkmayın: "Beden ve zihin bölünmüştür", "beden ve zihin birdir." Bırakın bunları! İlginç olabilirler ama yararsızdırlar. Gerçeği içerseler bile bu sözsel bir gerçektir. Onlardan ne öğrenebilirsiniz ki? Zihniniz binlerce yıldır bu oyunu oynuyor ama bu çocukçadır. Ne kadar ciddiyetle oynarsanız oynayın, her kelime oyunu

çocukçadır. Günlük yaşam bağlamında dil yararlıdır ama onunla varoluşun derinliklerine inemezsiniz çünkü o boyutlar sözselsel değildir.

Dil yalnızca bir oyundur. Sözselsel ile sözselsel olmayan arasında bazı bağlantılar buluyorsanız önemli bir sırrı çözdüğünüzü sanmayın. Bağlantılar size önemli gelebilir ama değildirler. Zihniniz bilinçli olarak onları yarattığı için vardılar.

İnsan zihinleri temelde aynıdır, bu nedenle onun yarattığı her şey de temelde aynı olacaktır. Örneğin, "mother" (anne) sözcüğü pek çok dilde benzerdir. Bunun nedeni ma sesinin her çocuğun en kolay çıkardığı ilk ses olmasıdır. Bir önemi yoktur. Bir sesi sözcüklere dönüştürürsünüz ama ses yine yalnızca sestir. Çocuk ma sesini çıkarır ama siz onu bir sözcük olarak duyarsınız.

Sözcükler arasındaki benzerlikler ve karşıtlıklardan birçok anlam çıkartıyorsunuz. Büyük bir sözcük okyanusu yaratmayı sürdürüp sonsuz benzerlikler bulabilir ve bundan zevk alabilirsiniz. İyi bir oyundur ama yine oyundur. Bunu unutmayın. Yoksa neyin oyun neyin gerçek olduğunu karıştırır ve gerçeği gözden kaybedebilirsiniz. Bu deliliğe giden yoldur.

Sözcüklerle daha fazla ilgilendikçe aralarında daha fazla bağlantılar keşfeder, onları temel alan koskoca felsefeler oluşturabilirsiniz. Benim demek istediğim, bu oyundan hoşlanıyorsanız, oynayın ama kendinizi aldatmayın. Aldatılabilirsiniz. Bu kendinizi kaptırabileceğiniz bir oyundur ama boşuna enerji kaybıdır.

İnsanlar diller arasında pek çok benzerlikler olduğundan bütün dillerin temelde tek bir dilden türediğini sanırlar. Aslında bu benzerlikler eskiden tek bir ortak dil olmasından değil, insanların zihinlerinin birbirine benzemesinden kaynaklanır. Bütün dünyada insanlar öfkelendiklerinde aynı sesleri çıkarırlar; aşık olduklarında aynı sesleri çıkarırlar. Bu da benzer sözcüklerin oluşmasına neden olur. Ama bunu ciddiye almayın çünkü içinde kaybolabilirsiniz. Önemli bazı noktalar keşfetseniz bile bu spiritüel arayış içinde olan birisinin hiçbir işine yaramaz.

Zihin doğası gereği, bir şeyi soruştururken işe önyargılarla başlar. Ben Müslümanların kötü oldukları kanısındaysam sürekli bu düşüncemi destekleyecek kanıtlar bulurum, sonunda da fikrimi ispatlarım. Sonra bir Müslüman'la karşılaştığımda onda kusurlar bulmaya başlarım. Kimse de bana hatalı olduğumu söyleyemez çünkü "kanıtlarım" var.

Bir başka kişinin ise bunun tam karşıtı bir önyargısı olabilir. Ona göre Müslüman'ın anlamı "iyi adam" ise, aynı Müslüman'la o karşılaştığında onda iyiliğin göstergelerini bulacaktır. İyi ve kötü birbirinin karşıtı değildir; birlikte vardılar. İnsanın ikisini de olma olasılığı vardır, bu yüzden hangisini arıyorsanız onu bulabilirsiniz. İnsan bazı durumlarda iyi, bazı durumlarda kötü olur. Onu yargılamamız durumu nasıl tanımladığınıza ve bakış açınıza bağlıdır.

Bir şeyin kötü olduğunu düşünüyorsanız o şey kötü olacaktır. Belirli bir biçimde davranmayı kötü bulduğunuzda o davranış kötü olur. Biz burada oturmuş konuşurken aramızdan biri uyuya kalırsa ve siz bunun kötü bir şey olduğunu düşünüyorsanız, o zaman kötüdür. Ama gerçekte hiçbir şey iyi değildir; hiçbir şey de kötü değildir. Değişik düşüncede birisi sizin kötü bulduğunuzu iyi bulur. Bir kişinin arkadaşları ile sohbet ederken uyuya kalmasının bir özgürlük belirtisi olduğunu düşünüyorsa, bunu iyi bulur.

A. S. Neill'in, Summerhill adlı okulunda yaptığı bir deneyi okudum. Bu okulda tam özgürlük vardı. Kendisi okulun müdürlüğünü yapıyordu ama hiçbir disiplin uygulanmazdı.

Bir gün öğretmenlerden biri çok hasta oluyor ve Neill çocuklara çok uslu olmalarını ve gece öğretmeni rahatsız etmemelerini söylüyor.

Ama gece çocuklar hasta öğretmenin odasının yanı başında kavga etmeye başlıyorlar. Neill yukarı çıkıyor. Çocuklar birisinin geldiğini duyunca, hemen kavgayı kesip ders kitaplarını açıyorlar. Neill bir pencereden odanın içine bakıyor. Yatmaya hazırlanıyormuş gibi yapan çocuklardan biri onu görüyor. Arkadaşlarına, "Gelen yalnızca Neill'miş, sessiz olmamıza gerek yok" diyor ve kavgaya yeniden başlıyorlar. Üstelik Neill müdür!

Neill olayın sonunda şöyle not almıştı: "Benden hiç korkmamaları ve 'tamam, yalnızca Neill'miş demeleri beni son derece mutlu etti." Neill kendini mutlu hissetmiş; böyle bir şeyin ondan başka bir müdürü mutlu edeceğini hiç sanmıyorum. Asla! Tarihte böyle bir müdür olmamıştır.

İşte her şey sizin bakış açınıza, durumları ve olayları nasıl tanımladığınıza bağlı. Her zaman neyi arıyorsak onu buluruz. Gerçek bir ciddiyetle aradığınızda her şeyi bulabilirsiniz.

Bu yüzden aklınızı belirli bir şeyi bulmaya takarak işe başlamayın. Araştıran bir zihin bir şeyi araştırmaz, yalnızca araştırır; önyargısız ve belirli bir şeyi bulmayı amaçlamadan. Bir şeyleri bulma nedenimiz onları arıyor olmamızdır.

İncil'deki Babil Kulesi öyküsünün anlamı, insanların konuşmaya başladığı an bölündükleridir. Öykü insanların değişik dillerle konuşmaya başlamaları değil, konuşmaya başlamaları hakkındadır. Konuşulduğu anda karmaşa başlar. Ağızınızdan bir şey çıktığı anda bölünürsünüz. Birlik yalnız sessizliktedir.

Pek çok insan bir şeyler arayarak yaşamlarını ziyan etmişlerdir. Bir şeyi ciddiye aldığınızda hayatınızı ziyan etmeniz işten bile değildir. Kelimelerle oynamak egoyu öyle besler ki tüm ömrünüzü bunu yaparak geçirebilirsiniz. İlginç, iyi ve eğlendirici bir oyundur, tamam ama spiritüel arayış içinde olan birisine hiçbir yararı yoktur. Spiritüel arayış bir oyun değildir.

Aynı oyun rakamlarla da oynanabilir. Bağlantılar kurabilirsiniz: haftada neden yedi gün, müzikte yedi nota ve yedi tane küre var vb. Neden hep yedi rakamı karşımıza çıkıyor? O

zaman bunun çevresinde bir felsefe oluşturabilirsiniz ama bu sizin hayal gücünüzün bir ürünü olmaktan öteye gitmeyecektir.

Bazen bu işler çok masum bir biçimde başlar. Örneğin sayı saymanın nasıl başladığını bir düşünün. Bütün dünyada sayı işlemi ilk kez insanın parmakları ile başladı. Dokuz tam sayının ortaya çıkmasının tek nedeni insanın on parmağı olmasıdır. On limit kabul edildi. Bu yeterliydi çünkü bunu tekrarlamak yeterliydi. Bu nedenle şimdi tüm dünyada on tamsayı var.

Dokuz üzerinde anlaşma sağlandıktan sonra dokuz tam sayının üstüne ya da altına nasıl inileceğine karar vermek zor oldu. Ama daha azı da kullanılabilir. Dokuz yalnızca bir alışkanlıktır. Leibnitz yalnızca üç tam sayı kullandı: 1, 2 ve 3. Her problem dokuz tam sayı ile olduğu kadar üç tam sayı ile de çözülebilir. Einstein sadece iki tam sayı kullandı: 1 ve 2. O zaman sayı sayma şöyle olur; 1, 2, 10, 11... Bize sekiz tane boşluk var gibi görünür ama boşluk yoktur; o boşluk aslında zihinlerimizdedir.

Üçün ikiden sonra gelmesi gerektiğine bir kere inanmışız. Zorunluluk diye bir şey yoktur yine de aklımızı karıştırıp durur. İki artı ikinin daima dört edeceğini düşünürüz ama onun içinden kaynaklanan, doğal bir zorunluluk yoktur. İkili sistemi kullandığınızda 2 artı 2 işleminin sonucu 11 olur. Ama o zaman "11" ve "4" aynı anlama gelir. İki artı iki iskemle dört iskemle ya da on bir iskemle eder diyebilirsiniz. Fakat hangi sistemi kullanırsanız kullanın, varoluş açısından iskemlelerin sayısı aynı kalır.

Her şeye bir neden bulabilirsiniz -neden haftada yedi gün var, neden kadınlar yirmi sekiz günde bir yumurtlar, neden yedi temel nota var, neden yedi tane küre mevcut? Bunların bazılarının arkasında gerçek nedenler bile olabilir.

Örneğin "menses" sözcüğü ay anlamına gelir. Ayların kadınların aybaşı periyodlarına göre sayılmaya başlanmış olması mümkündür çünkü bu süreç yirmi sekiz gündür. Bu bir ayın geçtiğini anlamak için kolay bir yöntemdi. Karınızın "menses"i başladığında bir ay geçtiğini anlarsınız.

Ya da ayları gökteki aya göre sayarsınız. Ama o zaman "bir ay" dediğimiz süreç otuz gün olur. Ay on beş gün büyür, on beş gün küçülür. Bu iki dönemin toplamı otuz gün eder.

Ayları aya göre saptıyoruz ama regl periyoduna ya da Venüs'e göre hesaplırsak yirmi sekiz gün olurlar. Bir ayı yedişer günlük dört hafta olarak düşünerek bu karışıklığı çözebiliriz. Bunu başka şeyler otomatik olarak takip eder. Anlatmak istediğim buydu: Her şeyin kendi mantığı vardır. Yedi günlük haftada karar kıldıktan sonra başka şeylerde de yediler bulursunuz. Yedi önemli ve sihirli bir rakam haline gelir. Aslında değildir tabii. Ya tüm yaşam sihirlidir ya da değildir. Bunlar yalnızca hayal oyunlarıdır.

Böyle oyunlar oynayınca pek çok beklenmedik rastlantılar ortaya çıkar. Dünya o kadar

büyük, o kadar sınırsızdır ve her saniye o kadar çok olay olur ki, rastlantılar kaçınılmaz. Bu rastlantılar birikince o denli uzun bir liste oluştururlar ki artık ikna olursunuz. "Neden hep yedi rakamı ortaya çıkıyor? Bunda bir gizem var" demeye başlarsınız. Aslında tek gizem zihninizin rastlantıları görüp onları mantıklı bir biçimde yorumlamaya çalışmasıdır.

Gurdjieff insanın Ay'ın yiyeceği olduğunu söylemiş. Bu son derece mantıklı. Bu da mantıklı olmanın ne kadar aptalca bir şey olduğunu kanıtlıyor. Yaşamdaki her şey bir başka şey için iyidir, bu nedenle Gurdjieff büyük bir yaratıcılıkla şu fikri üretmiş: İnsan neden bir başka şeyin yiyeceği olmasın? Bundan yola çıkmış ve sormuş; "İnsan neyin yiyeceğidir?" Soru mantıklı değil mi?

İnsanı yiyen güneş olamaz çünkü güneşin ışınları başka şeylerin yiyeceğidir; örneğin bitkilerin. Öyle olsaydı insan başka türlerin daha altında yer alırdı. Bu olamaz çünkü insan en üst düzey hayvandır. Demek ki insan güneşin yiyeceği değil.

Ayın bizimle ilişkisi daha gizemli ama Gurdjieff'in söylediği şekilde değil. Bu gizemli bağlantı kadınların periyodları ile ilgili. Gel git olayları yani denizin ilerleyip çekilme hareketi ile bağlantısı var. Daha fazla insan dolunayda aklını kaybediyormuş gibi gözüküyor. Lunatik (deli) sözcüğü de buradan türedi. (Luna: Ay)

Ay insanın zihnini hep hipnotize etti. Gurdjieff, "İnsan Ayın yiyeceği olmalı çünkü yiyecek yiyen tarafından kolaylıkla hipnotize edilir" diyor. Hayvanlar, özellikle yılanlar kurbanlarını önce hipnotize ederler. Kurban hareket edemez hale gelir ve yenir. Bu, Gurdjieff'in gördüğü bir başka rastlantı. Şairler, deliler, dünyadan elini eteğini çekenler, düşünürler hep ay tarafından etkilenen yani hipnotize edilen kişilerdir. Öyleyse bunda bir iş var. Demek ki insan bir yiyecek!

Bu fikirle oynayabilirsiniz. Gurdjieff'inki gibi üretici bir beyin her şeyi bir mantık dizisine sokabilir. Gurdjieff böyle bir dahiydi, her şeyi öyle bir düzenlerdi ki -ne kadar saçma olursa olsunlar- mantıklı ve anlamlı gözükürlerdi. Bir teoriyi ortaya koyar ve birçok bağlantı ve kanıt bulabilirdi.

Her sistem-yapıcı kendi savını kanıtlamak, gerçeği çarpıtmak için bir mantık bulur. Gerçeğe bağlı kalmak isteyenler sistemler yaratamazlar. Örneğin ben asla bir sistem yaratmam çünkü bence bu yolda çaba göstermek bile yanıltıcıdır. Elde edeceklerim yalnız gerçeğin küçük parçaları olur, tümü değil. Boşluklar, bağlantısızlıklar ortaya çıkar. Bir noktadan diğerine sıçramak zorunda kalırım.

Bir sistem yaratmak çok kolaydır çünkü boşluklar hayal gücü ile doldurulabilir. O zaman görünüşte açık, net ve mantıklı olur. Ama mantık yürüttükçe varoluş kaynağından uzaklaşılır.

Daha fazlasını bildikçe boşlukların doldurulamayacağını anlarsınız. Varoluş asla durağan

ve tutarlı olamaz, asla. Oysa bir sistemin tutarlı olması gerekir. Bu yüzden hiçbir sistem varoluşu açıklayamaz.

İnsanlar varoluşu açıklamak için her sistem yarattıklarında (Hindistan'da, Yunanistan'da, Çin'de olduğu gibi) oyunlar da yarattılar. İlk adımı doğru kabul ettiğinizde sistem mükemmel görünür. Kabul etmezseniz tüm görkemli görünüşüne karşın sistem yıkılır. Bu görkemli yapı aslında bir hayal gücü egzersizidir. İyidir. Şiirsel ve güzeldir. Ama bir sistem varoluş hakkında kesin doğruya ulaştığını iddia ederse, şiddet içerir ve yıkıcı olur. Güzolmasına güzeldir ama bu yalnızca şiirsel bir güzelliştir.

Gurdjieff bazı gerçek kırıntılarına işaret ediyor. Ama bir teori bir iki kırıntı üzerine inşa edilemeyeceği için o da pek çok küçük gerçek parçasını bir araya getirdi. Bunlardan anlamlı bir sistem yaratmaya çalıştı. Boşlukları doldurmaya başladı. Ne var ki, boşlukları doldurdukça gerçeği yitirdi. Sonuçta bu doldurulmuş boşluklar yüzünden bütün sistemi yıkıldı.

Öğretmenin kişiliğinin etkisi altında olan bir kişi onun teorisindeki boşlukları fark edemeyebilir. Oysa öğretmenden etkilenmeyenler yalnızca boşlukları görürler ve gerçek parçacıklarını görmezler. Müritleri için Buda, Buda'dır (aydınlanmış bir kişi) ama diğerlerinin kafasını karıştırır çünkü onlar sadece boşluğu görürler. Boşlukları birbirleri ile birleştirirseniz, bu yıkıcı bir şey olur. Ama gerçek parçacıklarını birleştirdiğinizde bu değişiminize temel oluşturur.

Gerçek küçük parçalardan oluşmak zorundadır. O derece sınırsızdır ki sınırlı bir zihinle tümünü kavramak mümkün değildir. Bunda ısrar ederseniz aklınızı kaçırsınız, zihninizin ötesine geçersiniz. Ama bir sistem yarattığınızda aklınızı kaçırmaya tehlikesi yoktur çünkü boşlukları zihniniz doldurur. Sistemi oturtur ve açık bir hale getirirsiniz. Etkileyici, mantıklı ve anlaşılabilir olur ama hepsi o kadar. Aslında size bundan daha fazlası gereklidir: Sizi değiştirecek güç ve enerji. Bu gücü ise yalnızca gerçek parçalarını görebilirdeniz elde edersiniz.

Zihin pek çok sistem, pek çok metot geliştirir. Şöyle der: "Yaşadığım hayat biçimini terk edersem daha üstün bir şeye ulaşacağım." Bu çok saçmadır. Ama zihin yine de Tibet'te bir yerlerde, Meru Pravat'ta bir yerlerde "gerçek bir şeyin" olduğuna inanmayı sürdürür. Kalpte ise çatışma vardır: Oraya nasıl ulaşmalı? Oradaki üstatlarla nasıl temas geçmeli? Zihin daima bir şeyleri başka bir yerlerde arar; asla şimdide ve burada değil. Zihin hiçbir zaman burada değildir. Her teori insanlara cazip gelir: "Meru Dağında gerçek bir şey şimdi oluyor! Oraya git, üstatları bul ve değiş!"

Böyle şeylerin kurbanı olmayın. Bazı gerçeklere dayanıyor olsalar da inanmayın. Birisi size bir şeyin gerçek olduğunu söylüyor ama ona kapılma nedeniniz yanlış. Gerçek şimdi ve

burada; sizinle. Onun üzerinde kendi başınıza çalışın. İnsan Meru Dağına da gidebilir ama sonuçta yine kendine dönmek zorundadır. En sonunda Meru Dağının da, Tibet'in de burada olduğunu fark eder: "Burada, benim içimde. Bense başka her yerde arayıp durmuşum..."

Bir sistem ne kadar mantıklı olursa o kadar kolay yıkılır ve mantıksız olanla yüzleşmek zorunlu olur. Ama mantıksızla karşılaştığı an zihin sarsılmaya başlar. Bu yüzden sistemlerle uğraşmayın. Yalnızca şimdinin ve bu anın içine sığıyın.

6 -Rüyaların Psikolojisi

Rüyalar derken tam olarak neyi kastettiğinizi açıklar mısınız?

Bizim yedi tane bedenimiz vardır: 1) Fiziksel, 2) Eterik, 3) Astral, 4) Zihinsel, 5) Spiritüel, 6) Kozmik, 7) Nirvanik. Her bedenin rüya tipi farklıdır. Batıda fiziksel beden bilinç, eterik beden bilinçaltı, astral beden ise toplu bilinç olarak bilinir.

Fiziksel beden kendi rüyalarını yaratır. Mideniz bozulduysa belirli bir rüya oluşturulur. Sağlıksızsanız, ateşiniz varsa fiziksel beden yine buna göre rüyalar yaratır. Kesin olan bir şey vardır: Rüya bir rahatsızlıktan doğar.

Rüyalar fiziksel rahatsızlıktan olduğu kadar dış etkenlerle de ortaya çıkabilir. Uyurken bacaklarınıza ıslak bir kumaş değiyorsa rüyanızda bir nehri geçtiğinizi görebilirsiniz. Yastığınız göğsünüzün üzerindeyse birisinin üstünüze oturduğunu ya da üzerinize bir taş düştüğünü görebilirsiniz. Bunlar fiziksel bedenin rüyalarıdır.

Eterik (ikinci) beden kendine özgü biçimde rüya görür. Bu eterik rüyalar Batı psikolojisinde pek çok karmaşaya neden oldu. Freud yanıldı ve bunların bastırılmış arzulardan kaynaklandığını sandı. Bastırılmış arzulardan doğan rüyalar vardır ama bu rüyalar ilk bedene aittir, fizikseldirler. Fiziksel arzuları bastırıysanız, örneğin oruç tuttuysanız, rüyanızda kendinizi kahvaltı ederken görebilirsiniz. Ya da seksi bastırıysanız, rüyanızda seksüel fanteziler yaşayabilirsiniz ama bu rüyalar ilk bedene aittir. Eterik beden, psikolojik soruşturmaların dışında kalmıştır. Bu yüzden bu rüyaları ilk bedene, yani fiziksel bedene aitmiş gibi yorumlanır. Bunun sonucunda ortaya büyük bir karmaşa çıkıyor.

Eterik beden rüyalarda yolculuklar yapabilir. Bedeninizi kolayca terk edebilirsiniz. Bu deneyimi ancak bir rüya olarak anımsarsınız ama bu fiziksel bedenin gördüğü bir rüya gibi değildir. Siz uyurken eterik bedeniniz çıkıp gidebilir. Fiziksel bedeniniz olduğu yerde kalır ama eterik bedeniniz uzayda yolculuk yapabilir. O, mekanla kısıtlı değildir. Onun için mesafe kavramı da yoktur. Bunu anlayamayanlar, eterik bedenin varlığını kavrayamayanlar bunu bilinçsizliğin yarattığı bir olgu olarak düşünebilirler. O zaman onlara göre psikolojik anlamda rüya görmek "bilinçsizce" olur. Yanlış; böyle değildir. Bunlar fiziksel etkenler sonucu görülen rüyalar kadar bilinçlidir ama farklı bir boyutta bilinçlilik söz konusudur. Eterik bedeninizin farkında olduğunuzda o boyuttaki rüya bilinçli hale gelir.

Fiziksel rüyalar dış etkenlerle oluşturulabildiği gibi eterik rüyalar da bilerek yaratılabilir. Eterik vizyonları, rüyaları yaratmanın bir yolu mantra yöntemidir. Belirli bir mantra ya da belirli bir nada (eterik merkezde duyulan, tekrarlanan bir sözcük) eterik rüyalar yaratabilir. Pek çok metot vardır. Ses bunlardan yalnızca biridir.

Sufiler, eterik vizyonlar yaratmak için parfüm kullanırlardı. Belirli bir parfüm belirli bir rüya yaratabilir.

Renkler de yardımcı olur. Leadbeater (İlk teozofik hareketin başlatıcısı olan bu kişi Krishnamurti'nin eğitiminde önemli bir rol oynamıştı) bir keresinde bir "mavilik" rüyası görmüştü -yalnızca mavilik ama mavinin belirli bir tonunda. Yıllar süren araştırmalar sonucunda bu ton, bir İtalyan dükkanında bulundu -tam o tonda mavi kadife bir kumaşa. Daha sonra o kadife başkalarında eterik rüyaların yaratılmasında kullanıldı.

Aynı şekilde, bir kişi derin meditasyon halindeyken bir takım renkler görür; hiç bilinmeyen parfümler yani güzel kokular, sesler ve müzik duyar ve hissederse, bunlar da eterik beden rüyalarıdır. Spiritüel vizyon denilen şeyler eterik beden olgularıdır; eterik rüyalardan başka bir şey değildirler. Müritlerinin karşısında beliriveren gurular aslında eterik yolculuk yapıyorlar, eterik rüyalar görüyorlar. Ama bizler zihnin yalnız tek bir fiziksel boyuttaki varlığını araştırdığımız için bu rüyaları ya fiziksel dilde yorumluyoruz ya hiç ilgilenmiyoruz ya da bilinçaltına itiyoruz.

Bir şeyin bilinçaltına ait olduğunu söylediğimizde aslında onun hakkında bir şey bilmediğimizi söylüyoruz. Gerçekte yaptığımız bir aldatmacadan başka bir şey değil. Hiçbir şey bilinçsizce yapılmaz. Her şey ya bilinçlidir ya da bilincin daha derin bir boyutunda olur. Fiziksele göre eterik bilinçsizdir; eterik için ise astral. "Bilinç" bilinen demektir; "bilinçsiz" ise -henüz- bilinmeyen.

Bir de astral rüyalar var. Astral rüyalarınızda daha önceki yaşamlarınıza dönersiniz. Bu üçüncü boyutta rüya görmektir.

Bazen sıradan bir rüyada hem eterik bir bölüm hem de astral bir bölüm bulunabilir. Rüya o zaman karışık bir hal alır, çözümleyemezsiniz. Aynı anda var olan yedi tane bedeniniz olduğu için bazen boyutlar birbirinin içine girebilir ve anlamamız mümkün olmaz. Demek ki sıradan rüyaların içinde bile küçük küçük eterik ve astral bölümler olabiliyor.

İlk beden, yani fiziksel olan ne zamanda ne de mekanda yolculuk eder. Bulduğunuz zaman ve fiziksel durum içinde kalmak zorundasınız. Diyelim ki saat gecenin onu. Fiziksel bedeniniz ancak orada rüya görebilir, öteye geçemez. Eterik bedeninizin içindeyseniz mekanda yolculuk edebilirsiniz ama zamanda edemezsiniz. Her yere gidebilirsiniz ama saat hala gecenin onudur. Yalnızca mekanda yolculuk yapabilirsiniz. Astral, yani üçüncü boyutta ise hem zamanda hem de mekanda yolculuk yapabilirsiniz. Astral beden için zaman bir sınır değildir ama yalnız geçmişe gidebilir. Geleceğe gidemez. Astral zihin amipten insana kadar sonsuz sayıda geçmişlere gidebilir.

Jung ekolü astral zihne toplu bilinç der. Bu sizin geçmiş yaşamlarınızın tarihçesidir. Bunlar bazen sıradan rüyalara da sızarlar ama genellikle bu hastalıklı durumlarda olur. Bir kişi

akıl hastası ise normalde birbirinden ayrı olan ilk üç beden karışmıştır. Rüyalarında geçmiş yaşamlarını görür ama kimse ona inanmaz. Zaten kendisi de inanmaz, yalnızca bir rüya der geçer.

Aslında bu fiziksel değil, astral boyut rüyalarıdır. Ve Astral rüyalar çok anlamlı ve önemlidir. Ama üçüncü beden yalnızca geçmiş hakkında rüyalar görebilir, gelecekte neler olacağını göremez.

Dördüncü beden zihinseldir. Hem geleceğe hem de geçmişe yolculuk yapabilir. Ortada bir tehlike varsa sıradan bir kişi bile geleceği görebilir. Sevdiğiniz, yakınınız olan bir kişi ölmek üzereyse bu mesaj size sıradan bir rüyada da iletilebilir. Başka rüya boyutlarını ve başka olasılıkları bilmediğiniz için mesaj size sıradan bir rüyada iletilmiştir.

Fakat bu rüya açık seçik olmaz çünkü onun sıradan rüyalarınıza girmeden önce aşması gereken engeller vardır. Her engelde bazı bölümler takılır kalır, bir şeyler değişir. Her bedenin kendine özgü sembolleri vardır. Bu yüzden bir rüya bir bedenden diğerine geçerken bu semboller geçtiği bedenin diline tercüme edilir. Bunun sonucunda her şey anlaşılmaz bir hale gelir.

Dördüncü bedende açık seçik bir biçimde rüya görmekteyseniz -başka bir bedenden değil doğrudan bu bedenden kaynaklanan bir rüya- o zaman geleceği görebilirsiniz. Ama yalnız kendi geleceğinizi; başka birinin geleceği size kapalıdır.

Dördüncü beden için geçmiş ve gelecek şimdidir. Geçmiş ve gelecek "şimdi"de birleşmiştir. Her şey şimdi haline gelmiştir. Şimdi, geçmişe gider. Geleceğe giden de "şimdi"dir. Geçmiş ve gelecek yoktur ama zaman yine de mevcuttur. Zaman, "şimdi" olarak bile hala akan bir zamandır. Hala zihninizi odaklamak zorundasınız. Geleceğe doğru bakabilirsiniz; ama ancak zihninizi o yöne doğru odakladığınızda. O zaman geçmiş ve gelecek bir süre için ortadan kalkar. Geleceğe odaklandığınızda şimdi ve geçmiş olmaz. Geçmiş, geleceği ve şimdini görebilirsiniz ama birlikte değil. Ve yalnız kendi kişisel rüyalarınızı görebilirsiniz çünkü onlar, size ait olan "onlar"dır.

Beşinci, yani spiritüel beden kişisel boyutun ve zaman boyutunun sınırlarını aşar. Artık sonsuzluktasınız. Rüya sizin değil, tüm varoluşun geçmişi hakkındadır. Geleceği kapsamaz. Bütün mitolojiler bu beşinci bedenden kaynaklanmıştır. Hepsi aynıdır. Semboller değişiktir, öyküler biraz farklıdır ama ister Hıristiyan, ister Hindu, ister Musevi ve ister Mısır mitolojisi olsun birbirleri ile paraleldir. Dünyanın nasıl yaratıldığını anlatanlar temelde birbirinin aynıdır. Örneğin büyük tufanın öyküsü dünyanın her yerinde mevcuttur. Bu tufanın izleri ve kanıtları yok ama mitolojilerde yer alıyor. Beşinci zihinde, yani spiritüel bedende onun kayıtları var. Bu zihin büyük tufanı rüyasında görebiliyor.

İçinizin derinliklerine indikçe rüyalar daha fazla gerçeklik kazanır. Fiziksel rüyaların da

kendi gerçeklikleri vardır ama bu kadar gerçek değillerdir. Eterik daha gerçektir, astral ise ondan daha fazla gerçektir. Zihinsel gerçeğe yaklaşır ve sonunda beşinci bedende rüyalarınız tümüyle gerçekçi olur. Gerçeği bilmenin yolu budur. Buna rüya adı vermek doğru değildir. Yine de rüyadır çünkü objektif gerçek yoktur. Kendi içinde objektiftir ama sübjektif bir deneyimdir.

Beşinci bedenlerini gerçekleştirmiş iki kişi birlikte rüya görebilir. Beşinci bedenden önce bu mümkün değildir. Normalde ortak bir rüya görülemez ama beşinci bedenden sonra çok sayıda insan aynı rüyayı görebilir. Rüyalar böylece -bir anlamda-objektif hale gelir. Kıyaslamalar yapılabilir. Beşinci bedenle rüya gören pek çok insanın aynı mitolojileri bilmelerinin nedeni budur. O mitolojileri yaratan tek bir kişi değildir. Belirli ekollerin ve geleneklerin ortak çalışması ile ortaya çıkarlar.

Böylece, beşinci tip rüyalar çok daha gerçekçidir. İlk dört tip kişisel olduklarından bir anlamda gerçek değildir; ikinci bir kişi tarafından paylaşılamaz; fantezi ya da gerçek olup olmadığı kanıtlanamaz. Fantezi sizin ürettiğiniz bir şeydir. Rüya ise varlığının farkına vardığınız bir deneyimdir. Derine indikçe rüya daha inanılır olur, daha az hayal gücü içerir. Daha objektif, daha gerçek olur.

Bütün teolojik kavramlar beşinci beden tarafından yaratılır. Dilleri, terminolojileri, kavramları farklıdır ama temelde aynıdırlar. Onlar beşinci beden rüyalarıdır. Bu konuda söyleyebileceğim bu kadar...

Altıncı, yani kozmik bedende, bilinç/bilinçaltı, madde/zihin eşiğini aşarsınız. Ortada hiçbir belirginlik kalmaz. Altıncı beden rüyaları kozmos hakkındadır. Bilinçlilik eşiğinden öteye geçtiğinizde bilinçsiz dünya da bilinçli hale gelir. Artık her şey canlı ve bilinçlidir. Madde dediğimiz şey bile artık bilinçliliğin bir parçası olur.

Altıncı bedende kozmik mitolojinin rüyaları görülür. Kişisel olanı, bilinci, zaman ve mekanı aştınız ama dil hala vardır; bir şeylere işaret eder, bir şeyleri gösterir. Altıncı tip rüyalarda Brahma'nın, Maya'nın teorileri, teklik ve sonsuzluk teorileri deneyimlenir. En yüce sistemleri ve dinleri yaratanlar bu kozmik boyutta rüya görenlerdir.

Altıncı zihnin rüyaları varoluş rüyalarıdır, olmayış rüyaları değildir. Pozitif varoluş yaşanır. Yine de bir olmayış korkusu mevcuttur. Zihin ve madde birleşmiştir ama varoluş ile olmayış, olmak ile olmamak hala ayrıdır. İşte sonuncu engel budur.

Yedinci, nirvanik beden ise pozitifin ötesine, hiçliğe sığar. Onun kendine özgü rüyaları vardır. Bunlar varolmayış, hiçlik ve boşluk rüyalarıdır. Evet arkada bırakılmıştır. Artık hayır bile hayır değildir; hiçlik hiçbir şey demek değildir; hiçbir şey daha da sonsuzdur. Pozitifin sınırları olması gerekir, o sonsuz olamaz. Yalnızca negatif sınırsızdır.

Yedinci beden rüyalarında semboller, formlar yoktur. Var olan formsuzdur. Ses yoktur,

sesi olmayan vardır; mutlak sessizlik hüküm sürer. Bu rüyalar mutlakdır, sonsuzdur. Yedi beden her birinin kendine özgü rüyaları vardır. Ama rüyaların bu yedi boyutu bile yedi tip gerçeği anlamaya engel oluşturabilir. Fiziksel bedeniniz gerçek olanı tanır ve onun rüyasını görür. Yemek yemeniz bir gerçekliktir ama açken rüyanızda yemek yediğinizi görmeniz gerçeklik değildir. Rüya, gerçek yiyeceğin yerine geçmiştir. Fiziksel bedenin kendine özgü gerçeği ve rüyaları vardır. Fiziksel beden bu iki farklı şekilde de işler ve bu iki ayrı işlev birbirinden çok farklıdır.

Siz merkeze yaklaştıkça -içine girdiğiniz beden yükseldikçe-rüya ile gerçek birbirine daha fazla yaklaşır. Tıpkı bir çemberin sınırlarından merkeze uzanan çizgilerin merkez noktasına doğru birbirine yaklaşması gibi. Aynı şekilde fiziksel bedeni çemberin üzerinde düşünürsek, onun rüyaları ile gerçekleri birbirinden son derece uzak noktalardadır. Onun rüyaları yalnızca fantezilerdir.

Eterik bedende bu mesafe o kadar fazla değildir. Gerçek ile rüya birbirine yaklaşmıştır. Bu yüzden ikisini ayırmak güçleşir. Fiziksel bedende neyin rüya neyin gerçek olduğunu kesinlikle bilirsiniz. Yine de eterik rüyalarda bu fark anlaşılır. Yaptığınız eterik yolculuk gerçekse, bu siz uyanırken olur. Farkı anlamak için eterik bedende uyanmanız gerekir.

Eterik bedende uyanık kalabilmenin yolları vardır. Japa (bir mantranın tekrarlanması) gibi içsel metotlar dış dünya ile bağlantınızı keser. Uykuya dalarsanız, sürekli tekrarlamalar hipnotik bir uyku durumu yaratır. O zaman rüya görmeye başlarsınız. Ama japa sırasında uyanık kalırsanız gerçeğin de farkındasınız demektir.

Üçüncü beden olan astral ile bu farkı anlamak daha güçleşir çünkü gerçek ile rüya birbirine iyice yaklaşmıştır. Yalnızca astral rüyaların değil, gerçek astral bedenin farkına vardığınızda ise ölüm korkusunu aşarsınız. O sınırdan sonra insan, ölümsüzlüğünün farkına varır. Ama astral deneyim gerçek değil de rüya ise, o zaman sizi büyük bir ölüm korkusu sarar. İşte, gerçek ile rüya arasındaki farkı kesin olarak anlamanıza yarayacak olan nokta budur: Ölüm korkusu.

Ruhun ölümsüz olduğuna kendini inandıran bir kişi astral bedende neyin gerçek ve neyin astral rüya olduğunu anlayamaz. Ölümsüzlüğe inanmamak gerekir; onu bilmek gerekir. Ama bilmeden önce kişinin bu konuda şüpheleri, ikilemleri olmalıdır. Ancak o zaman gerçekten biliyor musunuz, yoksa kendinizi mi inandırılıyorsunuz, anlarsınız. Ruhun ölümsüzlüğüne inanıyorsanız, bu inancınız astral zihninize de yansır. Bu konuda rüyalar görmeye başlarsınız ama bunlar rüya olmaktan öteye geçmez. Ama inancınız yok, yalnızca -ne bulacağınızı bilmeden, önyargısız biçimde- büyük bir bilme, öğrenme ve araştırma arzunuz varsa, işte o zaman farkı kavrarınız. Bu yüzden ruhun ölümsüzlüğünü, geçmiş

yaşamlar yaşandığını inançları nedeni ile kabul edenler astral boyutta gerçeği bilemeden yalnızca rüya görürler.

Dördüncü -zihinsel- bedende rüya ile gerçek birbirine komşudur. Birbirlerine o denli benzerler ki onları karıştırmak çok kolaydır. Zihinsel beden gerçek kadar gerçekçi rüyalar görebilir. Böyle rüyaları oluşturmanın metotları da vardır; yoga ve tantrik metotlar ve diğerleri gibi. Yalnızlık ve karanlık içinde yaşayan, oruç tutan kişiler bu dördüncü tip zihinsel rüyaları yaratabilirler. Bunlar bizi çevreleyen gerçeklerden daha gerçek görünebilir.

Dördüncü bedende zihin tümüyle yaratıcıdır. Maddesel sınırlar ve hiçbir nesnellikle kısıtlı değildir; her şeyi tam bir özgürlük içinde yaratır. Şairler, ressamalar bu dördüncü tip rüyalar içinde yaşarlar, tüm sanat eserleri dördüncü tip rüyalarda üretilir. Bu boyutta rüya görebilenler büyük sanatçılar olabilirler, ama bilen kişi olmazlar.

Dördüncü bedende kişi zihnin yarattığı her şeyin tam anlamı ile farkında olmalıdır. Hiçbir şeyi yansıtmamalıdır aksi halde yansımalar kaçınılmazdır. Hiçbir şeyi dilememelidir, aksi halde o dilek gerçekleşebilir; bunun için her olanak mevcuttur. Dilek gerçekleşecektir. Hatta yalnızca içsel olarak değil, dışta da gerçekleşecektir. Dördüncü bedende zihin son derece güçlüdür, son derece berraktır çünkü dördüncü beden zihin için en son sığınaktır. Bunun ötesinde, zihnin olmadığı boyut başlar.

Zihin dördüncü bedenden kaynaklandığı için istediğiniz her şeyi yaratabilirsiniz. İnsan kendine sürekli olarak arzunun, hayal gücünün, imgelerin, guruların ve Tanrı'nın olmadığını hatırlatmak zorundadır. Aksi halde bunların tümü sizin tarafınızdan yaratılacaktır. Yaratıcı siz olursunuz! Onları görmek o derece mutluluk vericidir ki onları yaratmaktan kendinizi alıkoymak çok zordur. Sadhakanın -arayanın- önündeki son engel işte budur. Bunu aşabilirse daha fazla engelle karşılaşmayacaktır.

Kendinizin dördüncü bedende yalnızca bir gözleyici olduğunuzu unutmazsanız, o zaman neyin gerçek olduğunu bilirsiniz. Yoksa rüyalar görmeye devam edersiniz. Hiçbir gerçek bu rüyalarla yarışamaz. O kadar coşku duyarsınız ki, hiçbir coşku onunla kıyaslanamaz. Bu yüzden insan, duyulan vecdin, mutluluğun ve ne çeşit imgeler gördüğünün sürekli farkında olmalıdır. Bir imge ortaya çıktığı an, dördüncü zihin ondan bir rüya oluşturmaya başlar. Bir imgeyi bir diğeri izler ve rüyaya kapılırsınız.

Dördüncü tip rüyalar ancak onların yalnızca bir gözlemcisi, bir tanığı olarak kalabildiğinizde önlenebilir. Gözlemci olmak çok önemlidir çünkü ortada bir rüya olduğunda siz onunla özdeşleşirsiniz. Dördüncü bedende özdeşleşmek, rüya görmekle eşit anlamdadır. Bu boyutta gerçeğe giden yol gözlemci zihinden geçer.

Beşinci bedende gerçek ile rüya bir olur. Her ikilik ortadan kalkmıştır. Artık hiçbir

farkındalık söz konusu değildir. Farkında değilken bile farkında olmadığının farkında olursunuz. Rüyalar artık gerçeğin bir yansıması olmuştur. İkisi arasında fark vardır ama ayırım yoktur. Aynadaki yansımama baktığımda ben ve yansımam aynıyız ama farklıyız. Ben gerçeğim, yansımam ise değil.

Beşinci zihin çeşitli kavramlar yarattığında kendini tanıdığını sanabilir çünkü aynadaki yansımaları görmüştür. Kendini tanır ama gerçekte olduğu gibi değil, yalnızca yansımada gördüğü gibi. Tek fark budur ama bu aynı zamanda tehlikeli bir şeydir. Tehlike, yansımanın size yeterli gelmesi ve aynada gördüğünüzü gerçek olarak kabul etmeniz olasılığıdır.

Bu, beşinci beden açısından gerçek bir tehlike oluşturmaz; altıncı beden için tehlikelidir. Kendinizi yalnızca aynada gördüyseniz, beşincinin sınırını aşıp altıncıya geçemezsiniz. Bir aynanın içinden hiçbir yere geçemezsiniz. Bu yüzden beşincide takılıp kalmış pek çok insan vardır. Sonsuz sayıda ruhun olduğunu ve her ruhun ayrı bir kişiliği olduğunu söyleyenler bu insanlardır. Kendilerini tanımış ve bilmişlerdir; ama ayna aracılığı ile, doğrudan değil.

Bu ayna nereden kaynaklanıyor? Oluşturulan bazı kavramlardan: "Ben ruhum. Ölümsüz ve ebedi. Ölümün ve doğumun ötesindeyim." Kendini ruh olarak algılamak -bilis olmadan- aynayı yaratır. Kendinizi olduğunuz gibi bilmez, kavramlarınızın aynasında gördüğünüz gibi bilirsiniz. Bunun şöyle farkına varabilirsiniz: Bilgi size bir ayna aracılığı ile geliyorsa, bu bir rüyadır. Doğrudan geliyorsa o zaman gerçektir. Tek fark budur ama bu çok önemli bir farktır, arkada bıraktığınız bedenlerle değil, henüz ulaşmanız gereken bedenlerle ilgilidir.

Peki, kişi beşinci bedende rüya mı görüyor yoksa yaşadıkları gerçek mi, nasıl anlayacak? Bunun tek bir yolu var: tüm kutsal kitapları bir kenara bırakın. Tüm felsefeleri terk edin. Ortada bir guru da olmamalı, yoksa o guru aynanız olur. Bu noktadan itibaren tamamen yalnızsınız. Hiçbir rehberiniz olmamalı, yoksa o rehber bir ayna haline gelir.

Bu noktadan sonra tam ve mutlak bir yalnızlık vardır. Yalnızlık duygusu değil; tek başlılık. Yalnızlık duygusu hep başkaları ile, tek başlılık ise kişinin kendisi ile ilintilidir. Benimle başka hiç kimse arasında bir bağ olmadığında yalnızlık duyarım ama ben olduğumda tek başınayım.

Artık kişi her anlamda tek başına olmalıdır; Ne sözcükler, ne kavramlar, ne Hıristiyanlık, ne Hinduizm olmaksızın; Buda, İsa, Krishna ve Mahavir olmaksızın. Kişi artık tek başına olmalıdır, yoksa var olan her şey bir ayna haline gelir; çok sevilen, çok değerli ama çok tehlikeli bir ayna.

Tamamen yalnız olduğunuzda yansıyabileceğiniz hiçbir şey yoktur. Bu yüzden beşinci

beden meditasyon demektir. Bunun anlamı hiçbir zihinselliğin olmadığı mutlak yalnızlıktır, zihinsizliktir. Zihin de bir ayna olacağından ortada zihin ve düşünme olmamalıdır.

Altıncı bedende ayna yoktur. Şimdi yalnız kozmik olan vardır. Siz kayboldunuz. Artık yoksunuz; rüya gören yok oldu. Ama rüya gören olmadan da rüya var olabilir. Rüya gören olmadan rüya mevcut olduğunda ise bu özgün gerçeklik gibi gelir. Bir zihin bir düşünen yoktur, bir yoktur. O zaman ne biliniyorsa, o bilinir. O, bilginiz haline gelir. Yaratılış hakkındaki mitolojiler ortaya çıkar. Gözünüzün önünden geçerler. Siz durağansınız. Her şey gelip geçmektedir. Onları yargılayacak, rüya görecektir kimse yoktur.

Ama olmayan bir akıl hala var. Yok edilmiş bir zihin hala var, kişisel olarak değil kozmik bütünlük olarak. Siz yoksunuz ama Brahma var. Bu yüzden bütün alemin Brahma'nın gördüğü bir rüya olduğunu söylerler. Bütün bu dünya bir rüyadır, bir mayadır. Ama bu her şeyin, tümün bir rüyasıdır. Kişisel bir rüya değildir. Rüyayı gören tümüdür, siz değilsiniz.

Artık tek ayırım rüyanın pozitif olup olmadığıdır. Pozitif ise bir hayaldir, bir rüyadır çünkü nihai bir biçimde var olan yalnız negatiftir. Her şey bu biçimsizliğin bir parçası olduğunda, her şey orijinal kaynağına döndüğünde, her şey vardır ve aynı zamanda da yoktur. Geriye kalan tek faktör pozitiftir. Aşılması gerekir.

İşte bu nedenle altıncı bedende pozitif kaybolursa, yedinciye girersiniz. Altıncının gerçeği yedinciye açılan kapıdır. Ortada pozitif hiçbir şey yoksa -ne mitoloji ne de bir imge- rüya terk edilmiştir. Artık yalnızca olan vardır; olduğu gibi. Artık varoluştan başka hiçbir şey yoktur. Şeyler yoktur, yalnızca kaynak vardır. Ağaç yoktur ama tohum vardır.

Bu tip zihne ulaşanlar buna tohumlu samadhi (samadhi sabeej) adını verdiler. Her şey yitirilmiştir, her şey orijinal kaynağına, kozmik tohuma dönmüştür. Ama tohumda bile rüya görmek mümkündür. Bu yüzden tohumun da yok edilmesi gerekir.

Yedincide ne rüya ne de gerçek mevcuttur. Ancak rüya görmek mümkün olduğu sürece gerçek bir şeyi görebilirsiniz. Rüya görülemiyorsa ne gerçek ne de hayal var olabilir. Bu yüzden yedinci merkezdir. Artık rüya ve gerçek bir oldular. İkisi arasında bir fark kalmadı. Hiçliği ya bilirsiniz ya da rüyasını görürsünüz ama hiçlik hep aynı kalır.

Rüyamda sizi görüyorsam bu hayal kapsamına girer. Karşımdaysanız ve sizi görüyorsam bu gerçektir. Ama rüyamda sizin yokluğunuzu görüyorsam ya da siz karşımda yokken yokluğunuzu görüyorsam, bu ikisi arasında bir fark yoktur. Rüyanızda herhangi bir şeyin yokluğunu gördüğünüzde bu rüya gerçek yokluğun kendisi ile aynı olur. Ancak pozitif anlamda gerçek bir fark mevcuttur. Yani altıncı bedene kadar farklılık vardır. Yedinci bedende yalnızca hiçlik hüküm sürer. Tohum bile yoktur. Bu nirbeej samadhi, yani tohumsuz samadhidir. Artık rüya görmek mümkün değildir.

Özetle, yedi tip rüya ve yedi tip gerçek vardır. Bunlar birbirinin içine sızarlar. Bu da insanın

aklını son derece karıştırır. Ama bu yedisini birbirinden ayırabilirseniz, bu konuda bir kesinliğe varırsanız, sonuç çok iyi olur. Psikoloji hala rüyalar konusunda çok yetersiz kalıyor. Tüm bilinen fiziksel, bazen de ruhsal yön. Ama ruhsal yön bile fiziksel nedenlerle açıklanıyor.

Jung, Freud'dan biraz daha derine indi ama o da insan beynini mitolojik ve dini açılardan ele aldı. Yine de tohumu anladı. Batı psikoloji biliminin gelişmesi Freud'un değil, Jung'un ilkeleri ile mümkündür. Freud bir öncüydü ama bir öncü kendi buluşlarına takılıp kalırsa gelişmenin önünde bir engel haline gelir. Artık Freud'un modası geçti ama Batı psikolojisi hala onun başlattığı akıma takılıp kalmış durumda. Artık Freud tarihe gömülmeli. Psikolojinin ileri götürülmesi gerekiyor.

Amerika'da rüyalar hakkında laboratuvar teknikleri yoluyla bilgi edinilmeye çalışılıyor. Bu alanda pek çok laboratuvar var ama hepsi de yalnızca fiziksel yöntemler kullanıyor. Rüyaların tamamen anlaşılabilmesi için yoga, tantra ve bilinmeyeni inceleyen diğer yöntemlerin eğitimi yapılmalıdır. Her tip rüyaya paralel bir tip gerçek vardır. Maya ve illüzyonlar dünyası bütünü ile bilinemediği zaman gerçeği bilmek de olanaksızdır.

Bu sözlerimi bir sistem, bir teori olarak algılamayın. Bunları yalnızca bir başlangıç noktası olarak alın ve bilinçli bir zihinle rüya görmeye başlayın. Ancak rüyalarınızda bilinçli olduğunuzda gerçeği bilebilirsiniz.

Bizler, fiziksel bedenlerimiz içinde bile bilinçli değiliz. Ancak bedenimizde bir yer hastalandığında onun farkında oluyoruz. Oysa ki insan sağlıklıken de bedeninin farkında olmalıdır. Hastalık sırasında onun farkında olmak acil bir durum önleminden başka bir şey değildir. Bu da zaten bedenin doğasından gelir. Zihniniz bedeninizin hastalıklı parçasının farkında olur, böylece onu iyileştirmeye eğilir. Ama iyileştiği anda onu tekrar unutursunuz. Bedeninizin çalışmasının, derindeki hislerinin, müziğinin ve sessizliğinin farkında olmalısınız. Beden bazen sessiz, bazen gürültülü, bazen de gevşemiş durumdadır. Her durumdaki duygular birbirinden o kadar farklıdır ki, onların farkında olmamak bir kayıptır. Uyumaya başladığınızda, sabah uyanırken bedeninizde kolayca fark edilmeyen sessiz değişiklikler olur. Bunların farkında olmalısınız.

Sabahları uyandığınızda gözlerinizi hemen açmayın. Uykunuz bittiğinde bedeninizin farkında olun. Gözlerinizi kapalı tutun. Neler oluyor? İçinizde büyük değişiklikler oluşmakta. Uyku sizi terk ediyor, uyanıklık geliyor. Sabahları güneşin doğuşunu gördünüz ama bedeninizin doğuşunu hiç görmediniz. Bu doğuş da çok güzeldir. Bedeninizin de bir sabahı ve bir akşamı var. Buna Sandhya denir; dönüşüm, değişim anı.

Uyumaya başladığınızda neler olduğunu sessizce izleyin. Uyku size geliyor. Bunun farkına varın! Ancak böyle fiziksel bedeninizin farkında olabilir ve fiziksel rüyanın ne olduğunu

anlayabilirsiniz. O zaman sabah olduğunda hangi rüyanın fiziksel, hangisinin fiziksel olmadığını anlarsınız. Derindeki duyguları, ihtiyaçları ve bedeninizin ritmini tanırırsanız, onlar rüyalarınıza yansıdığı anda kullandıkları dili anlayabilirsiniz.

Bizler kendi bedenimizin dilini bilmiyoruz. Bedenin kendine has bir bilgeliği vardır. Binlerce ve binlerce yıllık deneyime sahiptir. Benim bedenim annemin, babamın, onların anne ve babasının ve tüm atalarımın deneyimlerini taşıyor. Bedenimdeki tohumun yüzyıllarca süren gelişmesini biliyor. Ve onun kendi dili var. Sabah uyandıığınızda fiziksel rüya ile fiziksel olmayı ayırt edebilmek için o dili anlamalısınız.

İşte ancak o zaman yeni bir olasılığın yolu açılır, eterik bedeninizin farkına varabilirsiniz; ancak o zaman -daha önce değil-daha derinleşirsiniz. Daha derin düzeylerdeki ses, koku ve ışıkların farkında olursunuz. Yürürken, yürüyenin ruhsal beden değil, fiziksel beden olduğunun farkında olursunuz. Aradaki fark son derece belirgindir. Yemek yerken ruhsal beden değil, fiziksel beden yediğini fark edersiniz. Ruhsal açlıklar, ruhsal susuzluklar, ruhsal arzular da vardır ama bunlar ancak fiziksel bedeni tümüyle tanıdığınızda hissedilebilir.

Rüya görmek çok önemli bir konudur; hala keşfedilmemiş, bilinmeyen, gizemli bir konu. Gizli bilgilerin bir bölümü rüyalar hakkındadır. Ama artık gizli olan her şeyin açığa çıkarılmasının vakti geldi. Şu ana kadar gizlenenler gizli kalmaya devam ederse artık tehlikeli olacaklar.

Geçmişte bazı şeylerin gizli kalması gerekiyordu çünkü bilgi, cehaletin eline düştüğünde tehlikeli olur. Batıda bilim konusunda olan budur. Artık bilim insanları bunu anladılar. Bu yüzden gizli bilimler yaratma peşindeler. Politikacılar nükleer silah-

lan öğrenmemeliydiler. Yeni keşifler gizli kalmalı. Bilgilerin açıklanmasının tehlikeli olmayacağı zamanı beklemeliyiz. Bu da, insanın yeterince gelişmiş olacağı zamandır.

Aynı şekilde ruhsal alanda da eskiden Doğuda pek çok şey biliniyordu. Ama bu bilgiler cahil insanların eline düştüğünde tehlikeli olacaklardı. Bu yüzden anahtar gizlendi. Bilgiler gizlendi, gizem dünyasına saklandı. Kişiden kişiye büyük ihtiyatla aktarıldı. Ama artık bilimdeki ilerlemeler nedeniyle onların açıklanması gerekiyor. Ruhsal ve gizemli gerçekler saklı kaldığı sürece bilim tehlikeli olacak. Ruhsal bilgiler ile bilim başa baş gitmeli.

Rüyalar gizem boyutunun en önemli unsurlarından biridir. Bu konuda farkındalığınızı geliştirmeye başlamanız için bir şeyler anlattım ama tüm bilgileri açıklamadım. Bu ne gerekliydi ne de bir yararı olurdu. Bu nedenle boşlukta bıraktığım noktalar oldu. Bu yola girdiğinizde o boşluklar kendiliğinden dolacak. Ben yalnızca en üst katmana değindim. Bu sizin bu konuda bir teori geliştirmeniz için yeterli değil; ama başlamanıza yeterli.

7 -Yedi Bedeni Aşmak

Yedi bedenimiz olduğunu söylediniz; eterik beden, zihinsel beden gibi. Hint dilini Batı psikolojisine uyarlamak bazen zor oluyor. Bizim Batı'da böyle kavramlarımız yok. Dolayısıyla bu farklı bedenleri dilimize nasıl çevirebiliriz? Spiritüel sözcüğü sorun değil ama eterik sözcüğü nasıl çevrilecek? Ya astral?

Bu sorunu nasıl çözümleyebiliriz?

Sözcükler çevrilebilir; ama sizin bakmadığınız kaynakların yardımı ile. Yüzeysel bilinçlilik araştırmalarında Jung Freud'dan daha iyiydi ama Jung'un çalışmaları da yalnızca bir başlangıçtı. Bilgi parçacıklarından bir şeyler çıkarılabilir, sonra da bu parçacıkları birleştirebilirsiniz.

Üstelik ne söylediysem sizin terminolojinizi kullanarak söyledim. Batı dilinde olmayan tek bir terim kullandım: Nirvanik. Diğer altı sözcük -fiziksel, eterik, astral, zihinsel, spiritüel ve kozmik- Hint dilinden alınma değildir. Yedincisinden Batı'da hiç söz edilmez. Onu bilen kimse olmadığından değil, anlatılamaz olduğu için.

Bu terimler size sorun yaratıyorsa, onların yerine "birinci" "ikinci" "üçüncü" sözcüklerini kullanabilirsiniz. Onları sıfatlar ve terimlerle tanımlamaya çalışmayın; yalnızca tanımlayın. Bu yeterlidir. Hangi sözcüklerin kullanıldığı önemli değildir.

Bu konuya pek çok açıdan yaklaşabilirsiniz. Rüyalarla ilgili Freud'un, Jung'un ve Adler'in terimleri kullanılabilir. Onların bilinç diye adlandırdığı birinci bedendir. Bilinçaltı dedikleri - tam olarak değil ama yaklaşık- ikinci bedendir. Toplu bilinç adını verdikleri -yine tam olarak değil ama yakın- üçüncü bedendir.

Kullanılacak ortak terimler bulunamadığında yenileri yaratılabilir. Bu daha da iyidir çünkü yeni sözcükler eski kavramları çağrıştırmaz. O zaman daha iyi anlaşılır.

Eterik, gökyüzü ve uzayla ilgili anlamına gelir. Astral en küçük, sukshma, sonuncu, atomik, maddenin varoluşunun sona erdiği noktada var olan demektir. Zihinsel sözcüğünde bir sorun yok. Kozmikte de öyle.

Sonunda yedinciye geldik: Nirvanik. Nirvanik tamamen yok olma, mutlak boşluk anlamına gelir. Artık tohum bile yoktur; her şey yok olmuştur. Bu sözcüğün linguistik anlamı "alevin söndürülmesi"dir. Alev sönmüştür; ışık söndürülmüştür. Böyle olduğunda nereye gittiğini soramazsınız. Yalnızca varoluşu sona ermiştir.

İşte Nirvana alevin sönmesidir. Artık o hiçbir yerde değildir, ya da her yerdedir. Belirli bir varoluş noktası, zamanı ya da anı yoktur. Artık o boşluğun kendisidir, zamanın kendisidir. Varoluştur ya da varolmamaktır; fark etmez çünkü o her yerdedir, iki terimi de kullanabilirsiniz. Bir yerdeyse, her yerde olamaz, her yerde ise bir yerde olamaz. Bu

yüzden hiçbir yer ile her yer aynı anlamdadır. Demek ki yedinci beden için nirvanik sözcüğünü kullanmalısınız çünkü yerine geçebilecek daha iyi bir sözcük yok.

Sözcükler tek başına bir anlam taşımazlar. Yalnız deneyimlerin anlamları vardır. Bu yedi bedenden bazılarını deneyimlediyseniz sizin için anlamları olabilir. Her boyutta size yardımcı olacak yöntemler mevcuttur.

Önce fizikselden başlayın. O zaman diğer aşamalar size açık olacaktır. İlk beden üstünde çalıştığınız anda ikinci size görünecektir. Onun için fizikselden başlayın. Her anının farkında olun. Yalnızca dışa dönük bir farkındalık değil. Bedeninizin içten de farkında olabilirsiniz. Dışarıdan görüldüğü şekli ile elimin farkında olabilirim ama içsel bir duygu da vardır. Gözlerimi kapattığımda elimi göremem ama orada bir şeyin var olduğunu hissederim. Onun için bedeninizin yalnızca dıştan görünüşünün farkında olmakla kalmayın. Bu sizi içe götüremez. İçsel duygu çok farklıdır.

Bedeninizi içten hissettiğinizde hayatınızda ilk kez bedeninizin içinde olmanın nasıl bir şey olduğunu anlayacaksınız. Ona yalnızca dışarıdan baktığınızda onun gizlerini öğrenemezsiniz. Ancak dış hatlarını, başkalarına nasıl görüldüğünü bilirsiniz. Elimi siz de benim gördüğüm gibi görürsünüz. Bu objektif bir şeydir. Onun var olduğu bilgisini benimle paylaşırsınız. Ama elime bu şekilde bakıldığında içsel olarak tanınmaz. Ortak bir mal olmuştur. Siz de onu benim bildiğim kadar iyi bilebilirsiniz.

Elimi ancak içten gördüğümde o paylaşılamaz bir biçimde benim olur. Siz onun içerden nasıl görüldüğünü bilemezsiniz. Bunu yalnız ben bilebilirim. Bildiğimiz bedenimiz bizim bedenimiz değildir. O herkesin objektif bir biçimde bildiği bedendir. Bir doktorun bir laboratuvarında incelediğinde gördüğüdür. Asıl beden o değildir. İçselliğe giden yol yalnız kişisel ve özel biçimde bilmektir, herkesle ortak olarak bilmek değil. Fizyolojinin ya da psikolojinin bedenimiz hakkında içsel bilgiler edinememesinin nedeni budur; onlar dışarıdan gözlemler, bu yüzden yalnız fiziksel bedeni bilirler.

Bu pek çok ikilemlere neden olur. Bir kişi kendisinin içten güzel olduğunu hisseder ama bizler onu dış görünüşünün çirkin olduğuna inanmaya zorlayabiliriz. Biz toplum olarak bu düşüncede olduğumuzda o da bunu kabullenebilir. Ama içinin çirkin olduğunu düşünen kimse yoktur. İçten yalnız güzellik duygusu gelir.

Bu dıştan duygu aslında gerçek bir duygu değildir. Yalnızca bir moda, dışarıdan empoze edilmiş bir kriterdir. Bir topluma göre güzel olan bir kişi başka bir toplumun bakış açısına göre çirkin olabilir. Tarihin bir döneminde güzel sayılan bir kişi başka bir dönemde çirkin görülebilir. Ama içteki duygular hep güzellikle ilgilidir. Bu yüzden dış kriterler olmasa çirkinlik de olmazdı. Toplumsal olarak paylaştığımız bir güzellik ve çirkinlik imajı vardır. Güzellik ve çirkinlik kavramları olmasının nedeni budur. Hepimiz kör olsaydık çirkin insan

olmazdı, herkes güzel olurdu.

Demek ki ilk adım bedeni içten hissetmek. Beden değişik durumlarda değişik içsel duygular taşır. Bunlar aşık olduğunuzda, nefret hissettiğinizde farklı farklıdır. Buda'ya göre, "Sevgi güzelliştir" çünkü o sevdiği zaman güzel olduğunu içsel olarak hissediyor. Ortada nefret, öfke, kıskançlık olduğunda içinizde kendinizi çirkin hissetmenize neden olan bir şeyler olur. Böylece değişik durum ve düşünceler değişik duygulara yol açar.

Kendinizi tembel hissederken başka, aktif hissederken başka, uykunuz geldiğinde başka duygular ortaya çıkar. Aradaki farklar çok iyi bilinmelidir. Ancak o zaman bedeninizin iç yaşamını tanıyabilirsiniz. Ancak o zaman içsel tarihinizi; çocukluğunuzun, gençliğinizin ve yaşlılık döneminizin coğrafyasını bilirsiniz.

İnsan bedenine tümüyle içten bakabildiği an, ikinci beden de otomatik olarak görünür. Bu ikinci beden artık dışarıdan da görülebilir. Birinci bedeninizi içinizden biliyorsanız, ikinci bedeni de dışarıdan bilirsiniz.

Birinci beden ikinci bedeni asla dışarıdan bilemez ama içerden baktığınızda onun dış yüzünü görebilirsiniz. Her bedenin bir iç bir de dış olmak üzere iki boyutu vardır. Tıpkı bir duvarın biri içe biri dışa bakan iki yüzü olduğu gibi. Her bedeni çevreleyen iki duvar olduğu için birinci bedene içerden bakarken, ikinci bedenin de dışarıdan farkına varırsınız. Şimdi siz arada bir yerdesiniz; birinci bedenin içi ile ikincinin dışı arasında. İkinci, yani eterik beden yoğun bir dumana benzer. İçinden rahatlıkla geçebilirsiniz ama saydam değildir. Onun içinden dışarıya bakamazsınız. İlk beden katıdır. İkinci bedenin biçimi tıpkı birincisi gibidir ama o katı değildir.

İlk beden öldüğünde ikincisi on üç gün daha hayatta kalır. Sizinle birlikte yolculuk yapar. On üç gün sonra o da ölür. Buhar olup dağılır. Yaşarken ikinci bedenin farkına varabilmişseniz, bunu da izleyebilirsiniz.

İkinci bedeniniz bedeninizden dışarı çıkabilir. Meditasyon yaparken bazen aşağı yukarı hareket eder. Siz o zaman yerçekimi ortadan kalkmış, yeryüzünü terk etmişsiniz gibi bir his duyarsınız. Ama gözlerinizi açtığınızda yerde olduğunuzu görürsünüz; zaten oradan hiç ayrılmadınız. Yukarı çıkan ikinci bedeninizdi çünkü onun için yerçekimi mevcut değildir. Bu yüzden ikinci bedeni tanıdığınız an fiziksel bedeninizin bilmediği bir özgürlük duyarsınız. Artık bedeninizden çıkıp, sonra geri dönebilirsiniz.

İkinci beden deneyimleri yaşamak için ikinci aşama budur. Ve metot hiç de zor değildir. Yalnızca bedeninizden çıkmayı isteyin; ve işte dışarıdasınız. İsteğin kendisi, bu isteğin gerçekleşmesidir. İkinci bedenin bunun için hiçbir çaba sarf etmesi gerekmez çünkü onun için yerçekimi yoktur. Birinci beden için bu böyle değildir. Gittiğiniz bir yerden evinize dönmek istediğinizde yerçekimi ile savaşmak zorundasınız. Ama ortada yerçekimi

olmadığında basitçe istemek yeterli olur. İsteğiniz gerçekleşir.

Hipnozda işin içinde olan eterik bedendir. Birincinin burada hiçbir rolü yoktur. Örneğin hipnoterapist size kör olduğunuzu söylerse gözlerinizde hiçbir sorun olmamasına karşın artık göremezsiniz; yalnızca kör olduğunuza inandığınız için. Burada etki altında kalan, telkini alan eterik bedendir. Derin bir transa girdiğinizde ikinci beden etkilenir. Sağlıklı bir insana, "sen felçlisin" dendiğinde yürüyemez. Bir hipnoterapist çok kesin bir dille konuşmalıdır. Ortada hiç şüphe olmamalıdır. "Kör olmuş gibisin" derse işe yaramaz.

İşte aynı bu şekilde ikinci beden yalnızca, "bedenin dışındayım" der. Sadece bedeninizden çıkmayı isterseniz, hemen çıkarsınız.

Normal uyku birinci bedene aittir. Gün boyu çalışma, stres ve gerginlikler yüzünden yorulan o olduğu için, gün sonunda gevşeyen de odur. Hipnozda uyuyan ikinci bedendir. O uyuduğunda onunla istediğinizi yapabilirsiniz.

Hastalandığınız zaman, hangi hastalık olursa olsun, bunun yüzde yetmiş beşi ikinci bedende başlamış ve oradan birinciye geçmiştir. İkinci beden telkine o kadar açıktır ki, tıp birinci sınıf öğrencilerinin üzerinde çalıştıkları hastalığa yakalandıkları çok görülür. Örneğin konu baş ağrısı ise, farkında olmadan içlerine dönüp, "Benim de başım ağrıyor mu? Bende de aynı belirtiler var mı?" diye sorarlar. İçe dönmek eterik bedeni etkilediğinden, telkin çalışır ve baş ağrısı yaratılır.

Doğum sancısı birinciye değil, ikinci bedene aittir. Bu nedenle hipnozla tamamen sancısız doğum yapılabilir. Kadınların hiç doğum sancısı çekmediği ilkel toplumlar vardır çünkü o kadınların kafalarında bu kavram yoktur. Ne var ki her toplumun ortak telkinleri vardır ve bunlar o toplumdaki her bireyin beklentisi haline gelir.

Hipnoz altında acı duyulmaz. Hipnoz altında her türlü ameliyat acısız yapılabilir çünkü ikinci beden acı olmayacağı telkini aldığı anda acı olmaz. Ben her türlü acının olduğu kadar her türlü hazzın da ikinci bedende oluştuğuna ve birinciye geçtiğine kesinlikle inanıyorum. Telkin değiştiğinde acı veren her neyse zevk verebilir. Tabii bunun tersi de mümkün.

Telkini değiştirin, eterik zihni değiştirin, her şey değişir. Yalnızca bunun oluşmasını kesin biçimde isteyin. İstemek ve yaptırmak arasındaki fark kesinliktir. Bir şeyi tümüyle, kesinlikle ve bütün benliğinizle istediğinizde bu irade, yaptırma gücü olur.

Fiziksel bedeninizden çıkmayı kesin biçimde istediğinizde bunu yapabilirsiniz. İşte ancak o zaman ikinci bedeni içerden görebilirsiniz. Fiziksel bedeninizden çıktığınızda artık birinci ile ikincinin arasında değilsiniz; ikincinin içindesiniz. Birinci beden yok.

Şimdi ikinci bedeni içerden görüyorsunuz; tıpkı birinci bedeni içerden görmüş olduğunuz gibi. Onun içsel çalışmasının, mekanizmasının, içsel yaşamının farkında olun. İlk deneyimde bunu yapmak zordur ama sonraları hep iki beden içinde olacaksınız; hem

birincinin, hem de ikincinin. Dikkatiniz daima iki düzeye, iki boyuta çevrili olacak. İkinci bedenine içine girdiğiniz an üçüncü, yani astral bedeninin dışında olacaksınız. Astral söz konusu olduğunda irade bile gereksizdir. Sadece onun içine girme isteğinin var olması yeterlidir. Artık tümüyle ya da kesinlikle istemek gerekmez. İçine girmek istiyorsanız, girebilirsiniz. Astral beden de tıpkı ikinci gibi dumana benzer ama saydamdır. Bu yüzden onun dışına ulaştığınız an kendinizi içinde bulursunuz. Sınırları saydam ve görünmez olduğundan dışarıda mı yoksa içeride mi olduğunuzu bile bilemezsiniz.

Astral beden de ilk iki bedeninin ölçülerindedir. Beşinci bedene kadar boyutlar aynı kalır. İçerik değişir ama büyüklük aynıdır. Altıncı bedende boyut kozmik olur. Yedincide ise artık ne ölçü ne boyut vardır; kozmik boyut bile olmaz.

Dördüncü bedeninin hiçbir duvarı yoktur. Üçüncü bedeninin içinden itibaren saydam bir duvar bile mevcut değildir. Yalnızca "duvarsız" bir sınır bulunur. Bu nedenle içine girmekte hiçbir zorluk yoktur, hiçbir metot gerekmez. Üçüncüye ulaşan dördüncüye kolaylıkla girer. Ama dördüncüden öteye gitmek ilkinin aşmak kadar zordur çünkü artık zihinsel beden ortadan kalkmıştır.

Beşinci spiritüel bedendir. Burada da bir duvar vardır ama birinci ve ikinci beden arasındaki duvar anlamında değildir. Bu duvar iki farklı boyutu birbirinden ayırır.

İlk dört beden aynı boyutta bulunur. Sınırlar yataydır. Şimdi ise dikey. Bu yüzden dördüncü ile beşinci arasındaki duvar daha öncekilerden daha büyüktür. Bunun nedeni bizlerin normalde dikeyi değil yatayı görmeye alışık olmamızdır. Dördüncü bedenden sonra ise hareket aşağı bir düzeyden yukarı doğrudur. Artık içerden dışarı değil aşağıdan yukarı gidilir. Yukarı bakmayı öğrenmeden beşinciye ulaşamazsınız.

Zihin hep aşağı doğru bakar; tıpkı su gibi aşağı doğru akar. Yoga bu yüzden zihnin karşısındadır. Suyun, hiçbir spiritüel sistemin simgesi olmamasının nedeni budur. Ateş ise pek çok sistemin simgesidir. Ateş yukarı çıkar, asla aşağı inmez. Bu yüzden dördüncü bedenden beşinciye çıkmanın sembolü ateştir. İnsan daima yukarı bakmalıdır, aşağı bakmayı bırakmalıdır.

Yukarı doğru nasıl bakılır? Bunu yapmanın yolu nedir? Meditasyon sırasında gözlerin yukarı, ajna çakra'ya bakması gerektiğini duymuşsunuzdur. (Ajna çakra: iki kaşın arasında, üçüncü göz diye bilinen alan). Gözler kafatasınızın içini görmek istercesine yukarı doğru odaklanmalıdır. Burada gözler yalnızca semboliktir. Aslında vizyon kastedilmektedir. Vizyonumuz, görme duyumuzun organı olan gözlerle ilgilidir. Bunun nedeni içsel vizyonda bile gözlerin araç olmasıdır. Gözlerinizi yukarı çevirdiğinizde vizyonunuz da yukarı odaklanır.

Raja yoga dördüncü bedenle başlar. Yalnız hatha yoga birinci bedene aittir. Geri kalan

yogalar başka bir yerde başlar. Teozofi ikinci bedenden, diğer sistemler ise üçüncüden başlar. İnsanlık dördüncü bedene doğru ilerledikçe pek çok kişi buradan başlayabilecek. Ama bunun koşulu daha önceki yaşamlarda ilk üç bedeni geçebilmiş olmaktır. Bazı insanlar geçmiş yaşamlarında ilk üç bedeni aşmış olduklarını bilmeden raja yogayı kitaplardan, swamilerden ya da gurulardan öğrenip uygulamaya çalışıyor. Bu kişiler hayal kırıklığına uğramaya mahkumdur çünkü dördüncüden başlanamaz. İlk üçünün geçilmiş olması şarttır. Dördüncüye ulaşmak ancak böyle mümkün olur.

Dördüncü asla başlangıç olamayacak bir bedendir. Dört yoga vardır: birinci beden için hatha yoga, ikinci için mantra yoga, üçüncü için bhakti yoga, dördüncü için ise raja yoga. Çok eskilerde herkesin birinci beden ile başlaması gerekiyordu. Günümüzde ise çok çeşitli insanlar var. Bir kişi daha önceki bir yaşamda ikinci bedene gelmiş olabiliyor. Bir başkası üçüncüye, vb. Ama rüyalar söz konusu olunca birinci bedenden başlamak şarttır. Ancak o zaman işin tüm kapsamını ve spektrumunu kavrayabilirsiniz.

Sonuçta, dördüncü bedende bilinciniz ateş gibi olmalı, yani yukarı gitmeli. Yukarı gidip gitmediğini anlamanın pek çok yolu vardır. Örneğin aklınız sekse doğru gidiyorsa bu suyun aşağı doğru akması gibidir çünkü seks merkezi aşağıdadır. Dördüncü bedende gözlerinizi yukarı çevirmelisiniz, aşağı değil.

Bilincin yukarı doğru gitmesi için işe gözlerin altında değil, üstündeki bir merkezden başlamak gerekir. Gözlerin yukarısında bunun yapılabileceği tek bir merkez vardır: ajna chakra. İki göz birden yukarı, üçüncü göze doğrultulmalıdır.

Üçüncü göz çeşitli şekillerde bilinir. Hindistan'da bakire bir kız ile evli bir kadın, üçüncü göz üzerinde renkli bir boya ile yapılan bir işaretle anlaşılır. Bakire doğal olarak aşağıdaki seks merkezine bakar ama evlendikten sonra yukarı bakmalıdır. Artık anne olması gerektiğinden yolculuğu yukarı, cinselliğin olmadığı yere doğrudur -ya da cinsellik ötesine. Kadına yukarı bakması gerektiğini hatırlatmak için üçüncü göz üzerine renkli işaret, bir tika yapılır.

Alınlarda tilak denen işaretler 'sannyasin'ler, tapınanlar gibi çeşitli tip kişiler tarafından kullanılır ve pek çok tip ve renkleri vardır. Bir chandan (sandal ağacı ezmesi) kullanmak da mümkündür. Gözleriniz üçüncü göze bakmaya başladığı an o merkezde büyük bir ateş oluşur. Bir yanma hissi duyarsınız. Bu üçüncü gözün açılmakta olduğunun işaretidir. Orasını serin tutmak gerekir. Hindistan'da bu amaçla sandal ağacı kullanılır. Bu ezme yalnız serinlik vermekle kalmaz, aynı zamanda üçüncü beden ve onu aşmakla ilgili bir kokusu da vardır. Bu serinletici parfüm ve konulduğu nokta dikkati yukarı çeker, sürekli üçüncü gözü hatırlatır.

Gözlerinizi kapatsanız ve ben parmağımınla üçüncü göz noktanıza dokunsam, aslında sizin

üçüncü gözünüze dokunuyor olmam ama siz yine de onu hissetmeye başlıyorsunuz. Bu kadarcık bir basınç, parmak ucu ile bu kadar hafif bir dokunuş bile yeterlidir. Bu yüzden serin ve güzel kokulu bir dokunuş dikkatinizin sürekli üçüncü göze çekilmesine yeter.

Özetle, dördüncü bedenden geçmek için tek bir teknik, tek bir metot vardır: yukarı bakmak. Shirshasan (Amuda kalkmak), bedenin ters durması da gözler genelde aşağı baktığı için bir metot olarak kullanılırdı. Amuda kalktığınızda gözleriniz yine aşağı bakıyor olacak ama artık yukarı aşağı olmuştur. Enerjinizin aşağı doğru akışı yukarı çevrilmiştir.

Bazı insanların meditasyon yaparken sebebini bilmeden ters pozisyonlar almalarının sebebi budur. Böyle yapınca enerjinin akış yönünü değiştirir. Zihinleri aşağı akışa o kadar alışmıştır ki, enerjinin yönü değiştiğinde rahatsızlık duyarlar. O zaman shirshasan pozisyonu alırlar ve rahatlarlar çünkü enerji yeniden aşağı doğru akmaya başlamıştır. Tabii enerji aslında aşağı değil, merkezlerinize, yani çakralarınıza göre yukarı doğru akmaktadır.

Böylece shirshasan dördüncü bedenden beşinciye geçiş metodu olarak kullanıldı. Akılda tutulması gereken esas şey yukarı bakmaktır. Bu ratak (gözleri bir nesneye dikmek), güneşe odaklanmak gibi çok çeşitli yollar ile de yapılabilir. Yine de en iyisi bunu içten yapmaktır. Yalnızca gözlerinizi kapatın!

Tabii önce ilk dört beden aşılmalıdır. Aksi halde bunun bir yararı olmaz. İnsanın akli karışabilir, çeşitli akıl hastalıklarına neden olabilir çünkü bütün sistem altüst olur. Dört beden aşağı bakıyor ama içsel zihniniz yukarı bakıyorsa bunun şizofreni ile sonuçlanması çok olasıdır.

Bence şizofreninin asıl nedeni de budur. Bu yüzden sıradan psikoloji şizofreniyi çözümleyemiyor. Şizofrenik zihin aynı anda iki ayrı yöne bakan zihindir: dışarıda durup içeri bakar; dışarıda durup yukarı bakar. Sisteminiz tümüyle uyum içinde olmalıdır. Fiziksel bedeninizi içerden tanımiyorsanız, bilinciniz aşağı dönüktür. Bu sağlıklıdır, uyum vardır. Dışarı doğru hareket eden bir zihni asla yukarı çevirmeye çalışmamalısınız. Yoksa bölünme, yani şizofreni ortaya çıkar.

Uygarlıklarımız, dinlerimiz insanların çift kişilikli olmalarının başlıca nedenleridir. Mutlak uyumla ilgilenmemişlerdir. Daha kendi fiziksel bedenlerine bile girememiş kişilere yukarı çıkma metotları öğreten öğretmenler var. Metot işe yaramaya başladığında kişinin yarısı yukarı doğru çıkarken diğer yarısı bedenin dışında kalır. O zaman bu ikisi ayrılır, bölünme olur. O insan iki kişi olur; bazen biri, bazen öteki; Jekyll ve Hyde.

Bir insanın aynı anda yedi kişiliği olması bile mümkündür. Bu durumda bölünme tamamlanmıştır. Yedi farklı enerji haline gelmiştir. Bir parçası aşağı doğru hareket ederek birinci bedende kalır. Bir parça ikinci, bir parça ise üçüncü ile birlikte. Bir parça yukarı

doğru gider, başka bir parça başka bir yöne. Artık kişinin merkezi kalmamıştır. Gurdjieff böyle bir insanı efendisi olmayan bir eve benzetiyor. Yedi hizmetçi var ve her biri kendinin evin efendisi olduğunu iddia ediyor. Kimse bunun aksini savunamıyor çünkü efendi evde değil. Kapı çalındığında kapıya en yakın hizmetçi açıyor ve evin efendisi o oluyor. Ertesi gün, bir başka hizmetçi kapıyı açıyor ve evin efendisi olduğunu söylüyor. Bir şizofrenin merkezi yoktur. Ve hepimiz bu durumdayız! Topluma uyum sağlamışız, hepsi o kadar. Aramızda yalnız derece farkları var. Efendi ya uyuyor ya da evde yok ve her parça evin sahibinin kendisi olduğunu iddia ediyor. Cinsel dürtüler ortaya çıktığında, efendi seks oluyor. Ölümlü olduğunuz, aileniz, dininiz, her şey inkar ediliyor. Seks evin mutlak sahibi haline geliyor. Sonra, seks dürtüsü bittiğinde kargaşa başlıyor. Mantığınız işi ele alıyor ve "efendi benim" diyor. Artık mantık bütün evi ele geçirip seksi eve almıyor. Tüm parçalar sırayla evin tümünü ele geçiriyor. Öfke duyulduğunda efendi o oluyor. Artık ne mantık ne bilinçlilik ortada. Kimse öfkenin önüne geçemiyor. İşte bu yüzden birbirimizi anlayamıyoruz. Sevecen bir kişi öfkeleniyor ve aniden sevgi ortadan kayboluyor. Biz de o kişi gerçekten sevecen mi değil mi anlayamıyoruz. Sevgi yalnızca bir hizmetkardı. Öfke de öyle. Efendi yok. Bu yüzden normalde başkalarına güvenemiyoruz çünkü o efendi değil. Her an hizmetkarlardan biri idareyi ele alabilir. O hiç kimse; o bir bütün değil. Özetle söylemek istediğim; ilk dört bedenden geçmeden yukarı bakma teknikleri uygulanmamalıdır. Yoksa aşılması imkansız bölünmeler oluşur ve yeniden başlamak için bir sonraki yaşamınıza kadar beklemek zorunda kalırsınız. Baştan başlayan teknikler uygulamak gerekir. Önceki yaşamlarınızda ilk üç bedeni aşmışsanız, onları tekrar geçmeniz an meselesi. Hiçbir zorluk çekmezsiniz. Bölgeyi tanıyorsunuz, yolu biliyorsunuz. Hemen karşınıza çıkarlar. Onları tanıyorsunuz ve onları aştınız! O zaman ilerleyebilirsiniz. Benim ısrar ettiğim konu herkesin birinci bedenden başlaması gerektiği. Herkesin! Dördüncü bedeni aşmak çok önemli bir aşamadır. O ana kadar insandınız. Artık insanüstü oldunuz. Birinci bedende yalnızca hayvandınız. Ancak ikinci bedende insan ortaya çıkar. Ve ancak dördüncüde tümüyle çiçek açar. Uygarlık asla dördüncüden ileri gidemedi. Dördüncünün ötesi insan ötesidir. Bir Buda, bir Mahavir, bir Krishna insan ötesidir. Onlar insanüstüdür.

Yukarı bakış dördüncü bedenden yukarı sıçramaktır. Birinci bedenime dışarıdan bakarken ben yalnızca insan olma olasılığı olan bir hayvandım. Bir hayvanla aramdaki tek fark, ben insan olabilirim, o olamaz. Ama ikimiz de insanın altındayız. Yalnız benim insan olma kapasitem var. İkinci bedenden sonra insanın çiçek açması başlar.

Dördüncü bedendeki bir kişi bile bize insanüstü gelir. Oysa değildir. Bir Einstein'ın ya da bir Voltaire'in insanüstü olduğunu düşünüyoruz ama değildirler. Onlar tamamen çiçek açmış

insanlar ve bizden üstünler. Ama insanın üstünde değiller. Yalnız bir Buda, bir Krishna ya da bir Zerdüşt insan ötesidir. Yukarı bakarak, bilinçlerini dördüncü bedenine üstüne aşarak zihnin sınırlarını geçtiler; zihinsel bedeni aştılar.

Dini ve ahlaki öykülerde anlaşılması gereken semboller var. Peygamberler yukarı baktılar ve kendilerine yukarıdan bir şeyler indiğini söylediler. Biz bunu fiziksel anlamda aldık böylece Tanrı'yı gökyüzüne yerleştirdik. Bize göre yukarı gökyüzüdür, aşağı ise toprağın alt katmanlarıdır. Tabii bu yorumumuz nedeni ile sembollerini anlamamış olduk. Peygamberler yukarı bakarken gökyüzüne bakmıyordu; ajna çakra'ya bakıyordu. Kendilerine yukarıdan bir şeyler indiğini söylerken doğru söylüyordu ama ne var ki yukarının anlamı bizim için farklı.

Zerdüşt her resminde yukarı bakarken görülür. Gözleri asla aşağı dönük değildir. İlahi olanı ilk kez yukarı bakarken gördü. İlahi olan ona bir ateş halinde geldi. Perslerin ateşe tapmalarının nedeni budur. Bu ateş kavramı ajna çakra'dan gelir. Yukarı baktığınızda o nokta çok ısınır, sanki her şey yanıyormuş gibi gelir. Bu yanma duygusu dönüşümünüze neden olur. Alt varlığınız yanıyor ve bitiyor ve bir üst varlık doğuyor. "Ateşten geçmek" deyiminin anlamı budur.

Beşinci bedenden sonra başka bir yere, başka bir boyuta yolculuğunuz devam eder. Birinci bedenden dördüncüye kadar hareket dışarıdan içeri doğrudur; dördüncüden beşinciye ise aşağıdan yukarıya. Beşinciden sonra egodan egonun yok olmasına doğru gidilir. Artık dışarı, içeri, aşağı ya da yukarı kavramları kalmamıştır. Artık "ben" ve "bensizlik" vardır ki bu konu bir merkezin var olup olmaması ile ilgilidir.

İnsan beşinci bedene kadar merkezsizdir -parçalara bölünmüştür. Ancak beşinciden sonra bir merkez, bütünlük, teklik vardır. Ama merkez ego haline gelir. Artık daha fazla ilerlemenin önündeki engel bu ego olacaktır. O ana kadar ilerlemeye yardım eden her adım artık ayağa takılan bir şey olmuştur. Geçmiş olduğunuz her köprüyü terk etmeniz gerekiyor. Size geçişinizde yardım etti, yardımcınız oldu ama ona tutunmaya devam ederseniz, engeliniz olur.

Beşinci bedene kadar bir merkez oluşturulması gerekiyordu. Gurdjieff beşincideki bu merkezi bir kristalleşme olarak tanımlıyor. Artık hizmetkarlar yok; efendi idareyi ele aldı; uyandı; geri geldi. Artık bir efendi var ve hizmetkarlar çekildiler, sustular.

Beşinci bedene girdiğinizde kristalleşme gerçekleşti ama daha ileri gitmek için bu kristalleşme de yok edilmeli, yeniden kaybedilmelidir. Boşluğa, kozmiğe salıverilmelidir. Yalnız sahip olan kaybedebilir, bu yüzden beşinci bedenden önce egosuzluktan söz edilemez, yanlış ve saçma olur. Egonuz yoksa, onu nasıl yok edebilirsiniz? Ya da pek çok egonuz olduğunu söyleyebilirsiniz çünkü her hizmetkarın ayrı bir egosu vardır. Çok-egolu,

çok-kişilikli, çok-ruhlusunuz; tek bir ego değilsiniz.

Egoyu kaybedemezsiniz çünkü ona sahip değilsiniz. Zengin bir adam mallarından vazgeçebilir ama hiçbir şeyi olmayan fakir bir adam bunu yapamaz. Vazgeçebileceği, kaybedebileceği hiçbir şeyi yoktur. Ama bunu yapabileceklerini sanan fakir adamlar var. Zengin kaybetmekten korkar çünkü kaybedecek bir şeyleri vardır; fakir her an her şeyden vazgeçmeye hazırdır. Hazırdır ama vazgeçeceği hiçbir şeyi yoktur.

Beşinci beden en zengin bedendir. Bir insanın toplayabileceği her şeyi biriktirmiştir. Beşinci, insanlığın zirvesidir. Sevginin, şefkatin, değer taşıyan her şeyin zirvesidir. Tüm dikenler dökülmüştür. Şimdi çiçeğin de dökülme zamanı gelmiştir. Artık yalnızca güzel koku, parfüm kalacak, çiçek yok olacak.

Altıncı parfüm boyutudur, kozmik parfümün boyutu. Çiçek yok, merkez yok. Çember var ama merkez yok. Her şeyin merkez haline geldiğini de söyleyebiliriz, merkezin yok olduğunu da. Yalnızca her yöne serbestçe yayılma duygusu var. Bölünme yok, ayrılma yok; bireyin "ben" ve "bensizlik", "ben" ve "öteki"ne bölünmesi yok. Hiçbir bölünme yok. Demek ki birey iki şekilde yok olabiliyor: şizofrenik olarak alt kişiliklere bölünerek, bir de kozmik biçimde, yani nihai olanın içinde kaybolarak. Daha büyüğün, en büyüğün, Brahma'nın içinde, sonsuz boşluğun içinde kaybolarak. Artık çiçek yok, varolan yalnız parfüm.

Çiçek de bir engeldir ama yalnız parfüm varolduğunda, varolan mükemmeldir. Artık bir kaynak yok, onun için ölemez. Ölümsüzdür. Bir kaynağı olan her şey bir gün ölür ama artık çiçek olmadığı için kaynak da yok. Parfüm yaratılmadığı için ne ölümü ne de sınırları var. Önünde hiçbir engel yok. Sonsuza ve ötesine kadar gider.

Özetlersek, beşinci bedende artık aşağı, yukarı, yana doğru, içeri, dışarı yok. Sorun ego sahibi olmak ya da olmamak. Ve ego, kurtulması en zor olandır. Beşinci bedene kadar ego sorun olmaz çünkü buraya kadar başarılanlar egoyu doyurur. Kimse şizofrenik olmak istemez. Herkes kristalleşmiş bir kişilik sahibi olmak ister. Bu yüzden her sadhaka, her arayışçı beşinci bedene kadar gelebilir.

Beşinci bedenden sonra hiçbir metot yoktur çünkü her çeşit metot ego ile ilgilidir. Bir metot kullandığınızda ego güçlenir. Bu yüzden beşinci bedenden öteye gitmek isteyenler için bir metot söz konusu olamaz. Metotsuzluk, tekniksizlik söz konusudur.

Beşinciye kadar bir metot kullanabilirsiniz ama ondan sonra bu imkansızdır çünkü kullanıcı kaybolmuştur. Herhangi bir şey kullandığınızda kullanıcı güçlenir. Egosu kristalleşir; kristalin çekirdeği haline gelir. Bu nedenle beşinci bedende kalanlar sonsuz ruhların olduğunu söylerler. Her ruhu bir atom olarak düşünürler. İki atom bir araya gelemmez. Kapıları, pencereleri yoktur; kendilerinden başka her şeye kapalıdır.

Egonun pencereleri yoktur. Leibnitz'in bunun için kullandığı bir sözcük var: monad. Beşinci bedende kalanlar (monadlar), penceresiz atomlar haline gelirler. Artık yalnızsınız, yalnızsınız ve yalnızsınız.

Kuşkusuz bu kristalleşmiş egonun yok edilmesi gerekir. Metot olmaksızın nasıl yok edilecek? Hiçbir yol yokken onun ötesine nasıl geçilecek? Ondan nasıl kaçılır? Kapı yok. Zen rahipleri kapısız geçitten söz eder. Artık geçit de yok ama yine onu aşmak gerekiyor. Öyleyse ne yapmalı? İlk adım: kristalleşme ile özdeşleşmeyin. Yalnızca bu kapalı "ben" evinin farkında olun. Yalnızca onun farkında olun -hiçbir şey yapmayın- ve bir patlama olacak! Kendinizi onun ötesinde bulacaksınız.

Bir Zen öyküsü vardır. Bir kaz yumurtası bir şişenin içine konmuş. Kaz yumurtadan çıkıyor ve büyümeye başlıyor ama şişenin ağzı çok küçük olduğu için dışarı çıkamıyor. Kazın büyümesi sürüyor ve artık şişenin içinde yaşayamaz hale geliyor. Şimdi, kazı kurtarmak için şişeyi kırmak gerekiyor yoksa kaz ölecek. Öğretmenleri arayışçıya soruyor: "Ne yapmalı? Biz kazı da şişeyi de kaybetmek istemiyoruz. İkisi de kurtulmalı. Bunu nasıl yapabiliriz?" Bu beşinci beden sorusudur. Çıkış yolu yok ve kaz büyüyor, kristalleşme tamamlanınca ne yapmalı?

Arayışçı bir odaya kapanıyor ve düşünmeye başlıyor. Ne yapmalı? Yalnızca iki çözüm görünüyor. Ya şişe kırılacak ve kaz kurtulacak ya da kaz ölüme terk edilip şişe kurtulacak. Arayışçı uzun uzun düşünüyor. Aklına bazı çözümler geliyor ama hiçbirinin uygulanamayacağını görüyor. Öğretmeni ona gitmesini ve düşünmeyi sürdürmesini söylüyor.

Arayışçı günlerce ve gecelerce düşünüyor ama bir çözüm bulamıyor. En sonunda düşüncenin yok olduğu bir an geliyor. Bağırarak dışarı çıkıyor, "Eureka! Kaz dışarı çıktı!" Öğretmeni nasıl diye bile sormuyor, çünkü sorunun tümüyle saçma olduğunu biliyor. Beşinci bedenden ileri gitmek için insan kristalleşmenin farkında olmalı (kaz dışarıda!) Sizin de kendinizi dışarıda bulacağınız an, "ben" in yok olduğu andır. Kristalleşme kazanılmış ve kaybedilmiştir. Beşinci için kristalleşme (merkez, ego) çok önemliydi. Bir geçit, bir köprü olarak çok gerekliydi. Yoksa beşinci beden geçilemezdi. Ama artık ona ihtiyaç kalmadı.

Dördüncüden geçmeden beşinciye ulaşmayı başaran insanlar vardır. Pek çok zenginlik edinen bir kişi bir anlamda kristalleşmiştir. Ama kristalleşme beşinci bedendedir. Önceki dört beden onunla uyum içinde değilse bu bir hastalık haline gelir. Mahavir ve Buda da kristalleşmişlerdi ama onlarınki farklıydı.

Hepimiz egoyu tatmin etme peşindeyiz çünkü içimizin derinliklerinde beşinci bedene ulaşma arzusu yatıyor. Ama kestirme bir yol seçersek, sonunda kayboluruz. En kestirme

yol ise zenginlik, güç ve politikadır. Ego tatmin olur ama bu sahte bir kristalleşmedir. Benliğiniz tümüyle uyum içinde değildir. Ayağınızda bir nasır çıkması ve sonra kristalleşmesi gibidir. Sahte kristalleşmedir, anormal bir büyüme, bir hastalıktır.

Kaz beşinciden çıktı, yani altıncıdasınız. Beşinciden altıncıya giden yol çok gizemlidir. Beşinciye kadar bilimsel metotlar kullanılabilir; yoga yararlıdır. Ama ondan sonra bu anlamsız bir şey olur çünkü yoga bir metodoloji, bilimsel bir tekniktir.

Beşincide Zen çok yararlıdır. Beşinciden altıncıya gitme metodudur. Zen Japonya'da gelişti ama başlangıç yeri Hindistan'dır. Kökleri yogaya dayanır. Yoga gelişti ve Zen oldu.

Zen Batı'da çok tutuluyor çünkü Batılı egosu bir anlamda kristalleşmiştir. Batılılar dünyanın efendileridir; her şeyleri var. Ama egoları yanlış yoldan kristalleşti. İlk dört beden aşılarak oluşmadı. Zen bu yüzden orada popüler ama yararı olamaz çünkü kristalleşme yanlış. Gurdjieff Batı için çok daha yararlı çünkü ilk bedenden başlayıp beşinciye götürüyor. O da beşinciden sonra yardımcı olamıyor. Onun teknikleri ile doğru kristalleşmeyi gerçekleştirebilirsiniz.

Zen Batı'da çok moda oldu çünkü kökleri orada değil; çok uzun bir süreçte Doğu'da geliştirildi. Hatha Yoga ile başladı ve Buda ile en yüksek noktasına ulaştı. Bu binlerce ve binlerce yıl boyunca dişi zihnin, alıcı zihnin alçak gönüllülüğü, pozitif eylem yapmak yerine zihnin her şeye açık tutulması ile oldu. Doğu her zaman dişi oldu. Batı ise erkektir, yani saldırgan ve pozitif. Doğu açık ve alıcıdır. Zen'in Doğu'da işe yaramasının nedeni diğer metotların ilk dört beden ile ilgili olmasıdır. Bu ilk dört Zen'in fıskırabileceği kökleri oluşturdu.

Günümüzde Japonya'da Zen neredeyse anlamsız hale geldi. Bunun nedeni Japonya'nın tamamen Batılılaşmasıdır. Bir zamanlar Japonlar dünyanın en alçak gönüllü insanlarıydılar. Artık bu alçak gönüllülükleri bir şovdan ibaret. Öz, çekirdeğin bir parçası olmaktan çıktı. Böylece Zen Japonya'dan kalkıp Batı'ya yerleşti. Ne var ki burada tutulmasının nedeni, egonun sahte kristalleşmesi.

Beşinci bedenden altıncıya kadar Zen son derece yardımcıdır. Yalnız o zaman, ne önce ne de daha sonra. Diğer bedenler açısından tümüyle yararsız, hatta zararlıdır. İlkokulda üniversite dersleri vermeye benzer.

Beşinci bedenden önce Zen kullanılırsa satori deneyimi yaşanır. Satori sahte samadhi'dir. Dördüncü (zihinsel) bedende satori içinizde güzellik duyguları ve dinginlik oluşturur. Daha sanatsal, estetiğe daha yatkın olursunuz. Fakat kristalleşmeye yardım etmez. Sizi dördüncü bedenden beşinciye götürmez.

Zen ancak kristalleşme sonrası işe yarar. Kaz şişeden çıkmıştır, "nasılı" olmadan. Zen bu noktada başlar; pek çok başka metotlar kullanıldıktan sonra. Bir ressam gözleri kapalı

resim yapabilir; bu bir oyun gibi görünür. Bir aktör rol yaparken hiç de rol yapıyor gibi görünmeyebilir. Ne var ki bunlar uzun yıllar boyu zorlu çalışmaların sonucudur. Artık aktör son derece rahattır ama bu rahatlık bir günde kazanılmadı.

Yürürken bunu nasıl yaptığımızı hiç fark etmeyiz. Birisi bize nasıl yürüdüğümüzü sorsa, "yürüyorum işte, bunun nasılı yok" deriz. Ama "nasıl" bebeklikte öğrenilmiştir. Bebeğe yürümenin metodu olamayacağını mı öğrettiniz? Ona "haydi yürü!" mü dediniz? Bu çok saçma olurdu. O bunu anlamazdı. Krishnamurti bunu yapıyor. Bebek beyinli yetişkinlere, "Yürüyorsun. Haydi yürü!" diyor. İnsanlar onu dinleyince büyüleniyorlar, çok hoşlarına gidiyor. Çok kolay! Hiçbir metot olmadan "yürümek". Öyle olsaydı herkes "yürüebilirdi". Krishnamurti de Batı'da bu yüzden çok popüler oldu. Hatha yoganın, mantra yoganın, bhakti yoganın, raja yoganın ya da tantranın ne kadar emek, ne kadar zaman gerektirdiğine ve ne kadar zor olduğuna bir bakın. Yüzyıllar boyunca, bir sürü yaşam ve zorlu çabalar... Ama insanlar beklemek istemiyor. Kestirme bir yol, hızlı bir formül olmalı. Onun için Krishnamurti onları çekiyor. "Haydi yürü" diyor, "doğrudan Tanrı'nın içine gireceksin. Hiçbir metot yok." Ama metotsuzluk çok zor bir yöntemdir. Rol yapmıyor gibi rol yapmak, konuşmuyor gibi konuşmak, zahmetsizce yürümek ancak çok uzun ve zorlu çabalar sonucunda başarılabilir.

Çalışma ve çaba gereklidir, başka türlü olmaz. Ama onların da bir sınırı vardır. Bu sınır beşinci bedendir. Beşinciden altıncıya geçişte onlara gerek yoktur. Yoksa hiçbir yere gidemezsiniz; kaz asla dışarı çıkamaz.

Hintli yogilerin sorunu budur. Beşinciye aşmak onlar için çok zor çünkü onlar metot bağımlıdır. Metotlarla hipnotize olmuş durumdadır. Hep metotlarla çalıştılar. Beşinciye kadar açık biçimde belirlenmiş bilimsel metotları uygulayarak rahatça yol aldılar. Çaba gerekiyordu, onlar da o çabayı gösterebiliyorlardı! Ne kadar zor olursa olsun, onlar için sorun değildi. Ama sıra beşinciye gelince, metotlar dünyasından metotsuzluk dünyasına geçmeleri gerekti. O zaman ne yapacaklarını şaşırdılar. Durdular, yere çöküp oturdular. Böylece pek çok arayışçı için beşinci son nokta oldu.

Bu yüzden yedi değil, beş bedenden bahsederler. Beşincide kalanlar bunun sonuncu olduğunu sanıyorlar. Oysa ki bu son değil, yeni bir başlangıçtır. Artık birey olmaktan birey olmamaya geçmenin zamanı gelmiştir. Burada Zen ya da onun gibi zahmetsiz metotlar işe yarayabilir.

Zazen hiçbir şey yapmadan yalnızca oturmak anlamına gelir. Normal insanın bunu anlaması mümkün değildir. Hiçbir şey yapmadan oturmak! Bu nasıl olur? Bir Ghandi bunu anlar. "Tekerleğimi çevireceğim" dedi, "Bir şeyler yapmalı. Benim yaptığım eylem de benim duam, benim meditasyonum." Ona göre yapmamak yapmaktır. Beşinciden altıncıya

giderken yapmamak eyleminin kendine özgü bir boyutu, bir coşkusu, kendisi ve ayarlamaları vardır. Daha önce anlaşılabilir.

Altıncıdan yedinciye geçişte metotsuzluk bile yoktur. Metot beşincide yok olmuştur. Altıncıda ise metotsuzluk yok oldu. Bir gün kendinizi öylece, yedincide buluverdiniz. Kozmos bile yok oldu. Var olan yalnızca hiçlik. Kendiliğinden oluşur. Bu oluşum altıncıdan yedinciye geçişe aittir. Oluşturulmamıştır, bilinmeyendir.

Oluşturulmadığı için daha önce olup bitenlerle ilgisi yoktur; onların devamı değildir. Oluşturulsaydı ortada bir devamlılık olması gerekirdi o zaman da varlık yok olamazdı - yedincide bile. Yedinci mutlak yokluktur: Nirvana, boşluk, varolmamak.

Varılmaktan olmamaya geçişte devamlılığın olması mümkün değildir. Oluşturulmayan bir sıçramadır. Yoksa altıncı bedene benzerdi. İşte bu yüzden altıncıdan yedinciye geçişten söz etmek bile mümkün değildir. O bir devamsızlık olgusudur, bir boşluktur. Bir şey vardı, şimdi bir şey var. Bu ikisi arasında bir bağlantı yok. Bir şeyin varolması sona erdi, bir şey başladı. Bir misafirin bir kapıdan çıkarken diğer bir kapıdan başka bir misafirin girmesi gibi bir şey. Birinin çıkması ile ötekini girmesi arasında bir bağlantı yok.

Yedinci beden nihai bedendir çünkü artık oluşturulan, yaratılan dünyayı arkada bıraktınız. Yaratılıştan önce var olan ve yok oluştan sonra da var olacak olan orijinal kaynağa vardınız.

Özetle, altıncıdan yedinciye metotsuzluk bile yoktur. Hiçbir şey yardımcı olamaz; her şey engel olabilir. Kozmikten hiçliğe geçiş bir olgudur; oluşturulmamış, hazırlanmamış, talep edilmemiştir.

Bu çok ani olur. Yalnız bir şey unutulmamalıdır: altıncıya tutunup kalmayın. Bu yedinciye geçmenizi engeller. Yedinciye geçmenin pozitif bir yolu yoktur ama negatif engeller olabilir. Brahma'ya, kozmosa takılıp kalabilirsiniz. "Oraya vardım!" diyebilirsiniz. Yedinciye ulaştıklarını söyleyenler ulaşmayanlardır.

"Biliyorum" diyenler altıncıda kalır. Yalnızca bir Buda altıncıyı geçti çünkü "bilmiyorum" dedi. Nihai soruları yanıtlamayı reddetti. "Hiç kimse bilmiyor" dedi, "Hiç kimse de bilmedi." Buda anlamadı. "Hayır" dediler, "Öğretmenlerimiz bildi. Onlar Olan'ın Brahma olduğunu söylediler." Ama Buda yedinci bedenden söz ediyordu. Hiçbir öğretmen yedinciye bildiğini söyleyemez çünkü bunu söylediği anda onu kaybeder. Onu bir kez bilince, onu bildiğinizi söyleyemezsiniz. Altıncı bedene kadar her şey sembollerle ifade edilebilir ama yedinci için bir sembol mevcut değildir. O yalnızca bir boşluktan ibarettir.

Çin'de tamamen boş bir tapınak var. İçinde hiçbir şey yok; ne bir resim, ne bir yazı, hiçbir şey. Yalnızca bomboş duvarlar. Rahip bile tapınağın dışında kalıyor ve "bir rahip tapınağın içinde olamaz, ancak dışında durabilir" diyor. O rahibe, tapınağın Tanrısının nerede

olduğunu sorarsanız, "İşte, bakın!" diyor. Gösterdiği yerde boşluktan başka bir şey yok. Hiç kimse de yok. O, "Bakın! İşte! Şu anda Burada!" diyor. Ama orada yalnızca çıplak, boş bir tapınak var.

Objeler ararsanız altıncıdan yedinciye geçemezsiniz. Negatif hazırlıklar vardır. Negatif bir zihin gerekir. Hiçbir şeyi arzulamayan bir zihin. Moksha'yı, kurtuluşu, Nirvanayı bile, gerçeği bile aramayan bir zihin. Hiçbir şeyi beklemeyen hatta Tanrı'yı, Brahma'yı bile beklemeyen bir zihin. Hiçbir istek, arzu ve beklenti taşımadan yalnızca olan. Yalnızca olmak. İşte o zaman yedinci ortaya çıkar... ve kozmos bile artık yok olmuştur.

Yedinciye aşamalarla ulaşırsınız. Fizikselden başlayın ve eteriğe doğru çalışın. Sonra astral, zihinsel ve spiritüel. Beşinciye kadar çalışabilirsiniz. Beşinciden sonra yalnızca farkında olun. Orada yapmak önemini yitirir. Önemli olan bilinçlilikdir. Ve en sonunda altıncıdan yedinciye geçerken bilinçlilik bile önemini yitirir. Yalnız oluş, olmak vardır. İşte tohumlarımızın potansiyeli budur. Olabileceğimiz budur.

8 -Oluşmak ve Oluş

Bize yedi bedenin gerginliklerini ve rahatlamalarını anlatır mısınız lütfen?

Tüm gerginliklerin esas kaynağı oluşum sürecidir. İnsan sürekli bir şeyler olmak ister. Kimse kendinden memnun değildir, kendini rahat hissetmez. Olan varlık kabul edilmez, inkar edilir. Başka bir şey ideal olarak görülür ve o olunmak istenir. Böylece olduğunuz ile olmak istediğiniz arasında sürekli bir gerginlik olur.

Bir şey olmak istiyorsunuz. Gerginliğin anlamı olduğunuzdan memnun olmadığınız ve olmadığınız bir şey olmak istediğinizdir. Bu ikisi arasında gerginlik yaratılır. Ne olmak istediğinizin önemi yoktur. Zengin, ünlü, güçlü, hatta özgür, bağımsız, ilahi, ölümsüz olmayı, ilahi kurtuluşu, moksha'yı istesenez bile yine gerginlik olacaktır.

Arzu edilen her şey gelecekte olabilecek bir şeydir, şu anda olduğunuzun karşıtıdır, bu da gerginlik yaratır. Seçilen ideale ulaşmak ne kadar imkansızsa, gerginlik de o kadar fazla olur. Bu yüzden materyalist bir insan dindar birine göre daha az gergindir çünkü dindar kişi imkansızı, çok uzaktaki hedefi arzulamaktadır. Hedefle arasındaki mesafe o kadar fazladır ki arayış ancak gerginlik doldurabilir.

Gerginlik ne olduğunuz ile olmak istediğiniz arasındaki boşluktur, uçurumdur. Uçurum ne kadar büyükse, gerginlik de o kadar büyük olur. Küçükse küçük olur. Arada hiç boşluk yoksa kendinizden memnunsunuz. Demek ki zihniniz anda, şimdide yaşıyor. Ortada hiçbir gerginlik nedeni yok. Kendiniz kendinizle rahatsınız. Tao'nun içindesiniz. Benim düşünceme göre siz dindarsınız; dharma'nın içindesiniz. (Dharma: doğa yasası, evrensel spiritüel yasa.)

Aradaki boşluğun pek çok katmanları olabilir. Arzu fizikselse, gerginlik de fiziksel olur. Belirli bir beden, belirli bir biçim, fiziksel boyutta olduğunuzun dışında bir şey istiyorsanız, o zaman fiziksel bedeninizde gerginlik duyarsınız. Daha güzel olmak istediniz; bedeniniz gerginleşti. Gerginlik önce bedeninizde yani fizikselde başlar ama devam ederse, azalmazsa, daha derinlere inerek diğer katmanlara da sıçrayabilir.

Arzu ettiğiniz psişik güçlere sahip olmaksızın, gerginlik psişik düzeyde başlar ve oradan yayılır. Bu yayılma tıpkı bir göle taş atmaya benzer. Taş bir noktaya düşer ama oluşturduğu titreşimler sonsuza kadar yayılır. Bunun gibi gerginlik yedi bedenin herhangi birinde başlayabilir ama orijinal kaynak hep aynıdır: Bulunulan durum ile arzulanan durum arasındaki boşluk.

Ancak kendimizi tümüyle olduğumuz gibi kabullendiğimizde gerginlik olmaz. Toptan kabullenme bir mucizedir, yegane mucizedir. Kendini olduğu gibi, tamamen kabul etmiş bir kişiye rast gelmek yegane şaşırtıcı şeydir.

Varoluşun kendisi gerginliğin yokluğudur. Gerginlik hep varsayımsal, ortada olmayan olasılıklardan kaynaklanır. "Şimdi"de gerginlik yoktur; gerginlik hep gelecekle ilgilidir. Hayal gücü tarafından yaratılır. Kendinizi olduğunuzdan başka türlü hayal edersiniz. Hayal edilen bu potansiyel gerginlik oluşturur. Bu yüzden kişinin hayal gücü ne kadar genişse, o kadar fazla gerginlik olasılığı vardır. Hayal gücü yıkıcı hale gelmiştir.

Hayal gücü yapıcı ve yaratıcı da olabilir. Tüm hayal gücünüz şimdiye, şu ana odaklanmışsa, varoluşunuzu bir şiir gibi görmeye başlarsınız. Hayal gücünüz bir arzu, istek yaratmıyor; onu yaşamak için kullanıyorsunuz. Şimdide yaşamak gerginliğin ötesindedir.

Hayvanlar gergin değildir, ağaçlar gergin değildir çünkü hayal güçleri yoktur. Gerginliğin altındadırlar, aynı zamanda da ötesinde. Gerginlikleri bir potansiyel olarak kalır, gerçekleşmez. Onlar evrim sürecindedir. Onların da benliklerinde gerginliğin patlayacağı ve geleceği arzulayacakları bir an gelecek. Bu kesindir. Hayal gücü bir gün mutlaka aktif hale gelir.

Hayal gücünün ilk aktifleştiği konu gelecektir. İmgeler yaratmaya başlarsınız ve bu imgelerin gerçekle bağlantısı olmaması daha da fazla imge üretmenize yol açar. Ama yaşanan an ile hayal gücünün bir ilgisi olamaz. Şu an hakkında nasıl hayal kurabilirsiniz? Buna gerek yoktur. Bu çok iyi anlaşılması gereken bir noktadır.

Bilinçli olarak "şimdi"de olabilirsiniz hayaller içinde yaşamazsınız. O zaman hayal gücü "şimdi"yi yaratmakta özgür kalır. Tek gereken doğru biçimde odaklanmaktır. Hayal gücü gerçek olana odaklanırsa yaratmaya başlar. Bu yaratma herhangi bir şekilde olabilir. Bir şairseniz, şiirler yaratırsınız. Şiir geleceği özlemez; şimdinin bir ifadesidir. Ressamsanız, resimler ortaya çıkar. Bu resimler hayal ettiğiniz şeylerin değil, bildiğiniz ve yaşadığınız şeylerin resimleri olacaktır.

Hayal gücünüzün içinde yaşamadığınızda, "şimdi" size verilecektir. Onu ister ifade edersiniz, ister sessiz kalırsınız. Ama bu sessizlik ölü bir sessizlik değil, üzerinde çalışılmış bir sessizliktir. O da şu anın bir ifadesidir. O an o kadar derindir ki ancak sessizlik aracılığı ile ifade edilebilir. Onu ifade etmek için şiir yeterli değildir, resim yeterli değildir. Sessizlikten başka hiçbir şey onu anlatamaz. Bu sessizlik negatif bir şey değil, aksine pozitif bir çiçek açmadır. İçinizde bir şey yeşerdi, sessizliğin çiçeği açtı ve tüm yaşadıklarınız onun aracılığı ile anlatılıyor.

Anlaşılması gereken ikinci bir nokta daha var. Şimdi yaşanan anın hayal gücü aracılığı ile ifade edilmesi, ne geleceğin hayal edilmesidir ne de geçmişe tepkidir. Yaşanan hiçbir deneyimin ifadesi değildir. O deneyimin -olduğu gibi, yaşadığınız gibi- deneyimlenmesidir. Yaşanmış bir deneyim değil, onu yaşamamanın deneyimlenmesidir.

Öyleyse deneyimleriniz ile deneyimlemeniz ayrı iki şey değildir. Öyleyse ortada ressam

yok. Deneyimlemenin kendisi resim olmuştur; deneyimleme kendini ifade etmiştir. Yaratıcı siz değilsiniz. Siz yaratıcılıksınız, yaşayan bir enerjisiniz. Siz bir şair değilsiniz; siz şiirsiniz. Deneyim ne geçmişten ne de gelecekte geliyor. Anın kendisi sonsuzluk olmuştur ve her şey ondan gelir; bu bir çiçek açıştır.

Bu çiçek açmanın yedi katmanı vardır, tıpkı gerginliğin yedi katmanı olduğu gibi. Her beden içinde mevcuttur. Örneğin fiziksel düzeyde oluştuysa, çok farklı bir anlamda güzel olursunuz. Bu güzellik biçimin değil, biçimi olmayanın, görünenin değil görünmeyenin güzelliğidir. Bedeninizde bu "gerginlik yokluğunu" hissettiğinizde daha önce hiç duymadığınız pozitif bir iyi olma hissi ve dinginlik duyarsınız.

Negatif iyi olma durumları da vardır; hasta olmadığımızda sağlıklı olduğumuzu söylememiz anlamında negatif. Bu sağlık yalnızca hastalığın karşıtıdır. Hiçbir pozitif yönü yoktur. Ortada hastalık yoktur, o kadar. Bu sağlığın tıbbi tanımıdır. Ama sağlığın da pozitif bir boyutu vardır, yalnızca hastalığın yokluğundan ibaret değildir; sağlığın varlığıdır.

Bedeninizin gergin olmaması ancak an be an yaşamakla mümkündür. Bir şey yerken o an sonsuz olmuşsa ne geçmiş ne de gelecek vardır. Tüm var olan yeme eylemidir. O anda siz bir şey yapmıyorsunuz, siz o eylem oldunuz. Gerginlik yok, bedeniniz mutlu. Cinsel birleşme halindeyseniz ve seks yalnızca cinsel gerginliğin giderilmesi amacı ile değil, sevginin pozitif bir ifadesi olarak yapılıyorsa -o an tam ve bütün bir ansa ve siz tamamen o anın içindeyseniz- o zaman bedeninizde pozitif bir iyi olma hissi duyarsınız.

Koşuyorsanız ve koşma eylemi varoluşunuzun tümü haline gelmişse, siz, hissettiğiniz duygulardan ayrı değilseniz, onlarla birleşmişseniz, o duygular olmuşsanız, gelecek yoksa, bu koşmanın bir amacı yoksa, amaç koşmanın kendisiyse; o zaman pozitif iyi olmanın ne olduğunu bilirsiniz. O zaman bedeninizde gerginlik yoktur. Fiziksel boyutta gerginliğin olmadığı bir an yaşadınız.

Aynı şey yedi beden için de geçerlidir. İlk bedende gerginliğin olmadığı anları yaşamak kolaydır çünkü bu beden için iki durum olduğunu biliyoruz: hastalık (pozitif bir rahatsızlık) ve negatif tanımıyla iyi olmak (hastalığın yokluğu). Bunu bildiğimize göre üçüncü bir olasılığı da düşünebiliriz. O da pozitif iyi olmaktır (sağlık). Ama ikinci, yani eterik bedende gerginliğin yokluğunu anlamak biraz daha zordur çünkü bunun hakkında hiçbir bilginiz yok. Yine de bazı şeyler anlaşılabilir.

Rüyalar temelde eterik bedenle ilgilidir. Bu yüzden genelde rüyalardan söz ettiğimizde bu beden rüyalarından söz ederiz. Ama fiziksel bedeniniz gerginlik içinde yaşıyorsa o zaman bu bedeniniz tarafından da pek çok rüya yaratılacaktır. Örneğin karnınız açsa ya da oruç tutuyorsanız, buna uygun bir rüya görürsünüz. Bu fiziksel rüyadır. Eterik bedenle ilgisi yoktur.

Eterik bedeninin de kendine özgü gerginlikleri vardır. Eterik bedeni yalnızca rüyalarımızdan tanıyoruz. Bu nedenle eterik beden gerginse rüyalar kabuslara dönüşür, gerginlik peşinizi bırakmaz; artık rüyanızda bile gergin olursunuz.

Eterik bedeninin ilk gerginliği arzularınızın gerçekleşmesi konusundadır. Hepimiz aşkla ilgili rüyalar görürüz. Seks fizikseldir; aşk değildir. Aşkın fiziksel bedenle hiçbir ilgisi yoktur, o eterik bedenle ilgilidir. Ama ona ait arzularımız gerçekleşmezse fiziksel beden de acı çeker. Fiziksel bedeninizin arzuları olduğu gibi eterik bedeninizin de arzuları ve kendine göre açlığını duyduğu şeyler vardır. Beslenmesi gerekir, besini ise aşktır.

Hepimiz aşkla ilgili rüyalar görürüz ama hiçbirimiz aşık değiliz. Herkes aşkın nasıl olması gerektiği hakkında rüyalar görür ve herkes bu konuda hayal kırıklığı içindedir. Üzüntüler içinde kıvranarak ya gelecek ya da geçmişle ilgili rüyalar görüyoruz ama hiçbirimiz gerçekten sevmiyoruz.

Eterik bedeninin başka gerginlikleri de vardır ama aşk bunların içinde en anlaşılır olanıdır. Şu anın içinde sevebilirseniz, eterik bedendeki gerginlik yok olur. Ne var ki sevmek için gelecekle ilgili koşullarınız, talepleriniz ve beklentileriniz varsa sevemezsiniz.

Yaşadığınız şu an tanımlanamaz; neyse odur. Ama gelecekte beklentileriniz olabilir. Nasıl olması gerektiğini tasarlayabilirsiniz. Aşkta da böyle yapıp, "şöyle olmalı", "böyle olmalı" diyoruz. Oysa içinde olduğunuz şu anda sevebilmek için sevginiz koşulsuz ve beklentisiz olmalıdır.

Aynı zamanda, yalnız tek bir insanı seviyorsanız yine asla şimdide, şu anda sevemezsiniz. Sevginiz bir ilişki ise, yani ruhsal bir durum değilse yine şimdide sevemezsiniz çünkü bu da bir koşuldur. Ben yalnız sizi sevdiğimi söylüyorsam, o zaman siz yanımda olmadığınızda ben sevginin içinde değilim demektir. Günün yirmi üç saati sevmiyorum, sonra tek bir saat, sizinle birlikteyken seviyorum. Bu mümkün değil! Bir an aşkın içinde, sonraki an dışında olamazsınız.

Sağlıklıysam, yirmi dört saat sağlıklıyımdır. Bir saat için sağlıklı, geri kalan yirmi üç saat sağlıklı olunmaz. Sağlık bir ilişki değildir; bir durumdur.

Aşk iki insan arasındaki ilişkinin adı değildir. O sizin kendi içinizdeki bir ruh halidir. Seviyorsanız, herkesi seviyorsunuz demektir. Hem yalnızca insanları değil, her şeyi. Tek başınıza olduğunuzda, yanınızda kimse yokken de seviyor olmalısınız. Bu tıpkı nefes almak gibi bir şeydir. Yalnız siz yanımdayken nefes almaya yemin edersem, bu ölüm olur. Nefes almak bir ilişki değildir, hiçbir ilişki ile bağlantısı yoktur. İşte eterik beden için aşk tıpkı nefes almak gibidir. Aşk onun nefesidir.

Demek ki siz ya seviyorsunuz ya da sevmiyorsunuz. İnsanlığın yarattığı sevme biçimi çok tehlikelidir. Hastalıklar bile bu sözde aşk denen şey kadar zararlı değil. Bu yanlış sevgi

kavramı yüzünden tüm insanlık hastalıklı.

Sevginizin objesine bağlantılı olmadan seviyorsanız ve sevecenseniz eterik bedeniniz kendini iyi hisseder, pozitif bir rahatlık içindedir. Kabuslar görülmez. Rüyalar şiir olur. O zaman ikinci bedeninizde bir şeyler oluşur ve bu şeylerin parfümü yalnız sizi değil, başkalarını da sarar. Nereye giderseniz gidin, aşkınızın güzel kokusunu yayarsınız. Kuşkusuz bunun yansımaları, karşılığını da alırsınız.

Gerçek aşk egonun bir işlevi değildir. Ego hep güç peşindedir. Bu yüzden aşkta bile - aşkınız gerçek olmadığı, yalnızca egonuzun bir parçası olduğu için- ego zor kullanır. Sevgimiz bir savaşa dönüşür. Baba oğul, anne kız, karı koca sevgili değildirler. Biz onları düşmana çevirdik. Sürekli birbirleri ile savaşır. Ancak savaşmadıklarında aralarında sevgi olduğunu söyleriz. Bu negatif bir tanımlamadır. İki çatışma arasında bir boşluk, bir ateşkes ve barış sürecidir.

Ama gerçekte iki savaş arasında barış olması mümkün değildir. Bu bir sonraki savaşın hazırlık dönemidir. Karı koca arasında barış yoktur, aşk yoktur. Bizim aşk, sevgi dediğimiz yalnızca bir sonraki kavga için hazırlık yapılan bir süreçtir. İki hastalık arasında geçen zamanı sağlık sandığımız gibi iki kavga arasındakinin de sevgi olduğunu düşünüyoruz. Oysa ki bu yalnızca kavgada bir aradır. Yirmi dört saat kavga edemezsiniz, arada bir düşmanınızı sevmeniz gerekir.

Aşkın bir ilişki içinde var olması mümkün değildir, o bir ruh halidir. Ancak o zaman eterik bedeniniz gevşer, rahatlar. Aşkı ve sevgiyi bildiğimizi sandığımız için eterik bedenin başka gerginliklerinden değil, aşktan söz ettim.

Üçüncü beden astral bedendir. Onun da kendi gerginlikleri vardır. Bunlar yalnız şimdiki yaşamınızla değil, daha öncekilerle de ilgilidir. Üçüncü beden gerginliklerine, geçmişte olduğunuz, arzu ettiğiniz her şeyin birikimi neden olur. Binlerce ve binlerce yaşam ve onlarda tekrarlanan arzularınızın tümü astral bedeninizdedir. Ve sürekli arzu duyuyordunuz ve duyuyorsunuz! Neyi arzuladığının önemi yok. Arzu orada.

Astral beden, tüm arzularınızın, isteklerinizin ve hasretlerinizin depolandığı bedendir. Bu yüzden benliğinizin en gergin parçasıdır. Meditasyon yaparken astral gerginlikleri fark edersiniz çünkü meditasyon üçüncü bedende başlar. Bazı insanlar bana gelip, "meditasyon yapmaya başladığımdan beri gerginlikler arttı" der. Aslında onlar artmamıştır ama siz onların şimdi farkına vardınız. Daha önce var olduklarını bile bilmiyordunuz.

Astral gerginlikler pek çok geçmiş yaşamın kokusunu taşıdıklarından, sözcüklerle tanımlanamazlar. Anlaşılamazlar. Yalnızca yaşanır ve bilinirler.

Arzu etmenin kendisi de bir gerginliktir. Bir şey arzu etmediğimiz bir an yoktur. Arzu etmemeyi arzu edenler bile vardır. Sonunda iş tam bir saçmalığa dönüşür. Arzusuzluğu

üçüncü astral bedende arzu edebilirsiniz. Gerçekte en güçlü arzu da budur. Bu, olmak istediğiniz ile olduğunuz arasındaki en büyük boşluğu yaratabilir.

Onun için arzularınızı oldukları gibi kabul edin. Pek çok geçmiş yaşamınızda pek çok arzularınız olduğunu bilin. Sayısız istekleriniz oldu ve bunlar birikti. Onları kabullenin, onlarla mücadele etmeyin, arzulara karşı arzular yaratmayın. Yalnızca kabul edin. Onlarla dolu olduğunuzu bilin ve gevşeyin. O zaman astral bedeninizdeki gerginlik ortadan kalkar. İçinizdeki sonsuz arzular birikimini onlara karşı arzular yaratmadan kabul edebilirsiniz, bir arzular ordusu (tüm geçmiş yaşamlarınız) içinde yaşayabilirsiniz ve onları oldukları gibi kabul edebilirsiniz; bu tümüyle bir kabulleniş olursa, o zaman bütün birikim yok olur. Onlar ancak olmayan bir şeylerin arzu edildiği bir ortamda yaşayabilirler.

Neyin arzu edildiğinin hiçbir önemi yoktur. Arzusuzluk arzu edildiğinde bile arzu ortamı oluşur. Arzuyu kabullendiğinizde arzusuzluk anı oluşur. Arzunuzu olduğu gibi kabul ettiniz. Artık arzu edilen şey ortadan kalktı; arzu yok oldu. Astral bedeniniz rahatladı. Dördüncü bedene doğru ilerleyebilirsiniz. Aslında her şeyi olduğu gibi kabul etmelisiniz.

Dördüncü beden zihinsel bedendir. Astral beden için arzular neyse, zihinsel beden için düşünceler odur. Çelişkili düşüncelerin büyük birikimi içinde her bir düşünce kendini bu birikimin bütünü olarak ortaya atar, sizi ele geçirir. Böylece dördüncü bedendeki gerginliğin yaratıcısı düşünceler olur. Düşüncelerden arınmış olma durumu -uykuda ya da bilinç değil, ama düşünce olmadan bilinçli olmak- dördüncü bedenin sağlığının tanımıdır. Ama hem bilinçli olmak hem de düşünmemek nasıl mümkün olur?

Her saniye yeni düşünceler yaratılır. Her saniye geçmişinize ait bir şey şimdideki bir şeyle çatışır. Eskiden komünisttiniz, şimdi ise Katoliksınız ama geçmiş hala orada. Katolik olabilirsiniz ama komünistliğinizden sıyrılamazsınız; o daima içinizde kalır. Düşüncelerinizi değiştirebilirsiniz ama eskileri hep içinizde bir yerlerde beklerler. Onları asla hiç var olmamış hale getiremezsiniz. İçinize kök salarlar, bilinçaltınıza yerleşirler. Onları bir kenara atmış olduğunuz için ortaya çıkamazlar ama sürekli fırsat kollarlar. Bekledikleri fırsat bir an ortaya çıkacaktır! Yirmi dört saat içinde bile komünist olduğunuz bir an olur sonra yine Katolik olursunuz. Bu hep böyle sürer gider, sonuç ise karmaşadır.

Zihinsel bedenin gerginliği bu karmaşadır. Çelişkili düşünceler, fikirler, deneyimler, beklentiler sizi akli karışmış bir hale getirir. Karışmış bir akıl bu karışıklığı aşmaya çabalarsa ancak daha fazla karışıklık yaratır. Böyle bir ortamda ise karışıklığı gidermenin imkanı yoktur.

Sizin aklınız karışık. Spiritüel arayış buna yeni bir boyut daha ekliyor. Bir guru ile karşılaştınız, sonra bir başka guru ile, daha sonra bir başkası ile. Her biri size yeni bir karışıklık getirdi. Eski karışıklıkların hepsi orada duruyor ve onlara durmadan yenileri

ekleniyor. Tımarhaneye döndünüz. İşte dördüncü bedende olup bitenler bunlar. Bu durumdan nasıl kurtulursunuz? Bunun çaresi bir düşünceyi, karşısına tercih ederek düşüncelerden kurtulmaya çalışmamaktır. Hiçbirini reddetmeyin. Dindar düşünceler uğruna komünizmi reddetmeyin. Ateizm uğruna Tanrı'yı reddetmeyin. Düşündüğünüz her şeyi kabullendiğinizde aralarında bir seçim yapma zorunluluğunun getirdiği gerginlik ortadan kalkar. Seçimler yapmayı sürdürürseniz, gerginliği artırmaya devam edersiniz. Farkındalık seçimsiz olmalıdır. Tüm düşüncelerinizin, aklınızın tüm karışıklığının farkında olmalısınız. Bunun farkına vardığınız an, hepsinin gereksiz bir karmaşadan ibaret olduğunu anlayacaksınız. Seçim yapmanız gerekmiyor; gereken tümünü fırlatıp atmak. Bunun yalnızca bir karmaşa olduğunu kavradığınızda fırlatıp atmak son derece kolaydır. Demek ki zihninizin tümünün farkında olmalısınız. Seçim yapmayın; seçimsiz olun. "Ben ateistim", "ben dindarım" demeyin. "Ben Hıristiyan'ım" ya da "Ben Müslüman'ım" demeyin. Seçmeyin. Yalnız bazen ateist, bazen dindar, bazen Hıristiyan bazen komünist, bazen aziz bazen günahkar olduğunuzun farkında olun. Bazı zamanlar bir ideoloji size çekici gelir, diğer zamanlar bir başkası ama bunlar geçici heveslerden başka bir şey değildir.

Bunların tamamen farkında olun. Zihninizin çalışmasının tamamen farkında olduğunuz an kişiliğin ortadan kalktığı andır. O zaman siz zihninizle tanımlanmıyorsunuz. Kendinizi ilk kez bir zihin olarak değil, bir bilinç olarak görüyorsunuz. Zihnin kendisi sizin için bir obje haline geldi. Tıpkı başka insanların, evinizdeki eşyaların farkında olduğunuz gibi zihninizin ve onun işleyişinin farkına vardınız. Artık zihninizle özdeşleşmeyen bir farkındalık içindesiniz.

Zihinsel bedenin sıkıntısı onunla özdeşleşmemizden ileri gelir. Bedeniniz hastalandığında birisi size hasta olduğunuzu söylese alınmazsınız; ama size aklınızda bir hastalık olduğunu söyleseler, "deliriyorsun galiba" deseler çok alınırsınız. Neden?

Size "bedenin hasta görünüyor" dendiğinde size ilgi gösterildiğini düşünürsünüz. Akıl hastalığınız olduğundan söz edilirse -zihninizde bir arıza var, nörotiksiniz denirse- alınır, gücenirsiniz çünkü bedeninizle özdeşleşmezsiniz ama zihninizle kendinizi bir sayarsınız.

İnsanın kendisini bedeninden ayrı düşünmesi kolaydır. "Bu benim elim" dersiniz ama "işte şu benim zihnim" diyemezsiniz çünkü "zihnim demek ben demek" diye düşünürsünüz. Sizin bedeniniz üzerinde yapılacak bir ameliyata izin verirsiniz ama zihninizde buna izin vermezsiniz. "Hayır, bu kadarı çok fazla! Özgürlüğümü yitiririm!" dersiniz. Zihinle o kadar özdeşleşmişiz ki, o biz olmuş. Bunun nedeni onun ötesinde bir şey bilmememiz.

Bedenin ötesinde bir şey olduğunu biliyoruz: zihin. Bunun için bedenle özdeşleşmiyoruz. Ama zihnin ötesini bilmiyoruz. Ancak düşüncelerin farkında olabildiğinizde zihnin bir

işleyiş, bir birikim, bir mekanizma, bir depo, geçmişteki deneyimlerimizi, öğrendiklerinizi, bilgilerinizi saklayan bir bilgisayar olduğunu anlarsınız. O, siz değil. Onsuz olabilirsiniz. Üzerinde ameliyat yapılabilir, değiştirilebilir, çıkarılıp atılabilir.

Günümüzde bir sürü yeni olasılıklar ortaya çıktı. Günün birinde zihniniz bile bir başkasına nakledilebilecek. Tıpkı kalp naklinde olduğu gibi er geç hafıza katmanları da nakledilecek. O zaman bir kişi öldüğünde tümüyle ölmüş olmayacak. Hiç olmazsa hafıza kurtarılıp bir yeni doğana nakledilebilecek. O çocuk ölen kişinin tüm anılarını taşıyacak. Yaşamadığı deneyimlerden söz edecek ve "ben bunları bildim" diyecek.

Bu tehlikeli görünüyor ve kişiliğimiz yok olacağı için buna izin vermeyebiliriz. Biz zihinlerimiziz! Ama bence bu olasılıkta çok büyük potansiyel var. Bundan yeni bir insanlık doğabilir.

Gerçekte zihnin farkında olmamız mümkün çünkü o, biz değil; o, "ben" değil. Zihnim de aynı böbreğim gibi bedenimin bir parçası. Bana yeni bir böbrek takıldığında yine aynı insan olarak kalacağım. Hiçbir şey değişmiş olmayacak. Aynı şekilde bana nakledilmiş yeni zihnimle de bir değişiklik olmadan eskiden olduğum insan olarak yaşamıma devam edebilirim. Zihin de bir mekanizmadır. Gerginliği yaratan onunla özdeşleşmektir.

Özetle, dördüncü bedende farkındalık, sağlık; farkında olmamak ise hastalıktır. Farkındalık gerginliğin yokluğu, aksi ise gerginliktir. Düşünceleriniz ve onlarla kendinizi bir sanmanız yüzünden düşüncelerinizin içinde yaşamayı sürdürüyorsunuz bu da sizinle asıl varlığınız arasında bir duvar oluşturuyor.

Uzanıp dokunabileceğiniz bir çiçek var ama siz onun hakkında düşünmekte olduğunuzdan onu asla tanıyamayacaksınız. Çiçek ölüp gidecek ama siz hala onu düşünmeyi sürdüreceksiniz. Düşünmek sizinle onu deneyimlemek arasında bir tül perde oluşturdu. Saydam ama yeterince değil; yalnızca bir saydamlık illüzyonu.

Diyelim ki, beni dinliyorsunuz; söylediklerimi düşünüyorsanız, beni gerçekten dinlemiyorsunuz demektir. Dinlemeyi bırakmışsınız. Sözlerimin ya ilerisine ya da gerisine gitmişsiniz; benimle değilsiniz. Zihninizde ya geçmiş tekrarlanmakta ya da geçmişten yansıtılan gelecek. Her ikisi de benim söylediklerim değil.

Sözlerimi kelimesi kelimesine tekrarlayabilirsiniz. Mekanizmanız onları kaydediyor. "Sizi dinlemiyorsam söylediklerinizi nasıl aynen tekrarlayabildim?" dersiniz. Ama bir teyp beni işitemez. Zihniniz tıpkı bir makine gibi çalışır. Siz orada olabilirsiniz de, olmayabilirsiniz de. Size ihtiyaç yok. Düşünürken aynı zamanda dinleyebilirsiniz. Zihin -dördüncü beden, zihinsel beden- bir engel haline geldi.

Sizinle olan arasında bir engel var. Yaşayabileceğiniz bir deneyime dokunduğunuz an geri çekiliyorsunuz. Bir şeyi görmeye geliyorsunuz ama geri gidiyorsunuz. Elinizi elimin içine

alıyorum. Bu gerçek bir olgudur ama siz orada olmayabilirsiniz. Onu kaçırdınız. Bildiniz, - dokundunuz ve deneyimlediniz- ama siz aslında düşüncelerinizin içindeydiniz.

Bu yüzden insan dördüncü bedende düşüncelerinin tümsel olarak farkında olmalıdır. Seçmek değil, karar vermek değil, yargılamak değil, yalnızca farkında olmak. Farkında olduğunuzda özdeşleşmezsiniz. Bu da zihnin gerginliğini yok eden şeydir.

Beşinci beden spiritüel bedendir. Bu bedendeki yegane gerginliğin adı cehalettir; insanın kendini bilmeyiş cehaleti. Var olduğunuz her an kendinizi bilmediğinizi çok iyi bilirsiniz. Tüm yaşamınız boyunca bir sürü şeyler yaparsınız, bir sürü şeyler başarılırsınız ama kendini tanımama olgusu hep sizinledir. Hep sırtınızdadır, onu ne kadar unutmaya çalışırsanız çalışın, ondan ne kadar kaçmaya uğraşırsanız uğraşın o sizin daimi yoldaşınızdır. Kendi cehaletinizden kaçamazsınız; bilmediğinizi biliyorsunuz. Beşinci boyuttaki hastalık budur. Delphi'de bir tapınağın duvarındaki, "Kendini tanı" yazısı beşinci bedenle ilgilidir. Onu yazanlar bu beden üzerinde çalışıyorlardı. Sokrat bu sözcükleri çok tekrarlardı. O da beşinci bedenle ilgili konuşuyordu. Beşinci beden için atma gyana (kendini tanıma) yegane bilgidir.

Mahavir, "İnsan kendini bildiğinde her şeyi bilir" demişti. Bu doğru değildir. Kendimizi bilince her şeyi bilemeyiz ama bunun aksi doğrudur. Kendimizi bilmiyorsak başka hiçbir şeyi bilemeyiz. Her şeyi biliyor olsam bile, kendimi bilmedikten sonra ne yararı olur? En temel, en nihai olanı kendimi bilmeden nasıl bilebilirim? Bu mümkün değildir.

Beşinci bedende gerginlik, biliş ile cehalet arasındadır. Dikkat edin, "biliş ile cehalet" diyorum, "bilgi ile cehalet" demiyorum. Bilgi kitaplardan edinilebilir, biliş ise her yerden. Bu ikisini karıştıran pek çok insan var. Biliş her zaman sizinledir. Bir kişiden diğerine aktarılamaz. Yalnız bilgi aktarılabilir. Kitaplar bilgi aktarır, biliş değil. Size sizin ilahi, atman olduğunuzu söyleyebilirler ama bu biliş değildir.

Bu çeşit bilgiye takılıp kalırsanız ortaya büyük bir gerginlik çıkar. Bu aktarılmış sahte bilginin, bu ödünç bilginin yanı sıra cehalet de orada olacaktır. Cahil olacaksınız ama bildiğinizi sanacaksınız. O zaman büyük gerginlik olacak. Cahil olmak ve bunu çok iyi bilerek, "ben cahil bir adamım" demek çok daha iyidir. Bu durumda yine gerginlik vardır ama o kadar fazla değildir. Başkalarından edindiğiniz bilgilerle kendinizi kandırmazsanız kendi içinizde arayışlara girişirsiniz ve bilmek mümkün olur.

Siz, olduğunuz için, ne olursanız olun varsınız. Bu inkar edilemez. Bir şey daha var: Siz bilen bir kişisiniz. Bildiğiniz yalnızca başka insanlar ya da illüzyonlar olabilir, bildikleriniz doğru olmayabilir ama biliyorsunuz. Öyleyse iki şeyin varlığı kesin: Var olduğunuz ve bilinciniz.

Ama bir üçüncü şey eksik. İnsanın temel potansiyeli üç boyutta algılanır: Var olmak,

bilinçlilik ve vecd. Varoluşun kendisi olduğumuzu biliyoruz. Bilen bir kişi olduğumuzu da biliyoruz -bilinçliliğin kendisiyiz. Yalnız vecd eksik. Ama içinizde araştırdığınızda onu da bileceksiniz; O orada. Vecd, varoluşun coşkusu orada. Onu bildiğinizde kendinizi tamamen bilirsiniz: var olduğunuzu, bilinçliliğinizi, vecdinizi.

Vecdi tanımadan kendinizi tanıyamazsınız çünkü kendinden kaçan insan onu hissedemez. Tüm yaşamlarımız kendimizden kaçmakla geçiyor. Başka insanlar bu kaçışta bize yardımcı oldukları için bizim için önemliler. Bunun için başkalarına bağımlıyız. Dindar olduğumuzda bile, yarattığımız Tanrı o başkası oluyor.

Demek ki beşinci aşamada insan kendi içinde kendini aramalı. Bu bir arayış değil, "arayış içinde var olmak"tır.

Size ancak beşinci bedene kadar gereksinim var. Beşincinin ötesinde her şey kolayca ve kendiliğinden olur.

Altıncısı kozmik bedendir. Burada gerginlik, sizinle -birey olma duygularınız, sınırlılığınız-sınırsız kozmos arasındadır. Beşincide bile spiritüel bedeninizin içindesiniz; bir kişisiniz. O "kişi" altıncı için gerginlik nedenidir. Bu yüzden kozmos ile gerginlik olmadan var olmak, onunla uyumlu olmak için birey olmayı terk etmelisiniz.

"Kim kendini kaybederse kendini bulur." Bu cümle altıncı bedenle ilgilidir. Beşinciye kadar anlaşılabilir ve mantıklı gelir ama altıncıdan sonra tek mantıklı olasılık budur: kendini kaybetmek.

Kendimizi zenginleştirdik, kristalleştirdik. Kristalleşme, benlik ve kişilik beşinci bedene kadar taşınmalıdır; ama kişi olarak kalmakta ısrar eden beşincide kalır. Ruhun kendi kişiliği olduğunu ve bu bireyselliğin her şeyden özgürleşildiği bir ortamda bile süreceğini söyleyen her sistem beşincide durur. Böyle bir sistemde Tanrı kavramı olmaz; gerekli değildir.

Tanrı kavramı ancak altıncı bedenle gelir. "Tanrı", kozmik kişilik ya da daha iyisi kozmik kişiliksizlik demektir. Burada var olan "ben" değildir, içimde benim var olmamı mümkün kılan her şeyin tümüdür. Ben yalnızca bir noktayım, sonsuz varoluş zincirlerinin yalnızca bir halkasıyım. Yarın güneş doğmazsa ben olmayacağım. Varlığım sona erecek, ateş sönecek. Ben güneş var olduğu için varım. O benden çok uzakta ama yine de benimle bağlantısı var. Yeryüzü de pek çok gezegenin öldüğü gibi ölürse ben de yaşayamam çünkü yaşamım yeryüzü yaşamıdır. Her şey bir varoluş zinciri içindedir. Bizler ada değiliz, okyanusuz.

Altıncı bedende bireysellik duygusu okyanus olma duygusu içindeki yegane gerginliktir. Okyanus olma duygusu, sınırı başlangıcı ve sonu olmayan, ben değil biz olma duygusudur. Ve bu "biz" her şeyi içerir. Yalnızca kişileri değil, yalnızca organik varlıkları değil, var olan

her şeyi. "Biz" varoluşun kendisi demektir.

Demek ki altıncıdaki gerginlik "ben"dir. "Ben"i nasıl yok edebilirsiniz, egonuzu nasıl ortadan kaldırabilirsiniz? Bunu şimdi anlayamazsınız ama beşinciye ulaşmayı başarabildiğinizde bu çok kolay olacak. Bu, oyuncağını çok seven ve ondan nasıl vazgeçeceğini bilemeyen bir çocuğun durumuna benzer. Ama çocukluğu sona erer ermez oyuncağını kaldırıp atar. Bir daha ona dönmez. Beşinci bedene kadar ego çok önemlidir ama onun ötesinde bir çocuğun eskiden oynadığı bir oyuncak gibi olur. Kolayca fırlatıp atarsınız.

Ancak beşinci bedene ani bir aydınlanma ile değil de ağır ağır ulaştıysanız zorluk çekersiniz. O zaman altıncıda "ben"i kaldırıp atmak güç gelir. Bu yüzden beşinciden sonra yaşanan ani aşamalar daha yardımcı olur. Beşinciye kadar yavaş yavaş ilerlemek daha kolaydır ama ondan sonra yavaşlık insana engel olur.

Özetle, altıncıdaki gerginlik kişilikle okyanus bilinci arasındadır. Bir damla su okyanus haline gelmek için kendini yok etmelidir. Gerçekte kendini kaybetmez ama o damlanın bakış açısından bu böyledir. Halbuki tam aksine damla kaybolduğu an okyanus kazanılır. Damla kendini kaybetmedi; okyanus oldu.

Yedinci beden nirvanik bedendir. Bu bedendeki gerginlik varoluş ile varolmayış arasındadır. Altıncıda arayışçı kendini kaybetti, varoluşunu değil. Yine var, birey olarak değil ama kozmik bir varlık olarak. Varoluş hala orada. Altıncıda sona eren felsefe ve sistemler vardır. Bunlar Tanrı'da ya da mokshada (özgürlükte) sona erer. Yedinci, varoluşu bile varolmayışın içinde kaybetmek demektir. Kendini kaybetmek anlamına gelmez. Var olan yokluk haline gelir. O zaman tüm varoluşun çıktığı ve sonra geri döndüğü kaynağa gelirsiniz. Varoluş oradan kaynaklanır; varolmayış oraya geri döner.

Varoluş yalnızca bir süreçtir; sona ermelidir. Gecenin gündüzü takip ettiği gibi, varoluşun ardından varolmayış gelir; varolmayışı varoluş izler. Mutlak bilgiye ulaşmak istiyorsanız varolmayıştan kaçmamalısınız. Döngünün tamamını bilmek istiyorsanız var olmayan olmalısınız.

Kozmik bile bir bütün değildir çünkü varolmayış onun ötesindedir. Tanrı bile bütün değildir. Tanrı yalnızca Brahma'nın bir parçasıdır; Tanrı Brahman değildir. Brahman tüm ışığın ve tüm karanlığın birleşimi anlamına gelir. Tanrı ölüm değildir; O, yalnızca hayattır. Tanrı varolmayış değildir; yalnızca varoluştur; Tanrı yalnızca ışıktır. Varlığın tümünün yalnız bir parçasıdır, tümü değildir.

Tümü bilmek hiçbir şey olmak demektir. Yalnızca hiçlik bütünlüğü bilebilir. Yedinci beden için bütünlük hiçliktir, hiçlik ise yegane bütünlüktür.

İşte yedinci beden gerginlikleri bunlardır. Her şey fiziksel ile başlar. Fiziksel bedenin

gerginliklerini, rahatlamasını, iyi olma durumunu anlayabiliyorsanız, yedinci bedene doğru rahatça ilerleyebilirsiniz. Birinci bedende kendini rahat hissetmek ikinciye bir basamak oluşturur. İkincide rahatlık duyduğunuzda -gerginliğin mevcut olmadığı eterik bir an yaşadığınızda- üçüncüye doğru adım atılmıştır. Her bedende bu kendini iyi hissetme duygusu ile birlikte bir sonraki kapı otomatik olarak açılır. Ama ilk bedende yenik düşerseniz daha sonraki kapıları açmak çok güçleşir, hatta imkansız olur.

Onun için ilk bedenden başlayın ve diğer bedenleri hiç düşünmeyin. Fiziksel bedeni tam olarak yaşayın, birdenbire önünüzde yeni bir kapı açıldığını göreceksiniz. Sonra oradan devam edin. Sakın diğer bedenleri aklınıza getirmeyin, bu kafanızı karıştırır ve gerginlik yaratır.

Bu yüzden şu ana kadar anlattıklarımın hepsini unutun!

9 -Bilginin Yanıltıcılığı

Osho, sizin öğretileriniz ve doktrininiz nelerdir?

Ben bir doktrin öğretmiyorum. Doktrin öğretmek anlamsızdır. Ben bir filozof değilim; zihnim felsefi değil. Felsefe insanı hiçbir yere götüremez, götüremedi de. Düşünen, sorular soran zihin öğrenemez.

Bir sürü doktrin mevcut. Ama her doktrin bir uydurmadır. İnsanların yarattığı bir kurgudur. Bir keşif değil bir icattır. İnsan beyni sonsuz sistemler ve doktrinler yaratacak kapasitededir. Ne var ki gerçeği teoriler yolu ile bilmek imkansızdır. Tıka basa bilgilerle dolmuş bir zihin cahil kalmaya mahkumdur.

Aydınlanma bilginin bittiği noktada gelir. İki olasılık vardır: Ya bir şey üzerinde düşünürüz ya da ona varoluşçu yoldan yaklaşıyoruz. Bir insan ne kadar çok düşünürse, bulunduğu yerden ve andan o kadar uzaklaşır. Bir şeyin üzerinde düşünmek onunla teması yitirmek demektir.

İşte bu yüzden benim öğretim anti-doktrinsel, anti-felsefi ve anti-spekülatif deneyimdir. Olmak, yalnızca olmaktır. Açık ve korunmasız bir biçimde her şeyle bir olmak. Ben buna meditasyon diyorum.

Bilgi insanı yalnızca kurgulara, yansıtmalara götürür. Gerçeğe ulaşmanın bir aracı olamaz. Ama gerçeği bir kere yakaladığınızda bilgi bir iletişim, bilmeyen bir kişi ile o bilgiyi paylaşma aracı olabilir. Ancak o zaman doktrinler, teoriler ve dil işe yarar. Yine de yetersizdirler. Sonuçta yanıltıcı olmaya mahkumdurlar.

Varoluşçu yaklaşımla bilinen hiçbir şey tümüyle ifade edilemez. Bildiğimi ifade ettiğim an o, sözcükler halinde size ulaşır ama anlam geride kalır. Size ulaşan ölü bir sözcüktür. Bir bakıma anlamsızdır çünkü asıl anlam deneyimin kendisindedir.

Demek ki bilgi bir ifade aracı olabilir ama bilmenin bir yolu olamaz. Bilen bir zihin bir engeldir çünkü bildiğinizde alçakgönüllü olamazsınız. Bilgi ile dolu olduğunuzda içinizde bilinmeyene yer kalmaz. Zihin boş olmalıdır, boşluk olmalıdır, tıpkı bir rahim gibi tümüyle alıcı olmalıdır.

Bilgi sizin geçmişinizdir. O öğrenmiş olduğunuzdur; hafızanızdır, birikiminizdir, malınızdır. Birikim ise bir engeldir, sizinle yeni olanın, bilinmeyenin arasına girer.

Bilinmeyene açık olabilmek için alçakgönüllü olmalısınız. İnsan cehaletinin sürekli farkında olmalıdır. Her zaman bilinmeyen bir şeyler olduğunu bilmelidir. Anılara, bilgilere, kitaplara, teorilere, doktrinlere ve dogmalara dayanan bir zihin egoist olur, alçakgönüllü olamaz. Size alçakgönüllülüğü bilgi değil ancak sonsuz bilinmeyenler getirebilir.

Demek ki hafıza bir kenara bırakılmalı. Anılarınız olmamalı demiyorum ama bir deneyimin

yaşadığı anda hafıza orada olmamalı. O an açık, savunmasız bir zihne gereksinim var. Bu bomboş olma, boşluk anı meditasyon, dhyana'dır.

Deneyimin kendisi doktrin haline gelmez mi?

Deneyim başkalarına ancak negatif olarak aktarılabilir. Onun ne olduğunu anlatamam, ne olmadığını da anlatamam. Dil ancak onun ne olmadığını ifade edebilir. Dilin onun ne olduğunu ifade edemediğini söylerken bile onu ifade etmekteyim. Hiçbir doktrinin geçerli olmadığını söylediğimde, bu benim doktrinim oluyor. Ortaya bir şey atıyor değilim; bir şeyi inkar ediyorum. Hayır denebilir; evet denemez. Evet yaşanmalıdır.

Bilgiden geriye bir inanç kalmışsa bu inanç boşluğa, meditasyona ulaşmayı engelleyecektir. İnsan ilk önce geçmişin, bilinenlerin, zihindeki bilgilerin boş olduğunu kavramalıdır. Bilinmeyene, gerçeğe ulaşmakta bilgi yararsızdır.

Ya öğrenmiş olduğunuz bilgilerle özdeşleşirsiniz ya da onları izleyen bir tanık olursunuz. Özdeşleştiğinizde, siz ve hafızanızdakiler bir olursunuz. Ama aksi durumda -anılarınıza uzaktan bakıyorsanız, onlardan ayırırsanız, özdeşleşmiyorsanız- kendinizin anılarınızdan farklı bir şey olduğunuzun farkına varırsınız. Bu farkındalık bilinmeyene giden yoldur.

Bilgilerinizin bir izleyicisi, bir tanığı oldukça (kendinizi bilen olarak görmedikçe) egonuzun bu bilgileri ele geçirme olasılığı azalır. Siz anılarınızdan ayrı bir varlık oldukça, onlar yalnızca bir toz birikintisi olarak kalır. Onlar deneyimlediğiniz ve zihninizin bir parçası olan şeylerdir ama bilinciniz farklı bir şeydir. Anımsayan anımsanandan, bilen bilinenden farklıdır. Bu ayrımı açık seçik yapabildiğiniz oranda boşluğa yaklaşırsınız. Sizinle bilinmeyenin arasına giren anılardan kurtulursunuz.

Boşluğa ulaşılabilir ama boşluk oluşturulamaz. Oluşturursanız, bu eski zihniniz, bilgileriniz tarafından yapılmıştır. Bu yüzden onu oluşturmanın bir metodu yoktur. Metot dediğimiz ancak bilgi birikiminden çıkar. Metot kullanıyorsanız bu, eski zihninizin devamı olur. Ama bilinmeyen size bir devamlılık olarak gelmez. Ancak devamsızlığın yarattığı bir boşluk olarak gelir. İşte o zaman bilinenin, bildiklerinizin ötesindedir.

Bu yüzden burada metot, metodoloji olamaz. Yalnız "ben ve birikimim ayrı şeyleriz" bilinci olabilir. Bu kavranırsa, boşluğu oluşturmaya da gerek kalmaz. İstenen oldu! Siz boşluksunuz! Hem de bu konuda hiçbir şey yapmanıza gerek kalmadan.

Boşluğu yaratamazsınız. Yaratılan bir boşluk boşluk olmaz. O yalnızca sizin yarattığınız bir şeydir. Sizin yarattığınız bir şey ise asla hiçlik, boşluk olamaz çünkü onun sınırları olacaktır. Onu siz yarattınız, bu yüzden o sizden fazla, sizin zihninizin ötesinde bir şey olamaz. Boşluğu oluşturamazsınız. Ancak onun alıcısı olabilirsiniz. Onu almaya ise yalnız negatif biçimde hazırlanabilirsiniz. Bu hazırlık öğrendiğiniz, bildiğiniz her şeyin boş ve anlamsız olduğunu bilmek ve onlardan ayrı olmak anlamındadır.

Yalnız bu farkındalık ve bu düşünce tarzı sizi o ürkütücü, o her an var olan boşluğa atabilir. Artık sizinle onun arasında bir engel kalmadı. O an ile birleştiniz, sonsuzlukla, sınırsız olanla bir oldunuz.

O anı bilgiye dönüştürdüğünüz saniye, o da hafızanızın bir parçası haline gelir ve kaybolur. Onun için kimse "bildim" diyemez. İnsan onu ne kadar deneyimlense deneyimlesin, bilinmeyen bilinmeyen olarak kalır. Onun cazibesi, güzelliği ve çekiciliği hep aynı kalır.

Bilme eylemi sonsuza dek sürer. Bu yüzden kimse "oraya ulaştım" diyemez. Böyle söyleyen yine anılar ve bilgi kalıplarına geri döner. O zaman o kişi ölür. Bilginin açıklandığı an ölüm anıdır. Yaşam sona erer. Yaşam hep bilinmeyenden gelir, bilinmeyene doğru gider. Öteden gelir ve öteye yol alır. İşte bu nedenle bana göre gerçek dindar bir insan bildiğini iddia eden değildir. Bilgiye ulaştığını iddia eden kişi bir teolog, bir filozof olabilir ama asla bir dindar olamaz. Bir zihin dindar olduğunda nihai gizemi, cehaletin sonsuz coşkusunu ve vecdini kabullenir.

Meditasyon, yani boşluk anı oluşturulamaz ve yansıtılamaz. Zihninizi durduramazsınız. Bunu yapıyorsanız ya onu uyuşturmuş ya da hipnotize etmişsiniz ama bu boşluk değildir. Boşluk gelir; asla yaratılamaz, asla getirilemez.

Bu yüzden hiçbir metot öğretmem. Metotlar, teknikler ve doktrinler söz konusu olduğunda ben bir öğretmen değilim.

Bizi ikna ettiniz. Oluşan bu kanımızı deneyime nasıl dönüştürebiliriz?

Bunun nasılı yoktur çünkü nasıl sorusu bir metodu ima eder. Yalnızca bir uyanış vardır. Beni dinlerken içinizde bir şeyler uyanıyorsa, o deneyimi yaşarsınız; bunu hissedersiniz. Ben sizi ikna etmeye çalışmıyorum. Entelektüel düzeyde ikna olmak gerçek anlamda ikna olmak değildir. Ben yalnızca bazı şeyleri size aktarmaya çalışıyorum.

Söylediklerimle neden ikna oldunuz? Bunun iki nedeni olabilir: Ya ileri sürdüğüm fikirler sizi ikna etti ya da söylediğim şeylerin sizin de gerçekleriniz olduğunu gördünüz. Benim fikirlerim sizin de kanılarınız haline geliyorsa, o zaman nasıl sorusunu sorarsınız. Ama söylediklerimi deneyimliyorsanız, gerçekliklerini içinizde hissediyorsanız, o zaman o bilgi benden ayrı bir şeydir. Ben size hiçbir bilgi sağlamıyorum. Bütün olan, ben konuşurken deneyimlediklerinizdir.

Zeka ikna olduğunda "nasıl?" der. "Bunu yapmanın yolu nedir?" Bilmek ister. Ama ben size hiçbir doktrin vermiyorum.

Yalnızca kendi deneyimlerimi anlatıyorum. Hafızanın bir birikim olduğunu -ölü olduğunu, geçmişin bir tortusu olduğunu-söylediğimde onun geçmişin sizde bıraktığı bir parça olduğunu ama sizin ondan ayrı bir şey olduğunuzu anlatmaya çalışıyorum. Söylediklerimi içinizde hissediyorsanız, kendinizle anılarınız (bilinçliliğiniz ve hafızanız) arasındaki

mesafeyi biraz olsun görebiliyorsanız işte bu, burada ve şimdi olandır. Bir şey oldu ve bu bir şey ardı ardına her saniye size gelmeyi sürdürebilir. Bu bir metot aracılığı ile değil, farkındalığınız ve kendinizi sürekli bu konuda uyarmanız ile mümkün olur.

Artık bilinçliliğin bilincinizin içeriğinden farklı olduğunu biliyorsunuz. Bu (art arda) - yürürken, konuşurken, yerken, uyurken- anlık farkındalıklar haline gelirse o zaman bir şey olur. Zihnin yalnızca bir bilgisayar, anıları biriktiren bir mekanizma olduğunu ve sizin bir parçanız olmadığını aklınızdan çıkarmazsanız o zaman sırf bu farkındalık bile bu bir şeyin size olmasını sağlar.

Ne zaman, nasıl ve nerede olacağı hiç bilinmez. Farkındalık ise sürdükçe derinleşen bir şeydir. Bu kendiliğinden olur. Zekadan kalbe, içsel zihninize geçer. Yavaş yavaş bilinçüstünden bilinçaltına kayar. Ve sonunda bir gün tümüyle uyanırsınız; bir şey olmuştur, yapay olarak oluşturulmamıştır, hatırlamanın bir yan ürünüdür. Hiçbir doktrin buna neden olmamıştır. Siz içinizdeki bir gerçeğe uyandınız, içinizde bir vizyon gördünüz. Bir şey içinizin derinliklerine girdi.

O, zamanı asla tahmin edilemez, bilinemez an, bir patlama gibi gelir. Artık siz yoksunuz. Zeka yok, hafıza yok, mantık yok. Yalnız bilinçlilik var: Hiçliğin, boşluğun bilinci. Ve bu boşluk bilgidir. Ama bambaşka bir bağlamdaki bilgi. Artık bilen ve bilinen yok. Yalnız varoluşçu biliş var.

Boşluğun içinde ne vardır? Boşluk nedir? Bunlar anlatılamaz. Yalnızca ona geçiş tanımlanabilir. İfade edilebilen bu geçiş bir metot olarak algılanmamalıdır. Ortada uygulanacak bir şey yok.

Hazırlık olarak önerebileceğiniz belirli bir yaşam biçimi var mı?

Farkında olduğunuz an tüm yaşamınız, tüm yaşam biçiminiz değişir. Ama bu değişiklikler size gelir, bu konuda pratik yapılmamalıdır. Bu şey için pratik yapmaya başladığınızda o taşıdığı önemi yitirir. Bunun için, değişim size kendiliğinden gelmeli.

Tüm yapılması gereken boşluğu arzu edemeyeceğinizi kavramaktır. Bu sözlerdeki çelişki varoluşçu bir çelişkidir. Onu arzulanamazsınız çünkü o arzu eski zihninizden, bilgilerinizden gelir. Bütün yapabileceğiniz ne olduğunuzun farkında olmaktır. Bunu yapabildiğiniz an bir bölünme, bir ayrılma meydana gelir. Şimdi benliğinizin bir bölümü artık geri kalan bölümü ile özdeşleşmiyor.

O zaman iki bölüm ortaya çıkar: Biri hafıza, zihin, diğeri ise bilinçlilik, altmandır.

Beni dinlerken aynı zamanda kendi içsel zihninizi de dinlemek zorundasınız. Bu daima böyledir. Benim söylediklerim, sizdeki "ben"in, sizin bilgilerinizin ve birikiminizin bir parçası oluyor. Bilgi daha fazla bilgi ister, nasılı, metodu arar. Bir metot gösterildiğinde ise bu da bilgi birikiminizin bir parçası olur. Sizdeki "ben" güçlenir, daha bilinebilir hale gelir.

Ben, sizdeki "ben"i vurgulamıyorum, benden söz etmiyorum çünkü o zaman iletişim birleşmeye yol açmaz. Bir tartışma olarak kalır, diyaloga dönüşmez. Ortada "ben" olmadığına diyalog olur. Siz buradasınız ve sizdeki "ben" yoksa, işte o zaman nasıl sorusu ortaya çıkmaz. Söylediklerim ya gerçek ya da gerçek dışı, ya doğru ya da bir hokus pokus doktrin olarak kabul edilir.

Benim tüm amacım bir ortam yaratmak. Bunu ya konuşarak, ya sessiz kalarak ya da aklınızı karıştırarak yaparım. İstediğim "ben"inizin içinizden çıkması ve sizdeki "ben"in ötesine geçmesi. Bunu başarmak için çeşitli ortamlar oluşturmaya çalışıyorum.

İşte bu da o ortamlardan biri. Size saçma sapan şeyler söylüyorum. Bir şeyi başarmaktan söz ediyorum ama her türlü metodu reddediyorum. Saçmalık değil mi bu? Nasıl hem bir şeyi söyleyip sonra da onun söylenemez olduğunu söyleyebiliyorum? Ama bu saçmalığın kendisi bir ortam yaratıyor. Sizi ikna edersem bu ortam yaratılmaz. Nasıl? Bunun yolu nedir? sorularını sormayı sürdürürsünüz. Ben de bunun belirli bir yolu olmadığını yineleyip, dönüşümden söz etmeyi sürdürürüm. O zaman durum öyle mantıksızlaşır ki, aklınız tatmin olmaz. İşte ancak o zaman ötelere bir şey devreye girebilir.

Her an değişik ortamlar yaratırım. Entelektüel kişiler için ortam saçmalıktır. Farkındalık ancak devamlılığı kesen bir durum yaratıldığında gelir. Durumun saçmalığı ve mantıksızlığı bir boşluk yaratır ve kişisel farkındalığın bakış açısını geçersiz kılar.

Buda'nın yaşamından bir öykü aklıma geliyor. Bir sabah Buda bir köye gelir. Köye girerken birisi ona, "Ben Yüce'ye inanan bir kişiyim" der, "Lütfen bana Tanrı'nın var olup olmadığını söyle."

Buda çok kesin bir tavırla, "Tanrı yoktur" der. "Hiçbir zaman olmadı, hiçbir zaman da olmayacak. Sen neler saçmalıyorsun?" Adam yıkılır, ama işte ortam yaratılmıştır.

Öğleden sonra başka bir adam Buda'ya gelir ve "Ben ateistim" der, "Tanrı'ya inanmam. Gerçekten bir Tanrı var mı? Ne dersin?"

Buda, "Yalnız Tanrı var" der, "Ondan başka olan bir şey yoktur." O adam da yıkılır.

Akşam olduğunda üçüncü bir adam gelir ve Buda'ya, "Ben bir agnostikim" der, "Ne inanıyorum, ne inanmıyorum. Ne dersin? Bir Tanrı var mı?"

Buda hiçbir şey söylemez. Adam yıkılır.

Ama Buda'nın hep yanında dolaşan bir rahip olan Anand daha da fazla yıkılmıştır. Sabahleyin Buda "Tanrı yoktur" dedi, öğleden sonra, "Olan yalnız Tanrıdır" dedi, akşam ise sessiz kaldı. O gece Anand Buda'ya, "Uyumadan önce lütfen sorumu yanıtla" der. "Bütün huzurumu kaçırdın! Aklım o kadar karıştı ki ne düşüneceğimi bilemez oldum! O saçma ve çelişkili yanıtların anlamı neydi?"

Buda, "O yanıtların hiçbiri sana verilmedi. Neden onları dinledin?" der. "Onlar o soruları

soranlara verildi. Yanıtların seni rahatsız etmesi iyi bir şey. Senin yanıtın da bu." Demek ki ortamlar yaratılabilir. Bir Zen rahibi onları kendi tarzında yaratır. Sizi odasından ite kaka çıkarabilir ya da size bir tokat atabilir. Bu çok saçma görünür. Ona bir şey sorarsınız, o başka bir şeyi yanıtlar. Birisi, "Bunu yapmanın yolu nedir?" der ama Zen rahibinin yanıtının yol ile hiçbir ilgisi yoktur. "Nehre bak!" diyebilir ya da "Ağaca bak! Ne kadar yüksek!" Bu saçmalıktır.

Zihin devamlılık ister. Saçmalıklardan korkar. Mantıksızdan, bilinmeyenden korkar. Ne var ki gerçek, zekanın bir yan ürünü değildir. Ne bir tümevarım, ne bir tümdengelimdir. Mantıklı değildir; bir sonuç değildir.

Size hiçbir şey aktarmıyorum. Yaptığım yalnızca durumlar, ortamlar yaratmak. Ancak o zaman anlatılamaz olan anlatılabilir. Onun için nasıl diye sormayın. Yalnızca olun. Yapabilerseniz farkında olun, farkında olamıyorsanız, farkında olmadığınız farkında olun. Olanı görmeye çalışın. Göremiyorsanız, göremediğinizi görün; o zaman o şey olacak, her zaman olur.

"Saçma bir durum yaratmak" demekle insanın bir şekilde sarsılması gerektiğini mi kastediyorsunuz? Sonuç ne olur?

İnsanlar zaten yeterince sarsıntı ve rahatsızlık içinde. Bu nedenle artık bu durumları ile özdeşleşmiş ve barışmış durumdadır. Rahatsızlıkları alışkanlık haline geldi. Hepimiz zaten sarsılmışız! Sarsılmadan gerçeği bilmek imkansızdır.

Rahatsızlık normal olduğundan ben sizi rahatsız ettiğimde rahatsızlığınız rahatsız oluyor. O zaman bu rahatsızlık nötrleşiyor. İlk kez sakinleşiyorsunuz. Saçma bir durum yaratmaktan söz ettiğimde bundan amacım bir sonuç elde etmek değil, iletilmez olanı iletmek.

"Sonuç ne olur?" diyorsunuz. Söylenenler gerçek olarak kabul edilmediği sürece, bir sonuçtan söz edilebilir. O yalnızca sembolik, şiirsel ve mitolojik bir anlamda algılanmalıdır. Bence her dini kitap bir mitolojidir ve deneyimi yaşamış bir kişinin anlattığı her şey de bu bağlamda gerçek dışıdır. O gerçek değildir, bir göstergedir. Gerçeğe ulaşmak için unutulması gerekir.

Ötesinde yalnız sessizliğin var olduğu sınırı işaret eden üç sözcük vardır. Bunlar sat/chit/anand: varoluş, bilinçlilik, vecd.

Tek bir deneyim vardır ama onu bir kavram haline getirirken bu üç sözcüğe böleriz. Bu tam varoluşta (sat), bu bütünlükte, yalnızsınız. Ne "şu"sunuz, ne de "bu". Hiçbir şeyle tanımlanamazsınız. Yalnızca varsınız.

İkincisi bilinçlilik (chit). Bu bilinçli zihin anlamında değildir. Bilinçli zihin daha üstün bir bilincin yalnız küçük bir parçasıdır. Normalde bilinçliyken, bir şeyin bilincinde oluruz. Bilinçlilik objektiftir; bir şey hakkındadır. Chit ise saf bilinçlilik; hiçbir şeyin bilincinde

olmadan. Ortada bir obje yoktur. Bu bilinç hiçbir şeye yöneltilmemiştir. Sonsuz ve arıdır. Sonuncusu anand, yani vecddir. Mutluluk değil, sevinç değil, vecd. Mutluluk kavramı, içinde mutsuzluğu -onun anısını ve karşıtını- da içerir. Sevinçte de bir miktar gerginlik, rahatlatılması ve sakinleştirilmesi gereken bir şey vardır. Vecd ise içinde mutsuzluktan hiçbir iz taşımayan mutluluktur. Çevresinde dipsiz bir kuyu olmayan sevinçtir. Gerginlik içermeyen mutluluktur.

Vecd en uçtaki sevinç ile en uçtaki üzüntünün tam arasında bir noktadadır. Bu öteye geçme, aşma noktasıdır. Onda hem üzüntünün derinliği, hem de sevincin zirvesi vardır. Sevinçte yükseliş vardır ama üzüntünün derinliği yoktur. Üzüntünün ise dipsiz kuyular kadar derinliği vardır ama zirvesi yoktur. Vecd'de her ikisi de olduğundan ikisini de aşar. Yalnız orta nokta iki uçtaki aşırılığın ötesine aşabilme noktası olabilir.

Bu üç sözcük, sat/chit/ananda, bunun sınırlarıdır. Bu deneyim hakkında bunlardan daha fazla söylenebilecek bir şey yok. İfade edilemeye geçiş sınırı ancak bu sözcüklerle anlatılabilir. Bu bir son değil, yalnızca başlangıçtır.

Satchitanand yalnızca bir terimdir, gerçek değil. Bu akıldan hiç çıkarılmamalıdır ve hiç unutulmamalıdır. Ama zihin unuttur, o zaman da satchitanand bir gerçek haline gelir. Onun çevresinde teoriler, doktrinler oluştururuz ve zihin kapanır. O zaman öteye sıçrama mümkün olmaz. Bu Hindistan'da da böyle oldu. Bu üç sözcüğün çevresinde koskoca bir gelenek oluşturuldu. Ama gerçek satchitanand değildir; gerçek onun ötesindedir. Ancak bu kadarı sözcüklere dönüştürülebilir. Bir metafor olarak algılanmalıdır. Tüm dini kitapların dili semboliktir. Doğası gereği ifade edilemeyenin sözcüklere dökülmesidir.

Ben bile satchitanand terimini kullanmayı sevmiyorum çünkü zihin ne olacağını kavradığı an soruşturmaya ve isteklerde bulunmaya başlıyor. Satchitanand'ı istiyor, o zaman öğretmenler ortaya çıkıp bu isteği mantralar, teknikler ve metotlarla karşılıyorlar. Her talep karşılanabilir, bu yüzden saçma bir talep saçma şeylerle karşılanır. Guruluk ve bütün teolojiler böyle yaratıldı.

Nihai olanı amaç edinmemeye dikkat etmek gerekir. Dilekte bulunmayın, bir şeyi edinmeyi amaçlamayın ve yolculuğunuza bir varış noktası tayin etmeyin. O şu anda, burada, farkında olabilirsek o patlama gerçekleşir. Zaten çok yakınımızda. O bizim en yakın komşumuz ama biz hep uzaktakini arzu ediyoruz. Yanı başımızda duruyor ve biz haclara gidiyoruz. Bir gölge gibi bizi izliyor ama gözlerimiz uzaklarda olduğundan onu göremiyoruz.

Yaşam varoluşun içinde olmak zorundadır. Lao Tzu'nun bir sözü vardır: "Ararsan yitirirsin. Arama, bulursun."

10 -ilahi Olana Açılan Pencereleler

Hint felsefesinde nihai gerçeğin tanımı, gerçek (satyam), güzellik (sundram) ve iyilik (shivam) olarak yapılıyor. Bunlar Tanrı'nın özellikleri midir?

Bunlar Tanrı'nın vasıfları değil, bizim Tanrı'yı deneyimleme biçimlerimizdir. İlahi özellikler değildir; bizim algılamalarımızdır. İlahi olanı bilmek mümkün değildir. O ya her özelliğin birleşimidir ya da hiçbir özellik taşımaz. Ama insan beyninin yapısı gereği ilahi olan, üç pencere aracılığı ile deneyimlenebilir. O'nu birazcık olsun görebilmek ya güzellik ya gerçek ya da iyilik penceresinden olur.

Bu üç boyut insan zihnine özgüdür. Bunlar bizim kısıtlamalarımızdır. Bize bir çerçeve verilmiş; ilahi olanın çerçevesi yoktur. Örneğin bir pencereden gökyüzünü görebiliriz. O pencere gökyüzünü çevreleyen bir çerçeve gibi görünür ama gerçekte gökyüzünün çerçevesi yoktur. O sonsuzdur. İşte güzellik, gerçek ve iyilik de ilahi olana bu şekilde bir çerçeve oluşturur.

İnsan kişiliği üç katmandan oluşur. Zeka baskınsa, ilahi olan gerçek kılığında, gerçek olarak görülür. Entelektüel yaklaşım gerçek penceresini, gerçek çerçevesini yaratır. Zihin duygusalsa -kişi gerçeğe kafası ile değil de kalbi ile yaklaşıyorsa- o zaman ilahi olan güzellik haline gelir. Ona bu şiirsel nitelik sizin tarafınızdan verilmiştir. Yalnızca bir çerçevedir. Kişilik ne duygusal ne de entelektüel ise o zaman çerçeve iyilik olur.

Hindistan'da ilahi olan için üç terim kullanırız. Bhakti yoga, duygusal tipin inanış biçimidir. Tanrı güzellik olarak görülür. Jnana yoga, bilgi yoludur. Tanrı gerçeklik olarak görülür. Karma yoga ise eylem yoludur. Ona göre Tanrı iyiliktir.

Tanrı (God) sözcüğü iyilik sözcüğünden türemiştir. Bu Tanrı için en fazla kullanılan sözcüktür çünkü insanlığın büyük çoğunluğu aktif, yani eylemseldir, entelektüel ya da duygusal olanların sayısı çok azdır. Eylemsel yaklaşım Tanrıyı "iyi olan" yapar.

Tabii her şeyin bir zıddının olması gerektiğinden Tanrı iyilik, şeytan ise kötülük olarak algılanır. Eylemsel zihin şeytanı kötülüğün simgesi olarak, duygusal zihin çirkin, entelektüel zihin ise gerçek olmayan, sahte ve hayal ürünü olarak algılar.

Bu üç özellik "gerçek, iyilik ve güzellik" aslında çerçevesi olmayan ilahi olana insanların koyduğu çerçevelerdir. Bunlar O'nun özellikleri değildir. İnsan zihni O'na dördüncü bir boyuttan bakabilseydi, bu boyut da onun bir özelliği haline gelecekti. İlahi olanda iyilik özelliğinin bulunmadığını söylemek istemiyorum. Söylemek istediğim bu özelliğin bizim tarafımızdan seçildiği, bizim tarafımızdan görüldüğü. İnsan var olmasaydı ilahi olan iyi, güzel ya da gerçek olmayacaktı. Olduğu gibi var olmaya devam edecekti ama bizim verdiğimiz bu özellikleri olmayacaktı. Bunlar yalnızca insanın algılama biçimleridir. İlahi

olanı başka özelliklerle de algılıyor olabilirdik.

Hayvanların da O'nu algılayıp algılamadığını ya da bir şey algılayıp algılamadıklarını bilmiyoruz.

Bir kişinin zihni baskın olarak entelektüel ise, Tanrı'nın nasıl güzel olduğunu anlayamaz. Bu ona son derece yabancı bir kavramdır. Bir şair gerçeğin güzellikten öte bir anlam taşıyamayacağını düşünür. Ona göre bunun başka bir anlamı olamaz. Gerçek güzelliştir; geri kalan her şey yalnızca entelektüeldir. Bir şair, bir ressam ve dünyayı kalbinin penceresinden gören biri için güzellik olmadan gerçek çıplak kalır.

Böylece entelektüel zihin ile duygusal zihin birbirlerini anlayamaz. Bu yüzden dünyada bu kadar çok yanlış anlamalar ve bu kadar çeşitli kavramlar mevcut. Tek bir kavramın tüm insanlık tarafından benimsenmesi mümkün değil. Tanrı sizin kendi kavramlarınız içindedir. Tanrıyı tanımladığınızda siz de o tanımın bir parçasısınız. O tanım sizden kaynaklanıyor; gerçekte Tanrı tanımlanamaz olandır. O'na bu üç pencereden bakanlar O'na bir anlamda kendi tanımlamalarını yüklemiş olurlar.

Kişiliğinin bu üç katmanını aşmış birisi için ilahi olanı görmenin dördüncü bir yolu vardır. Biz buna kısaca turiya (dördüncü) diyoruz. Bu bilinç durumunda ne entelektüel, ne duygusal ne de eylemseldir. Gökyüzüne bir pencereden bakmıyorsunuz. Evinizden dışarı çıktınız ve çerçevelenmemiş bir gökyüzüne bakıyorsunuz.

Bu tip bilinçliliğe ulaşan, diğer üçünün kısıtlamalarını anlayabilir. Onların birbirlerini neden anlamadıklarını görebilir. Aynı zamanda güzellik, gerçek ve iyiliğin temelde paralel kavramlar olduğunu bilir. Yalnızca dördüncü tip anlayabilir ve hoşgörülü olabilir. Diğer üç tip sürekli çatışacaktır.

Bütün dinler bu üç kategorinin birine girer. Ve sürekli birbirleri ile çatışırlar. Buda'nın bu çatışmaların içinde yer alması mümkün değildir. O dördüncü tiptir. "Bunların hepsi saçmadır" der, "İlahi özellikler değil, pencereler konusunda kavga ediyorsunuz. Hangi pencereden bakarsanız bakın gökyüzü hep aynıdır."

Demek ki bunlar ilahi özellikler değil, bizim onları algılayış biçimlerimizdir! Pencerelerimizi yok edebilseydik, ilahi olanın özellik ötesi, nirguna olduğunu görebilirdik. Ancak o zaman özelliklerin ötesine geçerdik ve işin içine insanların yansımaları girmezdi; ama o zaman da bir şeyleri sözcüklere dökmek son derece güçleşirdi.

İlahi olan için her söylenen ancak pencereler aracılığı ile söylenebiliyor. Bu yüzden söylenen hiçbir şey gerçekte gökyüzünün kendisi hakkında değil. Pencerelerin ötesinden bakabildiğimizde gökyüzü o kadar büyük, o kadar sınırsızdır ki, tanımlanamaz; tüm sözcükler geçersiz, tüm teoriler yetersiz kalır.

Demek ki dördüncü boyuttan bakan daima sessiz kalandır. İlahi olanın tanımları hep ilk üç

tipten gelir. Dördüncü bu konuda konuşsaydı, kullandığı terimler bize saçma, mantıksız ve tutarsız gelirdi. Çelişkilerle dolu olurdu. Bu çelişkilerle bize bir şeyleri göstermek isterdi - söylemek değil, göstermek.

Wittgenstein bu ayırımı yapmıştır. O, bazı gerçeklerin sözcüklerle ifade edilebileceğini, bazılarının ise yalnızca gösterilebileceğini söyler. Bir şey ancak başka şeylerle birlikte olduğunda tanımlanabilir. Başka şeylerle bağlantılıdır, kıyaslanabilir. Örneğin bir masanın iskemle olmadığını güvenle söyleyebiliyoruz. Onu, başka bir şeyi referans alarak tanımlayabiliyoruz. Bir başlangıç ve bir bitiş sınırı var. O sınırdan sonra başka bir şey başlar. Aslında tanımlanan yalnız bu sınır. Tanım, bir başka şeyin başladığı sınır anlamına gelir.

Ama ilahi olan hakkında bir şey söylemek mümkün değildir. O her şeydir, bu yüzden sınırları yoktur. Onun ötesinde bir başka şeyin başladığı bir sınıra sahip değildir. "Bir başka şey" yoktur. Sınırları olmadığından tanımlanamaz.

Dördüncü boyuttan bakan yalnız gösterebilir, yalnız işaret edebilir. Bu nedenle hep gizemli gelir. O en gerçekçi olandır çünkü insan algılaması ile kısıtlı değildir. Bütün büyük azizler işaret etmişlerdir; bir şey söylememişlerdir. Buda, Mahavir ya da Krishna için bu fark etmez. Onlar bir şey söylemiyor; yalnız bir şeyleri gösteriyorlar; gökteki ayı gösteren bir parmak gibi.

Ne var ki o parmağa takılıp kalmanız tehlikesi de her zaman mevcut. Parmağın bir anlamı yoktur; o başka bir şeyi gösteriyor. Gözünüz ona takılıp kalmamalı. Ayı görmek istiyorsanız parmağı tümüyle aklınızdan çıkarmalısınız.

İlahi olanı görmekteki en büyük güçlük budur. İşareti görürsünüz ve gerçeğin o olduğunu düşünürsünüz. Asıl amaç yok olur gider. O parmak ay değildir. İkisi son derece farklıdır. Ay parmakla gösterilebilir ama gözler parmakta kalmamalı. Bir Hıristiyan İncil'i unutamaz, bir Hindu Gita'yı unutamaz. Böylece amaç yok oluyor. Her şey amaçsız, anlamsız ve bir anlamda din karşıtı haline geliyor.

İnsan ilahi olana yaklaşımında kendi zihninin farkında olmalıdır. O'na zihinle yaklaşıldığında O, zihnin rengini alır. O'na arada zihin olmadan, siz olmadan, insan olmadan yaklaşırsanız; O'na bir boşluk, bir hiçlik olarak yaklaşırsanız; hiçbir önyargı ve belirli bir şeyle karşılaşma beklentisi taşımadan yaklaşırsanız, o zaman ilahi olanın nitelik ötesi varlığını görürsünüz. Başka türlü mümkün değildir. Aksi halde O'na yüklenen tüm özellikler insan penceresi ile ilgili olur.

Gökyüzünü görmek için pencerelere ihtiyacımız olmadığını mı söylüyorsunuz?

Evet. Pencereden bakmak hiç bakmamaktan daha iyidir ama çerçevesiz gökyüzü ile kıyaslanamaz.

İnsan gökyüzüne penceresiz bakmak için odadan nasıl çıkar?

Pencerenin içinden geçerek çıkabilirsiniz, yalnız pencerede kalmamaya dikkat edin. Yoksa pencere hep orada olur. Onu arkanızda bırakmalısınız. İçinden geçilip aşılmalıdır. Gökyüzüne ulaşıldığında artık sözcükler olmuyor -odaya geri dönünceye kadar. Öyleyse... Evet, insan geri dönebilir ama artık aynı kişi değildir. Şekli olmayanı, sonsuzu görmüştür. Artık pencereden bile baktığında onu çerçevesiz görür. Pencere artık onu aldatamaz. Pencere kapansa ve oda karartılsa bile o sonsuz gökyüzünün orada olduğu bilir. Artık tekrar aynı insan olamaz.

Sonsuzu bildiğinizde, siz de sonsuz olursunuz. Bizler bildiklerimiz, hissettiklerimizden ibaretiz. Sınırsız ve sınırsızlığı gördükten sonra siz de bir bakıma sonsuzlaşsınız. Bir şeyi bilmek o olmaktır. Sevgiyi bilmek sevgi olmaktır; duayı bilmek dua olmaktır; ilahi olanı bilmek ilahi olmaktır. Bilmek gerçekleştirmektir; bilmek olmaktır.

Bu durumda üç pencere birleşip, bir olur mu?

Hayır. Her biri olduğu gibi kalır. Değişen pencere değil, sizsiniz. Kişi duygusal ise yine o pencereden girip çıkar ama artık öteki pencereleri inkar etmez. Onlara karşı çıkmaz. Başkalarını anlar. Öteki pencerelerin de aynı gökyüzüne açıldığını bilir.

Gökyüzünün altında durduğunuzda öteki pencerelerin de aynı eve ait olduğunu görürsünüz. Artık isterseniz diğer pencerelere de gidebilirsiniz. Ya da gitmezsiniz. Bu size bağlı. Aslında başka bir pencereye gitmenize gerek yok. Bir tanesi yeter. Ramakrishna gibi, biri oralardan görünenin de aynı gökyüzü olup olmadığını anlamak için ötekileri de dolaşabilir. Bu, kişiye kalmış bir şeydir.

Ama gerçekten buna gereksinim yoktur. Gökyüzünü bilmek yeterlidir. Ama meraklanıp araştırmak isteyerek öteki pencerelerden bakanlar olur. Ama gökyüzünü bir kez bildikten sonra insan artık öteki pencereleri yani öteki yaklaşımları inkar etmez. Onların da aynı şeye açıldığını onaylar. Bu nedenle gökyüzünü bilen kişi "dindar" olur, asla mezhepçi olmaz. Mezhepçi zihin pencerenin arkasında kalır, "dindar" zihnin ötesine geçer.

Gökyüzünü gören biri dolaşabilir, diğer pencerelere gidebilir. Sonsuz sayıda pencereler vardır. Sözü ettiğim üç ana tiptir. Pek çok birleşim olasıdır.

Her bilinçlilik için, her insan için ayrı bir pencere mi vardır?

Evet. Herkes ilahi olana kendi penceresinden ulaşır. Ve her pencere temelde bir diğerinden farklıdır ve sayıları sonsuzdur. Her insanın kendine özgü bir mezhebi vardır. İki Hıristiyan birbirinin aynı değildir. İkisi arasındaki fark Hıristiyanlıkla Hinduizm arasındaki fark kadar büyüktür.

Gökyüzünü bir kere bildikten sonra tüm farklılıkların eve ait olduğunu anlarsınız. Onlar asla size ait değildir. İçinde yaşadığınız, içinden dışarı baktığınız, aracılığı ile hissettiğiniz

eve aittir, size değil.

Gökyüzünün altında durduğunuzda sizin de onun bir parçası olduğunuzu anlarsınız. Tek farkınız sizin duvarlar içinde yaşıyor olmanızdır. Evden görülen gökyüzü ile dışından görünen arasında bir fark yoktur. Dışarı çıktığımızda aramızdaki duvarların gerçek olmadığını anlarız. Duvarlar bile gökyüzü için engel oluşturmaz, onu bölmez. Yalnızca bölünmüşlük görüntüsü verir: bu benim evim, şu senin evin. Benim evimden görünen gökyüzü bana ait, seninkinden görünen ise sana. Ama gökyüzünü gerçekten tanıyınca arada bir fark kalmaz. Bireyler arasında da fark kalmaz. Dalgalar kaybolmuş ve yalnızca okyanus kalmıştır. Evinize yine dönersiniz ama artık sizin de gökyüzünden farkınız kalmamıştır.

Gökyüzüne ulaşp sonra bu kavramla geri dönmüş pek az Hıristiyan var galiba.

Birkaç tane var. Aziz Francis, Eckhart, Böhme....

Onlar bize gökyüzünün aynı gökyüzü olduğunu söylemediler değil mi?

Söyleyemezlerdi. Gökyüzü hep aynıydı ama onlar onu aynı şekilde anlatamazlardı. Anlatımların farklı olması kaçınılmazdır ama anlatılan aynıdır.

Anlatılanı bilmeyenler için o anlatılanlar her şey olacaktır. O zaman farklılıklar keskinleşir.

Aslında seçmeli bir anlatım olmuştur. Bütün anlatılamaz. Anlatıldığında ölür.

Aziz Francis, ancak Aziz Francis'in anlatabileceklerini anlattı. O, başkasının anlattığı gibi anlatamaz çünkü anlatılan gökyüzünden gelmiyor. Anlatan kişiden, onun hafızasından, almış olduğu eğitimden, deneyimlerinden, kullandığı sözcüklerden, dilden, mezhebinden, yani yaşayandan geliyor. Bu yüzden gerçeği Aziz Francis'in anlatması mümkün değildi çünkü o zaman kişisel bir şey olurdu. Bu anlatım ya toplu olur ya da tümüyle başarısız.

Ben kendi kişisel dilimde anlatsam kimse anlamaz. Gökyüzünü deneyimlediğimde bunu toplumla birlikte yaşamadım. O biliş anında tümüyle yalnızdım. Dil yoktu; sözcükler yoktu. Ama yaşadığımı başkalarına aktarırken onlara yaşamadıkları bir şeyi anlatıyorum. Onların diliyle konuşmam gerekiyor. Bildiğimi bilmeden önceki dilimi kullanmalıyım.

Aziz Francis Hıristiyan dilinde konuşur. Bence dinler farklı dillerden başka bir şey değildir. Hıristiyanlık da İsa'dan kaynaklanan bir dildir. Hinduizm bir başka dildir; Budizm başka. Ama fark daima dil farklılığının ötesine geçmez. Ne var ki insan yaşanan deneyimi değil de yalnızca dili bilirse o zaman, o fark çok büyük olur.

İsa, "Tanrı'nın krallığı" dedi çünkü dinleyenlerin anlamadığı bir dille konuşuyordu. "Krallık" sözcüğünü bazıları anladı, bazıları anlamadı. Ardından çarmıha gerilme geldi. "Tanrı'nın krallığı" sözcüğünü anlamayanlar yeryüzünde bir krallıktan söz edildiğini sandılar.

Ama İsa Buda'nın sözcüklerini kullanamazdı. Buda asla "krallık" sözcüğünü kullanmazdı. Aradaki bu farklılığın pek çok nedeni vardır. İsa fakir bir aileden geliyordu, dili fakir bir

adamın diliydi. Fakir biri için "krallık" sözcüğü çok anlamlıdır ama Buda için bunun hiçbir önemi yoktu çünkü o bir prensti. "Krallık" sözcüğü İsa için anlamlı, Buda için ise anlamsızdı.

Buda sonradan bir dilenci oldu, İsa ise kral. Bu kaçınılmazdı. Bir şeyin aksi kutbu anlam kazanır. Bilinmeyen kutup bilinenin ifadesi olur. Buda için dilenmek en bilinmeyen şeydi. Onun için bilinmeyenin, dilencinin biçimini aldı. Onun açısından bhikku (dilenci) en anlamlı sözlük haline geldi.

Bhikku sözcüğü Hindistan'da hiç kullanılmaz çünkü orada çok fazla dilenci bulunur. Onun yerine biz swami (efendi) sözcüğünü kullanırız. Bir kişi sannyasin olduğunda, yani tüm malını mülkünü reddettiğinde bir swami, bir efendi olur. Ama Buda bunu yaptığında bir bhikku, dilenci oldu. Buda için bu sözcük İsa için taşıyamayacağı bir anlam taşıyordu.

İsa ancak Yahudi kültüründen ödünç aldığı terimlerle konuşabilirdi. O dilde ufak tefek bazı değişiklikler yapabiliyordu, ama dilin tümünü değiştiremezdi çünkü o zaman kimse onu anlamazdı. Yani İsa bir bakıma Hıristiyan değildi. Aziz Francis'in ortaya çıktığı çağda Hıristiyan kültürü artık kendi dilini geliştirmişti. Bu bağlamda Aziz Francis İsa'dan daha Hıristiyan'dı. İsa hep Yahudi olarak kaldı, tüm yaşamı Yahudi yaşam biçimiydi. Başka türlü olması da mümkün değildi.

Bir Hıristiyan olarak doğmuşsanız, Hıristiyanlık size bir şey ifade etmeyecektir, size dokunamaz. Onun hakkında ne kadar çok şey bilerseniz size o kadar anlamsız gelecektir. Gizem kaybolmuştur. Bir Hıristiyan'a Hindu dini daha anlamlı, daha önemli gelir çünkü onun açısından o bilinmeyen olduğundan, bilinmeyenin ifadesi olabilir.

Ben bir insanın doğuştan edindiği dinde kalmaması taraftarıyım. Doğduğunda ona mal edilen tutum ve inançlar bir noktaya gelince inkar edilmelidir. Yoksa gerçek macera asla başlayamaz. İnsan doğduğu an bulunduğu noktada kalmamalı. Bilinmeyen sınırlara doğru ilerlemeli ve bunun coşkusunu hissetmeli.

Bazen en iyi anladığımızı düşündüğümüz şeyi anlayamayız. Bir Hıristiyan Hıristiyanlığı anladığını sanır. Bu da bir engel oluşturur. Bir Budist Budizm'i anladığını sanır çünkü onu bilmektedir ama bu zan onun engeli olur. Yalnız bilinmeyen insanı çeker, yalnız bilinmeyenin mıknatıslı gizemi vardır.

İnsan doğduğu ortamın koşullarını aşmalıdır. Hıristiyan ya da Hindu olarak doğmuş olabilirsiniz. Orada takılıp kalmayın. Dini açıdan yeniden doğmalısınız. Bilinmeyene gidin. İşte heyecan bundadır. Keşif gezisi başladı.

Dinler bu anlamda misafirperverdir. Başkalarının da işine yaramalı, başkalarını da kabul etmelidirler. Bir Hıristiyan, bir Hindu ya da bir Musevi din değiştirmenin heyecanını tatmalıdır. Bu değişim ve heyecan dönüşüme ortam hazırlar. Ne zaman birisi Batı'dan

Doğu'ya gelse onun için yeni bir şeyler başlar. Doğu o kadar farklıdır ki onu bildik kategorilere koyamazsınız. Alışık olduğunuz her şeyden o kadar değişiktir ki onu anlamak istiyorsanız kendiniz değişmek zorundasınız.

Aynı şey Doğu'dan Batı'ya giden biri için de geçerlidir. Bu değişim, olması gerekli bir şeydir. Bunun olması için de insanın kendini açması gerekir. Değişimi yaratacak olan bilinmeyen, bildik olmayandır.

Biz Hindistan'da Hıristiyanlık gibi dinler yaratmayız. Bir Teoloji, bir Vatikan, bir Kilise oluşturmayız. Doğulu zihni temelde mantıksızdır, bu yüzden kaos yaratmaya eğilimlidir. Kişiseldir, organize olamaz.

Bir Katolik rahip ise bambaşka bir kalıptadır. O bir organizasyonun parçası olmak üzere eğitilir. Hiyerarşi içinde bir yeri vardır. Ve bu sistem çalışır. Bir kurum, bir hiyerarşi mantık içerir; Hıristiyanlık bu yüzden dünyaya yayılabildi.

Hinduizm hiç kimseyi çekmeye, dinini değiştirmeye çalışmaz. Bir kişi kendiliğinden bile dönmüş olsa Hinduizm bundan rahatsızlık duyar. O başka dinlerden olanları kendine döndürmek istemeyen, organize olmayan bir dindir. Katoliklikte olduğu anlamda rahiplik sistemi yoktur. Bir Hindu keşişi, yalnızca serbestçe ve başıboş dolaşan bir bireydir. Hiçbir hiyerarşinin, hiçbir sistemin parçası değildir. Hiçbir anlamda kökü yoktur. Dış dünya açısından bu yaklaşım kesinlikle başarısız olmaya mahkumdur ama insanın içsel derinliği açısından başarıya ulaşması kesindir.

Vivekananda Hıristiyanlığa büyük ilgi duyuyordu. Katolik rahiplerin sistemini temel alarak Ramakrishna sistemini yarattı. Bu Doğu için son derece yabancı, tamamen Batı'ya özgü bir şeydi. Nasıl Vivekananda'nın Batılı olduğunu söylüyorsam, aynı şekilde Eckhart'ın ve Aziz Francis'in de Doğulu olduğunu söylüyorum; onlar temelde Doğu'ya ait.

İsa da Doğu'ya aitti ama Hıristiyanlık Doğu'ya değil Batı'ya aittir. İsa temelde Doğuluydu, kilise karşıtı, organizasyon karşıtıydı; çelişki de buradaydı.

Batılı zihni mantık, tutarlılık, sistem ve savlar bağlamında düşünür. Fazla derine inemez; yüzeyde kalır. Kapsamlı olabilir ama yoğunlaşamaz.

Demek ki organize dinler önümüzde bir perde oluşturuyor. Gökyüzünü görebilmemiz için ortadan kalkmaları gerekiyor.

Evet. Onlar pencereyi kapatan perdelerdir, engellerdir.

Batılı zihnin Doğulu zihin kadar genişlediği zaman gelecek mi?

Batılı zihin bilimde çok başarılı oldu ama dinsel bilinçlilikte başarılı olamaz. Dinsel bir zihin Batı'da bile oluşsa bu zihin yine de Doğuludur. Eckhart'ın, Böhme'nin zihinleri Doğu niteliklerini taşır. Doğu'da oluşan bilimsel bir zihin ise gerçekte Batılıdır. Doğu ve Batı sözcüklerini coğrafik anlamda kullanmıyorum. "Batı" Aristo ekolu, "Doğu" ise Aristo karşıtı

anlamına geliyor. "Batı" denge, "Doğu" ise denge yokluğu demektir. "Batı" rasyonel, "Doğu" ise mantıksızdır.

Tertullian Batı'nın en Doğulu zihinlerinden birine sahipti. "Tanrı'ya inanmak mümkün olmadığı için O'na inanıyorum" dedi. "O'na inanmak saçma olduğu için inanıyorum." Bu Doğunun temel yaklaşımıdır: İnanılmaz, saçma olduğu için. Batı'da kimse bunu söyleyemez. Orada bir şeye mantıklı olduğu için inanılır. Yoksa bu yalnızca iman ya da batıl inanç olur.

Doğu zihni taşıyan Eckhart, "Mümkün olana inandığınızda, bu inanç değildir" der. "Bir sava inandığınızda, bu din değildir. Bunlar bilimin parçalarıdır. Ancak "olamayacağına" inandığınızda zihnin ötesinde bir şeylere ulaşırsınız." Bu Batılı bir kavram değildir. Doğu'ya aittir. Eckhart bu yüzden Doğuludur.

Öte yandan Konfüçyüs Batılı bir zihindir. Batılılar Konfüçyüs'ü anlayabilirler ama Lao Tzu'yu anlayamazlar. Lao Tzu, "Yalnızca mantıksal olmakla aptallık ediyorsunuz" der. "Mantıklı ve tutarlı olmak yeterli değildir. Mantıksız olanın çıkış noktaları vardır. Bir kişi ancak hem mantıklı hem de mantıksız olduğunda mantıklıdır."

Tamamen mantıklı bir kişi asla mantıklı olamaz. Mantık kendi içinde mantıksızlığın karanlık köşelerini taşır. Çocuk rahmin karanlığından doğar. Bir çiçek toprağın karanlıklarındaki köklerinden çıkar. Karanlık inkar edilmemelidir, temel odur. O en önemli, en hayat veren şeydir.

Batı'nın dünyaya katkısı bilimdir, din değil. Doğu ise ancak dini verebilir, bilim ya da teknoloji değil. Bu ikisinin arasındaki farkı ve birbirlerini nasıl tamamladıklarını görebildiğimizde daha iyi bir dünya kültürü ortaya çıkacaktır.

Bilim gerektiğinde Batı'ya gidin ama Batı'nın yarattığı hiçbir din bir teoloji olmaktan ileri gidemez. Batı'da Tanrı'nın varlığını ispatlamak için kendinize kanıtlar gösterirsiniz, savlar ileri sürersiniz. Tanrı'nın varlığını ispatlayacak kanıtlar mı! Bu Doğu'da düşünülemez bir şeydir. Bu çabanın kendisi tümüyle anlamsızdır. Kanıtlanan bir şey Tanrı olamaz, ancak bilimsel bir sonuç olur. Doğu'da biz Tanrı'nın "kanıtlanamaz olan" olduğunu söyleriz. Kanıtlardan sıkıldığınızda deneyimin içine sığırayın: İlahi olanın içine atlayın.

Doğu zihnindeki bilimsellik nasıl sahteyse, Batı zihnindeki din de sahtedir. Sizler Batı'da yalnız engin bir teoloji yarattınız, din geleneği değil. Aynı şekilde bizler de Doğu'da ne zaman bilim yapmaya girişsek ortaya bilim insanları değil, yalnız teknisyenler çıkıyor. Bunlar "nasıl yapıldığını" biliyor, yenilikçi ve yaratıcı olamıyor.

Bu yüzden Doğu'ya Batılı bir zihinle yaklaşmayın yoksa her şeyi yanlış anlarsınız. Sonra da bu yanlış anlamayı anlayış olarak taşırsınız. Doğu'da ise bunun tam tersi bir tutum vardır. Bu iki karşıt tutum birbirini tamamlayıcıdır -dişi ve erkek gibi.

Doğu zihni dişidir; Batı zihni ise erkek. Batı zihni saldırgandır. Mantığın saldırgan ve şiddete eğilimli olması kaçınılmazdır. Din alıcıdır, tıpkı bir kadın gibi. Tanrı ancak alınabilir; asla keşfedilemez ya da icat edilemez. Kişi bir kadın gibi olmalıdır: tümüyle alıcı, açık ve yalnızca bekleyen. Meditasyondan kastım budur: Açık olmak ve beklemek.

Ramakrishna, bhakti yaklaşımının çağımız için en uygunu olduğunu söylüyor. Bu doğru mu?

Hayır. Ramakrishna, bhakti yoganın en iyi yaklaşım olduğunu söyledi çünkü ona uyan buydu. Bu onun gökyüzüne çıktığı pencereydi. Belirli bir çağ için belirli bir yaklaşım diye kavram olamaz. Çağlar bağlamında düşünemeyiz.

Yüzyıllar kendine has özellikleri ile yaşanır. Bizler de çağdaşmışız gibi görünürüz ama olmayabiliriz. Ben yirmi yüzyıl geride yaşıyor olabilirim. Hiçbir şey tam anlamıyla geçmiş kapsamına girmez. Birisi için o şimdidir. Hiçbir şey tam anlamı ile gelecekte değildir. Bir kişi için geçmiştir, bir diğeri için henüz gelmemiştir. Onun için çağlarla ilgili kategoriler oluşturamayız.

Ramakrishna tam bir dindardır. Tanrı'ya dua ve sevgi ile, duygu ile ulaştı. O bunu böyle yaptığı için herkes için de geçerli olduğunu düşündü. Başkalarına bunun zor gelebileceği aklına gelmedi. Ne kadar iyi niyetli olursak olalım, başkalarını kendi deneyimlerimizin ışığı altında görürüz. Ramakrishna için de bhakti yoga yegane yoldu: Tanrı'ya giden yol.

Çağlar bağlamında düşünmek istiyorsak, çağımızın en entelektüel, en bilimsel, en teknolojik -en az dindar- ve en az duygusal çağ olduğunu söyleyebiliriz. Ramakrishna'nın söyledikleri çevresindekiler ve onun için doğrudu ama Ramakrishna hiçbir zaman dünyanın büyük bölümünü etkileyemedi. Onun söyledikleri köy için, bilimsel ve teknik olmayan zihin için geçerliydi. O bir köylüydü. Eğitimsizdi, dünyayı tanımamıştı. Onun için köy dilinde konuşuyordu. Bugünkü günleri tahmin etmesi mümkün değildi. O, temelde zekanın hiçbir önem taşımadığı ve duygunun her şey olduğu köy dünyasında yaşıyordu. Söyledikleri, yaşadığı dünya açısından geçerliydi ama bugünkü dünya için geçerli değil.

Bu üç tip her zaman var olmuştur: Entelektüel tip, eylemsel tip ve duygusal tip. Bunların arasında hep bir denge mevcuttur, tıpkı diş ve erkek arasında olduğu gibi. Bu denge bazen bozulsa da bu uzun sürmez, yeniden yerine gelir.

Sizler Batı'da bu dengeyi yitirdiniz. Zeka baskın faktör oldu. Ramakrishna, "Bu çağın yolu Tanrı'ya bağlılık yoludur" dediğinde bu sizin hoşunuza gidiyor çünkü dengeyi yitirdiniz. Ama Vivekananda bunun tam zıddını söylüyor. Doğu dengeyi yitirdiğinden Vivekananda da entelektüellik baskın. Bunun amacı aşırılığı dengelemek. Bir anlamda gerekli.

Ramakrishna duygusal tipti, baş müridi ise entelektüel tip. Böyle olması gerekiyordu. Bu diş ile erkeğin birleşmesidir. Ramakrishna kesinlikle dişiydi: saldırganlığı yoktu, alıcıydı.

Seks yalnızca biyolojik değildir; her yerde, her şeyde seks vardır. Kutupların var olduğu her alanda seks mevcuttur ve karşıtlar birbirini çeker.

Vivekananda'nın bir entelektüele çekim duyması mümkün değildi çünkü o karşı kutupta değildi. Bengal'de entelektüel devler vardı. Gidip onları ziyaret eder ve eli boş dönerdi. Onlara çekim duymazdı. Ramakrishna'da ise hiç entelektüellik yoktu. O Vivekananda'nın olmadığı her şey, aynı zamanda aradığı her şeydi.

Vivekananda Ramakrishna'nın tam zıddıydı. Bu yüzden onun Ramakrishna adına öğrettikleri Ramakrishna'nın öğretilerinin ruhuna aykırıydı. Bu nedenle Ramakrishna'ya Vivekananda aracılığı ile ulaşan bir kişi aslında asla ona ulaşmış olmaz. Vivekananda'nın Ramakrishna'yı yorumu onu anlayan bir yorum değildir çünkü bu yorum zıt kutuptan geliyor.

"Vivekananda olmasaydı, Ramakrishna'yı anlamamız mümkün olmazdı" diyenler bir bakıma doğru söylüyorlar. O olmasaydı dünya Ramakrishna'yı bilmeyecekti. Ama onun aracılığı ile bilinen Ramakrishna temelde sahte. Onun yanlış bir yorumu. Bunun nedeni bu ikisinin zıt tipler olmaları. Ramakrishna asla tartışmazdı, Vivekananda ise tartışmacıydı. Ramakrishna cahildi, Vivekananda bilgili bir adamdı. Onun Ramakrishna hakkında söyledikleri kendi aynasından yansıyor. Ramakrishna'nın gerçek söyledikleri değildi. Olamazdı.

Bu her an böyle oluyor ve böyle olmaya devam edecek. Buda kendi zıttı kişileri kendine çekiyor. Mahavir ve İsa spiritüel olarak karşı cinsten olanları çekerler. Sonra bu zıtlar sistemi, düzeni yaratır. Onlar yorumlar. Bu müritler çarpıtıcı olanlardır. Ne var ki bu kaçınılmazdır.

11 -Doğru Sorgulama

Teorik sorular sormayın. Teoriler çözümden çok karmaşa getirir. Teoriler olmasaydı, daha az sorun olurdu. Onlar ne sorunları çözümler ne de soruları yanıtlar. Tam aksine, sorular yaratırlar.

Felsefi sorular da sormayın. Felsefi sorular soru gibi görünseler de değildir. Bu nedenle yanıtları yoktur. Bir soru gerçekten soruysa, yanıtlanabilir ama değilse dildeki bir karışıklık olmaktan öteye gitmez. Felsefe yüzyıllardır yanıtlar veriyor ama sorular yine aynı kalıyor. Felsefi bir soruya bir yanıt verdiğinizde o gerçek bir yanıt değil, çünkü sorunun kendisi sahte. O soru doğası nedeni ile yanıtlanamaz.

Metafiziksel sorular da sormayın. Örneğin dünyayı kim yarattı diye sorarsanız, bu soru yanıtlanamaz. Saçmadır. Bu metafiziksel soruların gerçek sorular olmadığı anlamına gelmez ama yanıtlanamaz sorulardır. Çözümlelenebilirler ama yanıtlanamazlar.

Kişisel, özel, varoluşçu sorular sorun. İnsan ne sorduğunun farkında olmalı. Gerçekten sizin için bir anlam taşıyor mu? Yanıtlanırsa sizin için yeni bir boyut mu açılacak? Varlığınıza bir katkısı olacak mı, varlığınıza herhangi bir değişime neden olacak mı? Yalnız bu tip sorular dinseldir.

Din sorunlarla ilgilenir, sorularla değil. Bir soru meraktan kaynaklanabilir ama bir sorun özel ve kişiseldir. Bir soru sizin dışınızda bir şeydir, sorun ise sizsiniz. Onun için bir şey sormadan önce derine inin, özel ve kişisel, aklınızı karıştıran, sizin de içinde olduğunuz bir şey sorun. Ancak o zaman yardım görebilirsiniz.

Kaderimiz önceden mi belirleniyor?

Bu kişisel değil, felsefi bir soru.

Kaderimiz önceden hem belirlendi hem de belirlenmedi. Hem evet hem hayır. Ve bu iki yanıt da yaşam konusundaki her soru için geçerlidir.

Bir bakıma önceden belirlenmiştir. Sizde, fiziksel, zihinsel ne varsa hepsi önceden belirlendi. Yine de içinizde sürekli belirlenmemiş önceden kestirilemeyecek bir şey var. Bu şey sizin bilinçliliğinizdir.

Bedeniniz ve maddesel varlığınıza ile özdeşleşmişseniz, etki ve tepki yasası sizin için aynı oranda geçerli olur. O zaman siz bir makinesiniz. Ama bedensel ve zihinsel anlamda maddesel varlığı ile özdeşleşmemiş bir kişiyse, kendinizi bunlardan ayrı, farklı, ötede ve onları aşmış hissediyorsanız, bu önceden belirlenmemiş bir şeydir. Bilinçlilik özgürlük demektir; madde köleliktir. Demek ki her şey kendinizi nasıl tanımladığınıza bağlı. "Ben yalnızca bir bedenim" diyorsanız, o zaman sizinle ilgili her şey tümüyle önceden belirlenmiştir.

Ben yalnızca bir bedenim diyenin kaderinin önceden çizilmemiş olması mümkün değildir.

Genelde bilinçlilik diye bir şeyin varlığına inanmayanlar kadere de inanmazlar. Buna karşın dindar ve bilinçliliğe inanan kişiler kaderlerinin önceden belirlenmiş olduğuna inanır. Bu söylediklerim çok çelişkili gelebilir ama yine de bu böyledir.

Bilinçliliği bilen özgürlüğü bilir. Bu nedenle yalnızca spiritüel bir kişi kader diye bir şey yoktur diyebilir. Bu farkındalığa ancak bedeniniz ile kendinizi tamamen ayrı düşündüğünüzde ulaşırsınız. Yalnız maddesel bir varlık olduğunuzu düşünüyorsanız özgür olmanız mümkün değildir. Madde olduğunda özgürlük olamaz. Madde özgürleşemeyecek şey anlamına gelir. Etki ve tepki yasasına uymak zorundadır.

Tam bilinçliliğe ulaşmış, aydınlanmış kişi etki tepki yasasının tümüyle dışındadır. Tüm varlığı önceden kestirilemez bir nitelik kazanmıştır. Onun hakkında hiçbir tahminde bulunamazsınız. O, anlık yaşar; varoluşu atomiktir.

Sizin yaşamınız ise, her halkası geçmiş tarafından belirlenen bir zincir gibi sürüp gider. Geleceğiniz, gerçek gelecek değildir; yalnızca geçmişin bir yan ürünüdür. Geleceğinizi belirleyen, ona biçim veren ve koşullandıran geçmişinizdir. Geleceğiniz bu anlamda önceden belirlenmiş durumda.

Skinner'e göre insan da her şey gibi önceden kestirilebilen bir varlık. İnsanın geleceğini tahmin etmedeki tek zorluk geçmişinin tam olarak bilinmemesi. Onun geçmişinin tüm detaylarını bilebildiğiniz an geleceğini de tüm detayları ile görebilirsiniz. Üzerinde çalıştığı kişiler Skinner'in haklı olduğunu gösterdi. Yüzlerce insan üzerinde deneyler yaptı ve hepsinin mekanik varlıklar olduklarını, içlerinde özgürlük denebilecek bir şeyin yaşamadığını gördü.

Ne var ki bu çalışmalar sınırlı kalıyor. Buda'nın deney yapabileceği bir laboratuvarı yoktu. Bir kişi bile özgürse, bir kişi bile mekanik ve kestirilebilir değilse, Skinner'in teorisi bütünüyle yıkılır. Bütün insanlık tarihinde tek bir kişi bile özgür ve tahmin dışıysa, o zaman insan potansiyel olarak özgürdür ve tahmin dışıdır.

Özgürlük potansiyeli tamamen, sizin bedeninizi mi yoksa bilinçliliği mi vurguladığınıza bağlıdır. Eğer siz yalnızca yaşamın dış akışına kapılmış gidiyorsanız, o zaman sizinle ilgili her şey önceden belirlenmiştir. Yoksa siz aynı zamanda içsel bir varlık mısınız? Önceden formüle edilmiş bir yanıt vermeyin. "Ben ruhum" demeyin. İçinizde bir şeyin varlığını hissetmiyorsanız dürüst olun. Bu dürüstlük bilinçliliğin içsel özgürlüğüne giden ilk basamak olacaktır.

İçinizin derinliklerine indiğinizde oradaki her şeyin yalnızca dışarının bir parçası olduğunu göreceksiniz. Bedeniniz dış dünyadan geliyor, düşünceleriniz dışarıdan geliyor, kişiliğiniz bile size başkaları tarafından verildi. Bu yüzden başkalarının sizin hakkınızda düşündüklerinden bu kadar korkuyorsunuz çünkü kontrolünüz tümüyle onların elinde. Her

an fikirlerini deęiřtirebilirler. Benlięiniz, bedeniniz ve dūřüncelerinizi size dıřarısı veriyor. Öyleyse ięerde ne var? Siz dıřarıdan gelenlerin bir sūrü katmanından oluřuyorsunuz. Siz bu dıřarıdan gelen benlikle özdeřleřtięiniz sūrece her Őeyiniz önceden belirlenmiř durumda.

Dışarıdan gelen her Şeye karşı uyanık olun ve onunla özdeşleşmeyin. Böylece dışarının yok olduğu bir an gelecek. Kendinizi bir boşlukta bulacaksınız. O boşluk dışarı ile içeri arasında bir geçit, bir kapıdır.

Boşluktan, boş olmaktan o denli korkuyorsunuz ki dışarıdan gelen o birikime sımsıkı tutunuyorsunuz. O birikimle özdeşleşmeyi bırakacak ve boşlukta kalabilecek kadar yürekli olmalısınız. Yeterince cesur olamadığınızda dışarı ęıkıp bir Şeylere tutunursunuz, boşluğu onunla doldurursunuz. Ama o boşlukta olma anı meditasyondur. Yeterince yürekliyseniz o anda kalırsınız ve ęok kısa zamanda tüm varlığınız kendiliğinden içe döner.

Dışarıda tutunacak bir Şey kalmadığında kendi içinize dönersiniz. O zaman, kendiniz olduğunu sandığınız her Şeyi aşan bir Şey olduğunuzu ilk kez anlarsınız. Artık oluştan farklı bir Şeysiniz; oldunuz, varlıksınız. O varlık özgürdür, hiçbir Şey onun geleceğini belirleyemez. Bu mutlak özgürlüktür. Hiçbir etki tepki mümkün değildir.

Davranışlarınız geğmişteki davranışlarınızdan kaynaklanıyor. A, B'yi oluşturacak ortamı hazırladı; B ise C'nin oluştuğu ortamı. Eylemleriniz geğmişe bağlı ve bu bağ başlangığsız bir başlangığtan, sonu olmayan sonsuzluğa kadar uzanıyor. Sizin yaşamınızı belirleyen yalnız sizin eylemleriniz değil. Annenizin, babanızın eylemleri de sizinkilerle devam ediyor, içinde yaşadığınız toplum, tarihiniz, daha önce olmuş her Şey bir Şekilde şu anda yaptığınızla bağlantılı. Filizlenen tüm tarih sizinle ęięek açıyor.

Davranışınızla daha önce olmuş olan her Şeyin bağlantısı varsa, bu davranışın önceden belirlenmiş olduğu ęok açıktır. Bu, resmin tümünün yalnız minik bir paręasıdır. Tarih ęok büyük bir yaşamsal güçtür, kişisel bir eylem ise onun ęok küçük bir paręasıdır.

Marks bunu Şöyle anlatıyor: "Toplum koşullarını belirleyen bilinçlilik değildir. O bilinci toplum belirler. Büyük toplumları yaratanlar büyük adamlar değildir. Büyük toplumlar büyük adamları yaratır." Bir bakıma da haklıdır ęünkü eylemlerinizin kaynağı siz değilsiniz. Onlar tüm tarih tarafından belirleniyor. Siz yalnızca onları yerine getiriyorsunuz.

Biyolojik hücreleriniz tüm evrim sūreci tarafından ortaya ęıkarıldı. Öyleyse iğinizdeki bu hücreler başka bir kişiyi oluşturabilir. Babanın siz olduğunuzu sanabilirsiniz ama yalnızca tüm biyolojik evrimin üzerinde sahnelendiği ve eylemlerinizi yönlendirdiği bir basamaktı. Babası olduğunu sandığınız daha önceden yaratılmıştı ęünkü o, sizin ötenizdedir. O sizin aracılığınızla sūren tüm evrimdir.

Bu, eylemlerin geğmiş eylemlerle bağlantısının bir türü. Ama kişi aydınlandığında yeni bir

fenomen oluşmaya başlar. Eylemler artık geçmişle ilintili değildir. Artık her eylem yalnız o kişinin bilinçliliğine bağlıdır. Aydınlanmış kişi bu yüzden tahmin ötesi kişidir.

Skinner geçmiş eylemleriniz bilindiğinde gelecek eylemlerinizin de bilinebileceğini ileri sürüyor. Eski bir atasözünü kullanıyor ve "Bir atı suya götürebilirsiniz ama onu içmeye zorlayamazsınız" diyor. Bu yanlış. Zorlayabilirsiniz. Öyle bir ortam yaratırsınız ki, at su içmeye mecbur kalır. At zorlanabiliyorsa, siz de zorlanabilirsiniz çünkü eylemlerinize içinde bulunduğunuz koşullar neden oluyor. Ama bir Buda'yı nehre getirebilerseniz bile, onu su içmeye zorlayamazsınız. Zorladıkça, bu daha imkansızlaşır. Hiçbir ısı ona su içirtemez. Binlerce güneşin sıcaklığı onu yaksa bile içmez. Bir Buda'nın eylemleri başka bir yerden kaynaklanır. Başka eylemlerle değil, ondaki bilinçlilik ile ilintilidir.

İşte bu yüzden davranışlarınızda bilinçli olmanızı vurguluyorum. O zaman hiçbir eyleminiz geçmiş bir eylemin devamı olmaz. Özgürsünüz. Şimdi gerçek eylemler yapıyorsunuz ve artık hiç kimse sizin ne yapacağınızı önceden kestiremez.

Alışkanlıklar matematikseldir; kendilerini tekrarlar. Bir şeyi ne kadar çok tekrar ederseniz, o kadar ustalaşsınız. Usta olduğunda ise artık bilinçlilik gerekmez. Bir kişi daktilo yazmada ustaysa artık hiçbir çaba harcamıyor demektir. Onun için daktiloda yazmak bilinçlilik gerektirmez. Başka bir şeyler düşünürken bile daktiloda yazı yazabilir. Yazan bedendir; kişiye ihtiyaç yoktur. Ustalık bir şeyde hata yapmayacak bir kesinliğe ulaşmak demektir. Özgürlükte ise yanlış yapmak her zaman olasıdır. Bir makine hata yapmaz. Hata yapmak için bilinçli olmak gerekir.

Demek ki eylemleriniz geçmiş eylem zincirinizin bir halkası. Gençlik çağınız çocukluğunuzu içinde taşır; gençliğiniz yaşlılık döneminizi, doğumunuz ölümünüzü belirler. Her şey önceden belirlenmiştir. Buda, "Etkiyi yaratırsanız, tepki onu izleyecektir" demişti. Bu her şeyin önceden belirlendiği bir etki ve tepki dünyasıdır.

Tam bir bilinçlilikle hareket ettiğinizde ise durum çok farklıdır. O zaman her şey anlıktır. Bilinçlilik akıcıdır, durağan değildir. Bu durumda yaşamın kendisi değişim içindedir. Yaşayan bir şeydir. Sürekli genişler, gittikçe daha yeni, daha taze ve daha genç olur. O zaman davranışlarınız içten, kendiliğinden oluşacaktır.

Aklıma bir Zen öyküsü geldi. Bir Zen üstadı öğrencisine bir soru sorar. Aldığı yanıt tam verilmesi gereken yanıtıdır. Ertesi gün usta yine aynı soruyu sorar. Öğrenci, "Ama ben bu soruyu dün yanıtlamıştım" der.

Üstat, "Şimdi yine soruyorum" der. Öğrenci yine aynı yanıtı verir. Üstat, "Bilmiyorsun!" der.

Öğrenci, "Ama dün de aynı yanıtı vermiştim ve siz de başınızla onaylamıştınız. Ben de bunu yanıtlımın doğru olduğu şeklinde yorumladım. Neden şimdi fikrinizi değiştirdiniz?"

der.

Usta şöyle der: "Yinelenebilen hiçbir şey senden gelmez. Yanıt sana hafızandan geldi, bilincinden değil. Gerçekten bilseydin yanıtın farklı olurdu çünkü dünden beri pek çok şey değişti. Ben dün sana soruyu sorduğum zamanki kişi değilim. Durum tümüyle değişik. Sen de farklısın ama yanıtın aynı. Aynı yanıtı verip vermeyeceğini görmek için sana o soruyu tekrar sordum. Gerçekte hiçbir şey tekrarlanamaz."

Ne kadar canlıysanız, o kadar az tekrarcı olursunuz. Yalnız bir ölü tutarlı olabilir. Yaşamak tutarsız olmaktır; yaşam özgürlüktür. Özgürlük tutarlı olamaz. Neyle tutarlı olacak? Yalnız geçmişle tutarlı olabilirsiniz.

Aydınlanmış bir kişi yalnız bilinci ile tutarlıdır, asla geçmişi ile değil. Tümüyle o an yaptığının içindedir. Geride ve dışarıda bıraktığı hiçbir şey yoktur. Bir sonraki an o yaptığı bitmiştir ve bilinci yeniden taptazedir. Karşına hangi durum çıkarsa çıksın bilinçlilik içindedir ama her eylemi mutlak özgürlük içinde yapar. Her seferinde ilk kezmiş gibi, o durumu ilk kez yaşıyormuşçasına.

Sorunuza bu yüzden hem evet hem hayır yanıtını verdim. Bu size bağlı; sizin bir bilinç mi yoksa bir birikim, bedensel bir varlık mı olduğunuza bağlı.

Bilinçlilik özgürlük getirir. Bilim madde hakkında ne kadar çok şey öğrenirse dünya da o kadar tutsak haline gelir. Maddenin tüm fenomeni etki ve tepkidir. "Şu" olursa "bu" olur diyorsanız, o zaman her şey önceden bilinebilir.

Bu yüzyıl sona ermeden insanlığın geleceğinin pek çok alanda belirlendiğini göreceğiz. Olabilecek en büyük felaket nükleer bir savaştır. Yıkımdan başka bir sonucu olamaz. Gerçek felaket ise psikoloji biliminden kaynaklanacak. İnsanı tümüyle kontrol etmeyi öğrenecekler. Bizler bilinçli olmadığımız için belirli bir biçimde davranmaya yönlendirilebiliriz.

Şu anda olduğumuz gibi olduğumuz için, her şeyimiz önceden belirlenmiş durumda. Birisi Hindu, bir diğeri Hıristiyan. Bu kaderdir, özgürlük değil. Ebeveynler bunu belirlemiş. Toplum hala belirliyor. Bir kişi doktor, bir diğeri mühendis oldu. Artık davranışları belirlendi.

Davranışlarımız sürekli kontrol ediliyor ama bunun metotları hala çok ilkel. Gelecekte bulunacak yeni teknikler davranışlarımızı o derece belirleyebilecek ki, artık kimse bir ruha sahip olduğunu söyleyemeyecek. Her tepki bir yönlendirme sonucu olduğunda ruhun ne anlamı kalır?

Tepkileriniz bedeninizdeki kimyasallar tarafından da belirlenebilir. Alkol aldığınızda davranışlarınız değişik olur. Bir zamanlar en üst aşamadaki tantra tekniği uyuşturucu almak ve bilinçli kalmaktı. Kişi, bilincini kaybetmesi için her türlü koşul varken bilinçli

kalabilirse, o zaman tantraya göre aydınlanmış oluyordu.

Bedenin kimyasal durumu bilincinizi etkileyebiliyorsa, o zaman bilinçliliğin anlamı nedir? Bir iğne bilincinizi yitirmenize neden olabiliyorsa, bunun anlamı nedir? Demek ki o kimyasal ilaç sizin bilincinizden daha güçlü. Tantraya göre her uyuşturucunun ötesine geçmek ve bilinçli kalmak mümkün. Uyarıcı veriliyor ama tepki yok.

Seks kimyasal bir fenomendir. Belirli bir hormonun belirli bir miktarı cinsel arzuları uyandırır. Siz arzu olursunuz. Beden kimyasallarınız eski düzeyine döndüğünde pişmanlık duyabilirsiniz ama bu anlamsızdır. O hormonlar yeniden ortaya çıktığında yine cinsel istek duyacaksınız. Bu nedenle tantra seksle de deneyler yaptı. Tümüyle cinsel bir ortamda cinsel istek duymuyorsanız, o zaman siz özgürsünüz. Bedeninizdeki kimyasalları aşip arkanızda bıraktınız. Beden orada ama siz değilsiniz.

Öfke de yalnızca kimyanın eseridir. Kimyagerler yakın gelecekte sizi öfkelenmez ya da cinsel istek duymaz hale getirecekler. Ama yine bir Buda olmayacaksınız. Buda öfkelenemez değildi. Öfke kapasitesine sahipti ama öfke duygusunun etkisini almıyordu. Beden kimyasallarınız kontrol altına alınabildiğinde öfkelenemez olacaksınız. Öfke duygusuna neden olan kimyasallar olmayınca öfkenin etkisi de olmayacak. Ya da seks hormonlarınız bedeninizden alınabilir, o zaman cinselliğiniz olmayacak. Ama asıl nokta cinsel ya da öfkeli olup olmadığınız değil, ortada farkındalığınızı gerektiren bir durumun nasıl farkında olacağınız; yalnız bilinçsizlik ortamında ortaya çıkan bir durumun nasıl bilincinde olacağınız.

Böyle bir durumla karşılaştığınızda onun üzerinde meditasyon yapın. Kıskançlık hissediyorsanız onun üzerinde meditasyon yapın. Tam zamanıdır. Beden kimyasallarınız çalışıyor. Bilincinizi yitirmenize, çılgın gibi davranmanıza neden olacaklar. Şimdi bilinçli olun. Bırakın kıskançlık duygusu olduğu yerde kalsın ama bilinçli olun, onu yalnızca gözlemleyin, yalnızca bir tanık olun.

Öfke duygusu varsa, onun bir gözlemcisi olun; seks varsa onun gözlemcisi olun. İçinizde her ne oluyorsa bırakın olsun ve var olan durum üzerinde meditasyon yapmaya başlayın. Zamanla, farkındalığınız arttıkça, davranışlarınızın dışınızdan bir şey tarafından belirlenme olasılığı azalacak. Özgür olacaksınız. Moksha, özgürlük, bundan başka bir şey değildir, bir bilincin artık hiçbir şeyin kaderini belirleyemeyeceği kadar özgürleşmesidir.

İlahi aşk nedir? Aydınlanmış bir insan aşkı nasıl yaşar?

Önce sorunun kendisini ele alalım. Bunu sormayı epey beklemiş olmalısınız. Şu anda çıkmış olamaz, bunu önceden hazırlamışsınız. Sorulmayı bekliyor ve sizi zorluyormuş. Bunu hazırlayan bilinciniz değil, hafızanız. Bilinçli olsaydınız, bu anın içinde olsaydınız bu soru ortaya çıkmazdı. Anlattıklarımı dinliyor olsaydınız bu soruyu sormanız mümkün

olmazdı.

İçinizde bu soru mevcutken benim söylediğim hiçbir şeyi duymanız mümkün değildi. Zihinde sürekli bir sorunun var olması gerginlik yaratır, bu gerginlik yüzünden de burada olamazsınız. Bu nedenle bilinciniz özgür davranamıyor. Bunu anladıysanız, şimdi sorunuza gelebiliriz.

Sorunun kendisi iyi bir soru ama onu düşünen zihin hastalıklı. Farkındalık her an mevcut olmalı, yalnız eylemde değil, her soruda, her harekette. Parmağımı kaldırdığımda bu sadece bir alışkanlık sonucu olabilir. O zaman ben bedenimin hakimi değilim. Ama şu anda bilincimde olan bir şeyin ifadesi olduğunda, bu çok farklı.

Bir Hıristiyan rahibin her hareketi önceden belirlenmiş, ona öğretilmiştir. Ben bir zamanlar bir Hıristiyan ilahiyat fakültesindeydim. O okulda beş yıl geçirdikten sonra ilahiyat doktorası alınıyor. Ne saçma bir şey! İlahiyat doktoru olmak! Ne aptallık! Her konuda eğitiliyorlardı; kürsüde nasıl durulur, vaaza nasıl başlanır, nasıl ilahi söylenir, dinleyicilere nasıl bakılır, nerede susulur, nerede boşluk bırakılır, ara verilir gibi. Her konuda! Bu aptalca hazırlıklar terk edilmeli. Bunlara izin verilmemeli. Bunlar çok yanlış şeyler.

Onun için bu anın içinde, şimdide olun. Hiçbir şeyi önceden belirlemeyin. İçinizde o sorunun varlığının zihninizin kapısını sürekli vurduğunuz farkında olun. Siz o soru yüzünden beni hiç duyamıyordunuz! Ben sorunuz üzerinde konuşmaya başladığımda ise zihniniz bir başka soru yaratacak. Yine kaçırdınız. Bunları sadece size söylüyor değilim. Bu herkes için geçerli.

Şimdi soruya gelelim: Aşk her zaman ilahidir. Onun için "ilahi aşk" terimi anlamsızdır. Aşk varsa, ilahidir ama zihin kurnazdır. Zihin der ki; "Aşkın ne olduğunu biliyoruz. Bilmediğimiz ilahi aşkın ne olduğu." Biz aşkın ne olduğunu bile bilmiyoruz. O en gizemli şeylerden biridir. Hakkında pek çok şey söylenir ama asla yaşanmaz. Bu, zihnimizin bize oynadığı bir oyundur. Yaşayamadığımız bir şey hakkında konuşuruz.

Edebiyat, müzik, şiir, dans; her şey aşkın çevresinde döner. Aşkı gerçekten yaşasaydık onun üzerinde bu kadar çok konuşmazdık. Bu kadar çok konuşmamız bile ortada aşk olmadığını gösteriyor. Konuşarak, dille, sembollerle, sanatla onun var olduğu illüzyonunu yaratıyoruz. Aşkı tanımamış biri tanımış birinden daha güzel aşk şiirleri yazabilir çünkü ondaki boşluk daha derindir. Doldurulması gerekir. Bir başka şey aşkın yerini almalı.

Önce aşkın ne olduğunu anlamalı çünkü ilahi aşkın ne olduğu sorulduğunda aşkın bilindiği varsayımı akla geliyor. Ama aşk bilinmiyor. Aşk diye bilinen bir başka şey. Gerçeğine ulaşmadan önce sahtesini tanımak gerekiyor.

Aşk diye bilinen yalnızca birine tutulmaktır. O kişi tümüyle sizin olduğunda o aşk kısa sürede ölecektir. Arada engeller varsa ve sevdiğinizi elde edemezseniz o zaman aşkınız

artar. Engeller ne kadar fazlaysa, aşkı o kadar yoğun hissedersiniz. Ama aşığınızı kazandığinizde aşkınız çabucak ölür.

Bir şeyi isteyip de elde edemediğinizde o isteğiniz çoğalır. Önünüze engeller çıktıkça, egonuz bu konuda bir şeyler yapmak ihtiyacını duyar. Bu bir ego sorunu haline gelir. Elde edemedikçe gerginleşirsiniz. Kendinizi daha çok aşık hissedersiniz. Aşk dediğiniz işte bu gerginliktir. Bu yüzden balayı biter bitmez aşk eskimiştir; hatta daha önce. Aşk sandığınız aşk değildi. Yalnızca egonun bir kişiye vurulması, tutulmasıydı; bir ego gerginliğiydi; bir çabalama, bir çatışmaydı.

Eski insan toplumları çok kurnazdı. Aşkın bitmemesini sağlayacak yöntemler geliştirdiler. Bir erkek karısını uzun süre göremezse ilgisi uyanır, gerginlik ortaya çıkar. O zaman o adam bir ömür boyu bir kadınla kalabilir.

Ne var ki Batı'da artık evlilik kurumu mevcut olamaz. Bu, Batı zihni daha az cinseldir anlamına gelmiyor. Batı'da birisine tutulma duygusunun yoğunlaşmasına izin verilmiyor. Seks o kadar kolay elde edilebiliyor ki evlilik artık yaşayamaz. Böyle bir özgürlük ortamında aşk da yaşayamaz. Bir toplum cinsellik açısından tamamıyla özgürse, yalnızca seks yaşayabilir.

Tutulmanın öbür yüzü de can sıkıntısıdır. Birisine aşık olup da onu elde edemezseniz, aşkınız derinleşir. Elde ettiğinizde ise bıkmaya başlarsınız, can sıkıntısı duyarsınız. Bu durumla ilgili pek çok zıtlık mevcuttur: tutulma/sıkılma, çekilme/tiksinme, aşk/nefret. Tutulduğunuzda bir çekim, bir aşk hissedersiniz. Sıkılmaya başlayınca da tiksinti ve nefret duyarsınız.

Hiçbir tutulma, çekilme gerçekten aşk olamaz çünkü ardından tiksintinin gelmesi kaçınılmazdır. Duygularınızın karşıtlarının oluşmasını önlemek için ve eğer istiyorsanız, bu tutulmanın, vurulmanın bitmemesi için, önünde engeller oluşturmalısınız. Günlük gerginlikler yaratmalısınız. O zaman bu duygunuz devamlı olur. Aşkın önünde engeller yaratan o kadim sistem böyle doğdu.

Ne var ki bir süre sonra bunu da yapmanız mümkün olmayacak. Evlilik ölecek, aşkınız da ölecek ama seks tek başına ayakta duramaz, aksi halde çok mekanik bir hale gelir. Neitzche Tanrı'nın öldüğünü söyledi. Bu yüzyılda asıl ölecek olan sekstir. İnsanların cinselliklerinin yok olacağını söylemiyorum. Cinsel olmaya devam edecekler ama cinselliğin aşırı derecede vurgulanması sona erecek. Seks diğer her şey gibi sıradan bir şey olarak algılanacak; çiş yapmak, yemek yemek gibi örneğin. Artık anlamlı bir şey olmayacak. Zaten onu yalnız çevresinde oluşturan engeller anlamlı kılıyordu.

Sizin aşk dediğiniz aşk değildir, yalnızca ertelenmiş sekstir. Öyleyse aşk nedir? Aşkın seksle hiçbir ilgisi yoktur. İşin içinde seks olabilir de olmayabilir de. Bu durumda bile aşkla

hiçbir ilgisi yoktur, bambaşka bir şeydir.

Bana göre aşk meditatif zihnin bir yan ürünüdür. Seksle değil, dhyana ile, meditasyonla bağlantılıdır. İçiniz ne kadar sessiz olursa kendinizi o kadar rahat ve doyumlu hissedersiniz. Aynı zamanda varlığınızın yeni bir ifadesi ortaya çıkar. Sevmeye başlarsınız. Bu sevgi belirli bir kişiye karşı değil, başka bir şeye duyulan sevgidir. Birisini de sevebilirsiniz ama bu başka bir şeydir. Gerçekten sevmeye başlarsınız. Bu sevgi sizin yaşam biçiminiz haline gelir ve asla tiksintiye dönüşmez çünkü bu tutulma değildir.

Bu ayrımın çok iyi farkında olmalısınız. Normalde birine aşık olduğunuzda aslında ondan sevgi istiyorsunuz; sizden ona sevgi gitmiyor. Hissettiğiniz ondan size gelecek bir sevginin beklentisidir. Bu yüzden aşk sahiplenicidir. Ondan bir şeyler almak için birisine sahip olursunuz. Ama benim sözünü ettiğim aşk ne sahiplenicidir ne de bir beklentisi vardır. O, yalnızca sizin bir davranış biçiminizdir. O kadar sevgi dolu, o kadar sessiz hale gelirsiniz ki, sessizliğiniz başkalarına ulaşır.

Öfke duyduğunuzda öfkeniz başkalarına ulaşır. Nefret duyduğunuzda ise nefretiniz. Aşık olduğunuzda, aşkınızın başkalarına ulaştığını hissedersiniz ama bu durumda güvenilir değilsiniz. Bir an ortada aşk vardır, hemen ardından yerini nefret alır. Nefret aşkın karşıtı değildir; onun bir parçası, bir devamıdır.

Birisini sevmişseniz, ondan nefret edeceksiniz. Bunu kabul edecek kadar cesaretiniz olmayabilir ama yine de ondan nefret edersiniz. Aşıklar beraberken sürekli çatışma içindedirler. Ayrı olduklarında birbirlerine aşk şarkıları söyleyebilirler ama birlikteyken hep kavga ederler. Beraber yaşayamazlar; ayrı da kalamazlar. Aşık olunan uzaktaysa ona tutkunluk duyulur, iki aşık birbirlerine karşı yeniden aşk duyarlar. Ama aşığı yanındayken tutkunluk yerini yeniden nefrete bırakır.

Benim sözünü ettiğim aşkta artık o kadar sessizsinizdir ki ortada ne öfke, ne tutkunluk ne de tiksinti olabilir. Hiçbir şeye odaklanmış değilsiniz. Aşık ortadan kayboldu; kendinizle başbaşasınız. Bu yalnızlığın içinden aşk size bir rayiha gibi ulaşır.

Birisinin aşkını istemek çok çirkin bir şeydir. Bir başkasına bağımlı olmak, ondan bir şeyler istemek her zaman bağımlılık, acı ve çatışma yaratır. Kişi kendine yetmelidir. Benim meditasyon dediğim bir insanın kendi kendine yetme durumudur. Bir çember gibi yalnız ve bütünleşmiş olursunuz. Mandala tamamlanmıştır.

Sizin yaptığınız ise mandalalayı başkaları ile tamamlamaktır; kadın erkekle, erkek ise kadınla. İki çizginin birleştiği bazı anlar olabilir ama daha o iki kişi buluşmadan ayrılık başlar. Ancak aşk sizin içinizde doğmaya başladığında mükemmel bir çember -kendi kendine yeten bir bütün- olursunuz. O zaman yanı başınızda olan her şeyi seversiniz. Bu asla bir eylem, sizin yaptığınız bir şey değildir. Artık sizin tüm varlığınız, gerçek benliğiniz

aşktır. Aşk sizin içinizden akar.

Bu duruma ulaşmış birine, "Beni seviyor musun?" diye sorduğunuzda buna yanıt vermesi zordur. "Seni seviyorum" diyemez çünkü bu onun açısından bir eylem değildir. "Seni sevmiyorum" da diyemez çünkü sever. Gerçekte o sevginin kendisidir.

Bu sevgi ise ancak benim sözünü ettiğim tür özgürlükle gelir. Özgürlük sizin duyduğunuz, sevgi ise başkalarının size karşı duyduğu histir. İçinizde meditasyon olduğunda kendinizi tümüyle özgür hissedersiniz. Bu özgürlük içsel bir duygudur; başkaları tarafından algılanamaz.

Bazen davranışlarınız başkaları için bazı zorluklar yaratır çünkü size neler olduğunu anlayamazlar. Bir anlamda onlar için sorun haline gelirsiniz çünkü davranışlarınız önceden kestirilemez. Artık hakkınızda hiçbir şey bilinmiyor. Şimdi ne yapacaksınız? Ne söyleyeceksiniz? Bunları kimse bilemiyor. Çevrenizdeki herkes belirli bir rahatsızlık duyar. Sizin yanınızda kendilerini rahat hissedemezler çünkü her an her şeyi yapabilirsiniz, yani siz ölü değilsiniz.

Onlar, hiç böyle bir şey hissetmedikleri için sizin özgürlüğünüzü kavrayamazlar. Bu özgürlüğü asla bilmemişlerdir; aramamışlardır bile. O kadar çok biçimlerde bağımlıdırlar ki, özgürlüğün ne olduğunu anlayamazlar. Kafesler içinde yaşarlar, gökyüzünü bilmezler. Bu yüzden onlara gökyüzünden söz etseniz bile bir sonuç alamazsınız. Ama sevginizi hissedebilirler çünkü onların da istediği zaten sevgidir. Kafeslerinin ve bağımlılıklarının içinde bile sevgiyi arıyorlardı. İnsanlara ve nesnelere olan tüm bağımlılıklarını zaten bu sevgi arayışları yüzünden yarattılar.

Demek ki bir insan özgür olabildiğinde onun sevgisi, aşkı hissedilebiliyor. Ama çevresindekiler bu aşkı aşk olarak değil de, şefkat olarak hissederler çünkü o insandaki bu duygu heyecan içermez. Her yana o kadar yayılır ki bir sıcaklık taşımaz. Ilık bile değildir. Heyecan yoktur. O duygu yalnızca vardır, o kadar. Heyecan gelip geçicidir, sürekli olamaz. Bu yüzden Buda'nın aşkında heyecan ortaya çıkarsa onun yeniden nefrete doğru gitmesi gerekir. Heyecan bu nedenle olamaz. İnişleri çıkışları, doruk noktaları yoktur. Olan yalnızca Aşktır. Sizler onu Karuna, yani şefkat olarak algılıyorsunuz.

Özgürlük dışarıdan hissedilemez; yalnızca aşk hissedilebilir; o da şefkat olarak. Bu, insanlık tarihinde anlaşılması en zor fenomenlerden biri olmuştur. Aydınlanmış birinin özgürlüğü çevresinde rahatsızlık, aşkı ise şefkat hissettirir. Toplumun bu insanlar konusunda her zaman ikilem içinde olmasının nedeni budur.

İsa'nın yalnızca yarattığı rahatsızlığı hissedemeyen insanlar vardır. Bunlar kişilikleri durağan, varlıklı ve toplumda önemli kişilerdir. Onların şefkate gereksinimi yoktur. Onlar aşka, sevgiye, sağlığa, zenginliğe, saygıya, yani her şeye sahip olduklarını

zannederler. İsa "olur" ve her şeye sahip olduğunu düşünenler rahatsızlık hissederler. Bu nedenle onun karşısında yer alırlar. Ama "Sahip olmayanlar" İsa'nın yanındadır çünkü onlar onun şefkatini duyumsayabilir. Onların aşka ihtiyacı vardır. Onları hiç kimse sevmemişti ama bu adam seviyor. Onlar İsa'dan rahatsız olmazlar çünkü ne korkacak ne de kaybedecek bir şeyleri var.

Bir İsa öldüğünde onun şefkatini herkes algılar çünkü artık rahatsızlık ortadan kalkmıştır. Varlıklılar bile onun şefkatini hisseder, ona tapınır. Ama yaşarken o bir asiydi. Asiydi çünkü özgürdü.

Onun asi olmasının sebebi toplumda yanlış bir şeyler olması değildir. Bu çeşit asilik yalnızca politiktir. Toplum değişince bu asiler topluma uygun kişiler haline gelirler. Ama Bir İsa her zaman için asidir. Hiçbir durum ve koşul ondaki isyanı bastıramaz çünkü o hiçbir şeye ve hiç kimseye karşı isyan etmiyor. Ondaki asilik, bilincinin özgür olmasından kaynaklanıyor. Önüne çıkan her engele isyan ediyor. Asilik onun ruhunda. Bu yüzden bugün İsa çıkıp gelse, Hıristiyanlar ondan rahatsız olur. Artık onlar düzenin bir parçası oldular. Ve İsa bugün yine pazar yerine gelse, onların sahip olduğu her şeyi kırıp döker. İsa ile Vatikan'ın, Kilise'nin var olması mümkün değil. Kilise ancak İsa olmadığında var olabiliyor.

Aydınlanmış her öğretmen asidir ama ondan kaynaklanan gelenek asla asi olamaz. O gelenek onun asiliği, onun özgürlüğü ile hiç ilgilenmez. Tek ilgilendiği onun şefkatidir, aşkıdır. Ama o zaman da o gelenek kısır olur. Aşk, özgürlük ve isyan olmadan var olamaz. Onun kadar özgür olmadıkça, bir Buda gibi sevemezsiniz. Bir Budist rahibi yalnızca şefkatli olmaya çalışır. Şefkat kısırdır, iktidarsızdır çünkü özgürlük orada değildir. Kaynak özgürlüktür. Mahavir şefkatlidir ama bir Jain rahibi değildir. O yalnızca hiç şiddet içermeyen biçimde ve şefkatli davranıyor; gerçekten şefkatli değil. O kurnazdır. Onun şefkatinde ve bunu sergileyişinde bile bir kurnazlık vardır. Ortada şefkat yok çünkü özgürlük yok.

İnsan bilincinde özgürlük varolduğu zaman, özgürlük içerden, aşk ise dışarıdan algılanabilir. Bu aşk, bu şefkat, hem aşkın hem de nefretin olmayışıdır. İkilik tümüyle yok olmuştur. Ne çekilme, ne itilme; ne tutku ne de tiksinti vardır.

Bu yüzden özgür ve seven birisi ile olduğunuzda, ondaki aşkı alıp alamamak size bağlıdır. Size ne kadar sevgi verebileceğim bana bağlı bir şey değil; bu sizin bu aşkın ne kadarını alabileceğinize bağlıdır. Normalde aşk onu verene bağlıdır; verir ya da vermez. Ama benim sözünü ettiğim aşkın verene ilgisi yoktur. O tümüyle açıktır ve her an vermektedir. Ortada kimse yokken bile ondan aşk yayılır. Aşkının çiçeğinin açması sürer.

Bu tıpkı çöldeki bir çiçek gibidir. Onun açtığını ve rayahasının çevreye yayıldığını kimse

bilmez ama o yine de bunu sürdürür; vermeye devam eder. Bu hiç kimseye verilmiyor, yalnızca veriliyor. Çiçek de orada, rayihası da. Yakınından birinin geçip geçmemesinin hiçbir önemi yok. Geçen biri olur ve o kişi duyarlı biri ise verileni alabilir. Ama tümüyle ölü ve duyarsızsa, orada bir çiçek olduğunun farkına bile varamaz.

Aşk var olduğunda, onu alıp almamak size kalmıştır. Yalnız aşk olmadığında, karşınızdaki size onu verebilir ya da vermekten kaçınabilir. Aşk ve şefkat var olduğunda ilahi olan ile olmayan arasında bir ayırım yoktur. Aşk ilahidir. Tanrı aşktır.

12 -Mantık ile Mantıksızlık Arasında Denge Kurmak

Sizce Batı gençliği en çok nelere karşı çıkıyor ve neden Batı'da pek çok genç insan Doğu dinleri ve felsefesine karşı gittikçe daha fazla ilgi duyuyor?

Zihin pek çok çelişkiler içeren bir şeydir ve zıt kutuplar ilkesine göre çalışır. Mantıklı düşünen bölümü, diğer bölümü daima inkar eder. Mantık işleyişinde çelişki yoktur ama zihnin çalışma tarzı böyle değildir. Mantık doğrusal çalışır, zihin ise karşıtlarla.

Diyelim ki zihnin önünde iki olasılık var; kızgın olmak ya da sessiz kalmak. Öfke duyabiliyorsanız bu, diğer uçta olamayacağınız anlamına gelmez. Canınız sıkın ve sinirliyseniz, bu sessiz olamazsınız demek değildir. Zihin çalışmasını iki yönde de sürdürür. Sevgiyi hissedebiliyorsanız, aynı zamanda nefret dolu da olabilirsiniz. Bunlardan biri ötekini inkar etmez.

Ne var ki sevgi duymaya başladığınızda nefret etme kapasiteniz olmadığını düşünmeye başlarsınız. O zaman nefret içinizde birikmeye başlar. Sevginiz doruk noktasına çıktığında, her şey paramparça olur. Nefretin derinliklerine düşersiniz. Böyle işleyen yalnız mantıksal zihin değildir, toplumun da yaptığı budur.

Batı, mantıksal düşünmenin doruğuna ulaştı. Artık mantıksız bölümün intikam saati geldi. Mantıksız bölüme kendini ifade etme şansı tanınmadı. O da elli yıldır pek çok yoldan intikamını alıyor; resim, şiir, tiyatro, edebiyat, felsefe gibi. Ve şimdi de yaşamın kendisi yoluyla. Bu açıdan gençliğin karşı çıkması aslında zihnin mantıksız bölümünün aşırı mantıklı bölümüne isyanıdır.

Doğu Batı'ya yardımcı olabilir çünkü Doğu, zihninin mantıksız bölümü ile yaşar. O da bunun doruğuna ulaşmış durumda. Artık Doğu'daki genç insan dinden daha çok komünizmle, mantıksız yaşam biçiminden çok mantıklı düşünce biçimi ile ilgileniyor. Bana kalırsa artık sarkacın yönü değişiyor. Gün geçtikçe Doğu Batı gibi, Batı da Doğu gibi olacak.

Zihnin bir bölümü ne zaman doruk noktasına ulaşırsa, aksi yönde ilerlemeye başlarsınız. Tarihte hep böyle olmuştur. İşte bu nedenle artık Batı'da meditasyon daha fazla anlam kazanacak. Şiir ve sanat yeni bir önem kazanırken bilim geri çekilecek. Modern Batı gençliği teknoloji ve bilimin dışında yer alacak. Bu doğaldır. Aşırılıkların otomatik olarak dengelenmesidir.

Bizler iki kutbu bünyesinde birleştirmiş bir kişilik geliştirmeyi henüz ne Doğu'da ne de Batı'da başarabildik. Hep zihnin yalnız bir bölümünü seçtik ve ötekini açlık içinde bıraktık. Bu durumda onun isyan etmesi kaçınılmazdır. Oluşturmaya çalıştığımız her şey parçalanacak ve zihin öteki kutba yönelecek. Bu tarih boyunca oldu; diyalektik buydu.

Şimdi Batı için meditasyon, düşünmekten daha önemli olacak çünkü meditasyonun anlamı düşünmemektir. Zen daha çekici gelecek, Budizm daha çekici gelecek, yoga daha çekici gelecek. Bütün bunlar yaşama mantıksız yaklaşım biçimleridir. Kavramsallaştırmanın, teorilerin, teolojilerin üstünde durmazlar. Düşünmenin değil, büyük bir hazla varoluşun derinliklerine dalmayı vurgularlar. Bence teknoloji, zihni ne kadar fazla eline geçirirse, karşıt kutbun ortaya çıkması o kadar fazla ihtimal dahilindedir.

Batı'daki genç insanların isyanı çok anlamlı ve önemli. Bu tarihi bir değişim noktasıdır, tüm bir bilinç değişimidir. Artık Batı'da hiçbir şey eskisi gibi devam edemez. Batı şimdi başka bir yönde ilerlemek zorunda.

Günümüzde Batı büyük bir zenginlik içinde yaşıyor. Daha önce bireyler zengindi ama artık tüm toplum zengin. Bir toplum zenginleştiğinde ise zengin olmak anlamını yitirir. Bunun ancak fakir bir toplum için anlamı vardır. Yine de fakir bir toplumda bile bir kişi gerçekten zengin olduğunda can sıkıntısı çekmeye başlar. Bu kişi ne kadar duyarlıysa, o kadar çabuk sıkılır. Buda da çok sıkılmıştı. Onun için her şeyden vazgeçti; her şeyi terk etti.

Modern gençlik, boş bir zenginlik yüzünden can sıkıntısı içinde. Gençler bu yüzden toplumu terk ediyorlar ve tüm toplum fakirleşinceye kadar da terk etmeye devam edecekler. Bu terk etme, bu her şeyden vazgeçme ancak zengin bir toplumda görülebilir. Bunda aşırılığa gidildiğinde toplum geriler. O zaman da teknoloji ilerlemez. Batı'da bu oluşumlar devam ederse, o da Doğu'nun bugünkü haline gelecek.

Doğu'daki insanlar ise öteki aşırı uca gidiyorlar. Tıpkı Batı'daki gibi bir toplum yaratacaklar. Doğu Batı'ya, Batı Doğu'ya dönüyor ama hastalık aynı kalıyor. Bence bu hastalığın adı dengesizliktir, bir şeyi kabullenip, ötekini inkar etmektir.

Bizler asla insan zihninin kendi bütünlüğü içinde çiçek açmasına izin vermedik. Hep bir parçasını diğerine tercih edip ötekini inkar ettik. Tüm acı ve sıkıntılar bundan doğdu. Bu yüzden ben ne Doğu'dan ne de Batı'dan yanayım. İkisine de karşıyım çünkü iki tutum da eksik. Ne Doğu ne de Batı tercih edilmelidir çünkü ikisinin yaklaşımı da başarısız oldu. Doğu, dini, Batı ise teknolojiyi tercih ettiği için başaramadı. İkisini birden seçmeden bu kısır döngüden çıkılamaz.

Bir aşırılıktan ötekine gidebiliriz. Japonya'da Budizm'den söz ettiğinizde hiçbir genç insan sizi dinlemeye hazır değildir. Onlar teknolojiyi dinliyor, sizler ise Zen Budizmi ile ilgileniyorsunuz. Hindistan'da yeni kuşak dinle hiç ilgilenmiyor. Ekonomi, politika, teknoloji, mühendislik, bilimle, din hariç her şeyle ilgileniyor. Batılı gençlik dinle, Doğulu gençlik bilimle ilgileniyor. Bu yalnızca yükü bir aşırı uçtan diğerine aktarmaktır. Aynı yanılğı hüküm sürüyor.

Ben bütünlenmiş zihinle ilgileniyorum, ne Doğulu ne de Batılı olan bir zihinle. Yalnızca

insani, global bir zihinle ilgileniyorum. Zihnin yalnız bir bölümü ile yaşamak kolaydır ama iki parçasını da yaşamak istiyorsanız, yaşam biçiminiz çok tutarsız olmak zorundadır. Bu tutarsızlık yüzeysel anlamdadır kuşkusuz. İçinizin derinliklerinde tutarlılık ve spiritüel uyum olacaktır.

İnsan karşıt kutbu da bir parçası haline getirmediği sürece spiritüel açıdan fakir kalır. Bunu yaptığında ise zengin olur. Siz yalnızca bir sanatçıysanız ve bilimsel zihniniz yoksa sanatınız fakir kalmaya mahkumdur. Zenginlik ancak iki karşıt da orada olduğunda gelir. Odada yalnız erkekler varsa, bir eksiklik vardır. Kadınlar içeri girince o oda spiritüel açıdan zengin olur. Artık iki zıt kutup da orada. Bütünlük daha da büyür.

Zihin durağan olmamalıdır. Bir matematikçi sanat dünyasına girebildiğinde zenginleşir. Zihni bulunduğu yerden başka bir yere gidebilecek ve geri dönebilecek kadar özgürse, o daha zengin bir matematikçi olacaktır. Karşıtın aracılığı ile ortaya bir melez çıkar. Her şeye farklı bir açıdan bakmaya başlarsınız. Tüm bakış açınız zenginleşir.

Dinsel bir zihne sahip bir kişi bilimsel eğitim alabilir; bilimsel bir zihin dini öğretiler edinebilir. Bunun olamaması için hiçbir neden göremiyorum. Aksine, bir zihin birinden diğerine gidip gelebiliyorsa daha canlı hale gelir. Bence meditasyonun anlamı her yöne alabildiğince gidebilme yetisidir, bir yere takılıp kalmama özgürlüğüdür.

Örneğin; ben çok fazla mantıksal hale gelirim şiiri anlama kapasitem olmaz. Mantık benim için bir takıntı olur. O zaman bir şiir dinlediğimde mantığa takılıp kaldığım için o şiir bana saçma gelir. Aslında saçma değildir ama takıntım yüzünden bana öyle görünür. Mantığın bakış açısından şiir gerçekten saçmadır. Öte yandan, şiire takılıp kalmışsam mantığın yalnızca işlevsel ve derinliği olmayan bir şey olduğunu düşünürüm çünkü ona kapalıyım. Bir parçanın inkar edilmesi tarih boyu sürmüş bir tutumdur. Dünyanın her yerinde her dönem, her ulus ve her kültür, her zaman parçalardan birini tercih edip onun çevresinde bir kişilik oluşturmuştur. Bu kişilik zayıf ve çok eksiktir. Ne Doğu, ne Batı, ne de Güney spiritüellik açısından zengindir. Olamazlar da. Zenginlik zıtların birliğinden, iç diyalektikten kaynaklanır. Bence ne Doğu tercih edilmeye değer ne de Batı. Değişik nitelikte bir zihin benimsenmeli. Bu nitelikten kastım kişinin bir seçim yapmaksızın, kendisi ile barışık olmasıdır.

Ağaç büyür. Onun, biri hariç tüm dallarını kesebilir ve tek yönde büyümesini sağlayabiliriz. Bu çok fakir, çok çirkin ve sonuçta büyük sıkıntılar çekmeye mahkum bir ağaç olacaktır çünkü bir dal tek başına büyümez. Ancak aile ortamında, öteki dalların arasında büyüyebilir. Tek başına bırakılan bu dalın çıkmaz bir sokağa ulaşacağı ve artık daha fazla büyüme olanağının kalmayacağı an mutlaka gelecektir. Bir ağacın gerçekten büyümesi için her yönde büyümesine izin verilmelidir. Ancak o zaman zengin ve güçlü olabilir.

İnsan ruhu da tıpkı bir ağaç gibi her yöne doğru gelişmelidir. Zıt yönlerde doğru büyüemeyeceğimiz inancı artık terk edilmelidir. Gerçekte ancak zıt yönlerde doğru büyürsek büyürüz. Bizler hep bir insanın bir konuda uzmanlaşması, yani tek bir yönde gelişmesi gerektiğini savunup durduk. Halbuki böyle olduğunda çirkin bir şey ortaya çıkıyor. Tek bir yönde büyüyen kişi her yönden eksik bir kişi haline geliyor. Tek bir dal oluyor, ağaç değil. Üstelik bu tek dalın bile fakir olması kaçınılmaz.

Bizler zihnin yalnızca dallarını kesmekle kalmadık; köklerini de budadık. Ancak tek bir köke ve tek bir dala izin veriyoruz. Böylece dünyanın her yerinde spiritüel açıdan aklıktan ölmek üzere insanlar yetiştirdik. Bu Doğu'da da, Batı'da da aynı. Tabii bunun sonucunda Doğu'dakiler Batı'ya, Batı'dakiler Doğu'ya ilgi duyuyor çünkü insana kendinde olmayan çekici gelir.

Bedenin ihtiyaçlarından dolayı Doğu Batı'ya ilgi duymaya başladı. Batı'ya Doğunun çekici gelmesinin nedeni ise ruhun ihtiyaçları. Ama her ikisi yer değiştirirse, değişik tutumları benimsese bile hastalık yine aynı kalacak. Bu, yer değiştirme ile çözümlenebilecek bir sorun değil. Çözüm tüm bakış açısını değiştirmek.

Bizler insanın tümünü asla kabul etmedik. Dünyanın bir yerlerinde cinsellik kabul edilmiyor, bir yerinde ise duygular. Başka bir yerde dünyayı kabul etmiyorlar. Her şeyin insana özgü olduğunu kınamadan, yargılamadan kabul edecek ve insanın her yöne doğru büyümesine izin verecek kadar güçlü değiliz. Zıt yönlerde doğru ne kadar fazla büyürseniz, büyümeniz, içsel bolluk ve zenginliğiniz o derece büyük olur. Tüm bakış açımız değişmeli. Geçmişten geleceğe doğru gitmeliyiz -Doğu'dan Batı'ya, Batı'dan Doğu'ya, bir şimdiden öteki şimdiye değil.

Parçalara bölünmemiz gittikçe o kadar arttı ki, sorun çok vahim bir hale geldi. Öfkemi kabul edemiyorum, cinselliğimi kabul edemiyorum, bedenimi kabul edemiyorum. Bütünlüğümü kabul edemiyorum. Mutlaka bir şeylerin inkar edilip atılması gerekiyor. "Şu" kötü, "bu" günah. Hiç durmadan dallarımı kesmek zorundayım. Çok yakında artık bir ağaç, yaşayan bir şey olmayacağım. Bu arada bana çok dehşet veren bir şey var; bu da, var olduklarını inkar ettiğim dallarımın yeniden karşıma çıkabileceği, yeniden büyüebileceği korkusu. Bu korku bende daima mevcut. Artık her şeyden korkar oldum. Hastalık yerleşti: bu bir hüznün, bir ölüm.

Hayatlarını yarım yaşayanlar, hayattan çok ölüme yakındırlar. İnsan potansiyelinin tümü kabul edilmelidir. Hiçbir tutarsızlık ve çelişki duygusu olmaksızın kişi kendi içinde zirveye kadar çıkmalıdır. Gerçek öfkeyi duyamıyorsanız sevecen de olamazsınız. Ne var ki şu ana kadar bu düşünce geçerliydi. Bir insan öfke duyamadığı oranda sevecendir diye düşündük. Peki ama ağacın bir duvara yaslanmış olduğunu varsayın. O duvar yüzünden dalları

büyüyemez. Bu duvar toplum ve onun koşulları olabilir. Bu durumda ağaç nasıl büyüyecek?

Pek çok duvar vardır. Ama o duvarları yaratan ağaçlardır, başkaları değil. Ağaçlar duvarlara destek olarak onları ayakta tutar. Desteklerini çektikleri an o duvarlar ufalanıp yıkılır.

Bizi çevreleyen duvarları, insan zihninin tutumu yüzünden bizler yarattık. Örneğin; çocuğumuza, öfkelenildiğinde sevecen olamayacağını söyleyerek öfke duymamayı öğretiriz. Böylece onun çevresinde öfkesini bastırmasını söyleyen duvarlar oluşturmuş oluruz. Çocuğun öfkesini bastırmasının, sevme kapasitesini yok ettiğinin farkına varmayız. Öfke ve sevgi, birbiri ile bağdaşmaz iki şey değildir. Onlar aynı ağacın dallarıdır. Birini keserseniz diğeri fakirleşir çünkü besleyici öz su her dalın içinden geçer.

Çocuğunuzu iyi bir yaşama gerçekten hazırlamak istiyorsanız, ona gerçek anlamda öfke duymayı öğretin. "Öfkelenme" demeyin. "Öfkelenildiğinde, gerçekten, tümüyle öfkelen. Öfkeden dolayı suçluluk duyma" deyin. Ona doğru biçimde öfkelenmeyi öğretin. Doğru zamanlarda, gerçek anlamda öfkelenmemeli. Yanlış zamanda öfkelenmemeli. Aynı şey sevgi için de geçerlidir. Doğru zaman geldiğinde gerçekten sevebilmeli; zaman yanlışsa sevmemeli.

Bu sevgi ile öfke arasında değil, doğru ile yanlış, gerçek ile gerçek olmayan arasında seçim yapmaktır. Öfke ifade edilmelidir. Çocuk, gerçekten öfkeli olduğunda güzeldir; enerji ve yaşamın ani bir parlamasıdır. Öfkeyi öldürdüğünüzde yaşamı öldürürsünüz. Çocuk güçsüz, kudretsiz kalır. Tüm yaşamı boyunca canlı olamaz; hareket eden bir ceset olur.

Sürekli duvarlar oluşturan kavramlar, tutumlar ve ideolojiler yaratıp duruyoruz. Bu duvarlar yalnız bizim eserimiz. Farkındalığı yakaladığımız an kaybolurlar. Onların varlığı bize bağlıdır.

Varsayalım ki ağaç (kişi) temelde özürlü (engelli). Bu durumda değişemez. Değişmek istemediğinden değil, elinde olmadığından. O zaman ne olacak?

Özürlüler sorun değildir. Toplumun tümü canlı olduğunda onları iyileştirebiliriz. Onları analiz edebiliriz, onlara yardım edebiliriz. Ama onların çaresizliklerinde bile toplumun rolü vardır. Örneğin bir fahişenin oğlu bizim ahlak anlayışımız yüzünden engellidir. Hiç sorumlu olmadığı bir durum yüzünden derinden suçluluk duyar. Annesinin sokak kadını olmasında onun ne suçu var? Ne yapabilirdi ki? Ne var ki toplum bu çocuğa farklı davranır. Cinselliğe karşı tutumumuzu değiştirmedikçe o bir sokak kadının oğlu olmaktan dolayı suçluluk duymaya devam edecektir.

Evlilik kutsal sayıldığı sürece fahişelik günah olarak kalacak. Ama fahişelik evlilik

yüzünden var. Evlilik sisteminin bir parçası.

İnsan zihni göz önüne alınırsa, sürekli bir ilişki doğal kabul edilmez. Bir kişi aynı kişiyle ebediyen birlikte olmaya yalnız yasalar öyle gerektiriyorsa devam eder. Bu bir yasa olmamalı. Bugün birini seviyorsam yarın da onu sevmem gerektiği bana yasa tarafından şart koşulmamalı. Bu doğanın getirdiği bir yükümlülük değildir. Aşkın yarın da mevcut olmasını gerektiren doğal bir yasa yok. Olabilir de olmayabilir de. Bunu ne kadar zorlarsanız o kadar imkansız hale gelir. İşte o zaman arka kapıdan fahişelik içeri girer. Toplum özgür ilişkilere izin verinceye kadar fahişeliği sona erdiremeyiz.

Bir ilişki sürüyorsa, kendinizi iyi hissedersiniz; egonuz kendini iyi hisseder. Egonuzu tatmin edersiniz -siz sadık bir eşsiniz ve fahişelik kınanmalıdır. Öyleyse bir fahişenin oğlunun da kınanması gerekir. O hastalıklı bir kişi olarak algılanır.

Tabii kuraldışı durumlar da vardır. Birisinde bedensel ya da psikolojik bir hastalık varsa ona yardım etmek, iyileştirmeye çalışmak isteriz. Ama toplumdaki hastalıkların yüzde doksan dokuzunu biz yaratıyoruz. Yüzde biri ise zaten sorun değildir. Toplumun yüzde doksan dokuzu değişirse, yüzde bir de ister istemez etkilenecektir.

Zihnimizin bedenimizi ne oranda etkilediği henüz bilinmiyor. Bu konuda daha fazla bilgi edindikçe ne kadar az şey bildiğimizi anlıyoruz. Bedeninizdeki pek çok hastalık yalnızca zihniniz onları yarattığı için ortaya çıkmış olabilir. Zihin özgür olmadığı sürece insan hastalığın gerçekten bedenden kaynaklanıp kaynaklanmadığını bilemez.

Pek çok hastalık yalnızca insanlara özgü fenomenlerdir. Bunlar hayvanlarda görülmez. Onlar daha sağlıklıdır. Daha az hastalıklı, daha az çirkindirler. İnsanın da daha sağlıklı, daha güzel olmaması için bir neden yoktur. Bu, on bin yıldır zihnimizin aldığı eğitimden kaynaklanıyor olabilir. Ama siz de bu kalıbın bir parçası oldukça bunun farkına bile varamazsınız.

Pek çok fiziksel hastalık sakat bir zihinden kaynaklanır. Ve biz herkesin zihnini sakatlıyoruz! Çocuğun yaşamındaki ilk yedi yılı en önemli olanlardır. Bu süreçte zihni sakatlarsanız sonradan değişim çok güç olur. Ama biz yine de onu sakatlamayı sürdürüyoruz, hem de vicdanımız rahat olarak! Psikoloji ilmi zihnin derinliklerine indikçe, ebeveynlerin, öğretmenlerin ve düzenin bilmeden işledikleri suçlar daha fazla ortaya çıkıyor. Onlar da bir önceki kuşağın kurbanları. İster istemez hastalığı bir sonrakilere geçiriyorlar.

Ama artık yeni bir olasılık var. İlk kez, özellikle Batı'da, insan sürekli günlük yaşamsal gereksinimlerinin peşinde koşmak zorunda değil. Artık zihin açısından yeni olasılıkları deneyebiliriz. Geçmişte bu mümkün değildi çünkü bedensel ihtiyaçlar karşılanamıyordu ve kişiye ağır bir yük oluyordular. Ama artık yeni olanaklarımız var. Köklü bir devrimin

eşliğinde yaşıyoruz; insanlık tarihinde daha önce hiç görülmemiş bir devrimin. Artık bilinçte bir devrim yapmak mümkün. Bilme ve anlama olanaklarımız çok daha fazla ve değişebiliriz. Çok zamana ihtiyacımız var ama bu yeni fırsat da önümüzde. Cesaretimiz varsa, gerekli yürekliliği gösterebilirsek bu fırsat gerçeğe dönüşebilir.

Burada tüm insanlığın geleceği söz konusu; ya gerileyeceğiz ya da yeni bir geleceğe ulaşacağız. Bu üçüncü bir dünya savaşı, komünizm ya da kapitalizm meselesi değildir. Artık bunlar güncel sorunlar değil, geçmişte kaldı. Yeni bir bunalımla karşı karşıyayız. Ya yeni bir bilince gereksinimiz olduğuna karar verip bu yolda çaba göstereceğiz ya da eski kalıpların içine düşeceğiz.

Gerilemek de olası. Bir krizle karşılaştığında zihin gerileme eğilimi gösterir. Karşınıza ne zaman yüzleşemeyeceğiniz bir şey çıksa, gerilersiniz. Örneğin evinizde yangın çıktığında panikler, çocuk gibi davranmaya başlarsınız. Oysa eviniz yanarken daha olgun, daha anlayış sahibi olmanız ve daha fazla bir farkındalıkla davranmanız gerekir. Ama siz beş altı yaşlarınıza geri döner ve kendiniz için daha çok tehlike yaratacak davranışlar gösterirsiniz. Acı bir olasılık da şudur; yeni bir insan yaratmayı denediğimizde bizim için çok yeni bir durumla karşılaşacağız ve bu durumda gerileyebiliriz. Gerilemeyi öğütleyen peygamberler bile vardır. Geçmişin geri gelmesini isterler: "Geçmişte bir altın çağ yaşandı. O zamana dön!" Bence bu intihardır. Ne kadar zor ve tehlikeli olsa da gitmemiz gereken yer gelecektir.

Yaşam geleceğe doğru ilerlemelidir. Yeni bir yaşam biçimi bulmamız gerek. Ben bunun gerçekleşebileceğinden ümitliyim. Bu oluşumun beşiği de Batı olacaktır çünkü Doğu Batı'nın üç yüz yıl önceki halinden başka bir şey değil. Hayatta kalmak ve geçimini sağlamak gibi sorunlar Doğuyu eziyor ama Batı bunlardan özgür.

Batılı gençler bana geldiklerinde onların ilerleyebileceklerinin ya da gerileyebileceklerinin farkındayım. O ana kadar, bir anlamda gerilemişler, çocuk gibi ilkelce davranmışlardır. Bu iyi bir şey değil. İsyan etmeleri iyi ama ilkel bir insan gibi değil, yeni tür bir insan gibi davranmaları gerekiyor. Yeni bilinçlilik olasılıklarını kendi içlerinde kendileri yaratmalılar.

Bunu yapmak yerine kendilerini uyuşturmayı seçiyorlar. Uyuşturucular ilkel zihni her zaman büyülemiş, hipnotize etmiştir. Batı'da toplum dışına düşenler ilkel insanlar gibi davranmaya başladığında bu bir isyan değil, bir tepki ve gerilemedir. Yeni insanın davranışlarını benimsemeleri gerekiyor. Bütünlenmiş, küresel bir bilinçliliğe doğru ilerlemeleri ve insanın sahip olduğu tüm çelişkili potansiyelleri kabullenmeleri gerekir.

Hayvanlarla insanlar arasındaki fark, hayvanların belirli, insanların ise sınırsız olasılıklara sahip olmasıdır. Ama bunlar yalnızca olasılıklardır. İnsan büyüyebilir ama bu büyüme için çaba gerekir. Dünyanın her yerinde bu amaçla merkezler açmalıyız.

Zihin mantıklı bir biçimde eğitilmelidir ama aynı zamanda mantık içermeyen meditasyonu da öğrenmelidir. Mantiğı eğitmek uğruna duygular harcanmamalıdır. Şüphe olduğu kadar inanç da olmalıdır.

Hiç şüphe duymadan inanmak, inanç olmadan şüphe duymak kolaydır. Ama artık bu basit formüller işe yaramıyor. Artık, sağlıklı, sürekli şüphe duymanın, hem sorgulayıcı hem de güvenen bir zihin oluşturmanın zamanı geldi. Özümüz şüpheden imana, imandan şüpheye gidip gelebilmeli. Tarafsız araştırma için insan şüpheci, sorgulayıcı ve ihtiyatlı olmak zorundadır. Bununla ilintili bir başka boyut daha vardır ki orada ipuçlarını veren güvendir, şüphe değil. Yine de her ikisine de gereksinim vardır.

Sorun zıt kutupları aynı anda yaratabilmektir. Benim ilgilendiğim bu. Her şeyden şüphe duymayı sürdüreceğim. İman oluşturmayı da sürdüreceğim. Bunun temelinde bir çelişki görmüyorum çünkü benim için önemli olan devinim, bir kutuptan diğerine doğru hareket etmektir.

Bir kutupta takılıp kaldıkça her şey zorlaşır. Örneğin Batı'da aktif olmak yanlısınız ama rahat uyuyamazsınız. Uyurken zihninizin aktif durumdan hareketsizliğe geçmesi gerekir ama bunu yapamaz; çalışmaya devam eder. Uyumak için haplar almak zorunda kalırsınız. Ama bu zoraki bir uykudur, sizi dinlendirmez. Yapaydır. Derinlerde karmaşa sürer. Uyku kabusu dönüşür.

Doğu'da ise bunun tam tersidir. Doğu çok rahat uyuyabilir ama aktif olamaz. Doğulu zihin sabahları bile uyuşuk, uykuludur. Asırlardır rahat uyumaktan başka bir şey yapmamıştır. Sizlerse pek çok şey yaptınız ama rahatsızlık/hastalık yarattınız. Uyuyamıyorsunuz bile! Bu yüzden zihnin aktif olmaya olduğuna kadar hareketsiz kalmak için de eğitilmesi gerektiğini söylüyorum. En önemlisi devinime eğitilmesi gerekir, böylece her ikisi arasında gidip gelebilirsiniz. Zihin bu yönde eğitilebilir. Herhangi bir aktiviteden bir an içinde hareketsizliğe geçebilir. Sizinle saatlerce konuşabilirim ve bir an sonra hiçbir konuşmanın olmadığı derin bir içsel sessizliğe geçebilirim. Siz de içinizde bunu yaratamadığınız sürece büyüyemezsiniz.

İçsel kutuplar arasında derin bir uyuma izin verilmelidir. Zıtlar arasında gidiş geliş olmazsa insanın arayışı biter. İlerleyemezsiniz. Günümüzde Doğu da, Batı da bitmiş durumda. İkisinin görüş açılarını takas edebilirsiniz ama bir iki asır sonra aynı sorun yine ortaya çıkar. Bir davranışı bir diğeri ile değiştirdiğinizde bir çember içinde hareket ediyor olursunuz.

Peki ama her şeyi olduğu gibi kabullenmek gerekiyorsa, insan yaşamında yönelmesi gereken doğru amaçların hangileri olduğunu nasıl bilecek?

Amaçları aramanın kendisi mantıksal bir işlemdir. Gelecek akıl yürütme yüzünden vardır.

Bu yüzden hayvanlar için ne gelecek ne de amaçlar vardır. Yaşarlar ama ortada bir amaç yoktur. İdealleri yaratan akıl yürütmedir; geleceği de o yaratır. Asıl sorun hangi amacın doğru olduğu değildir; amaç sahibi olmanın gerekip gerekmediğidir.

Yeni kuşak bu soruyu soruyor. Ne var ki bir amacınız olduğu an yaşamdan uzaklaşmaya başlarsınız. Hayatınızı amaçlarınıza göre biçimlendirmeye koyulursunuz. "Şimdi" anlamını yitirmeye başlar, yoğrulup geleceğe uydurulması gerekir.

Amaca odaklanan zihin mantıklıdır. Yaşama odaklanmış zihin ise mantık içermeyen zihindir. Demek ki sorun, doğru amaçları bulmak değil; mantığın zihnin tek odaklandığı olgu olmamasıdır.

Mantık amaç sahibi olmak zorundadır. Onlar olmaksızın var olamaz, ama bu her şeye hükmetmemelidir; büyümenin yalnızca bir dalı olmalıdır. Mantık olmalıdır, bu bir gereksinimdir ama insan zihninin amaç sahibi olamayan, hayvanlar ya da çocuklar gibi yalnızca var olan boş bir bölümü de vardır. O yalnız şimdi ve burada yaşayabilir. Bu boş, bu akıl yürütmeyen bölüm, hayatı, sevgiyi, sanatı çok daha derinden deneyimler. Onun geleceğe doğru gitmeye ihtiyacı yoktur. Onun için "şimdi" ve "buradanın" çok derinlerine inebilir. Mantık gereklidir ama bu bölüm de geliştirilmelidir.

Çok derin dindar kişilikleri olan bilim insanları olmuştur. Bu iki şekilde olabilir: Ya bu iki yön arasında derin bir uyum vardır ya da uyum olmaksızın biri kapanınca öteki açılır. Ben bir bilim insanı olabilirim, sonra bu kişiliğimi bir kenara bırakıp kiliseye gidip dua edebilirim. O zaman dua eden bilim insanı değildir. Bu gerçek bir uyum sayılmaz, aksine kesin bir bölünmedir. Bilim insanı ile dua eden arasında içsel bir diyalog yoktur. Bilim insanı kiliseye hiç uğramamıştır bile.

Bu kişi laboratuvarına geri döndüğünde ise dindar insan ortada yoktur. İki biribirinden kesin biçimde ayırılırlar, karşılaşmazlar. Böyle bir insanda uyum değil bölünme gözlersiniz. Söylediği bazı sözler yüzünden kendini suçlu hisseder. İçindeki bilim insanı dindar adamın kabul edemeyeceği şeyler söyler.

Pek çok bilim insanı şizofren bir yaşam sürdürmüştür; iki zıt parçadan oluşmuştur. Ben buna uyum demem. Benim uyumdan kastım bir uçtan ötekine, ikisini de asla kapatmadan gidip gelebilmektir. O zaman bilim insanı da dua etmeye, dindar adam da laboratuvara gidebilir. Aralarında bölünme, uçurum olmaz.

Aksi halde iki kişi olursunuz. Genelde bizler pek çok kişiyiz; çok kişilikliyiz. Bir tanesi ile özdeşleşiriz, sonra vites değiştirip başka bir şey oluruz. Bu vites değiştirmek uyum demek değildir. Benliğinizde büyük bir gerginlik yaratır. Bir sürü kimlikle kendinizi rahat hissetmeniz mümkün değildir. Bölünmemiş, bir kutuptan diğerine gidip gelebilen bir bilinçlilik ancak insanın bir bütün olduğu kavramını kabul ettiğinizde, zıt uçları ve çelişkileri

inkar etmediğinizde başarılabilir.

Şüphe, bilim insanının işinin bir parçasıdır. İnanç da bir ayrı parçadır. Bu ikisi bir şeyin değişik yönlerine bakar. Bu nedenle bilim insanı laboratuvarında dua edebilir; bunda yanlış bir taraf yoktur. Şüphe onun işinin bir parçası, işi için gerekli bir araçtır; inanç da öyle. Bunda hiçbir çelişki yoktur. İnsan birinden diğerine kolayca, yumuşakça gidebildiğinde, bu gidiş geliş fark edilmez bile. Hareket ediyorsunuz ama hareketi hissetmiyorsunuz. Hareket ancak bir engelle karşılaşınca hissedilir. Derin bir uyum halinde hissedilmez.

Bir şey daha: "Doğu" ve "Batı" derken Batı'da Doğulu, Doğu'da da Batılı zihinlerin olmadığını söylemek istemiyorum. Kastettiğim genel anlamda Doğu ve Batı. Aslında dünyanın coğrafi olarak değil de psikolojik olarak bölgelere ayrıldığı bir tarih yazmalıyız. O zaman Doğu'da Batı'nın, Batı'da da Doğu'nun pek çok yönü olduğu belli olur.

Batı'da her iki akımın da olmadığını söylüyor değilim. Demek istediğim, Batı'daki genel eğilim, günümüze dek dinde bile mantıksal gelişme yönünde olmuştur. Kilisenin bu kadar hakim duruma gelmesinin nedeni budur.

İsa akıl yürütücü biri değildi ama Aziz Paul çok bilimsel bir zihne sahipti. Hıristiyanlık Aziz Paul'a aittir, İsa'ya değil. İsa gibi anarşik yapıda birisi ile bu kadar büyük bir organizasyon mümkün olamazdı. İsa Doğuluydu -Aziz Paul ise Batılı.

Bilim ile Kilise hep çatışmıştır. İkisi de mantıksaldır. İkisi de din fenomenini akılcı hale getirme yolunda çabalamıştır. Kilisenin yenilmesi kaçınılmazdı çünkü dini fenomenler mantıksal değildir. Din söz konusu olduğunda akıl yürütme işe yaramaz. Bu nedenle Kilise bilim karşısında yenilgiye uğradı.

Doğu'da din ile bilim arasında çatışma olmadı çünkü orada din asla mantıksal olmaya çalışmadı. Bu ikisi aynı kategoriye girmediği için çatışmadılar.

Din nasıl akılcı olabilir?

Bunun nedeni dinin kendisi değildir. Ama din kurumsallaştığında bu durum ortaya çıkar. Bir Buda ya da bir İsa herhangi bir ideal peşinde değildir. Hayatlarını an be an yaşarlar. Kendilerine özgü bir biçimde vahşi ağaçlar gibi büyürler. Sonra bu vahşi ağaçlar onların müritlerinin idealleri haline gelir. Müritlerin kalıplara, seçimlere, gerçeklere, kısıtlamalara ihtiyaçları vardır.

Din iki bölümden oluşur: Birincisi anı yaşayan, çok dindar bir kişiliktir. İkincisi ise, ideale uygun kurallar, dogmalar ve disiplin yaratan takipçilerdir. O zaman Budistler için bir ideal var olur; "Buda gibi olunmalı." Ve bastırmalar, kısıtlanmalar yaratılır. İdeal olabilmek için kendinizi pek çok biçimde yıkmanız gerekir. Bir taklit (imitasyon) olmalısınız. Bence bu bir suçtur.

Dindar bir kişilik çok güzeldir ama dini kurallar yalnızca mantıksaldır; akıl yürütmenin akıl

dışı bir fenomenle yüz yüze gelmesinden başka bir şey değildir.

Buda'nın zihni mantıksal değil miydi?

O son derece akılcıydı ama son derece mantık dışı boşluklara da sahipti. Mantıksız olanla da kendini rahat hissediyordu. Bizim Buda kavramımız gerçek Buda'yı değil, ondan sonraki gelenekleri yansıtır. Gerçek Buda bambaşka bir olguydu.

Elimizden başka bir şey gelmediğinden, Buda'ya Budistler yoluyla ulaşmak zorundayız. Onlar iki bin yıllık bir gelenek yarattılar ve Buda'yı çok mantıklı bir hale dönüştürdüler. O, öyle değildi. Varoluşun en derin biçimde içindeyken olamazdı da. Birçok zaman mantıksız olmanız gerekir. Ve bir Buda, olur da! Ama bunu kavrayabilmek için koskoca bir geleneği bir kenara atmamız ve Buda'yı doğrudan tanımamız gerekir. Bu çok güç bir şeydir ama yapılabilir.

Mantıklı bir insanla konuşurken o, farkında olmadan mantık dışı her şeyi görmezden gelir. Ama konuştuğunuz kişi bir şairse, aynı cümle, aynı sözcükler onun için başka bir anlam taşır. Mantıklı bir kişi sözcüklerin şiirselliğini göremez. Şair dünyayı başka bir biçimde görür. Onun için her sözcük farklı renk tonları taşır. Bir şiirin hiçbir tartışma ve savla ilintisi yoktur.

Buda'nın yüzü ona bakan her insan için farklı farklıdır. Buda Hindistan'da her türlü mantıksızlığın hüküm sürdüğü bir dönemde yaşadı: Vedalar, Upanishadlar, bütün mistik olgular. Bütün bunlara çok şiddetli karşı çıkışlar oldu. Özellikle Buda'nın bulunduğu Bihar'da.

Buda karizmatik ve hipnotize ediciydi. İnsanlar ondan etkileniyordu. Ama Buda'nın yorumlanmasının akılcı olması kaçınılmazdı. Buda tarihin başka bir döneminde, mistisizme karşı çıkılmayan bir bölgede yaşamış olsaydı bir entelektüel değil, yüce bir mistik olarak görülecekti. Onun bilinen yüzü belirli bir dönemin tarihine aittir.

Benim Buda hakkında görüşüm onun temelde mantıklı olmadığı yönündedir. Nirvana kavramı tümüyle mistik bir kavramdır. O, Upanishadlardan bile daha mistikti çünkü onlar ne kadar mistik görünürlerse görünsünler yine de kendilerine özgü bir akıl yürütücülüğe sahiptirler. Upanishadlar ruh göçünden söz ederler. Buda ruh olmaksızın bir ruh göçünden söz etti. Upanishadlar da özgürleşmekten söz ederler ama siz yine orada olacaksınız, yoksa her şey anlamsız olur derler. Nihai varoluş halinde "ben" orada olmazsa o zaman tüm çabalar boşa çıkar, mantıksız olur. Buda ise çabanın kendiliğinden oluşması gerektiğini ve sizin orada olmayacağınızı söyledi. Olan yalnızca hiçlik olacak. Bu kavram daha mistiktir.

İnsanların gerilemesinden söz ettiğinizde, toplum tarafından yaratılmış, kabul gören bir imaja kıyasla bir gerilemeyi mi kastediyorsunuz?

Bir imaja göre değil, başka bir şey göre. Çocuk gibi davranıyorlar derken, büyümediklerini söylemek istedim. Geriliyorlar, hareketleri geriye doğru. Yoksa kafamda uymaları gereken bir imaj yok. Büyüme kavramı var ama ulaşılması gereken bir imaj yok. Aslında insanların belirli bir imaja uymamaları gerektiğini düşünürüm. Benim dediğim onların geleceğe doğru büyüme yerine, geçmişe doğru gerilemekte oldukları. Kafamda bir ağacın nasıl büyümesini istediğim ile ilgili bir imaj yok. Ama o ağaç büyümeli; gerilememeli. Bu bir büyüme ya da gerileme meselesidir, bir imaj meselesi değil.

Geriliyorlar derken, onların aşırı mantıksal bir topluma tepki gösterdiklerini söylüyorum. Bu tepkide karşıt aşırı uca gidiyorlar. Bu da aynı şekilde yanlış. Mantık özümsemeli, dışlanmamalı. Onu bir kenara atarsanız, mantık dışı olmayı dışlamakla yapılan aynı hatayı yapmış olursunuz.

Viktorya dönemi tek boyutlu, yalnızca bir maskeden ibaret olan bir insan tipi yarattı. İçinde yaşayan bir şey yoktu. O bir tutumlar, davranışlar kalıbıydı. Bir varlıktan çok bir yüzdü. Bunu mümkün kılan her şeyin ölçütünün mantık olmasına izin vermemiz oldu. Akılcı olmayan, anarşik ve karmaşık olan her şey dışlandı, bastırıldı. Şimdi anarşik dal intikam alıyor. Yapabileceği iki şey var; yaratıcı da olabilir, yıkıcı da.

Yıkıcı ise gerileme olur. O zaman yine aynı tarzda intikam alır; inkar yoluyla. Mantıksal yönü inkar eder. Sizler de tıpkı çocuklar gibi olursunuz: olgunlaşmamış.

Anarşik yön, yaratıcı olduğunda bu hatayı yapmaz. Mantık dışı olanın yanı sıra akılcılığı da özümser. İşte o zaman varlık tümüyle büyümeye başlar. Ne mantıksızlık inkar edilmiştir, ne de mantığın büyümekte oluşu. Tümüyle büyümeden büyüemezsiniz. Sonuçta ben büyümekten söz ediyorum. Büyüyüp ne olunacağı konusunda kafamda bir imaj yok.

Batılı zihnin pek çok sorunu Hıristiyanlıktaki günah-suçluluk kavramlarından kaynaklanmıyor mu?

Evet. Bu kaçınılmazdı. Günah kavramı çok değişik bir bilinç hali yaratır. Doğu zihninde bu kavrama rastlanmaz. Bunun yerini cehalet kavramı almıştır. Doğu'da tüm kötülüklerin anası günah değil cehalettir. Kötülük cahil olduğunuz için vardır. Bu nedenle, sorun suçluluk değil disiplindir. Daha fazla farkında, daha kavrayıcı ve bilgili olmanız gerekir. Doğu'da bilgi dönüşümdür. Dönüşümün aracı ise meditasyondur.

Hıristiyanlıkta merkezde günah vardır. Üstelik bu yalnızca sizin günahınız değildir. Tüm insanlığın ilk günahıdır. Günah kavramı üzerinizde ağır bir yükür. Bu ise suçluluk duygusu ve gerginlik yaratır. Bu yüzden Hıristiyanlık gerçek meditatif teknikler geliştiremez. Günahla savaşmak için ne yapmalısınız? Dürüst ahlaklı olmalı ve dua etmelisiniz!

Doğu'da On Emir gibi bir olgu yoktur. Aşırı bir ahlakçılık da bulunmaz. Böylece Doğu'nun sorunları Batı'ninkilerden farklıdır. Batı insanının sorunu suçluluktur. İçlerinin

derinliklerinde kendilerini suçlu hissederek. İsyân etmiş olanlar bile bu suçluluğu duyar. Bu psikolojik bir sorundur ve varlıkla değil, zihinle bağlantılıdır.

İlk yapılması gereken bu suçluluk duygusunun bırakılmasıdır. Batı'da bu yüzden psikanaliz ve günah çıkarma vardır. Doğu'da olmamasının nedeni orada bunlara gereksinim duyulmamasıdır. Batı'da günah çıkarmak zorundasınız. Ancak o zaman benliğinizi saran suçluluk duygusundan kurtulabilirsiniz. Ya da psikanalize girerek o duyguyu dışarı atarsınız. Ama hiçbir zaman tümüyle dışarı atılamaz çünkü kavram hala yaşamaktadır. O zaman suçluluk duyguları yeniden birikmeye başlar. Demek ki günah çıkarmak ya da psikanaliz geçici çarelerdir. Tekrar tekrar günah çıkarmanız gerekecek. Onlar kabul edilmiş, yerleşmiş bir şeye karşı yalnızca geçici çözümlerdir. Hastalığın asıl kaynağı -günah kavramı- kabul edilmiştir bir kere.

Doğu'da ise bu psikolojik bir sorun değildir. Bir varoluş sorunudur. Konu akıl sağlığı değil, ruhsal büyümedir. Ruhsal açıdan büyümelisiniz ki her şeyin daha fazla farkında olabilesiniz. Davranışlarınızı değiştirmeniz gerekmez. Değiştirmeniz gereken bilinç halinizdir. Davranışlar bundan sonra değişir.

Hıristiyanlık ise davranışlarınızla ilgilenir. Ama davranış dışsal bir şeydir. Sorun ne yaptığınız değil, ne olduğunuzdur. Davranışlarınızı değiştirip durmakla gerçekte hiçbir şeyi değiştirmiş olmazsınız. Siz aynı kalırsınız. Dışınızdan bir aziz olabilirsiniz ama içinizde yine aynı varlık olarak kalırsınız.

Bana gelen Batılıların sorunu, davranışları hakkında duydukları suçluluktur. Onları daha derin bir sorunun -zihinle, canla değil, varlıkla ilgili sorunun- farkına vardırabilmek için çok uğraşmam gerekiyor.

Budizm ve Jainizm de suçluluk yaratmıştır. Aynı çeşit değil, çok farklı bir suçluluk. Özellikle Jainler çok derin bir değersizlik duygusu yarattılar. Burada günah kavramı olmadığından Hıristiyanlıktaki anlamı ile suçluluk yoktur. Onun yerine eğer belirli şeyleri aşamazsanız değersiz ve aşağı mevkide olduğunuz kavramı vardır. Bu aşağılık olma duygusu ise tıpkı suçluluk duygusu gibi etki yapar.

Jainler de hiçbir meditatif teknik geliştirmediler. Yalnızca farklı formüller yarattılar: "şunu yap", "bunu yap", "şunu yapma"; her şey davranış biçimlerine odaklanmış durumda. Bir Jain keşişi davranışları açısından mükemmeldir ama öz açısından çok fakirdir. Tıpkı bir kukla gibi davranır. Jainizm bu yüzden ölü bir şeydir.

Budizm bu açıdan bakıldığında ölü değildir çünkü onda vurgulanan farklı bir şeydir. Budizmin etik yönü meditatif yönünün bir ürünü, bir sonucudur. Davranışın değiştirilmesi gerekiyorsa ve değiştirilirse, bu yalnızca meditasyona yarar getirir, o kadar. Hıristiyanlığın ve Jainizmin aksine tek başına bir anlam taşımaz. Bu dinlerde iyi davranıyorsanız,

iyisinizdir. Budizmde bu böyle değildir. İçsel olarak değişmeniz gerekir. İyi davranmak yararlı olur ama merkez meditasyondur.

Sonuçta bu üçü arasında yalnız Budistlerde derin meditasyon vardır. Başka hiçbir şeyin yardımı olmadan meditasyon yapabiliyorsanız o zaman diğerlerini bir kenara atabilirsiniz. Ama Hinduizm daha da derindir. Hinduizmin tantra gibi pek çok farklı boyutlarda gelişebilmesinin nedeni budur. Sizin günah dediğiniz bile tantrada olumlu anlamda kullanılabilir. Hinduizm bir bakıma çok sağlıklıdır. Aynı zamanda da düzensiz ve karmaşa yaratıcı (kaotik) olduğu inkar edilemez. Sağlıklı olan her şey karmaşıktır; sistematize edilemez.

-&-